

BIOS optimizasyonu

PC'nize yeni özellikler katın 98

Küresel ısınmayı durdurun !

Enerji tasarrufu ipuçlarıyla hem bütçenizi hem doğayı koruyun 76

AYLIK YAYINDIR • ISSN: 1300-9419 • 112415 • YIL: 12 • SAYI: 2007/07 • 6.25 YTL

Temmuz/2007

www.chip.com.tr

TEKNOLOJİ • İLETİŞİM • BİLGİSAYAR

► PC ► Yazıcı ► MP3 çalar ► Fot. makinesi ► Dizüstü ► W-LAN ► DVD oynatıcı

Donanım sorunlarına son!

Bu ipuçları tüm sorunlarınızı çözecek 62

Tüm performans yazılımları ve cep telefonu araçları DVD'de

Cep telefonunuz için en iyi hileler 40

Ayrıca ► Firmware güncelleme ► Cep-PC senkronizasyonu

8 GB DVD + CD

Tam sürüm
Ashampoo Burning St. 6
Bilgilerinizi yedekleyinTam sürüm
McAfee SpamKiller
İstenmeyen postalar içinTam sürüm
Visualware IP trace
IP'nin reel adresini bulun

Yazılımları güçlendirmek için 100 web eklentisi

I.E., Firefox, Skype, Google, MS Live. Tümü DVD'de! 152

Test: 35 ekran kartı karşı karşıya

Sadece 95 \$'a DirectX 10 destekli ekran kartı ister misiniz? 108

- Akıllı telefon almadan önce CHIP'in tavsiyelerine kulak verin 50
- Nero başınıza problem mi açıyor? Tüm çözümler bu yazıda! 146
- Windows Vista kurulumu üzerine en yeni ipuçları 160

AYIN TAVSİYESİ

CHIP FOTO-VIDEO

Dijital fotoğraf meraklılarının büyük ilgi gösterdiği CHIP Fo-

to Video Dijital dergisinin yeni sayısı zengin içeriği ve CD'siyle bayilerdeki yerini aldı. Mükemmel fotoğraf çekimi için "50 çok özel ipucu", diji-

tal fotoğraf makinesi satın alırken karşılaşılan "En büyük 13 yalan", "Photo & Digital 07 fuarı" ve Windows Vista'nın fotoğrafçılara sağladığı yenilikler gibi özel dosya konularına sahip CHIP Foto-Video'nun yeni sayısını tükенmeden almanızı öneriyorum.

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

Donanım var, oyun yok...

AMD'nin de DirectX 10 destekli ilk ekran kartını piyasaya sürmesiyle birlikte yaz rehavetine erkenden kapılan donanım dünyası, biraz canlılık kazandı. Yeni piksel canavarı ekran kartları oldukça etkileyici bir performansa ve teknik özelliklere sahipler. Ne var ki, yüzlerce dolar ödeyerek satın aldığınız bu yeni kartlardan tam anlamıyla faydalanmak mümkün değil. Oyun fanatikleri DirectX 10 destekli oyunları büyük bir heyecanla beklemeye devam ediyor. Bazı oyunlar için DirectX 10 yamaları çıksa da, bu yamalar maalesef DirectX 10'un gerçek gücünü ve özelliklerini göstermekten uzaktalar.

DirectX 10'un ve yeni ekran kartlarının gerçek gücünü görebilmek için biraz daha beklememiz gerekecek. Kartların fiyatları da o zamana kadar yeni modellerin de çıkmasıyla birlikte ucuzlayacaktır. Tam 35 adet güncel DirectX10 ve DirectX 9 destekli ekran kartını yarıştırdığımız testimiz (108) ve CPU/GPU rehberimiz (92) yeni yongalarla ilgili kafanızdaki soru işaretlerine cevap verecektir.

İlk DirectX 10 destekli grafik yongası olan GeForce 8800 GTX, Kasım 2006'dan bu yana piyasada. Bu açıdan bakıldığında oyun üreticileri, donanım üreticileri karşısında sınıfta kalmış görünüyorlar. Windows Vista'nın da beklenen ilgiyi görmemesi, donanım üreticilerine büyük bir darbe vurdu. Stoklardaki yeni ürünlerin satılabilmesi için, daha fazla performansa ihtiyaç duyan yazılımların ve oyunların bir an önce yaygınlaşması gerekiyor. Kısacası yaz aylarında donanım sektörünü de oldukça kurak günler bekliyor. Firmalar, satışlarını artırabilmek ve stoklarını eritebilmek için şimdiden kampanyalar düzenlemeye başladılar. Bu kampanyaları iyi takip etmekte fayda var; ihtiyacınız olan bir ürünü oldukça uygun bir fiyata alabilirsiniz. Bu ayki kapak konumuzda ise cep telefonlarına yeni fonksiyonlar ve içerikler kazandıran gizli kodları, hileleri, güncellemeleri ve araçları açıklıyoruz. Cep telefonunu daha verimli bir şekilde kullanmak isteyenler bu yazıyı mutlaka okumalı. Sıcak yaz günlerini eğlenceli bir şekilde geçirmek isteyenler için özel olarak seçtiğimiz 55 oyunun yer aldığı CD'mizi mutlaka incelemenizi öneriyorum. Bu ücretsiz oyunlar arasında en az biri sizi ekran başına bağlayacaktır.

CHIP Mayıs
2007 satışı:

31.917

Bu rakama
aylık
yaklaşık
4.700 abone
dâhildir.

Kaynak: DPP A.Ş.

Ufuk Yamankılıçoğlu

uyaman@chip.com.tr

İÇİNDEKİLER

07/2007

KAPAK KONUSU

- 40 **Cep telefonu hileleri:** Cep telefonlarına yeni işlevler ve içerikler kazandıran gizli kodlar, hileler, güncellemeler ve araçlar

GÜNCEL

- 8 **Sosyal ağlar:** Online topluluklar hızla geliyor
 10 **Güncel haberler ve köşe yazıları**
 24 **Teknolojik sözlük:** HDR teknolojisi
 28 **Second Life gerçeği**
 34 **Güvenlik raporu**
 36 **Cool Tech:** Yeni ve ilginç teknoloji örnekleri
 38 **Radar:** CHIP, yeni teknolojilerin gelişimini ve piyasa marjlarını öngörüyor
 39 **Güncel PC fiyatları**

TEST & TEKNOLOJİ

- 54 **Online Office:** Office paketini artık internet üzerinden de kullanabilirsiniz
 58 **Veri güvenliği:** Şifreleme ve biyometrik yöntemler
 62 **Donanım problemleri:** PC, yazıcı, MP3 çalar, fotoğraf makinesi, dizüstü ve kablosuz ağ sorunlarına son
 74 **Office 2007:** 10 soruda Office 2007'ye terfi
 76 **Enerji tasarruf rehberi:** Bilgisayar başında daha az elektrik harcamak için püf noktaları
 86 **Yeni güvenlik paketleri:** Komple güvenlik çözümü sunan paketler testte
 92 **CPU-GPU rehberi:** Piyasadaki en yeni işlemciler ve ekran kartları
 98 **BIOS optimizasyonu:** İnce ayarlarla daha yüksek performans ve stabilite

40

Cep telefonuna ince ayar

Teknoloji, cep telefonlarına her gün yeni bir işlev kazandırıyor. Cep telefonunuzdan daha iyi yararlanmanız için her şey bu yazıda.

108

Ekran kartları

Grafik devleri ATI ve nVidia yeni ekran kartlarını piyasaya çıkardı. DirectX10 desteği ile beraber ekran kartlarında rekabet iyice kızışıyor.

152

100 plugin

En yeni Web 2.0 araçlardan popüler eklentilere... İnternet yazılımları için en iyi 100 ücretsiz program ve servisi sizler için belirledik.

62

Donanım sorunları

PC'niz çökmüş, yazıcınız grevde, kamera deseniz yeni bellek kartına burun kıvrıyor. İşinizi halletmek için tek gereken bir hile olabilir.

146

Sorunsuz Nero

Yanan diskler, hatalı müzik CD'leri ve videoları... Nero kutsuz değil. İpuçlarımızla sorunları giderebilirsiniz.

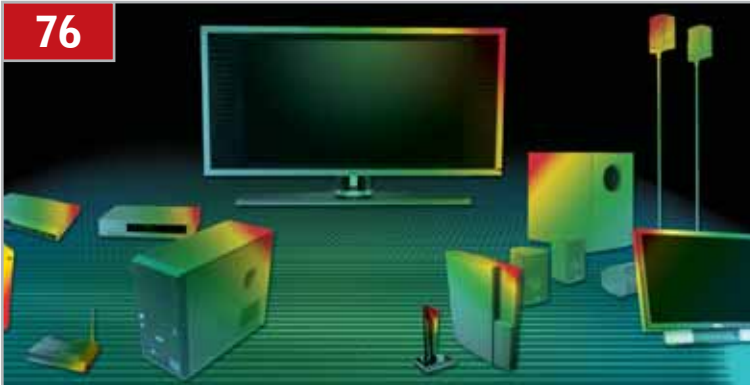
98

BIOS ayarları

Daha hızlı, daha sessiz, daha güvenli çalışmak için gereken cevher bilgisayarınızın BIOS'unda saklı.

76

Enerji tasarruf rehberi

Adı ne olursa olsun, yararlı olduğunu zannettiğiniz bekleme kipleri hem çevreye hem cebinize büyük zarar veriyor.

TEST & TEKNOLOJİ

- 106 **Elektrikte devrim:** Havadan kablosuz elektrik aktarımı
- 108 **Test: Ekran kartları:** Piyasadaki en yeni ekran kartları karşılaştırmalı testte
- 120 **Yeni ürünler:** Yeni donanım ve yazılım ürünleri testte
- 140 **Donanım Günlüğü**
- 142 **CHIP TOP10 Testleri:** En iyi donanımlar

PRATİK

- 146 **Profesyonel Nero:** Nero ile mükemmel CD/DVD kaydı için püf noktaları
- 152 **Web plugin'leri:** Sık kullanılan internet yazılımları için en iyi eklentiler
- 160 **Vista kurulumu:** Problemsiz Vista kurulumu için ipuçları
- 164 **En iyi Freeware'ler:** Ücretsiz ve açık kaynak kodlu yazılımlar
- 168 **İpuçları:** Windows, uygulamalar, iletişim, internet, donanım
- 176 **Ayın web siteleri**
- 178 **Temmuz 2007 DVD içeriği:** DVD'lerde yer alan ve göze çarpan yazılımlar
- 180 **Tam sürümler:** eCHIP'teki tam sürüm programların pratik kullanımı

OYUN

- 182 **Ön bakış:** Fallout 3, PES 2008
- 184 **İnceleme:** Colin McRae DiRT, Spellforce 2, Overlord, Monster Madness

DİĞERLERİ

- 3 **Seyir Defteri**
- 6 **Okur Yorumları**
- 190 **Abone Formu**
- 198 **CSI:** Internet
- 201 **Künye**
- 202 **Gelecek sayıda CHIP**

PC belgeseli

Eski dergiler

Yıllardır derginizi zevkle okuyorum ve sizin sayenizde bu işten para kazandım. Sizden isteğim şöyle: Yıllardır almış olduğumuz dergiler bir kenarda atıl durumda durmaktadır. Yakmaya kıyamıyorum, bir okula ve kuruma da veremiyorum. Koyacak yer olmadığı için koliler içinde sağda solda geziyorlar. Sizin bu eski dergileri bir şekilde bir organizasyon yaparak toplayıp gerekiyorsa toplu şekilde satıp elde edilecek gelir ile ihtiyacı olan okullara PC ve bilişim teknolojisi yardımı yapmamızdır. Benim gibi olan birçok okuru bu sızıntıdan kurtarırsanız sevinirim. Bir de sizden isteğim web sitenizde tanıtmış olduğunuz yararlı programları, DVD'de ileriki sayılarda yayınlamanızdır. Sürekli internete bağlanamayan indirme şansı olmayanlara bir güzellik yaparsanız sevinirim. Mesala MS son ürünü olan web tasarım programı gibi. Yayın hayatınızda başarılar dilerim. Kolay gelsin...

Hasan MANDIRALI

Sertifika

Bilişim dünyasındaki ayrıcalıklı yerinizi kaliteli yayın içeriğiniz ile desteklemenin yanında, bu alanda referans kuruluş olma özelliğinizi yine düzenleyeceğimiz uzaktan eğitim e-sertifika programları ile daha da geliştirebileceğinizi dü-

Haziran ayı sayınızda verdiğiniz belgesel CD'si güzel derlenmiş bir veri tabanı gibiydi. Buna benzer belgesellerin devamını ve eski programların, işletim sistemlerinin olduğu bir CD hazırlamanızı dileriz.

Sezer Mansur

şünüyorum... (Takım üyeleriniz tarafından hazırlanan KURS bölümü oldukça zengin bir içeriğe sahip olmakla birlikte, sonrasında verilen sertifika da bu işe ne kadar ciddi yaklaştığınızı göstermektedir.

Sinan KORUÇ

Mobil yazılımlar

Merhaba sevgili CHIP,

2000 yılında ilk bilgisayarımı almamla CHIP'le tanışmam bir oldu. O günden beri sıkı bir takipçinizim. Sayenizde bilgisayar dünyası hakkında ne kadar çok şey öğrendim... Saymakla bitmez. Sizden bir ricam var, biraz da Windows Mobile yazılımlarına ve cep bilgisayar programlarına yer verseniz? Bu şekilde biz PC kullanıcılarını daha çok mutlu edersiniz.

© 2007 COMİCİC

niz. Her şey için teşekkürler CHIP!

Burak Sak

İstihdam

Selamlar CHIP...

Teknolojinin yegâne takipçilerinden CHIP'e bir ricam olacaktı. Ben ve benim gibi genç teknoloji hayranları için; teknoloji ve iş olanaklarıyla ilgili bir makale yayımlamanızı tavsiye ve rica ederim. Bunu istememdeki itici güçlerden birisi de "sen sürekli teknolojiyle uğraşıyorsun peki bu senin karnını doyuracak mı" gibi eleştirilerin artması.

M.Şükrü İNCİ

Pratik donanım

Öncelikle belirtmek isterim ki yaklaşık iki senedir derginizin takipçisiyim ve bilgisayar kullanıcılarına çok faydalı olduğuna inanıyorum. Derginizde donanım konularına eğilerek bize daha da yardımcı olacağınızı düşünüyorum. Donanım montajı, sık yaşanan sorunların çözümleri, yeni donanımların kullanımları (örneğin çift ekran kartı kullanımı) gibi konularda bizi bilgilendirirseniz benim gibi diğer bilgisayar kullanıcılarını da sevindirmiş olursunuz. Teşekkürler...

Ömer ÇALIŞKAN

CHIP tutkusu

CHIP serüvenimin henüz başındayım. Kulvarındaki diğer yayımlarla kıyaslanınca her anlamda liderliği hissediliyor. CHIP'in tek kötü yanı tutkuya dönüşmesi. Bu kadar övgüden sonra bir ricam olabilir mi? Belki böyle bir çalışma yapılmıştır, daha önce bir kurumun broşürünü vermiştiniz ama benim isteğim şu: Bilgi Teknolojileri alanında eğitim veren birçok kurum arasında bir kıyaslama yapabilir misiniz? Ya da mutlaka küçük önerileriniz olabilir. Bu konuda karar veremeyen onlarca insana yön gösterebilirsiniz. Teşekkürlerimi sunuyorum şimdiden.

Sevinç Kaplan

CHIP YARDIM EDİYOR

Okur mektupları
CHIP Yazı İşleri
Vefa Bayırı Sokak Gayrettepe
İş Merkezi B Blok No: 6
34349 Gayrettepe / İstanbul
yorum@chip.com.tr

Abonelik, eski sayı siparişi ve özel sayılar
Tel: (212) 217 93 71
Faks: (212) 217 94 23
abone@vogel.com.tr
http://abone.vogel.com.tr

Teknik sorular
yardim@chip.com.tr

Dergi ve CD/DVD ile ilgili sorular
dergi@chip.com.tr

Yorumlarınıza hediye

Yayınlanan yorumlarınız için 11 YTL değerinde

CHIP Özel Sayısı kazanın

Diğer gerekli tüm adres bilgilerini Künye'de bulabilirsiniz: 201

Sosyal ağlar zamanı

İnternet üzerindeki sosyal ağlar hızla yayılıp genişliyor ve aynı hayat görüşüne, aynı bakış açısına sahip insanları bir araya getirerek toplum yaşamını zenginleştiriyor.

■ Sosyal ağ terimi dilimize, İngilizce'deki "Social Network" ifadesinden girdi. Türkçe'de forum siteleri veya arkadaşlık siteleri olarak da bilinen sosyal ağ siteleri, kullanıcıların içerideki üyelerin davetisi ile üye olabildiği sistemle çalışıyor. Böylece, sanal ortamda buluşan topluluklar, tanımadıkları, yabancı, art niyetli, tehlikeli sanal kullanıcılara karşı bir derece olsun güvende olarak sohbet edip organizasyonlar geliştirebiliyorlar.

Bir sosyal ağa üye olan kul-

lanıcılar, o sistemin sağladığı kolaylıklardan ve avantajlardan da yararlanabiliyor. Sitenin kullanıcıların ilgi alanlarına hitap eden kurumlarla düzenlediği organizasyonlar sayesinde indirim veya katılım hakkı gibi avantajlar elde edebiliyorlar.

Ancak alışveriş indirimleri gibi maddi kaygılardan öte kullanıcılar, aynı dünya görüşüne sahip, aynı kültür düzeyindeki, benzer ilgi alanlarına sahip insanlarla sohbet etmek, arkadaşlıklar kurmak, bilgi paylaşmak ihtiyacı ile sosyal ağlara

üye oluyor.

Bazı siteler güvenlik amacıyla yeni üyeleri halihazırda üye olan güvenilir kullanıcıların kefaletiyle davet etmeyi seçse de, dünyaca ünlü Myspace gibi sosyal ağlara isteyen herkes kolayca üye olabiliyor. Bu noktada, insanların karşısına yalancı kimliklerle çıkan art niyetli kullanıcılar sorun yaratabiliyor. Birbirlerini hiç görmeyen ve sadece üye oldukları sitede kullandıkları fotoğraftan, ekledikleri bilgilerden tanıyan iki üyenin zamanla yakınlaşabili-

ği ve aralarında oluşan güvene istinaden, birinin diğerinden maddi yardım talebinde bulunduğu, özel hayatı ile ilgili sırları edindiği ardından kötü niyetini göstermesi, iyi niyetli üyeyi dolandırması, şantaj yapması gibi olayları artık çoğu basın kuruluşu haber dahi yapmıyor. Ancak hatırlayacaksınız Türkiye'de basına yansıyan son büyük dolandırıcılık, bir kadının internet üzerinden tanıştığı bir profesörle uzun süre sohbet edip güvenini kazandıktan sonra geri ödeme sözüyle aldığı

yüzlerce bin lirasıyla kaçırmaya kalkıştıydı. Yapılan soruşturma da söz konusu kadın kullanıcının, aynı anda birkaç kullanıcıyla sohbet edip, zamanını daha etkin kullanmak ve daha fazla gelir elde etmek için evini bilgisayar merkezine çevirdiği tespit edilmişti. Dolayısıyla sosyal ağlar üzerinden insanlarla iletişim kurarken onların aslında profil sayfalarında gösterdikleri insanlar olmayabileceklerini kesinlikle unutmamanız gerekiyor. Özellikle de gizli şifrelerinizi, hesaplarınızı, bilgilerinizi vermekten mümkün olduğunca kaçınıp, virüs taramasından geçmeyen dosyaları almamaya ve maddi yardım isteklerine cevap vermemeye dikkat etmelisiniz.

Türkiye'den örnekler

Türkiye'de en bilinen sosyal ağların başında **Yonja**, **Ekşi Sözlük**, **Sosyomat** isimleri yer alıyor. Yonja, davetiye ile üye olunabilen kapalı sistemlere bir örnek iken, Ekşi Sözlük kuruluş amacı ile aslında mizahi bir yorum sitesi olmasına rağmen, zamana içinde işleyiş ve kullanıcılarının arasında doğan etkileşimle bir sosyal ağ olarak görülmeye başlandı. Ekşi Sözlük aynı zamanda, kendine benzer başka sözlüklerin oluşmasına

da ilham vererek bu alanda ekol haline gelmiş durumda. Sosyomat ise, ilgi alanlarını etiket ismini verdiği başlıklar çerçevesinde toplayan ve bu etiketlerle ilgilenen insanların bir araya gelip konuyu tartışabilmelerini sağlayan, davetiye gerektirmeden üye olunabilen açık bir sistemle çalışıyor.

Dünyadaki bazı örneklerde de görülüyor olmasına rağmen Türkiye'deki online topluluklarda, sosyal ağlarda çok yoğun bir yönetici hegemonyası hakim. Ülkenin nüfusunun büyük oranda genç olmasından ve internet kullanımında gençlerin oranı oldukça yüksek olduğunda, sosyal ağların üye profilinde 15-25 yaş aralığındaki kullanıcılar ağırlık kazanıyor. Bu da, "genç" kullanıcıların kimi zaman taşkınlıkları ile sosyal ağları terörize etmelerine sebep oluyor ki, onbinlerce üyesi olan sitelerde sadece birkaç üyenin kriz çıkarmak istemesi, tüm siteyi rahatsız eden bir harekete dönüşebiliyor.

Bu noktada yöneticilerin üyelik silmek, erişimi engellemek gibi sert çözümlere gitmesi normal karşılanıyor ancak çoğu sitede bu önleyici savunma refleksinin ötesine geçen yönetici hegemonyası, kullanıcıların ancak "emirlere uymak

RENGARENK Açık bir sosyal ağ olan Sosyomat online olarak farklı insanların bulunduğu bir topluluk.

zorunda olan tebaa'nın parçası olarak sistemin içinde yer almasına izin veriyor. Ne yazık ki, sosyal ağlarımızda da, gerçek yaşamdaki gibi, demokrasi ve tartışma kültürünü oturtabilmiş, farklı düşüncelere saygı göstermeyi, farklı düşünenlerle fikirlerini tartışabilmeyi öğrenbilmiş değiliz. Ancak son bir yıldır faaliyet gösteren bir sosyal ağ, 2yüz (www.2yuz.com) kullanıcılarının basın, medya, edebiyat, tiyatro, televizyon, sinema dünyasının ünlü isimlerinden veya bu sektörlerle bağlantılı yetişkin, profesyonel

bireylerden oluşması nedeniyle giderek daha fazla ilgi çekiyor. Otuz bin kişiye yakın kullanıcısı olan sitede, site yöneticilerinin, Türk online toplulukları arasında az görülür şekilde, üyelere karşı büyük bir saygıyla yaklaşıkları dikkat çekiyor. Ayrıca henüz yeni olan sitede kullanıcılarının düzenlediği yardım ve destek projeleriyle Şırnak'ta teknik malzemelerle donatılan bir ilkokul da sosyal ağların, toplum için ne kadar önemli olduğunun da ispatı olarak duruyor. ■

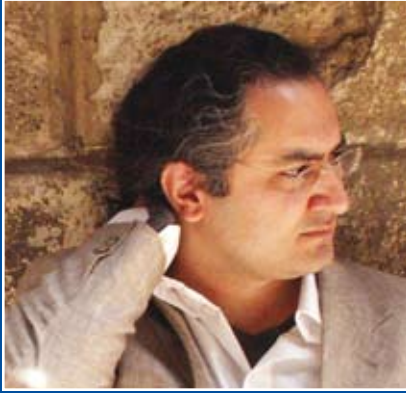
Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

ONLINE TOPLULUK Sosyal ağların başarılı bir örneği olan 2yuz.com kullanıcıları ülke çapındaki eğitim ve yardım kampanyalarına katılmaya özen göstererek topluma da fayda sağlıyor.

Haberiniz olsun

Cem Şancı

cemsanci@chip.com.tr

CHIP Haber Müdürü

3G adım adım geliyor

■ Önce 3G servisler için gerekli ön hazırlıklar, planlamalar, araştırmalar yapıldı. Ardından, yıl başında, servisleri hayata geçirmek için gerekli lisans şartları duyuruldu. Şimdi Telekom operatörlerimiz teker teker lisanslarını alarak sene sonunda başlayacak olan üçüncü nesil hizmetler için eksiklerini tamamlamaya çalışıyorlar. Önümüzdeki aylarda kullanıcılarını bu servislere hazırlamaya çalışan operatörlerin 3G dünyasına ya-

kışır çok renkli reklâm ve duyurularla ön plana çıktıklarını göreceğiz. Artık bilmeyen kalmamıştır ama üçüncü nesil mobil hizmetler, cep telefonu ile video konferans yapmayı, televizyon izlemeyi, internet üzerinde hızlıca dolaşmayı mümkün kılacak.

Ancak esas değişimin, şu anda hayatımızda eksikliğini fazla hissetmediğimiz detaylarda, günlük yaşamımızın alışkanlıklarında olması bekleniyor. Cep telefonu teknolojilerinden önceleri dışarıda arkadaşlar ile buluşup görüşmek için mobil bir telefona ihtiyaç duymayan, sokakta cebinde bir telefon taşımak ihtiyacı hissetmeyen milyarlarca insanın nasıl şu anda cep telefonu olmadan, felç geçirmiş gibi sosyal hayatın dışında kalıyorsa, 3G de yaygınlaştığında, sosyal yaşamın bir parçası haline gelecek. Gazeteleri, haberleri cep telefonlarından takip edecek yaşamınızı cep telefonu üzerinden yöneteceksiniz. İlk aşamada kulağa çok korkunç, çok mekanik ve soğuk geliyor ama mutlaka alışacağız. Şu anda sevdiğimiz her an ulaşmak lüksünü bize sunan cep telefonlarına karşı da benzer bir önyargıyla yaklaştığımızı hatırlayın.

Exper Action

Oyun tutkunlarına

■ Datateknik'in oyun tutkunları için özel tasarlamış olduğu Exper Action serisinden Exper Action 500-711, Futuremark firmasının 3DMark 2006 benchmark uygulamasında 18.000 puanı aştı. Exper Action 500-711 modeli ile Türkiye markalı bilgisayar pazarında ilk defa elde edilebilen bu skor için birçok donanım ve kombinasyon test edilerek evlerinizde rahatlıkla kullanabileceğiniz bir bilgisayar yaratılmış.

Tel: (0212)454 99 00

Bilgi için: www.exper.com.tr

Oyuncular için hafıza

Vitesta Extreme Edition

■ Adata'nın Vitesta Extreme Edition 2 GB DDR2 1066+ Overclock Dual Channel-KIT hafıza modülleri yüksek hızıyla oyuncuların ihtiyacı olan performansı karşılamaya aday.

64Mx8 çip üzerine kurulu hafızaların zamanlaması 5-5-5-15-2T, kapasitesi 2 x 1.024 MB, bellek yuvası 240 iletkenli DIMM. Etkin frekans 1.066 MHz, veriyolu 8.5 GB/sn genişliğinde. Hafıza modülleri için tavsiye edilen platform Intel 975X, P965; AMD AM2 (nForce 590 SLI) ve Voltaj: 2.2V-2.3V. Dual Channel modüller soğutuculu olarak geliyor.

Bilgi için: www.endeksibilisim.com

Imagine Cup PARE.Net

■ Bu yıl Güney Kore'de düzenlenecek Imagine Cup 2007 yarışmasının Yazılım Tasarımı kategorisinde Türkiye'yi İstanbul Teknik Üniversitesi'nin 'PARE.Net' projesi temsil edecek. Imagine Cup 2007'ye İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nden katılan Preschool Education System projesi ikinci, Koç Üniversitesi'nden katılan 'Individual Game and Education Technologies' projesi ise üçüncü oldu.

PARE.Net projesi, ebeveynler ile be-

bekler arasında iletişim kurulabilmesine ve ebeveynlerin bu alanda ihtiyaç duyabileceği eğitim ve yönlendirmeyi alabilecekleri etkileşimli, dinamik bir bilgi paylaşım platformu sağlıyor.

Bilgi için:

imaginecup.msakademik.net

kısa kısa...

► Ücretsiz IT eğitimi

Bilişim Eğitim Merkezi'nin Microsoft Sistem Uzmanlığında ücretsiz verdiği Fast Track eğitimlerine IT alanında çalışanlar, üniversitelerin bilgisayar bölümünde öğrenim görenler, bu alanda meslek sahibi olmak isteyenler ve lise mezunları katılıyor. Fast Track eğitimlerinde Sistem Uzmanı olmak isteyenlere uygulamalı olarak Sistem Uzmanlığı'nın birinci aşamasının eğitim içerikleri veriliyor. Kadıköy, Bakırköy ve Beşiktaş şubelerinde hafta içi iki gün süren eğitimlere katılanlar Bilişim Eğitim Merkezi eğitim sertifikası alıyor.

Bilgi için:

www.bilisimegitim.com

► Yurtdışı dil eğitimi

Yurtdışında dil eğitimi almak isteyen Türk öğrenciler en çok İngilizce Almanca, İspanyolca, Fransızca, İtalyanca öğrenmek için yurtdışında dil okuluna gidiyor. Dil eğitimi ile ilgilenenlerin yurtdışı dil eğitimleri konusunda geniş bir araştırma hazırlamış olan eğitim kurumu Advis'in web sayfasını ziyaret etmesi yararlı olacaktır. Advis, En çok tercih edilen okullardan, fiyatlara, gerekli şartlara, programlara ve ihtiyaç duyulan tüm bilgilerin bir arada bulunduğu bir kaynak oluşturmuş.

Tel: (0212) 283 4124

Bilgi için:

www.advis.com.tr

Suçlu Vista

Vista'da arama motoru olmayacak

■ Microsoft'un son işletim sistemi Vista'da tümleşik olarak gelen arama yeteneklerinin diğer yazılım firmalarının önünü tıkadığı ve kendi sistemlerini kullanmaya zorladığını dile getiren Google, Microsoft'a dava açmıştı. Mahkemece yapılan incelemenin ardından hem Adalet Bakanlığı hem de Microsoft tarafından Vista'da değişikliğe gidileceği konusunda açıklamalar yapıldı. Karara göre Microsoft, Vista'da

kullanıcılara varsayılan masaüstü arama programını seçmek için şans tanıyan ilgili seçenekleri işletim sistemine ekleyecek. Anlık arama olarak bilinen işlevle kullanıcılar herhangi bir anahtar kelimeyi yazmaya başladıkları anda arama sonuçları ekranda listelenmeye başlıyordu. Aynı işlem Windows'un Başlat menüsüne ve Internet Explorer'daki arama kutucuğuna da uygu-

lanacak. Yeniliklerin servis paketi veya güncelleştirilmiş yeni bir Vista sürümü şeklinde çıkarılması bekleniyor. Bu arada Microsoft, Vista için hazırladığı servis paketi Service Pack 1'in test sürümünün, yıl sonuna doğru kullanılabileceğini de bildirdi.

Bilgi için:

www.microsoft.com

Asus'tan yeni ve ucuz dizüstü

200 dolara dizüstü ister misiniz?

■ Asus 200\$ fiyat seviyesinde dizüstü bilgisayarlar üreteceğini duyurdu. "Eee PC 701" 7 inçlik bir ekrana sahip ve 0.89kg ağırlığı, şık beyaz tasarımıyla da dikkat çekiyor. Intel yonga seti bulunan bilgisayarda 802.11b/g Wi-Fi desteği, ethernet, webcam, 512 MB hafıza ve 4, 8 veya 16 GB'lık flash drive yer alıyor.

Öncelikli olarak, e-posta kontrolü ve internet erişimi için yanında dizüstü bilgisayar bulundurmamak zorunda olan kullanıcılara hitap etmesi beklenen yeni dizüstü bilgisayar, tam işlevli bir PC'nin yanında depolama kapasitesi, ekran kartı ve hafıza sınırı nedeniyle

yetersiz kalacak. Asus'un tanımladığı "Eee" ifadesi ise "easy to learn, easy to play, easy to work." Olarak tanımlanıyor. Tanımın Türkçesi ise "öğrenmesi, oynaması ve çalışması kolay" şeklinde geçiyor.

Bilgi için: www.asus.com.tr

Özellikler

Ekran: 7 inç

İşlemci ve yonga seti: Intel mobile işlemci ve yonga seti

İşletim sistemi: Linux/ Microsoft Windows XP

İletişim: 10/100 Mbps Ethernet; 56K modem

WLAN: WiFi 802.11b/g

Grafik birim: Intel UMA

Hafıza: 512MB, DDR2-400

Disk kapasitesi: 4/ 8/ 16GB Flash

Webcam: 300K piksel video kamera

Ses: Hi-Definition Audio CODEC; tümleşik stereo hoparlör ve tümleşik mikrofön

Pil ömrü: 3 saat

Boyutlar ve ağırlık: 22.5 x 16.5 x

2.1~3.5cm, 0.89 kg

Mahmut Karşlıoğlu

mkars@chip.com.tr

Yayın Koordinatörü

READ.ME

İnternet bu hale gelmemeliydi!

İnternet artık çok büyük bir fotokopi makinesi gibi çalışıyor.

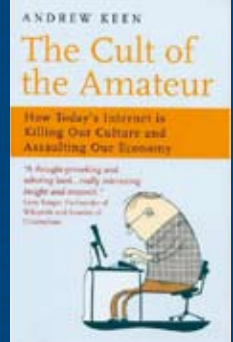
Öğrenim hayatım boyunca ve bunun bana kazandırdığı alışkanlıklar sayesinde verilen ödevleri ve görevleri hep kendi imkanlarım çerçevesinde yerine getirmeye çalıştım. Hepsi eksiksiz ve mükemmel mi oldu? Belki hayır ama en azından hepsinin üzerinde alın terim vardı ve altlarına hiç çekinmeden imzama atabiliyordum. Öğrenim sürecini 10 yıl ya da daha önce tamamlamış herkes için de bunun böyle olduğuna eminim. Sonra ne mi oldu? İnternet yayıldı, mertlik bozuldu. Yeni nesil maalesef her şeyi kendi yapacak kadar sabırlı değil. Bu onların suçu değil tabii ki. Hazır mama ile beslendiler, şimdi ise yine her şey internette önlerine hazır olarak sunuluyor. Artık yurttan yapılan tüm ödevlerin altında tek bir imza var. Hani yaratıcılık? Hani kişisel beceri?

Hepimiz interneti geleceğin medyası olarak gördük. Geleneksel medyalarla göre bir çok avantajları vardı. Bir kere sadece metinden oluşmuyor, fotoğraf, video ve seslerle desteklenebiliyordu ve gelişmeye de açıktı. Üstelik çok hızlı ve etkileşimliydi. Ancak nedense artık bu çok işlevli medyanın sadece fotokopi özelliği kullanılır halde. Hatta olay öyle bir boyuttaki sadece tüketenler değil üretenler de kopyalıyor. Zaman zaman bunu yazılarımda dile getirmeye çalışıyorum. İnternet gitgide bir bilgi çöplüğü haline dönüşüyor. İçerik kaynağı belli olmayan ve içeriğinin doğruluğuna ve tarafsızlığına hiçbir zaman emin olamayacağınız tek kişiyle yürüten amatör kopya sitele-

rin, işini ehliyle yapan güçlü profesyonel sitelere zarar verdiğini ve bu bir şekilde durdurulmazsa internetin geleceğinin karanlık olduğunu her fırsatta vurgulamaya çalışıyorum.

Hatta öyle ki son zamanlarda acaba ben mi fazla abartıyorum diye düşünmeye başlamıştım ki internette araştırma yaparken rastladığım Andrew Keen'in "The Cult of the Amateur: How Today's Internet is Killing Our Culture" isimli kitabı çok da yanlış düşünmediğimi gösterdi. <http://ajkeen.com/e.htm> adresinden bu kitabı online olarak okumanız da mümkün. Fırsat bulursanız mutlaka bir göz atın. Ne demek istediğimi çok iyi anlayacaksınız.

Gerçek hayatın aksine internette kimse içeriği para ile satmıyor. Ulaşmak için sadece ilgili siteyi ziyaret etmek yeterli oluyor. Yani deneyimli ve profesyonel ekipler tarafından hazırlanmış dev web siteleri de bilgi ve deneyiminin ne olduğunu bilemeyeceğiniz amatör kişiler tarafından hazırlanan siteler de size aynı uzaklıkta. O halde neden size vereceği bilginin doğruluğundan emin olamayacağınız bu tür sitelere prim veriyorsunuz? Profesyonelleri küstürmeyin. Unutmayın asıllar olmadan kopyaların da ömrü olmaz.

Flash ve melez diskler

Yeni sabit diskler: Samsung, flash'a yatırım yapıyor

■ Samsung, yeni sabit disk ve optik sürücüler hakkında CHIP'e yaptığı açıklamada, melez sabit disklerdeki flash belleğin boyutunun bugün için geçerli olan 256 MB'tan 1 GB'a çıkacağını söyledi. Bu sayede küçük flash bellek nedeniyle ortaya çıkamayan hız artışı potansiyelinden daha fazla faydalanılacak. Yeni

ürünlerin firmware'lerinde de iyileştirmelerin yapılması planlanıyor. Ayrıca Samsung'a göre Vista'da bu yıl ilk Service Pack'le sağlanacak bir Kayıt Defteri değişikliğine ihtiyaç var. Ancak Microsoft yetkilileri bu konuda yorum yapmak istemiyor.

Samsung melez disklerin yanı sıra 1 Terabayt'lık diskle

(3,5 inç) birlikte 7.200 rpm hızında ve 200 GB kapasiteye sahip 2,5 inçlik daha hızlı sabit disklerin müjdesini verdi. Samsung 120 GB'a varan kapasitelerdeki ilk 1,8 inç diskleriyle rekabette cırtayı 20 GB'a yükseltiyor.

Koreli üretici aynı zamanda yeni bir biçim üzerinde de çalışıyor. 30 ve 40 GB kapasiteli

1,3 inç diskler, MP3 çalarlarda ve dijital kameralarda kullanılacak.

Bilgi için:
www.samsung.com

Kopya koruması

İnternette ayaklanma: AACS anahtarı açığa çıktı

■ HD-DVD ve Blu-ray kopya korumasının güvenliği tehli- kede. HD-DVD kopya koruma mekanizması AACS'ye ait şifreleme anahtarı açığa çıkmış durumda. Bu durum Web 2.0'daki küçük bir "kazan kaldırmadan" kaynaklanıyor. Kırılan anahtarı tam olarak içeren bir blog yazısı Digg.

com adlı topluluk sayfasında yayınlandı. Servis sağlayıcılar Advanced Access Content System Licensing Administrator'ın (AACS LA) engelleme talebi üzerine ilgili mesajı kaldırdılar. Ancak bu duruma sinirlenen Digg kullanıcıları tepkilerini hemen ortaya koydu ve bu internet portalının ilk

dört arama sayfasını şifreleme anahtarı konulu mesajlarla doldurdular. Digg.com yetkilileri bu duruma karşı fikrini değiştirmek zorunda kaldı ve portal AACS LA'e karşı

koymayı tercih etti.

Bilgi için: www.digg.com

Apple

Batarya sorununu çözen yazılım

■ Apple, MacBook ve MacBook Pro serisi dizüstü bilgisayarları için bataryada yaşanan performans sorunlarını ortadan kaldıran bir güncelleme yayınladı. Bu gün-

cellemenin bir parçası olan BatteryUpdater ile bataryanın cihaz tarafından doğru tanındığından, şarj edildiğinden ve kalan sürenin doğru gösterildiğinden emin olabilirsiniz.

Cyberlink Live

Müzik ve film arşiviniz her yerde

■ Cyberlink'in yeni streaming yazılımını satın alan kullanıcılar tüm film, müzik ve fotoğraf arşivine dünyanın herhangi bir yerinden erişebiliyor. Cyberlink Live, bilgisayarınızı çoklu ortam dosyalarını stream olarak internet üzerinden aktarabilen bir sunucuya dönüştürüyor. Kullanıcılar www.cyberlinklive.com

adresinden kişisel müzik ve video arşivlerine ulaşabiliyor. Aynı internet sitesinden yazılımın yeni sürümünü ücretsiz olarak indirmek mümkün. Kullanıcının izin vermesi halinde dostları ve ailesi de bu dosyalara erişebiliyor. Ancak kendi arşivini uzaktan erişime açmak isteyenler kotasız bir internet bağlantısına sahip olmalı. Aksi takdirde kabarcık faturalar sizi bekliyor.

Bilgi için:

www.cyberlinklive.com

Akıllı taksiler İstanbul'da

Taksilere uydudan takip

■ Turkcell'in iş ortaklarından teknoloji şirketi Teknobil ile birlikte geliştirdiği proje kapsamında, çok yakında İstanbul trafiğinde Akıllı Taksiler yolcu taşımaya başlayacak. Turkcell'in sağladığı GSM/GPRS altyapısı ve taksiler için özel geliştirilen Akıllı Taksi uygulaması sayesinde İstanbul halkı daha güvenli, rahat ve yüksek kalitede taksi hizmeti alacak; taksicinin can güvenliği korunacak ve ileriki fazlarda taksicilerin müşteri bulmak için boş olarak trafikte seyretmeleri önlenecek. Akıllı Taksi'nin pilot uygulamasının ilk etapta İstanbul'da 30 taksi durağında 200 taksi için hayata geçirilmesi ve hızla yaygınlaştırılmaya başlanması planlanıyor. Akıllı taksiler için oluşturulacak İmdat Çağrı Merkezi sayesinde takside herhangi bir acil durum ol-

duğunda taksi şoförü alarm düğmesine basarak İmdat Çağrı Merkezinin taksiyi yakın takibe almasını sağlayacak. İmdat Çağrı merkezindeki operatör casus dinleme sistemini devreye sokarak taksinin içini dinleyebilecek ve gerekli görüldüğünde polislin devreye girerek aracı takibe almasını koordine edebilecek. Projenin ilerleyen aşamalarında Akıllı Taksi Çağrı Merkezi'ne tahsis edilen özel numarayı arayan müşterilerin bulundukları yere en yakın taksinin gönderilmesi planlanıyor. Çağrı sistemine abone olan müşteriler taksi isteklerini SMS göndererek ya da e-posta atarak da bildirebilecek. Müşteriye verilen rezervasyon kodu ve gelecek taksinin plaka bilgisi sayesinde güvenli seyahat sağlanacak.

Bilgi için:

www.turkcell.com.tr

Safari fırtınası

İlk 48 saatte 1 milyon safari indirildi

■ Safari 3, sektörün standartlarını belirleyen iBench testlerinin sonuçlarına göre web sayfalarını, Internet Explorer 7'den iki kat ve Firefox 2'den de 1.6 kat daha hızlı gösterebiliyor (Test, Windows XP işletim sistemi ile çalışan, 1 GB RAM'e sahip iMac 2.16 GHz Intel Core 2 Duo sistem

üzerinde yapıldı). Apple, Beta sürümünün ücretsiz olarak kullanıcılara sunulmasını takip eden ilk 48 saatte Windows için Safari'nin 1 milyon kereden fazla indirildiğini duyurdu. Dünyanın en hızlı ve kullanımı en kolay tarayıcısı olma özelliğini taşıyan Safari 3, www.apple.com/safari sitesinden

ücretsiz olarak indirilebiliyor. Yazılım, HTML, CSS, JavaScript, SVG ve Java gibi tüm modern internet standartlarını destekliyor. Güncellemeler, Apple'ın 'Yazılım Güncellemeleri' ve daha önce rapor edilmiş olan hataları düzelten 'Windows Public Beta için Safari Güncellemeleri' aracı-

lığiyla sunuluyor.

Windows için hazırlanmış Safari 3, Windows XP ya da Windows Vista işletim sistemleri ile çalışabiliyor ve minimum 256 MB hafıza ve 500 MHz Intel Pentium İşlemcili sistem gerektiriyor.

CIO'luğa giden yolda HP

Chief Information Officer

■ HP ve Sabancı Üniversitesi, "CIO ve CIO'luğa Giden Yol" başlıklı bir panel düzenleyerek, CIO ve CEO kavramlarını masaya yatırdı. Panelde, "çerikirden" CIO yetiştirilmesi için yapılabilecek çalışmalar ve eğitim faaliyetleri dinleyicilerle paylaşıldı.

18 Haziran'da Sabancı Center'da gerçekleştirilen paneli, pek çok sektörden katılımcı izledi. Bülent Gönçün yöneticilik yaptığı panele, HP Türkiye Genel Müdürü S. Şahin Tulga, HP Türkiye Hizmetler Direktörü Nur Yolcu Nakiboğlu, Sabancı Üniversitesi

Yönetim Bilimleri Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Nakiye Avdan Boyacıgiller ve Sabancı Holding CIO'su Ergun Hepvar konuşmacı olarak katıldı.

Panelde CIO'nun önemi, görev yaptığı firmaya etkisi, katkısı, bakış açısı gibi konular ele alındı. Artık şirketlerdeki bilgi teknolojileri ekiplerinin, sadece BT hizmetleri ya da teknik destek anlamına gelmediğinin anlaşıldığı ve bunun sevindirici bir gelişme olduğu belirtildi.

Panelde ayrıca, şirketlerin performansı, verimliliği, kârı gibi kritik konularda doğrudan etkili olan CIO'ların çekirdekten yetiştirilebilmesi için öncelikle bu görevin tanımının, şirket içindeki konumunun, sorumluluklarının açıkça ortaya koyulması gerektiği vurgulandı.

CIO kavramının gerçek anlamına kavuşması yönünde çalışmalara

imza atan HP, Türkiye'de sadece Sabancı Üniversitesi'nde sunulacak bir yıllık ITM (Information Technologies in Management – Yönetimde Bilişim Teknolojileri) Yüksek Lisans Programı'na da katkı sağlayacak. 2006-2007 akademik yılı yaz döneminde, HP Türkiye Genel Müdürü S. Şahin Tulga "BT Yatırımları ve Stratejileri", BT Servis Yönetimi Danışmanı Aykut Güven de "BT Servis Yönetim Temelleri" başlıklı dersler verecek.

ITM Yüksek Lisans Programı için ön başvuru süresi 20 Temmuz 2007'de sona eriyor. Ön başvuru seçeneğini kaçıran adaylar ise 24 Ağustos'a kadar başvuruda bulunabiliyor. Ayrıca başvurularını <http://www.hp.com.tr/su-itm/> adresi üzerinden yapan adaylar, HP'nin özel %20 eğitim indiriminden faydalanıyorlar.

Başvuru koşulları ve program hakkında ayrıntılı bilgi www.sabanciuniv.edu adresinden alınabiliyor.

ADSL fiyatları

Hız	Kota	YTL
TTNET www.ttnet.com		
256 kbps	Sınırsız	49
512 kbps	Sınırsız	79
1.024 kbps	Sınırsız	99
2.048 kbps	Sınırsız	139
1.024 kbps	4 GB	29
1.024 kbps	6 GB	39
1.024 kbps	9 GB	49
SMILE www.smileadsl.com		
256 kbps	Sınırsız	49
512 kbps	Sınırsız	69
1.024 kbps	Sınırsız	89
2.048 kbps	Sınırsız	119
1.024 kbps	4 GB	29
1.024 kbps	6 GB	39
1.024 kbps	9 GB	44
SUPERONLINE www.superonline.com		
256 kbps	Sınırsız	49
512 kbps	Sınırsız	79
1.024 kbps	Sınırsız	99
2.048 kbps	Sınırsız	139
1.024 kbps	4 GB	29
1.024 kbps	6 GB	39
1.024 kbps	9 GB	49
TR.NET http://adsl.tr.net/		
256 kbps	Sınırsız	49
512 kbps	Sınırsız	79
1.024 kbps	Sınırsız	99
2.048 kbps	Sınırsız	139
1.024 kbps	4 GB	29
1.024 kbps	6 GB	39
1.024 kbps	9 GB	49

Google, Yahoo ve Microsoft

Arama motorlarındaki yenilikler

■ İnternetin üç büyüğü Google, Yahoo ve Microsoft, sundukları servisleri sürekli çeşitlendiriyor. CHIP internet kullanıcılarını bekleyen yeni servislerin hangileri olduğunu açıklıyor.

Google: Oyunlarda, sokaklarda ve her yerde

Google geçirdiği büyük değişimin sonunda web'in belki de en büyük gücü haline geldi. Bu süreçte tek değişmeyen arama motorunun sunduğu yeni özelliklerin genellikle rakiplerinden bir adım önde olmasıydı.

Google'ın en önemli dayanağı reklâm pazarlama. Ara-

ma motoru internet üzerinden banner reklamlarında lider konumda. Yeni hedef bilgisayar oyunlarındaki reklâmlarda. Firma bu nedenle AdSpace'i satın alma yoluna gitti. Hedef, gelecekte her oyunsevere hitap edebilecek reklamları gösterebilmek. Google'ın otomobil sürücülerini için de kullanım alanı şimdilik yalnızca ABD ile sınırlı olan Google Traffic adında pratik bir servisi bulunuyor.

Yahoo: Cep telefonlarında akıllı arama

Diğer cephede Yahoo'da cep telefonu gibi taşınabilir cihaz-

lar üzerinden internet kullanımı konusuna yoğunlaşıyor. Yahoo'nun üzerinde çalıştığı ve cep telefonları için optimize edilmiş özel arama motoru oneSearch adını taşıyor. Firma adına konuşan Terry von Bibra, kullanıcıların beklentilerinin taşınabilir cihazlar üzerinden gerçekleştirdikleri aramalarda PC'dekilerden çok farklı ihtiyaçlar yaşandığını söylüyor.

Şu an Beta aşamasında olan oneSearch, yalnızca sonuçlarla yetinmeyerek kapsamlı ek bilgiler de sunmayı hedefliyor. Herhangi bir cep telefonu kullanıcısı <http://en.m.yahoo.com> adresinden istanbul sözcüğünü arattığında, öncelikle yerel hava durumu ve Flickr'da yer alan ilgili fotoğraflar, ardından yerel haberler görüntüleniyor. Bu bilgileri İstanbul'la ilgili bilgilerin yer aldığı Wikipedia sayfası ve diğer internet sayfaları takip ediyor. Arama motoru, özetle herhangi bir kullanıcının yabancı olduğu bir şehre gittiğinde

bilmek isteyeceklerini sıralıyor. Yahoo, servisin ne zaman Beta aşamasından çıkacağıyla ilgili kesin bir tarih vermiyor. İnternet tarayıcı geliştiricisi Opera ile işbirliği Yahoo'nun mobil dünya ile ilgili stratejisine ışık tutuyor: Bu işbirliğinin bir meyvesi olan Opera mini taşınabilir cihazlar için özel olarak geliştirilen, web sayfalarını bu cihazların ekranında düzgün bir şekilde görüntüleyebilen birçok cep telefonu ile uyumlu bir internet tarayıcı.

Microsoft: Çevrimiçi disk alanı tek yenilik

Microsoft internet üzerinden sunduğu servislerin tümünü Live sözcüğüyle etiketlemeyi sürdürüyor ancak yenilikler konusunda rakiplerine göre biraz daha tutucu davranıyor. Tek gerçek yenilik Beta aşamasında kullanıcılarına web üzerinde 500 MB'a kadar disk alanı sunan Windows Live Folders.

Bilgi için: www.microsoft.com

Sedat Kapanoğlu
sedatk@gmail.com

IT Proje Koordinatörü

YORUM

Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

CHIP forum sayfalarındaki **CHIP'te Bu Ay** bölümünde CHIP editörleri ve diğer okurlarla tartışın!
www.chip.com.tr

MS ile iş görüşmesi 2

Yazılım mühendisinin Microsoft'ta işe girme rehberi. Görüşme sırları ve püf noktalarına devam ediyoruz.

Önceki yazımda, yazılım mühendislerinin Microsoft'ta işe girmesi için ne yapmaları gerektiği konusunda ipuçları vermiştim. Şimdi, söz verdiğim üzere, Microsoft'un yazılım mühendisi pozisyonları için yaptığı iş görüşmeleriyle ilgili bilgi vermeye ve bu konudaki bazı bilinmeyenlere ışık tutmaya çalışacağım.

Microsoft ekipleri doğrudan yaşadığınız ülkeye gelerek ya da Microsoft kampüsünde sizle iş görüşmesi yapabilir. Bu daha çok sizin yaşadığınız yere ve Microsoft'un "işe alım turları"nın takvimine bağlı olur. Hatta iş görüşmesi yapacağınız şehir yaşadığınız şehirden farklıysa Microsoft sizin seyahat ve kalacak yer masraflarınızı da karşılar.

Kampüs dışında yapılan iş görüşmelerinde, ilgili ekip sadece iş görüşmesi yapmaya geldiğinden görüşmelerini günlük programlarına uydurmaya gerek olmaz. O yüzden kampüste tüm güne kadar uzayabilen iş görüşmeleri, bu tür ziyaret hallerinde birkaç saatte de tamamlanabilir. Pek çok kişiden "iş görüşmesine ne giyeyim?" sorusunu aldım. Bu aslında size insan kaynakları temsilciniz tarafından önceden belirtilir. Lakin ben bugüne kadar Bill Gates ve Steve Ballmer dahil olmak üzere kampüste takım elbise giyen kimse görmedim. O yüzden benim görüşüm nükleer savaştan sağ kurtulan tek kişi gibi görünmediğiniz sürece düzgün bir günlük kıyafetin yeterli olduğudur.

İş görüşmelerinde genelde arka arkaya birden

fazla kişiyle görüşürsünüz. Her görüşmeniz yarım saatten bir saate kadar sürebilir. Kaç kişiyle görüşeceğinizi ise koşullara ve ekibin tercihinə bağlıdır, o yüzden az/çok kişiyle görüşmüş olmanızı iyiye ya da kötüye yormak mümkün olmaz. Sonuç size görüşme günü bildirilmez çünkü hangi adayların pozisyon için daha uygun olduğu konusunda ekibin değerlendirmesi vakit alır.

Yazılım mühendisi olarak işe gireceğinizden, mutlaka kâğıda ya da tahtaya kod yazmanız istenecektir.

Yazmadan evvel biraz düşünmeye vakit ayırmanızda

fayda var, yoksa araya satır eklemek dert oluyor; kendimden biliyorum. Size sorulan sorular hem sizle ilgilenen takımın uzmanlık

alanından hem de genel veri yapıları ve algoritma bilginizi ölçen cinsten olabilir. Eğer mezun olmanızın üstünden vakit geçtiyse görüşme gününden önce eski ders kitaplarınızı açıp bilgi tazelemeniz iyi olur.

Soruları çözemiyorsanız panik yapmayın, bazı sorular çözmeniz için değil probleme nasıl yaklaştığınızı görmek için de sorulur. Farklı açılardan bakmayı deneyin. Çıkmazda kaldığınız konularda sesli düşünmekten ve soruyu anlamadığınızı düşündüğünüzde açıklama istemekten çekinmeyin. Meşhur "zeka sorusu" konusuna gelince, evet bu tür sorularla karşılaşmanız olası ama şart da değil. Bu tarz sorular genelde tüm iş görüşmesinin çok az bir parçasını kaplar ve görüşmenizin geleceğini diğer teknik sorulardan daha çok etkilemez. Eğer son iki yazımı okuduktan sonra işe girer de buralara gelirsiniz artık bir çay içeriz beraber.

ZyXEL'den de ifl tokuf!

Kablolu getir özgürlüğü götür

■ ZyXEL, ne marka olursa olsun eski ADSL modemlerini kablolu ZyXEL ürünleri ile değiştiren ZyXEL'in kampanyasından yararlanmak için eski modemi bir teknoloji mağazası veya bayiye teslim ederek yeni ZyXEL P-660HW-T1 Kablolu

Modem+ Router'i 20 USD indirim ile 69 USD + KDV karşılığında alabiliyorsunuz. ZyXEL P-660HW-T1, 4 Port ADSL2+ Kablolu Modem, MBM (Media Bandwidth Management) özelliğiyle internet bağlantısını kullanıcılar için paylaş-

tırmanızı ve yönetebilmenizi sağlıyor. Türkçe kolay kurulum CD'si ile hızlı ve kolayca kurulumunu yapabileceğiniz bu ürün, piyasa değeri 18 USD olan 5Dbi anteniyle kapsama alanınızı da genişletecek. Bilgi için: www.zyxel.com.tr

Online Türkiye haritası

Gelişmiş interaktif harita: Map24

■ Gelişmiş özelliklere sahip online harita Map24, Türk kullanıcılar için ücretsiz olarak yayında. İnternet üzerinden adres arama, rota planlama ve uzaklık ölçümü gibi işler Map24 ile kolaylaşıyor.

www.map24.com.tr adresinde bulunan online haritanın gelişmiş arama özelliği sayesinde, aranan adres kolayca

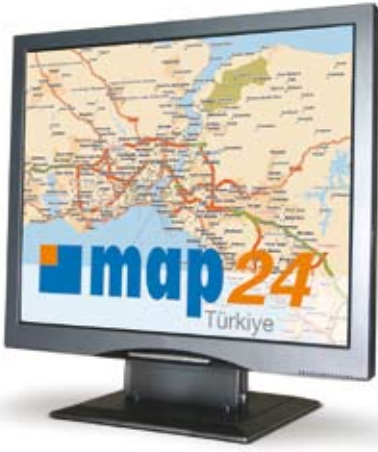
bulunabiliyor. Harita üzerinde gidilecek yolun başlangıç ve bitiş noktaları işaretlenerek en uygun güzergah hesaplanabiliyor. Böylece gidilecek yerlerin bulunması ve adres tarifinin zorluğu ortadan kalkıyor. Haritanın ihtiyaç duyduğunuz bölümlerini yazıcınızla kağıda aktararak yola çıkarken yanınıza almanız da mümkün.

Map24 oldukça kolay ve anlaşılır bir arayüze sahip. Haritayı rahatça hareket ettirebiliyor ve büyütüp küçülebiliyorsunuz. Bir bölgeye yaklaşılmaya başladığınızda harita bilgileri sunucudan yükleniyor ve cadde/sokak isimleri ile birlikte POI'ler (Points of Interest - İlgi Çeken Mekanlar) görüntülenmeye başlıyor. POI'ler restoranlar, benzin istasyonları, sinemalar, mar-

ketler gibi toplumun ihtiyaç duyabileceği yerleri simgelerle gösteriyor. Birçok POI simgesine tıkladığınızda o noktadaki işletmenin telefon numarasını da görebiliyorsunuz. Bu sayede yakınınızdaki bir restoranı keşfedebilir ve telefon numarasını haritadan alarak sipariş verebilirsiniz. Hatta Map24'ü kullanarak Avrupa'daki otelleri bulmak ve internet üzerinden rezervasyon yaptırmak da mümkün.

Online haritaya Türkiye'nin yanında 17 dünya ülkesi de dâhil edilmiş durumda. Bugünlerde İstanbul, Ankara, İzmir ve Bursa gibi büyük şehirleri içeren Map24'un tüm ülkeyi kapsamı için çalışmalar sürüyor.

Bilgi için:
www.map24.com.tr

BlackBerry Vodafone Heryerde her zaman

■ Vodafone, Türkiye'deki mobil telefon kullanıcılarını, "BlackBerry from Vodafone" hizmeti ile tanıştırtıyor. Vodafone'a özel üretilen 8700v, Pearl ve 8800 modelleri, güvenli bir yol üzerinden kurumsal mesajların veya e-postaların okunması için kullanılabiliyor. BlackBerry ile e-postaların ve ekli dosyaların anında okunması, cevaplanması veya bir başkasına yönlendirilmesi mümkün oluyor.

Bilgi için:
www.vodafone.com.tr

Akıllı PDA tasarımı

GSmart i300b

■ Türkiye'de bir ilk olarak Windows Mobile 6.0 Professional özelliğini kullanıcılarına sunan en son teknoloji PDA cep telefonu GSmart i300b, şık tasarımı, arka plan sesleri, dâhili sekreteri ve numara engelleme özelliği ile kullanıcılarına birçok özelliği bir arada sunuyor.

GSmart i300b, entegre GPS (Global Positioning System - Küresel Yer Belirleme Sistemi) özelliği ve NAVTURK

işbirliği ile navigasyon kullanılabilmek şansı sunuyor. Bar stili cep bilgisayar GSmart i300b, Bluetooth 2.0, USB 2.0 ve yerleşik toplam 320 MB (SD 64 MB + NAND 256 MB) hafızaya sahip. GPRS ya da WLAN 802,11 b/g ile hızlı ve etkili bir şekilde İnternete bağlanabilen GSmart i300b, güçlü işlemcisi Intel PXA270 520 MHz ile Windows Mobile 6.0 Professional kullanma keyfini yaşıyor.

Ayrıca, Push e-posta teknolojisiyle telefon kullanıcıları dünyanın her köşesinden e-postalarını kontrol edebiliyorlar. MSN Messenger, Office Mobile (Word, Excel, Power Point ve Windows Live) programlarının kullanılabildiği telefonun konuşma süresi dört saat, bekleme süresi 110 saat. MPEG4 kaydetme ve oynatma özelliklerine sahip olan GSmart i300b, 3GPP ve WMV biçimlerini de destekliyor.

Bilgi için:
www.gigabyte.com.tr

HDR için ince ayrıntılar

Fotoğraf makinelerinin koyu gölgeler, göz alan beyazlar gibi dezavantajları vardır. Yüksek Dinamik Kapsam (HDR) en ince ayrıntıları öne çıkarıyor.

■ Muzaffer savaşçı geri döndüğünde, zafer tanrıçası Nike onu defne yaprağından bir taçla onurlandırıyor ve o sırada arkalarından etkileyici bir bulut geçiyor. Harika bir poz yakaladığınızı düşünüp deklanşöre asılıyorsunuz ama elinize Berlin'deki Saray Köprüsü'ndeki silüetlerin gayet vasat bir fotoğrafı geçiyor. Farklı pozlama süreleri denesenez de, bir şeyler hep eksik kalıyor. Ya gökyüzü kireç gibi bembeyaz çıkıyor ya da heykellerin detayları kayboluyor. Sorun şurada gizli: Işığı ve gölge detaylarını bir anda yakalayacak tek bir pozlama süresi yok. Oysa fotoğrafa tüm kontrastı verenler de işte bunlar. Ancak yılmanız gereksiz. Bilgisayarda, bir dizi sıradan fotoğraftan yola çıkarak tablolara parmak ısırtacak bir görüntü elde edebilirsiniz. Yüksek Dinamik Kapsam (High Dynamic Range - HDR) adlı bir teknik, derdinize deva oluyor ve

görüntünün her kesimindeki kontrastı yükselterek detayları gözler önüne seriyor.

Bu tekniğin görüntüleri daha gerçekçi kıldığı söylenemez ama daha ilginç, daha etkileyici hale getirdiği su götürmez. CHIP, sadece profesyonellere değil tüm hobi fotoğrafçılarına da yeni ufuklar açan bu yeni yöntemin ilkelerini açıklıyor.

İkilem: Gözün gördüğünü algılayıcı görmüyor

İnsan gözünün gerek gölgede gerekse aydınlıkta rahatça gördüğü detaylara sahip yüksek kontrastlı konular, günümüzün fotoğraf makinelerine ter döküyor. Bu durum özellikle yazın, parlak güneşte çekilen fotoğraflar için söz konusu. Gün ortasında güneş ışığı bir anda 1,6 milyar cd/m² parlaklığına erişebiliyor ki, bu değer 100 watt'lık bir ampul için sadece 10 milyon.

Pırıl pırıl bir güneş altında

çekilen bir manzara fotoğrafı, 20 diyafram açıklığına denk gelebiliyor. Bu yelpaze, insan gözünün işlem kapasitesinin de ötesinde.

14 diyafram açıklığının ötesinde sınırlar beliriyor. Analog fotoğrafçılıkta 11 diyafram açıklığı kullanılırken, çağdaş görüntü algılayıcıları duvara daha çabuk tosluyor ve dijital fotoğraf makinelerinde sadece dokuz diyafram açıklığı kullanılıyor; o da sadece profesyonel RAW biçiminde. Fotoğrafları yerden tasarruf için JPEG biçimine dönüştürmek de, kapsamı tipik 8 bit renk derinliğine denk düşen 8 diyaframa indiriyor. Görüntüdeki kayıp bununla da bitmiyor: Bilgisayar ekranında ve çıktılarda detaylar gitgide azalıyor.

Coşkunun yerini hüsrana bırakması, her amatör fotoğrafçının sayısız deneyimle öğrendiği bir şeydir. O harikulade mavi gökyüzü yerini bembeyaz bir

tahtaya bırakır, arka plandaki dağlar gölgelere karışır, bahçedeki özenle şekillendirilmiş çalı heykeller küllengine dönüşür. Çekilen fotoğraf, asıl algımızdan çok farklıdır.

Dinamik Kapsam artışı: Gerçekliğe atılan ilk adım

Gerçekçi bir görüntüye giden yol, birbirinden farklı pozlanmış en az iki fotoğraf gerektiriyor. Tutarlılığı sağlamak içinse bir üçayak şart. Dinamik Kapsam Artışı (DRI) fotoğrafla gerçek arasındaki farkı azaltmak için kullanılan geleneksel bir yöntem. Farklı pozlanmış iki fotoğraf birleştirilerek tek bir fotoğraf elde ediliyor. Böylece görüntünün ayrıntıları öne çıkarken, kötü noktaları kapatılıyor. Bu sayede hem gök maviliğini yitirmiyor hem de dağlar bir bir göze çarpıyor. "Pozlama karışımı" (Exposure blending) diye de bilinen bu iş için iki yöntem var: Bir görüntü işleme ya-

HDR: Üç resimden en iyi görüntüler...

YETERSİZ POZLAMA Dramatik, karanlık gökyüzü, zayıf aydınlatma, zafer tanrıçasının yüzü belirsiz.

NORMAL Gökyüzü mavi, figürler anlaşılıyor, doğru pozlama. Ancak açılı haricinde vasat bir görüntü.

AŞIRI POZLAMA Yaklaşık iki ölçü fazla pozlanmış. Gökyüzü dümdüz ama heykeller çok daha ayrıntılı.

HDR UYUMLU Fuji'nin S5 modelindeki algılayıcı Dinamik Kapsamı artırıyor.

zılımında, fotoğrafın bazı kısımları düzey maskeleriyle yerleştiriliyor ya da ortalama karar kullanılarak bir diğer resimle kaynaştırılıyor.

Yüksek dinamik kapsam: 32 bit'lik dinamik kapsam

HDR görüntüleri, dinamik kapsamın tamamını içeriyor. Dört adet JPEG görüntünün parlaklık değerlerinden, güneşli günlerin en yüksek kontrastını bile elde etmek mümkün.

HDR görüntüsü için ilk adım, DRI işlemi. Tek bir fotoğraf yerine, fotoğrafçı aynı konunun farklı pozlama değeriyle en az iki fotoğrafını çekiyor (tavsiye edilen üç). Sonra yazılım yardımıyla bunlar tek bir fotoğrafa dönüştürülüyor ve hesaplama için dosyaların EXIF bilgileri kullanılıyor. DRI yönteminin

aksine, her bir karenin dinamik kapsamı aynı kalıyor ve ortaya çıkan görüntünün dinamik kapsamı yükseliyor. Parlaklık değerleri, 32 bit renk derinliğiyle birleştiriliyor. Ancak JPEG gibi biçimler sadece 256 parlaklık düzeyi gösterebiliyor. HDR kullanıcıları bu yüzden çoğu zaman OpenEXR biçimine yöneliyorlar. Bu biçim, Adobe ürünleri ya da Photo-Matix gibi HDR yazılımlarınca destekleniyor. Elde edilen görüntüyü bir yere yollamak için 8 bit'lik bir dosya biçimine (muhtemelen JPEG'e) dönüştürmek şart, ama etki bozulmadan kalıyor.

Pahalı bir zevk: Uygun monitörler ateş pahası

Yeni teknoloji gayet iyi görünse de, oluşturduğunuz ilk HDR görüntüsü PC monitöründe so-

luk gözükecektir. Bunun sebebi, HDR'lerin parlaklık değerlerinin sadece küçük bir kısmının sıradan TFT'ler tarafından görüntülenebilmesi. Özel HDR monitörleri de var, ancak fiyatları astronomik. Örneğin, Pioneer Brightside Technologies firmasının ürettiği 37 inçlik HDR ekranı 3.000 cd/m² parlaklık oranına, 200.000:1 kontrasta ve sadece 40.000 Euro'luk fiyata sahip. Bu tür monitörler ucuzlayana kadar, HDR dosyalarının 8 bit'lik karelere dönüştürülmesi gerekecek. "Ton Haritalaması" parlaklık değerlerini 32 bit'ten 16 bit'e, hatta 8 bit'e indirebiliyor.

HDR dönüştürme işlemi, bunu Adobe Photoshop CS2'de gerçekleştirebiliyor ancak gerçekçi bir görüntü için hem deneyim hem de sabır şart. Dönüştürme sırasında, daha sonradan elle müdahale getiren görüntü kusurları oluşuyor.

Bir diğer dezavantaj da bu tekniğin uygulanabileceği konuların kısıtlı olması. Çoklu pozlama yüzünden, tabloyu andıran bu fotoğraflarda insanlar gözüküyor, zira hareketleri gerçekçi etkilere yol açıyor.

HDR fotoğraflarını doğrudan çekebilen, çok yüksek dina-

mik kapsama sahip makineler de var elbette ama onlar da neredeyse araba fiyatına satılıyor.

Fujifilm ise, SLR S5 modelinde kullandığı Super CCD SR görüntü algılayıcıyla seri üretime yöneliyor (yaklaşık 2.000 Euro). Bu özel CCD'de her piksel "S" ve "R" pikselleri olmak üzere ikiye bölünüyor. Büyük ve dolayısıyla ışığa daha duyarlı olan S pikseli, karanlık görüntülerdeki ince ayrıntıları yakalıyor. Daha küçük olan R pikseli ise aynısını aydınlık noktalar için yapıyor. Algılayıcı, farklı parlaklık unsurlarına sahip iki görüntüyü alıp nihai görüntüyü oluşturuyor.

Ancak dinamik kapsamın gerçekten yüksek olması için yeni görüntü algılayıcıları şart. Yüksek kontrast kapsamından tek kârlı çıkan fotoğraflar değil. Bilgisayar oyunlarında ve filmlerde de karanlık ya da aydınlık detayların belli olduğu görüntüler yeğ tutuluyor. HDR, 3B bilgisayar grafiklerinde görüntü ve yansımaları yaratmak için ışıklandırma teknolojisi olarak kullanılıyor ve günümüz grafik kartları, 16 bit kayar nokta hassasiyetinde HDR'yi destekliyor. ■

NO/ Barış Alkım, balkim@chip.com.tr

... tablo gibi bir görüntüye dönüşüyor.

HDR GÖRÜNTÜSÜ

Berlin'de Saray Köprüsü'nde yer alan bu heykellerde, zafer tanrıçası Nike'nin, kahramanı taçlandırışı arkadaki gökyüzüyle daha bir iştisamlı.

ÜÇÜ BİR ARADA

DVD'deki Traumflieger adlı ücretsiz yazılım tek tıklamayla üç kareyi birleştirip 16 bitlik bir HDR görüntüsü oluşturabiliyor.

Kısa atölye: Video portalları

İnternetteki kişisel televizyon istasyonunuz

■ Google'ın ünlü video portal'ı YouTube, web dünyasını heyecanlandırmaya devam ediyor. Ancak artık bu portal'ın her konuda öncü olduğunu söylemek mümkün değil.

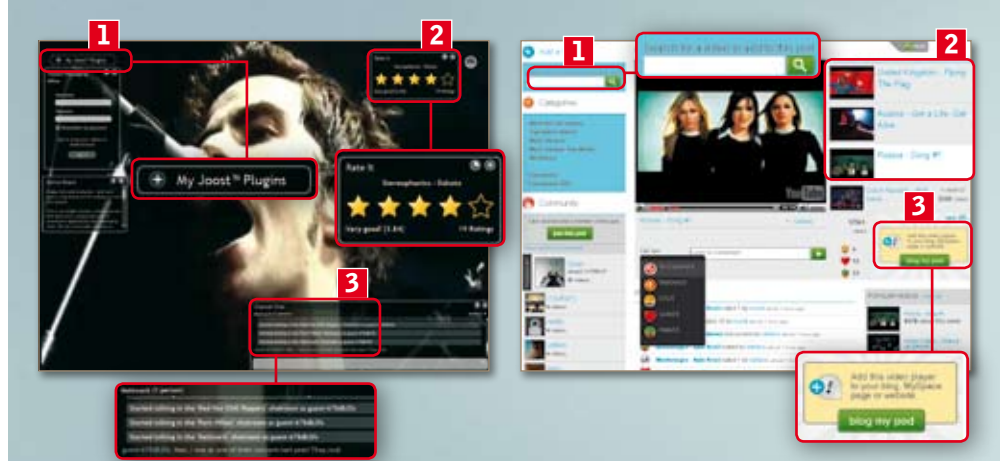
YouTube'un rakipleri de sörfçüleri sundukları yeni özelliklerle şaşırtmaya devam ediyor.

Rakiplerin taktikleri: Etkileşim ve içerik

Kyte gibi portal'lar önlerindeki büyük örneği de dikkate alarak kendi yollarını çiziyor. Kullanıcılar ellerindeki içeriği yayınlatabiliyor ve diğer videoları puanlayabiliyor. Farkı yaratan doğrudan video başlıklarının altından sohbet etme ve videolara anket ekleme gibi etkileşimli özellikler. İnternet üzerinden TV yayını yapan Joost bir adım daha ileri gidiyor. Yapımcılar kaliteli içerikle puan toplamayı amaçlıyor. İçerik profesyoneller tarafından sağlanıyor ve kullanıcılara yeni film başlığı ekleme şansı verilmiyor. Ancak Joost izleyicilerin bir araya gelmesini sağlıyor, filmleri puanlamasına ve anında mesajlaşma özelliği sayesinde birbirleriyle sohbet etmesine olanak tanıyor.

Kaybolmayın: Vodpod en yenileri sizin için topluyor

Profesyonel içerik sunma fikri yeni değil. Clipfish de müzik videolarını yasal olarak yayınlatabilmek için Universal Music ve Sony BMG ile çeşitli anlaşmalar yapmıştı. Ancak diğer küçük portal'lar Joost'un sunduğu kalite ile başa çıkabilecek durumda değil.

Joost

Joost, YouTube'dan farklı olarak gerçek bir tam ekran modu sunuyor. Kullanıcılar widget'lar (1) üzerinden televizyon yayınlarını puanlamakla (2) yetinmek zorunda değil. Sohbet ve anında mesajlaşma servisleri sayesinde aynı yayını takip eden izleyiciler arasında iletişim sağlıyor. (3)

Bilgi için: www.joost.com

Vodpod

Vodpod'da içeriğin kaynağı yerine kendisi önemli. Kullanıcılar Video Aggregator sayesinde YouTube gibi önemli topluluk portal'larından videoları toplayarak (1) tek bir çalma listesine (2) dahil edebiliyor. İsteyenler Pod'ları da kendi web sayfası ya da blog'uyla (3) ilişkilendirebiliyor.

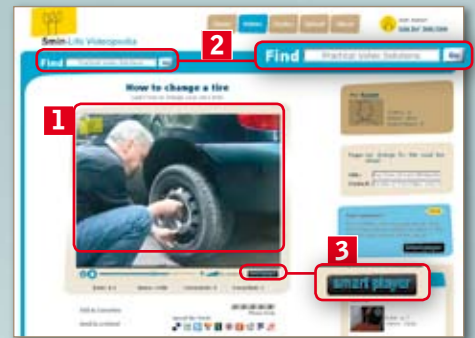
Bilgi için: www.vodpod.com

Kyte

Kyte'da kullanıcılar yalnızca elindeki videoları göndermekle yetinmiyor. Katılımcılar burada Sürükle - Bırak (1) arayüzü üzerinden gerçek küçük şovlar hazırlayabiliyor. Bu şovlara çeşitli fotoğrafların yanı sıra farklı anketler (2) de eklenebiliyor. Kyte'da ayrıca cep telefonu üzerinden her yerden canlı yayın (3) yapmak mümkün.

Bilgi için: www.kyte.tv

5min

5min kullanıcıların uzunluğu beş dakikayı aşmayan videolarla (1) pratik sorulara yanıt vererek bilgi paylaştığı bir portal. Arama alanından otomobil tekerleğinin nasıl değiştirilebileceğinden köpeklerin nasıl eğitilebileceğine kadar pek çok videoya ulaşılabilir ve zum özelliği sunan Smart Player'dan (3) izleyebilirsiniz.

Bilgi için: www.5min.com

Second Life: İn cin top oynuyor

Büyük şirketler ve basın, Second Life'ın sanal dünyasını pek sevmişe benziyor.

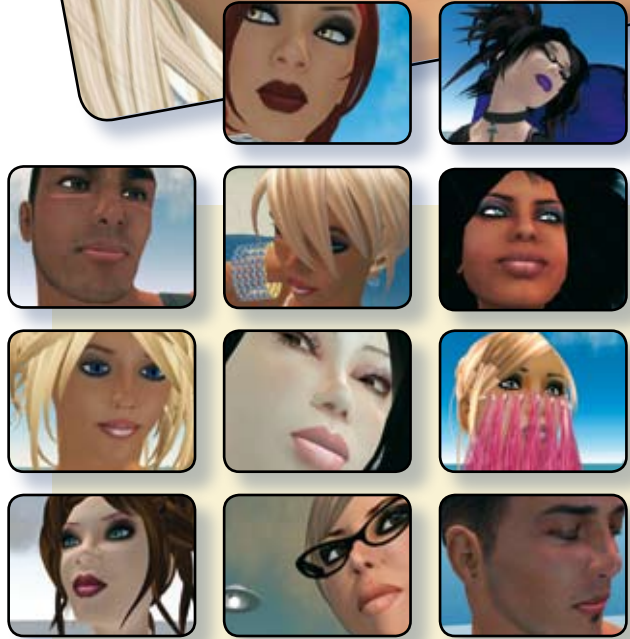
■ Sıradaki büyük devrim, internetin geleceği, Web 3.0. Son haftalarda ne zaman "Second Life" denilse, peşinden bu sözcüklerden biri geliyor. Ancak herkesin göz ardı ettiği bir şey var: Second Life bomboş. Second Life'ın yaratıcısı Linden Labs'a göre, kendine simülasyon dünyasında bir alternatif yaşam bulanların sayısı 5,5 milyona dayanmış. Katılımcılar kendilerine önce birer avatar yaratıyor; görünümünü, kıyafetlerini, davranışlarını belirliyor. Avatarın tenini, hareketlerini, kıyafetlerini veya arabasını yaratmakla kalmıyor, sanal "Linden doları" ile bunları alıpatabiliyor.

Para her kapıyı açıyor

Oyun içinde, ter döküp Ferrari üreten bir oyuncu, çizimlerini

diğer oyunculara satabiliyor. Linden doları kazanmanın en kolay yolu gerçek para vermek. Oyun geliştiricilerine vereceğiniz her Euro karşılığında 360 Linden doları kazanıyorsunuz. Ancak müşteri bulmak bir sorun. Çevrimiçi avatar sayısı 20.000'in biraz üzerinde. Para verip premium hesap satın alanların sayısı ise sanal dünyanın tüm sakinlerinin %1'i bile değil. Premium hesap sahipleri arazi satın alıp her şeyi içeren evler dikebiliyor.

Ancak Linden bunu pek umursamıyor. Dell, Mercedes, IBM ve Adidas sanal dünyada ada kiralayan firmalar. Burada ürün tanıtımlarını, hatta işe alım mülakatlarını yapıyorlar. Mercedes, Second Life'ta çok moda. Yeni C sınıfını burada test sürüşüne çıkarabilirsiniz.

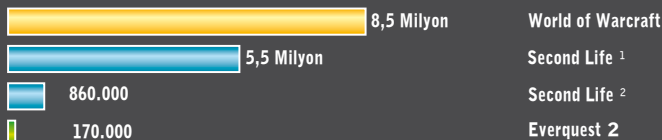

Gerçekten oynayan kaç kişi var?

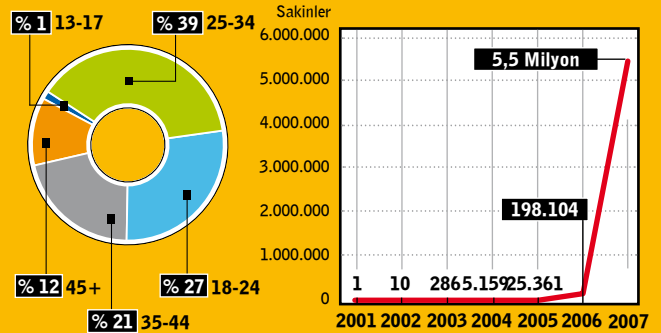
Çevrimiçi oyun ve sanal dünya müşterilerinin sayısı, aslında bir pazarlama aracı olarak kullanılıyor. Bu konuda güvenilir kaynaklar olmadığı gibi, her firmanın müşteri tanımı da farklı. Örneğin, çevrimiçi rol yapma oyunu World of Warcraft'ın paralı hesap sayısı 8,5 milyon. Rakibi Everquest

2'nin son 30 günde 170.000 kullanıcısı oldu. Second Life'ın tahminiye akıllara durgunluk verici: 5,5 milyon. Ancak avatarların çoğu yaratıldıktan sonra bir kenara atılıyor ve dijital dolaplarda tozlanıyor. Son 30 günde, her altı yeni üyeden sadece biri Second Life'a tekrar girmiş.

Karşılaştırmalı müşteri sayısı

Oyuncuların yaş grupları

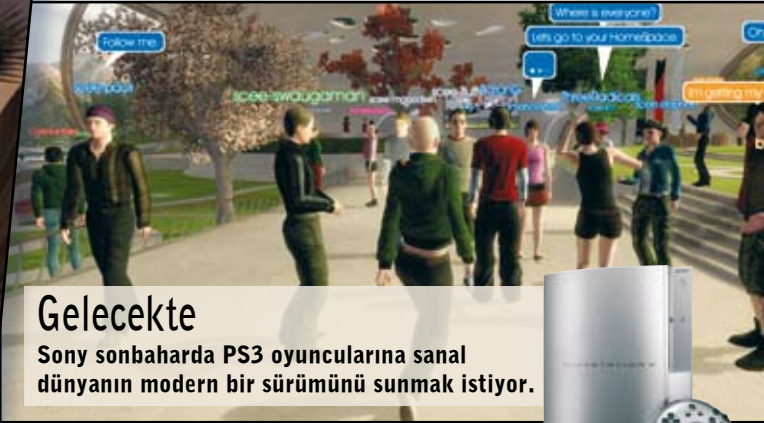

2006'da Second Life'la ilgili ilk raporun ardından nüfus patlaması yaşandı. Oturanların yaş ortalaması 33.

TUVALDEN TAŞANLAR Eva ve Franco Mattes'in sanat projesi "En güzel 13 Avatar" adını taşıyor. Sanatçılar yaratımlarını tuvalle basıp New York'taki Postmasters Gallery'de sergilediler.

ÖNCÜLER Adidas, Second Life'teki Avatarlara a3 Microride modeli ayakkabıların çiftini 50 Linden dolarına satıyor. Şu ana kadar 23.000 ayakkabı satılmış ve 5.300 Euro kâr elde edilmiş.

Gelecekte

Sony sonbaharda PS3 oyuncularına sanal dünyanın modern bir sürümünü sunmak istiyor.

Second Life'a dair gerçekler

Second Life'ın arazisi 320 km² ediyor, bu da bir şehrinkine denk.

m²

3B dünyada ortalama 20.000 kişi sürekli çevrimiçi.

1 Euro karşılığında Second Life'ın para birimi Linden Dolar'ından 360 adet alınabiliyor.

21

Mart ayında 150 avatar gerçek dünyada 5.000 Amerikan doları kazandı.

Second Life kullanıcılarının %59'u erkek.

♀♂

Oyuncu sayısında ilk sırada ABD var, ardından Fransa ve Almanya geliyor.

ELMA DİYARI: ŞEHİR

Çömezler göre

Elma diyarında sanat sergileri ve gece kulüpleri birbirine yakın. Burada çabucak yeni arkadaşlıklar kurabilirsiniz.

ELMA DİYARI: GECE HAYATI

Blu-ray nihayet Türkiye'de

25 GB veri depolamanın dayanılmaz cazibesi

■ Index Grup bünyesinde faaliyet gösteren ve İMKB'nin en genç bilişim firmalarından olan Datagate Bilgisayar, Philips & Lite-On Digital Solutions (PLDS) firmasının Blu-ray (mavi lazer) ürününü Türkiye pazarına sundu. PLDS, Blu-ray üretiminde dünyanın sayılı firmaları arasında yer alıyor. Datagate Bilgisayar, Lite-On optik ürünlerinin Türkiye'deki tek dağıtıcısı durumunda.

Tüketici elektroniği, bilgisayar üretimi, içerik sağlayıcılık ve benzeri sektörlerden 170'in üzerinde üreticinin oluşturduğu Blu-ray Disk Birliği (Blu-ray Disc Association - BDA) çatısı altında geliştirilen format, özellikle yeni nesil yüksek çözünürlüklü videoların tek bir diskte saklanabilmesini sağlarken, çok büyük miktarda veri depolamaya da yardımcı oluyor. Tek tabakalı bir Blu-ray diskin depolama kapasitesi, yaklaşık 35 CD'lik ya da 5 DVD'lik veriye denk geliyor.

Tek tabakalı Blu-ray diskler, 25 GB'lık kapasitesiyle, 2

saatten fazla HDTV (high definition televizyon) kalitesinde görüntü saklayabiliyor. Standart çözünürlüklü görüntüde ise bu süre 13 saati buluyor. Çift tabakalı bir Blu-ray ise 50 GB'lık veri depolama kapasitesine sahip bulunuyor.

Blu-ray, verileri okuyup yazmak için mavi-mor lazer kullanıyor. Bu lazer, CD ve DVD okuma ve yazmada kullanılan mevcut kırmızı lazer teknolojisinden daha net sonuç veriyor.

Blu-ray için çok geniş bir biçim yelpazesi

BD-ROM: Yazılımlar, oyunlar ve film dağıtımları için sadece okunabilir (Read-Only)

BD-R: Görüntü kaydı ve bilgisayarda veri depolamak için kaydedilebilir (Recordable)

BD-RE: Görüntü- ses kaydı ve bilgisayarda veri depolamak için yeniden yazılabilir (Rewritable)

Play Station 3 katkısı

Yaygınlaşmaya başlayan Blu-

ray teknolojisine PlayStation 3 de büyük katkı sağladı. Bu bilgisayar oyun konsolu, üzerinde Blu-ray disk oynatıcı bulundu- ruyor.

PlayStation 3 konsolu satın alan kullanıcılar, aynı zamanda bir Blu-ray medya oynatıcısına da sahip oluyorlar. Başka bir HD disk oynatıcısına gerek duymayan kullanıcılar, Blu-ray medya satışlarının artışındaki en büyük neden olarak gösteriliyor.

Büyük film şirketleri de bazı popüler filmlerin Blu-ray disk (BD) sürümlerini piyasaya çıkarmaya başladılar. Bu, teknolojinin yaygınlaşması yönünde

verilmiş önemli bir karar olarak kabul ediliyor.

Dünyanın önde gelen optik üreticilerinden PLDS, Blu-ray üretimine ilk olarak 2x disklerle başladı.

Başlangıç için belirlenen bu referans hız, yerini Temmuz ayından tarihinden itibaren 4x ürünlere bırakacak. PLDS yetkilileri, Blu-ray teknolojisini geleceğin kanıtı olarak gösteriyor ve kapasitenin 200 GB'a kadar büyütülebileceğini ve hızın ileride daha da artacağını belirtiyorlar.

Bilgi için:

<http://www.datagate.com.tr>

Küçük tasarımlar için

DTX ile AMD'den tam destek

■ Enerji tasarruflu platformlarını genişleten AMD, Computex'te yaptığı bir açıklamada, küçük tasarımlı bilgisayarlar üretilmesi için AMD tarafından başlatılan bir açık standart olan DTX teknik özelliklerinin son halini duyur-

du. AMD aynı zamanda 65 nm süreç teknolojisiyle üretilen yeni 45 watt enerji tasarruflu AMD Athlon X2 çift çekirdekli işlemci BE-2350 ve AMD Athlon X2 çift çekirdekli işlemci BE-2300'ü de tanıttı. Bu yenilikler, AMD'nin OEM'lere

ve sistem kurucularına ev veya işyerleri için daha küçük ve sessiz masaüstü bilgisayarlar geliştirmeleri için destek olma kararlılığının devamı olarak ortaya çıktı.

Bilgi için:

www.amd.com.tr

Tom Sanders
toms@chip.com.tr

Serbest gazeteci Tom Sanders
CHIP'e köşe yazıları yazıyor.

YORUM

Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

CHIP forum sayfalarındaki CHIP'te Bu Ay bölümünde CHIP editörleri ve diğer okurlarla tartışın!
www.chip.com.tr

Masaüstünün ölümü

Online uygulamalar bilgisayarda gerekli her işlemi tarayıcının penceresine taşıyor.

Mayıs ayında gerçekleşen Red Hat zirvesinin açılış konuşmasında, Red Hat'in teknoloji den sorumluluğu Brian Stevens, "Masaüstü paradigması ölmüştür," dedi. Stevens doğru söylüyor, ama masaüstünün yerinin nasıl doldurulacağını bilen yok. Stevens bu görüşünü, Red Hat'in masaüstü ve internet bilgisayarını bir araya getirme hayalini açıklarken ortaya koydu. Firma, Linux'un Microsoft Windows'un ayağını kaydırmasının tek yolunun, çevrimiçi verilerle çevrimdışı veriler arasındaki çizgiyi bulanıklaştırmaktan geçtiğini düşünüyor. Ancak Stevens'in sözleri sadece genel bir doğrultuyu işaret ediyor, daha fazlasını değil. Zira firma daha tek bir ürün bile planlamamış.

Birden fazla bilgisayar kullanan herkes masaüstü paradigmasının eskidiğini biliyor. Uygulamalar ve veriler klasörlerde saklanıyor, simgeler kullanıcıları yönlendiriyor, eğer bir belge arıyorsanız Word'ü çalıştırıyorsunuz. E-postalarsa Outlook'ta ya da Hotmail'de tutuluyor. Ancak Hotmail'den bahsedince işler biraz karışıyor. Hotmail, bir internet tarayıcısı gerektiriyor. Aslında yaptığı şey internete erişmek olduğundan, çoğu kullanıcı bilgi aramak için tarayıcısını kullanıyor. Bununla beraber çevrimiçi e-posta, geleneksel masaüstlerinin düzenine indirilmiş ilk darbe sayılabilir. Ardından çevrimiçi yatırım yazılımları, Wikiler, blog yayımlama araçları ve çevrimiçi metin düzenleyiciler geldi. Ama korkarım, masaüstünde banka hesaplarımı, emeklilik ikramiyesi tasarruflarımı, kredi kartı harcamalarımı, üstelik de şifre ve hesap numarası gerektirmeden karşıma getirecek bir uygulamaya; e-postalarımın zahmetsizce cep telefonumun kısa mesajlarıyla bütünleştiği, fotoğraf ve müzik dosyalarının sıradan dosyalar değil de "değer" olarak görüldüğü bir masaüstüne daha onlarca yıl var.

Geleneksel masaüstünün köküne darbe vuran başlıca güçler de var. Örneğin Intel nisan ayında MID (Mobile Internet Device) yani Mobil İnternet Aygıtı adlı ürününü duyurdu. Akıllı telefonla PDA melez olan bu avuçiçi bilgisayarlar kablosuz internet bağlantısına sahip. Intel bu üründe bir günlük pil ömrü, 4 ila 6 inçlik ekran ve küçük bir klavye vaat ediyor. İlk

MID'ler önümüzdeki sene satılmaya başladığında, dört başı mamur bir bilgisayardan çok kullanıcı aygıtlarına benzeyecek. Intel'in hayali, VoIP, e-posta, blog ve video konferans özelliklerine sahip bir iletişim MID'i. Bir bilgi MID'i ise GPS'le yön bulmayı, çevrimiçi alışverişi ve kullanıcının haber sitelerine erişmesini sağlayan bir tarayıcıyı içerecek. Son olarak, bir eğlence MID'i de müzik ve video oynatıcı görevini üstlenecek. Ama bu aygıtların hepsi de şu anda bilgisayarlarımızda gerçekleştirdiğimiz işlevlerden sorumlu olacak. MID'in yanı sıra, Intel ile Microsoft'un onca pazarlama numarasına rağmen beklentileri karşılayamayan tasarım faciası UMPC, yani ultra mobil PC ürünü de piyasaya çıkıyor. MID'in UMPC'nin tasarım hatalarına düşüp düşmeyeceğini bilen yok. Bu aygıtların sürekli yeni özelliklerle donatılan akıllı telefonlar ve iPhone

gibi aygıtlar karşısında rekabeti sürdürüp sürdüremeyeceği de merak konusu. Ancak donanım dünyası ne yöne giderse gitsin, bu aygıtların yükselişi geleneksel olarak bilgisayarlarda depolanan bilgiye erişim için bir talep yaratacak. Kullanıcılar bu aygıtların ekran boyuna ve bağlantı özelliklerine uygun uygulamalar ve hizmetler talep edecek. Bu eğilimin gelişini şimdiden gören bazı satıcılar, merkezinde bir masaüstü bilgisayarın değil de bilginin bulunduğu bir dünyaya doğru ihtiyatlı adımlarla yürüyor. Ne var ki bu adımlar henüz kendini kanıtlamamış bir pazara yönelik.

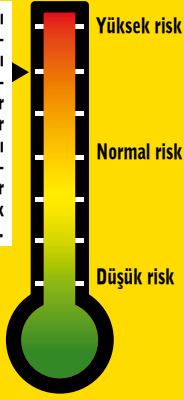
Geçen Kasım ayında Google kullanıcıların Gmail hesaplarına cep telefonlarından ulaşmalarına izin veren bir mobil uygulama yayınladı. Mart ayındaysa Yahoo mobil kullanıcıları hedefleyen bir mobil arama motorunu duyurdu. Firmanın oneSearch ürünü, arama sorgularını gruplar halinde yorumlama yolunda cesur bir girişim. Örneğin bir ismi arattığınızda, karşınıza haber yazıları, web siteleri, özel mobil siteler, web görüntüleri ve Flickr fotoğrafları geliyor. Bu, günümüzün en iyi mobil arama teknolojisi sayılıyor.

Günümüzde masaüstünü hayatta tutan şey bilgiyi tekeline almış olması ve bu da artık değişiyor. Red Hat'ten Brian Stevens bu yüzden masaüstünün "ölü bir paradigma" diye adlandırırken haklı. Ancak değişim kolay olmayacak.

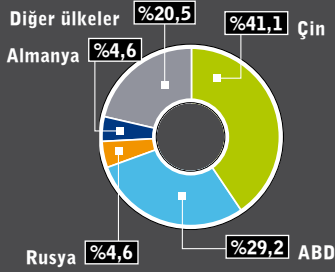
Barometre

Kimlik avı amaçlı e-postaların sayısı yeniden hızlı bir artış sürecinde. Yığın postalar giderek artan bir sıklıkla zararlı yazılımlarla birlikte tehlikeli bir bileşim yaratmak için kullanılıyor.

CHIP, güncel güvenlik istatistiklerinden yola çıkarak web gezintilerinin tehlike potansiyelini değerlendiriyor.

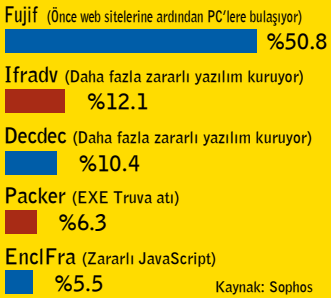

Spyware ülkeleri

Spyware kaynakları listesinde Çin ve ABD açık arayla başı çekmeye devam ediyor.

Web Malware Top 5

Web Malware, internet sayfaları üzerinden yayılarak PC'lere bulaşan yazılımlara işaret ediyor.

AYIN SAYISI

2.800.000

Nisan ayı itibarıyla tüm dünyada bot bulaşmış ve bu yüzden yasa dışı etkinliklerin parçası olmuş bilgisayarların sayısı.

Apple'ın açığı Windows Vista'yı da tehdit ediyor

■ Mac OS bugüne dek hep güvenli bir işletim sistemi olarak gösterildi. Bugüne kadar diyoruz çünkü bir süre önce Matasano Security firmasından iki hacker, Mac OS'u kırmayı başardı. Kırma işlemi, Apple Quicktime Player'ın şimdiye kadar keşfedilmemiş ve Java ile saldırganlara açık kapı bırakan bir hata sayesinde gerçekleştirildi.

Ancak bu durum Windows kullanıcılarına kendilerinin daha güvende olduğunu düşündürmemeli. Aynı risk QuickTime yüklü XP ve Vista'da da söz konusu.

Yorum yok: Apple açık konusunda sessizliğini koruyor

Apple saldırının başarıya ulaştığı gün hacker'lar tarafından bilgilendirildi. Firma ayrıca bu bilgiyi müşterileriyle paylaşmadan önce beş gün kadar bekledi. Bu, hacker dünyası için uzun bir süre. Apple'ın QuickTime'daki açığa beş gün sonra verdiği ilk tepki "Java'yı devre dışı bırakın" demek oldu. Tüm sürümler (Mac OS ve Windows) için gereken Bugfix'lerin yayınlanması için

üç gün daha beklendi.

Apple'ın bu tutumu tartışmalara da neden oluyor. Çünkü hacker'lar her durumda sistemdeki açıkları tespit ediyor. Sistem yöneticileri ise yama yayınlanana kadar saldırıları bertaraf edebilmek için daha fazla bilgiye ihtiyaç duyuyor.

Apple hacker'ları: Windows Vista, Mac OS'tan daha güvenli

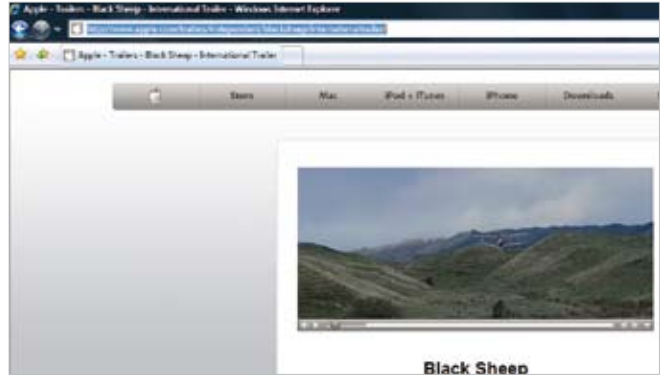
İlk başta tuhaf gelse de Microsoft güvenlik açıklarına karşı son dönemlerde daha profesyonel davranıyor. Microsoft, ürünlerini piyasaya sunmadan önce hacker'ları olası güvenlik açıkları

rını tespit etmeye davet ediyor.

Vista'nın mı yoksa Mac OS'un mu daha güvenli olduğu sorusunu, açığı ortaya çıkaran Dino Dai Zovi şu şekilde yanıtlıyor: "Kodların kalitesini güvenlik açısından değerlendirdiğimde toplamda Vista'nın Mac OS X 10.4'ten daha iyi olduğunu düşünüyorum" Windows'u zora sokan daha yaygın olarak kullanılması nedeniyle daha fazla hacker'ın hedefinde olması.

Artık Apple da, güvenlik konusundaki olumlu imajını kaybetmemek için özel çaba sarf etmeli.

Bilgi için: www.apple.com

TEHLİKELİ EĞLENCE QuickTime filmleri tüm sistemlerde güvenlik açısından bir risk oluşturabiliyor.

Yeni güvenlik açıkları

ZONEALARM

ZoneAlarm Spyware Removal Engine 5.0.63.0'daki bir açık sınırlı yetkilere sahip kullanıcıların yönetici hakları elde etmesinin yolunu açıyor. Ücretsiz sürümün yanı sıra diğer sürümler de bu durumdan etkileniyor.

Çözüm: Üretici hatayı ortadan kaldırdı. Güncelleme hazır.

Bilgi için: www.zonelabs.com

W-LAN

Darmstadt Üniversitesi'ndeki araştırmacılar geliştirilmiş bir algoritma ile 128 bit WEP anahtarını 60 saniyeden daha kısa sürede kırmayı başardılar. Bu yolla gerekli paket sayısını büyük ölçüde azaltmak mümkün oldu.

Çözüm: WPA veya WPA2'yu kullanın.

Bilgi için: www.tu-darmstadt.de/index.en.html

ANTIVIR

Avira'nın sözde doğrulama e-postasında bir downloader gizli. Dosya eki çalıştırıldığında downloader'da IE için bir Browser Helper Object indiriyor. Bu eklenti casusluk için kullanılıyor.

Çözüm: Kaynağını bilmediğiniz dosya eklerinden uzak durun.

Bilgi için: www.avira.com

Cool Tech

Gelişen teknolojinin en ilginç örnekleri

Konseptte sınır yok

Peugeot Moovie

Peugeot'un konsept otomobili Moovie, tekerleksiz görünümü ile görenleri şaşırtıyor. Minik, modern tasarımlı bir telefon kabinini andıran aracın ağırlığı yarım ton. Uzunluğu 2,3 metre. Kapıları ön tarafa doğru dönerek açılıyor. Elektrikle çalışacak araç elbette geleceğin şehir içi ulaşımı için tasarlanıyor ama o zamana kadar kaç değişiklikten geçer veya piyasaya çıkar mı bilinmez. Zira, benzinden tasarruf edeceğim diye bu aracı alanın canı bizim yollarda pek yanar, o yere yapışık tabanıyla bu araç ancak Levent Otosanayi'nin yüzünü güldürür.

Fiyatı: Belli değil.

Bilgi için: www.peugeot.com

Müzikçi geldi

iAUDIO 7

Yeni mp3 çalarımız iAUDIO7, 4 ve 8 GB kapasiteyle geliyor ve 260 bin renkli LCD ekranı ile çok karizmatik görünüyor. Yüksek kaliteli ses yeteneği ve detaylı ekolayzırı ile müzikçılar piyasasında kendine sağlam yer edinecek gibi görünen cihaz Türkiye'ye ne zaman gelir, bilinmez. Cihazın tek şarjla 60 saat aralıksız çalışma iddiası olduğunu da hatırlatalım.

Fiyatı: 250 dolar

Bilgi için: www.cowonglobal.com

Penguenler dans etsin

i-Cy Penguin

Dans seyretmeyi sevenlerdenseniz mp3 çalarınızı bağlayıp müzik çalarken dans ettiğini seyretmek isteyebileceğiniz bu penguen size göre olabilir. i-Cy Penguin, müzikle birlikte canlanıyor, göğsündeki ışıklar yanmaya başlıyor. Kanatları müzikle ritm tutuyor, başı sallanıyor. Bu küçük oyuncak çok keyfili bir dansçıya dönüşüyor. Seyretmeye doyulmaz.

Fiyat: 30 dolar

Bilgi için: www.sharperimage.com

Google Earth ile seyahat

QSTARZ Travel Recorder

Qstarz'ın yeni GPS cihazı, Google Earth ile senkronize çalışıyor ve Bluetooth üzerinden bilgisayarınıza, avuç içi cihazınıza bağlanıyor. Böylece Google Earth üzerinde nerede olduğunuzu görebilirken, adım adım hareketleriniz kaydedip, seyahatiniz boyunca izlediğiniz rotayı da çıkarabiliyorsunuz.

Fiyat: 119 dolar

Bilgi için: www.qstarz.com

Ayakcıklarınız yorulmasın

Easy Glider

Segway'dan sonra yollara yeni bir "yaratık" çıkıyor. Easy Rider, elektrikle çalışan tek tekerlekli bir araç. Saatte 20 km hıza ulaşabiliyor ve yol durumuna göre 20-25 kilometrelik menzili var. Arkasına bağlanan taşıyıcı aparat üzerinde ayakta seyahat eden kullanıcılar isterse aparatı çıkartıp patenlerini giyerek, aracı patenle kaymak için de kullanabiliyorlar. Fiyatı şimdilik belli değil ama patenle sahilde kaymak için çok yüksek olacağını tahmin etmek zor değil.

Bilgi için: www.easy-glider.com

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Video kaydediciler

İster sabit diskli ister internet tabanlı olsun artık tüm kaydediciler televizyon yayınlarını dijital olarak kaydediyor.

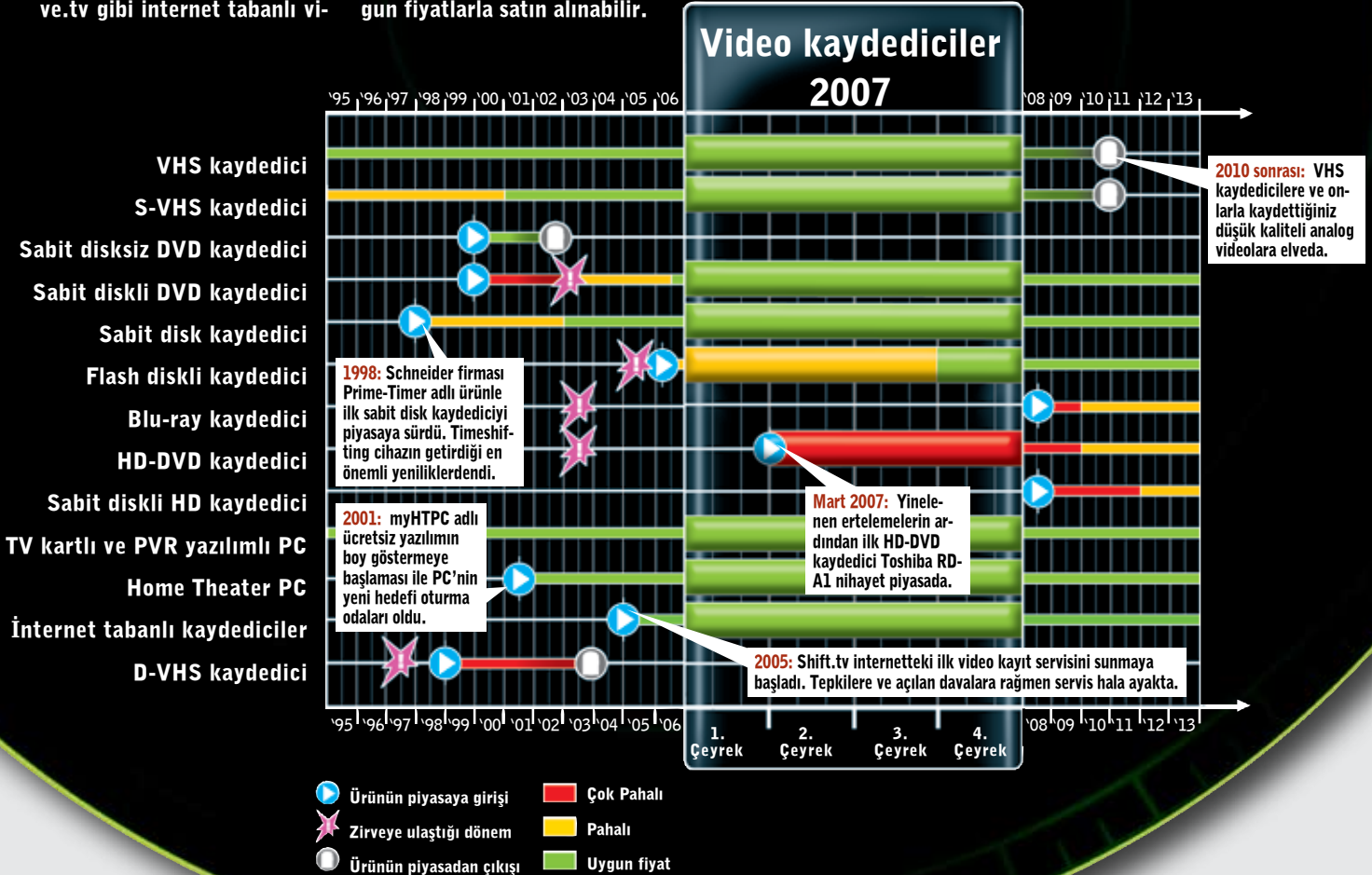
■ Film endüstrisinin tüm engelleme girişimlerine rağmen dijital kayıt cihazlarının yayılması engellenemiyor. DVB biçimi ve fiyatları, giderek azalan depolama birimleri, cihazların gelişiminin kesintisiz olarak sürmesini sağlıyor. CHIP Test Merkezi'nde Lowe Spheros R37 HD LCD TV'ye entegre edilmiş sabit disk kaydedici ile şifreli yayın üzerinden HD filmleri kaydetmek mümkün oldu. Ancak aynı yayını sertifikasız bir cihazda kaydetmek yasal açıdan bir gri bölgede hareket etmeniz anlamına geliyor. Hukuk açısından tartışmalı diğer konu ise Shift.tv ve Save.tv gibi internet tabanlı vi-

deo kaydediciler.

CHIP radarın okunması: Mavi daire içindeki üçgen ürünün duyurulmasını ifade ediyor, bunu çoğunlukla ürünün medyada yoğun bir şekilde tanıtılması (ünlem işareti) izliyor. Çubuk renkleri fiyat seviyesini gösteriyor: Kırmızı başlangıçtaki yüksek fiyata, sarı renk ilk fiyat düşüşüne işaret ediyor. Yeşil renk ürünün tüketici pazarına hazır olduğu anlamını taşıyor, normal kullanıcılar için bu zamanda ürünü satın almak mantıklı. Çubuk gri renkteyse ürünün sonu gelmek üzere ve ürün piyasadan kalkana kadar (tabut işareti) çok uygun fiyatlarla satın alınabilir.

GELECEK Panasonic'in DVD-HDD kaydedicisi DMR-EX87, normal DVD filmleri ve PAL televizyonları 1080p'ye göre yeniden ölçeklendirebiliyor. Bu büyük ekranlar için mükemmel görüntü anlamına geliyor. (Fiyat: Yaklaşık 650 dolar)

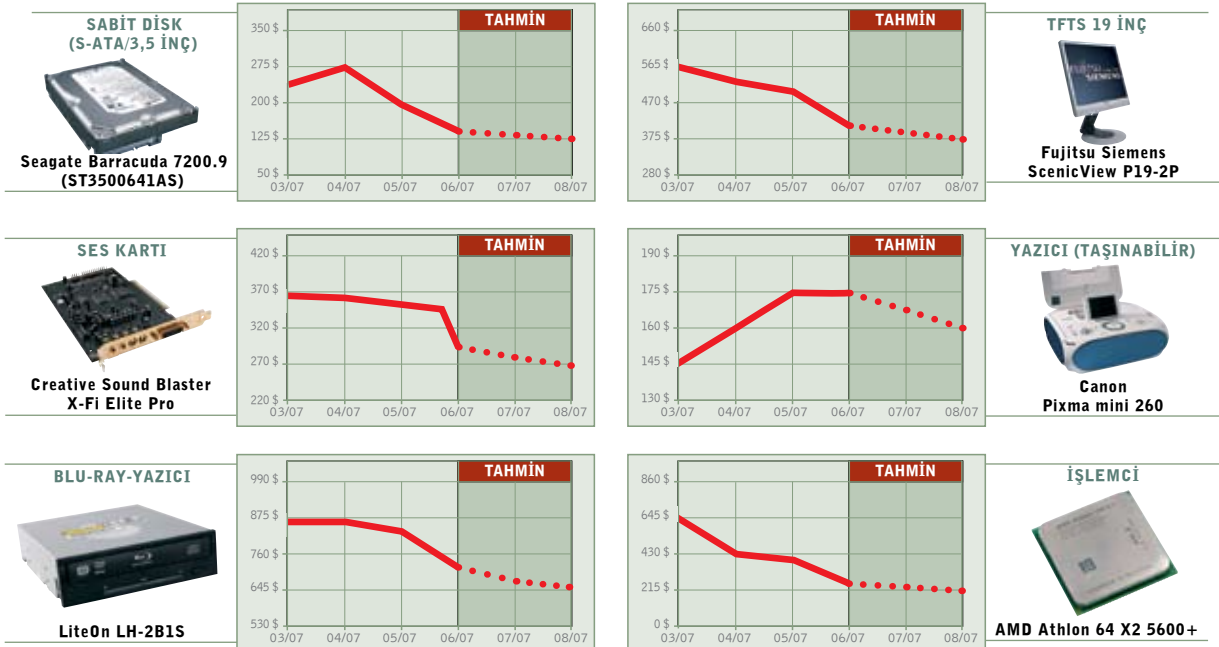
CHIP PC FİYAT DANIŞMANI

CHIP Test Merkezi her ay üç adet ideal PC sistemi oluşturuyor. Ofis, Multimedya ve Profesyonel kategorilerine ayırdığımız bu PC sistemleri, her kesimden kullanıcıya rehberlik etmeyi hedefliyor.

OFİS PC		MULTİMEDYA PC		PROFESYONEL PC	
300 watt güç kaynaklı standart ATX	KASA	400 ya da 500 watt güç kaynaklı standart ATX	KASA	750 watt güç kaynaklı Big-Tower ATX	
Intel i945P yonga seti/ AMD 690 LAN, 7.1 ses	ANAKART	nForce 650i / AMD 580X GBit LAN, 7.1 ses	ANAKART	Intel i975 yonga seri / nForce 680i ve Gbit LAN, 7.1 ses, firewire 800	
Intel Core 2 Duo E4300 (2 x 1.8 GHz) / AMD Athlon 64 X2 4600+ (2 x 2.4 GHz)	İŞLEMÇİ	Intel Core 2 Duo E6600 (2 x 2.4 GHz) / AMD Athlon 64 X2 5600+ (2 x 2.8 GHz)	İŞLEMÇİ	Intel Core 2 Duo E6700 (2 x 2.66 GHz) veya AMD Athlon 64 FX62 (2 x 2.8 GHz)	
1 GB DDR2 667 (2 x 512 MB)	BELLEK	1 GB DDR2 800 veya DDR 2 667 (2 x 512 MB)	BELLEK	2 GB DDR2 800 (2 x 1.024 MB)	
GeForce 8500 GT veya Radeon X1650 Pro 256 MB	EKRAN KARTI	GeForce 7950 GT / Radeon X1950 XT 512 MB	EKRAN KARTI	2x Radeon X1950 XT 512 MB veya GeForce 8800 GTX 768 MB	
200 veya 250 GB 7.200 RPM	SABİT DİSK	300 ya da 400 GB 7.200 RPM	SABİT DİSK	2 X 250 GB 7.200 RPM (Raid 0/1)	
16X DVD Yazıcı (Çift katman)	OPTİK SÜRÜCÜ	16X DVD Yazıcı (Çift katman)	OPTİK SÜRÜCÜ	16X DVD Yazıcı (Çift katman)	
DVB-T / Analog	TV KARTI	DVB-T / Analog	TV KARTI	DVB-T / Analog	
Kablolu klavye ve kablolu scroll fare	KLAVYE + FARE	Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare	KLAVYE + FARE	Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare	
Microsoft Windows Vista Home Basic	YAZILIM	Microsoft Windows Vista Home Premium	YAZILIM	Microsoft Windows Vista Home Premium	
Yaklaşık 650 \$		Yaklaşık 1.300 \$		Yaklaşık 2.500 \$	

CHIP BİLEŞENLERDEKİ FİYAT DEĞİŞİMİ

*Fiyat bilgileri ortalama değerleri yansıtmaktadır.

Kaynak: CHIP

Cep telefonunuzdan daha fazlasını alın

Teknoloji, cep telefonlarına her gün yeni bir işlev kazandırıyor. Cep telefonunuzdan daha iyi yararlanmanız için gereken her şey bu yazıda.

Bu yazıda

Kodlar ve hileler

Daha çok eğlence

PC'yle bağlantı

Cep telefonları her geçen gün daha da gelişerek sundukları inanılmaz olanaklar sayesinde uygun bir mobil kontrol ve çoklu ortam merkezi olma yolunda ilerliyorlar. İşte sunduğu bütün bu özelliklerden faydalanabilmeniz için Sony Ericsson telefonunuzu nasıl hükmedeceğinizi ve ipuçlarını nasıl uygulayacağınızı gösteriyoruz.

Sony Ericsson'un sunduğu telefonlar

(<http://www.sonyericsson.com.tr>) sadece şık olmakla kalmıyor aynı zamanda birçok özellik ve teknolojik hile barındırıyor.

Stereo kulaklıkla beraber gelen bütünleşik MP3 çalar, megapiksel çözünürlüklü kamera ve yüksek çözünürlüklü ekran birçok cep telefonu arasında bu markada karar kılmanıza neden olabiliyor. Yine her geçen gün kullanıcılar telefonlarından daha fazla faydalanmak için gizli ipuçları arıyor ve yeni ayarlar keşfediyorlar. Biz de bu konuda bir araştırma yaptık ve cep telefonunuzda kullanabileceğiniz ipuçlarını bir araya topladık.

İPUÇLARI

Sony Ericsson toplulukları

Ülkemizde maalesef Sony Ericsson cep telefonları için tema, zil sesleri, arka planlar indirebileceğiniz ve güncellemelerle ilgili sorularınızı sorabileceğiniz belli bir forum veya web sayfası bulunmuyor. Fakat var olan cep telefonu forumlarında alt başlık olarak istediklerinize ulaşmak mümkün. CHIP Online Türkiye web sayfasının <http://www.chip.com.tr/forum/> adresinden ulaşabileceğiniz forum bölümünde Cep Telefonları ana kategorisi altında Sony Ericsson ile ilgili temalara ve diğer içerikle-

ri barındıran web sayfalarına ulaşmak, telefon ile ilgili sorularınıza cevap almak ve görüş paylaşmak mümkün.

Sony Ericsson: En iyi ipuçları

Bu makalemizde ipuçları ve hileler, gizli geliştirici kodları ve telefonunuzdan nasıl daha fazla yararlanabileceğinizi göstereceğiz. Yine telefonunuzun Firmware'ini güncellemeyi öğrenerek bu sayede gelen hız veya yeni özelliklerden faydalanabilirsiniz.

Telefonunuz için daha fazla yazılım: CHIP DVD'de bulabileceğiniz Jimm adlı yazılım sayesinde cep telefonunuzdan ICQ protokolü üzerinden, uyumlu bir ICQ yazılımına sahip diğer arkadaşlarınızla metin tabanlı sohbet etmenin keyfini çıkarabilirsiniz. Eğer arkadaşlarınızda ICQ yoksa cep telefonlarına Jimm'i kurmaları yeterli.

Çeşit çeşit zil seslerini, duvar kâğıtlarını, temaları, oyun ve araçları <http://lasyk.net/> adresinden bulmanız mümkün. Siteye girince yapmanız gereken tek şey karşınıza çıkan menülerden telefon modelinizi seçmek. Örneğin eğer telefonunuz W700i ise MyW Series butonuna tıklamanız gerekiyor. Sitedeki içerikleri ister WAP üzerinden telefonunuza indirebilir, isterseniz de bilgisaya-

rınıza, oradan da telefonunuza aktarabilirsiniz.

Gizli geliştirici kodları: Cep telefonunuzun derinliklerindeki bilgilere ulaşmak istiyorsanız servis yetkililerinin kullandıkları gizli kodları bilmeniz gerekiyor. Bu kodlardan en iyi üçünü sizin için bir araya getirdik:

Firmware sürümünü öğrenmek ve servis testlerini çalıştırmak için:

>*<<*<

Servis-Bilgi/Yazılım Bilgisi altındaki ilk girdiden telefonunuzun Firmware sürümünü öğrenmeniz mümkün. Alt menüdeki Servis Testleri bölümünden ise ekranın renk testini yapmak mümkün.

IMEI numarasını okumak için:

*#06#

International Mobile Equipment Identity yani IMEI, cep telefonunuzun 15 rakamdan oluşan uluslararası seri numarası oluyor. Bu numarayı bir yere kaydetmeniz ileride doğabilecek bazı sorunları şimdiden çözecektir.

SIM kilidini açığa çıkarmak:

<*<

Cep telefonunuzda SIM kilidi mi var? Şebeke altında Şebeke Alanı girdisinden Mobile Network Code'a erişerek (MNC) SIM kilidini bulabilirsiniz.

Dikkat! Burada yapacağınız yanlış bir ayar telefonunuzun tamamen kilitlenmesine neden olabilir.

Para tuzaklarından korunma: Bazı operatörlerden satın alınan telefonların kimi tuşlarına tek tıklamayla internete bağlanma gibi özel görevler verilmiş olabiliyor. Tuşa tıkladığınızda telefonunuz anında internete bağlandığı için ister istemez kontörleriniz tükenabiliyor veya faturanız kabarmıyor. Operatörler genelde bu tuşları ya yön bulma tuşlarının altına ya da ekranın altındaki diğer tuşlara gizliyorlar. Bu tuşlardan herhangi birine yanlışlıkla basıldığında olabilecek masrafı önlemek için ise bir şifre kullanabilirsiniz.

Bunun için Ayarlar / Bağlantılar altından Veri İletişimi / Veri Hesapları bölümüne girmeniz gerekiyor. Buradan, kullandığınız operatörün WAP hesabını bulduktan sonra Düzenle diyerek me-

Cep fotoğrafları için kısayollar

Otomatik netleştirme özellikli 2 megapiksel entegre kamerası bulunan W810i veya K750i ile çok güzel pozlar yakalayabilirsiniz. Yine uygun olmayan zamanlarda da güzel kareler yakalayabilmemiz için telefonlarda flash, makro modu veya gece modu bulunuyor. Kamera uygulamasında bu özellikleri değiştirmek ise aşağıdaki kısayol tuşları ile çok basit.

1 Resim boyutunun seçimi

4 Makro modunu açma/kapama

7 Gece modunu açma/kapama

* Işığı açma/kapama

Daha sonra çektiğinizi fotoğraflar üzerinde çalışabilir, efektler, çerçeveler ve şablonlar ekleyebilirsiniz. Veri yöneticisi / Telefonum yolunu izleyin ve Resimler altından üzerinde çalışılacak fotoğraflar için Göster'i seçin. Daha / Düzenleme'yi seçtikten sonra fotoğraflarınızda yapabileceğiniz değişiklikleri görebilirsiniz.

nüden Parola Sor'u açın ve değeri etkin konuma getirin. Daha sonra Parola girdisini açarak istediğiniz parolayı yazın. İleride çevrimiçi servisleri her açmak istediğinizde karşınıza bir parola çıkacağı için bu para tuzagından da kurtulmuş olacaksınız.

Zil sesi olarak MP3 kullanmak: Kimi operatörlerden alınan cep telefonları her türlü MP3 dosyasının zil sesi olarak kullanılmasına izin vermiyor. Bunun nedeni sizi onlardan MP3 satın almaya mecbur bırakmak. Bu yüzden, cep telefonu aktardığınız MP3 dosyalarını hem çalmıyor hem de zil sesi olarak kullanmanıza izin vermiyor. Sadece operatörün sitesinden indirilen ve DRM korumalı MP3 dosyalarını kullanabiliyorsunuz.

Fakat bunun da bir çözümü var. Yapmanız gereken tek şey tüm şarkılarınıza →

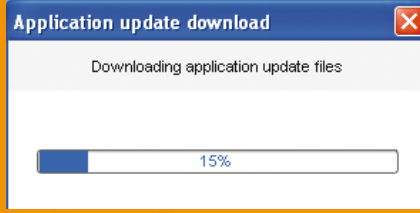

W810i 2 MP kameralı ve otomatik netleştirme özellikli MP3 telefonu.

K750i'yi yeni Firmware ile güncelleme

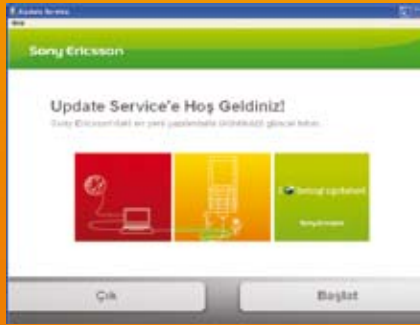
K750i cep telefonunuzun Firmware'ini güncellemek için en güvenli yol üreticinin yani Sony Ericsson'un web sayfası üzerindeki <http://www.sonyericsson.com.tr> Destek / Güncelleme Servisi üzerinden geçiyor. Buraya ulaştıktan sonra **Yükleme Sayfası** butonuna tıklayarak güncelleme için gerekli olan Update Service Setup 2.7.4.8.2.exe dosyasını bilgisayarımıza indiriyoruz. Eğer elinizde DSS-25 Masa Standı varsa doğrudan aşağıdaki adımlardan güncellemeye başlayabilirsiniz. Ama eğer telefonunuzla beraber gelen DCU-60 USB kablosunu kullanıyorsanız yazılımı çalıştırdığınızda yeni donanım bulma sihirbazı yardımı ile USB flash sürücülerin yüklenmesine başlanacak. Daha sonra güncelleme servisini başlatabilmeniz için bilgisayarınızı yeniden başlatmanız gerekiyor. Dikkat: Güncelleme servisinin çalışabilmesi için internet bağlantısı gerekli ve telefonunuzun şarjının tam dolu olmasına da dikkat edin.

1 Masaüstündeki **Güncelleme Servisi** simgesine tıklayın ve uygulamayı çalıştırın. Güncelleme yazılımı ilk kez çalıştığında işlemleri sorunsuz yürütebilmesi için internet üzerinden bazı veriler indir-

meye başlıyor. İnternet bağlantınıza bağlı olarak bu işlem birkaç dakika sürebilir.

2 Bu işlem bittikten sonra dil seçiminizi yapın ve lisans sözleşmesini kabul edin. Daha sonra telefonunuzu sisteme nasıl bağladığınızı seçin.

3 Telefonunuzu kapatın, SIM kartı çıkartın ve şarjı tekrar yerine takın. Daha sonra "C" tuşuna basılı tutmaya başlatın. USB kablosunu telefona bağlayın.

4 "C" tuşunu bırakın, yazılım sizin en son Firmware kullanıp kullanmadığınızı otomatik olarak kontrol edecek ve güncellemeye ihtiyacınız olup olmadığını belirleyecektir. Bu aşamadan sonra en güncel Firmware internetten indirilecek ve USB kablosu üzerinden telefonunuza aktarılacaktır.

Dikkat: Bu işlem birkaç dakika sürebiliyor ve bu esnada kesinlikle telefona dokunmamanızı öneriyoruz. İşlemi yarıda kesmeniz telefonunuzun bozulmasına neden olabilir.

5 Güncelleme işlemi bittikten USB kablosunu çıkarabilir, bataryayı da çıkararak tekrar SIM kartınızı takabilirsiniz. Artık telefonunuzu açıp normal bir şekilde kullanmaya devam edebilir ve yeni güncelleme ile gelen özelliklerin keyfini çıkarabilirsiniz.

DRM koruması eklemek veya desteklenen biçime dönüştürmek. Sony bu amaçla adı DRM Packager olan bir yazılım sunuyor kullanıcılara. Yazılımı http://developer.sonyericsson.com/site/global/docstools/misc/p_misc.jsp adresinden indirebilirsiniz. Nasıl kullanılacağı konusunda Google'da ufak bir arama yapmanız yeterli.

MyPhoneExplorer ile telefonunuzu yönetin: CHIP DVD'de bulunan, aynı

zamanda <http://www.fjsoft.at/en/> adresinden de ulaşabileceğiniz MyPhoneExplorer sayesinde telefonunuzu kolayca yönetebilirsiniz. Telefonunuzu Bluetooth, kablo veya kızılötesi üzerinden bilgisayarınıza bağlayarak adres defterinizi, ajandanızı veya verilerinizi düzenleyebilirsiniz. Ayrıca SMS'lerinizi içeri/dışarı aktarabilir ve yine yedekleme yöneticisi sayesinde verilerinizin güvenliğini garanti altına alabilirsiniz.

1. Yazılımı yükledikten sonra telefonunuzu PC'nize bağlayın ve daha sonra **Dosya / Bağlan** menüsünden telefonunuzu seçin. Telefonunuz otomatik olarak algılanacaktır.

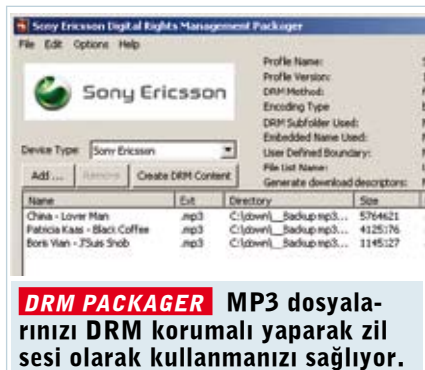
2. Daha sonra üstteki menülerden istediğiniz butona tıklayarak telefon ile PC'nizi senkronize edebilirsiniz. Telefonunuza bir isim verdikten sonra veriler bilgisayarınız tarafından okunacaktır.

3. Şimdi **Dosya** menüsünden **Ayarlar** bölümüne (F2 kısayol tuşu ile de ulaş-

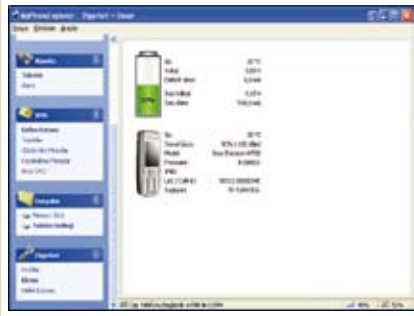
abilirsiniz) girin ve sol menüden **Başlat İşlemi**'ni seçin. Buradan da yazılımın ileride çıkacak sürümlerini otomatik olarak takip etmek ve yeni özelliklerden yararlanmak için **Açılıştaki yeni versiyon için kontrol et** seçeneğini işaretleyin. Yazılımın bir başka güzel özelliği ise **Yüzey** bölümündeki **Tatil Günlerini Hesapla** seçeneği. Bu seçenek sayesinde ülkemizdeki tatil günlerini takviminize ekleyebilirsiniz.

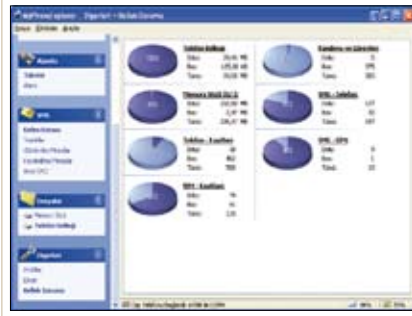
1 BAĞLANTI Telefonunuzu bağladıktan sonra bir isim vermeniz gerekiyor.

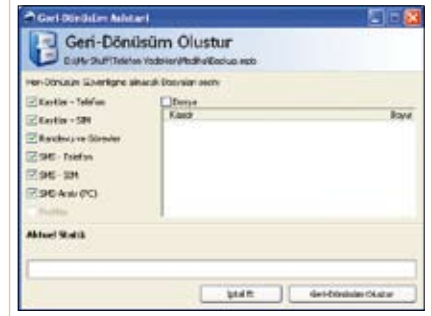
DRM PACKAGER MP3 dosyalarınızı DRM korumalı yaparak zil sesi olarak kullanmanızı sağlar.

2 EKSTRA BİLGİLER Telefonunuzla ilgili önemli bilgileri bu yazılımdan öğrenebilirsiniz.

3 HAFIZA DURUMU Tüm hafızaların ne durumda olduğunu öğrenmek mümkün.

4 YEDEKLEME Yazılım sayesinde verilerinizi kolayca yedekleyebilirsiniz.

4. Şimdi sol menüde yer alan *Kayıtlar*, *Çağrılar*, *Ajanda*, *SMS*, *Dosyalar* ve *Diğerleri* seçenekleri sayesinde telefonunuzu basit bir şekilde yönetebilirsiniz. Unutmamanız gereken konu ise yaptığınız işlemlerden sonra üst menüden *Senkronizasyon* butonuna tıklamak bu sayede değişiklikleri telefonunuza aktarmış olacaksınız.

İPUÇU Sol menüdeki *Diğerleri / Ekran* altından yararlı bilgiler edinebilirsiniz: batarya doluluk oranı, sinyal gücü, Firmware sürümü ve IMEI numarası bu bilgiler arasında.

İPUÇLARI

Nokia telefonunuz için

Finlandiyalı telefon üreticisinin çok geniş bir ürün yelpazesi var. İş telefonundan eğlence telefonuna kadar her türlü telefonunuzu genişletebilir ve iyileştirebilirsiniz. Makalemizde aygıtlarla ilgili birçok ipucu ve bilgiyi sadece Nokia telefon sahiplerinin değil diğer telefon sahiplerinin de çok işine yarayacak: Örneğin N70 telefonunuzu nasıl önemli bir yama ile güncelleyeceğinizi ilerleyen bölümlerde bulabilirsiniz.

İpucu kaynakları: İnternet her konuda olduğu gibi cep telefonu konusunda da sayısız kaynaklar barındırıyor ve telefonunuzla ilgili tüm sorularınız için bir cevap kaynağı niteliğinde. CHIP Online Forumlarında *Tüm Forumlar / Cep Telefonları / Nokia* bölümü Nokia cep telefonları ile ilgili tüm sorularınızı sorup yanıt bulabileceğiniz bir bölüm. Yine ülkemizde Nokia cep telefonları çok po-

püler olduğu için Nokia'ya özel forumlar da mevcut. <http://forum.nokiacep.com/> adresinden ulaşabileceğiniz Nokia Cep Forum bunlardan bir tanesi. Nokia telefonlar ile ilgili tamamen Türkçe bir başka kaynağa ise <http://www.funcep.com/> adresinden ulaşılabilir. Fakat bu sitelerin üyelik gerektirdiğini belirtmekte yarar var.

Nokia: En iyi ipuçları ve hileler

Devam eden sayfalarda size Nokia'nın en popüler cihazlarına ait ipuçları ve hilelerin yanında kullanışlı yazılımlar sunarak telefonunuzdan nasıl daha çok verim alabileceğinizi göstereceğiz. Örneğin sık kullandığınız işlevler için yaratacağınız kısayollar sayesinde telefonunuzun kullanımının nasıl kolaylaştığını göreceksiniz. Hızlı, sorunsuz ve rahat kullanım için ilerleyen sayfaları okumanız ve işlemleri uygulamanız yeterli.

Gecikmeli SMS gönderme: Bazen bir mesajı daha sonra çekmek isteyebilirsiniz. Bunun yapmanız gereken tek şey

mesajın başına ufak bir kod eklemek. Bu sayede isterseniz mesajı 168 saate gektirebilirsiniz. Yazdığınız mesajın metnin başına “*Later” yazıp bir boşluk bırakıp beklemede kalmasını istediğiniz süreyi yazıyorsunuz ve “#” işareti ile kodu kapatıyorsunuz.

Örneğin: *Later 24# Mesajınız Uzun SMS'leri birleştirme: Cep telefonunuz uzun SMS'leri otomatik olarak parçalara ayırmıyor mu? Dört SMS'e kadar bunu kendiniz yapabilirsiniz. Yapmanız gereken: İlk SMS'in başına *LONG#, son SMS'in başına da *LAST# komutunu eklemek. →

NOKIA PC SUITE Nokia'nın yazılım sayesinde telefonunuzu kolayca yönetebilirsiniz.

YENİ TELEFONLAR Nokia'nın yeni N95 modeli çok gelişmiş multimedia özelliklerine sahip.

Dizüstü ve cep telefonunuzla internet

Eğer bir UMTS telefonu olan N70'e sahipseniz bu demektir ki telefonunuzu internet bağlantısı kurmak için bir modem gibi kullanabilirsiniz. İster kabloyla ister Bluetooth adaptörü yardımı ile telefonunuzu bilgisayarınıza bağlayın.

1 Telefonunuzu bilgisayarınıza bağlayın ve Nokia PC Suite uygulamasını çalıştırın. Buradan *İnternete Bağlan* seçeneğine tıklayın ve on saniye bekleyin. Bu esnada otomatik olarak bağlantı kurulacaktır.

2 Alternatif olarak ayarları değiştirebilirsiniz. Burası önemli, zira pahalıya bağlanmak istemiyorsanız operatörün sizi hangi tarifieden internete bağladığını bilmeli ve ayarı ona göre yapmalısınız.

1 MODEM Modemli bir cep telefonunuz varsa sihirbazda gözükecektir.

2 MODEM SEÇİMİ Modeminizi tanımlandıktan sonra buradan seçiminizi yapın.

Örnek: İlk SMS: *LONG# SMS'in ilk parçası bu bölüme

İkinci SMS: Komut yok. Düz Şekilde SMS'i yazın.

Üçüncü SMS: *LAST# Buraya mesajınızın son kısmını yazın.

Gizli kodlar: Belirttiğimiz kodları telefonunuz tuş takımı ile yazın ve telefonunuz ile ilgili servise vereceğiniz zaman veya çalıştığı zaman işinize yarayabilecek bilgilere ulaşın.

*#06#

Bu kodu girdiğinizde ekranda telefonunuzun IMEI numarası, yani telefonunuza özel seri numarası belirecektir. Bu numara sadece sizin telefonunuza özgü olduğu için bir yere not etmeyi unutmayın.

*#92702689#

Bu kodla açılan menü ise üretici servis bilgilerini içeriyor. Mesela telefonunuzun tamir görüp görmediğini buradan öğrenebilirsiniz. Öğrenebileceğiniz diğer bilgiler ise şu şekilde:

Seri numarası (IMEI)

Üretim tarihi (AA/YY)

Satın alma tarihi (AA/YY)

Son tamir tarihi (AA/YYYY)

Çalışma süresi

*#0000#

Telefonunuzun yazılımını ile ilgili bilgi edinmek istiyorsanız yukarıdaki kodu yazmalısınız. Bu bölümdeki bilgiler ise

şu şekilde:

İlk satır: Yazılım gözden geçirme sürümü.

İkinci satır: Yazılımın yayınlanma tarihi.

Üçüncü satır: Telefon tipi

Kendi kısayollarınızı ayarlama: Symbian işletim sistemli Nokia telefonlar kullanıcılarına sık kullandıkları işlemlere hızlı erişim gibi bir özellik sunuyor. Tuş takımlarını istediğiniz uygulamaya nasıl atayacağınızı gösteriyoruz.

Yön tuşlarına işlev kazandırma

1. Sık kullandığınız özellikleri tuşlara atadıktan sonra atanan tuşa uzun süre bastığınızda ilgili uygulama hemen karşınıza çıkıyor. Tuşlara bu işlevleri kazandırmak için ise *Ayarlar* bölümüne giriyoruz.

2. Buradan da *Telefon / Bekleme Modu* veya *Kısayollarım* bölümüne giriyoruz. Burada telefonunuz yön tuşlarına basıl-

1 AYARLAR Ana menüden ulaşılan bu bölümde telefonunuzla ilgili tüm ayarlar mevcut.

dığında hangi uygulamanın çalışacağını görebilir ve bunları istediğiniz doğrultusunda değiştirebilirsiniz. Bazı modellerde değiştirmek istediğiniz seçeneğin üzerine geldikten sonra *Seç* komutunu verip, bazı modellerde ise *Seçenekler / Değiştir-Düzenle* seçeneği ile karşınıza çıkacak listeden istediğiniz uygulamayı ilgili tuşa atayabilirsiniz.

Profillerinizi düzene sokmak: Profiller sayesinde telefonunuz hangi durumda hangi tepkileri vereceğini kolayca ayarlayabilirsiniz. Ana menüden *Tercihler* bölümüne girin; burada daha önceden ayarlanmış olan profilleri göreceksiniz. *Seçenekler* menüsünden istediğiniz profili kendi tercihlerinize göre ayarlayabilirsiniz.

İPUÇU Profiller arasında hızlı geçiş için telefonunuzun kapama tuşuna bir

2 BEKLEME MODU Buradan tuşlara atadığınız kısayolları değiştirebilirsiniz.

kez basmanız ve çıkan menüden istediğiniz profili seçmeniz yeterli.

Nokia'nız için kullanışlı yazılımlar

Biçim zengini müzik çalar: Bu araç sayesinde SymbianOS işletim sistemine sahip bir cep telefonunda yerden tasaruf eden OGG biçimli müzikleri çalabilirsiniz. OggPlay adlı yazılım aynı zamanda MP3, AAC ve MP4 verilerini de oynatabiliyor. İsterseniz yazılımın telefonunuza uygun olan modelini <http://symbianoggplay.sourceforge.net/> adresinden edinebilir isterseniz de CHIP DVD'den Nokia 3230, 6260, 6600, 6620, 6630, 6670, 6680, 7610, Panasonic X700 ve Nokia N70, Nokia N90 modelleri için uygun olan sürümünü telefonunuza yükleyebilirsiniz.

Cepten e-Bay'e giriş: mYspike sayesinde Java veya Windows mobile alt yapısına sahip bir telefon üzerinden e-Bay açık artırmalarına katılabilirsiniz. Yazılımın sunduğu özellikler sayesinde doğrudan ve güvenli bir şekilde kendi teklinizi sunabilirsiniz.

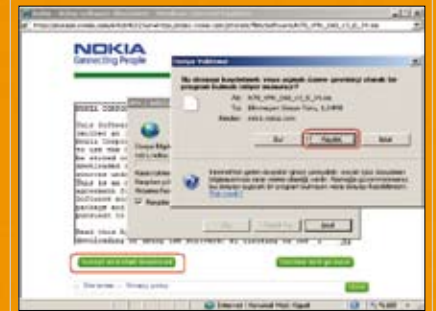
Şehir planı ve uydu haritası: Mobile Gmaps, Google Maps, MSN Virtual Earth ve Yahoo Maps'in yakınlaştırılabilir haritalarını ve uydu görüntülerini cebinize sığdıran bir yazılım. Tabii ki resimleri edinebilmek için telefonunuzun internete bağlanabiliyor olması gerekiyor. Bu aracı ücretsiz olarak www.mg-maps.com adresinden edinebilirsiniz.

Mükemmel slâyt gösterileri: SymbianOS telefonları ve Series60 Nokia telefonlar SplashPhoto sayesinde bir resim sunum merkezine dönüşüyorlar. Bu sayede resimlerinizin otomatik olarak slayt şov şeklinde gösterilmesi ve kolayca bilgisayarınıza aktarılması mümkün oluyor. Deneme sürümünü www.splashdata.com adresinden indirebilirsiniz.

Sessiz N70'i yalamak: Nokia N70, çalınacak olan zil sesi seçilmiş olmasına rağmen, ya sildiğiniz için ya da seçilen dosya MMC kartta olduğu ve siz de kartı çıkarmış olduğunuz için seçili sesi çal-mayabiliyor. İşte telefonun bu durumda sessiz kalmaması ve yerine başka bir zil sesi çalabilmesi için resmi N70 zil sesi yamasını indirmeniz gerekiyor.

1 N70 DESTEĞİ Nokia'nın sitesinde destek sayfasında yamayı bulabilirsiniz.

2 İNDİRME Anlaşmayı kabul ettikten sonra indirme işlemi başlayacaktır.

1. İlk olarak <http://www.nokia.com.tr/A4356721> adresine girin. Burada *İncelemekte olduğunuz cihaz için sunulan karışından yüklemeler* başlığı altında "Nokia N70 Ring Tone patch file" adında bir seçenek göreceksiniz. *Şimdi karışından yükle* bağlantısına tıklayarak yamayı bilgisayarınıza indirin.

2. Şimdi telefonunuzu birlikte gelen kablo veya Bluetooth adaptörü yardımı ile PC'nize bağlayın. Daha sonra "Nokia PC Suite" uygulamasını çalıştırın. Eğer elinizdeki PC Suite güncel değilse en son sürümünü <http://www.nokia.com.tr/A4356032> adresinden edinebilirsiniz.

3. PC Suite üzerindeki *Uygulama Yükle* seçeneğine tıkladıktan sonra açılan pencereden bilgisayarınıza indirdiğiniz yama dosyasını seçiniz. Daha sonra açılan pencerenin ortasındaki sağa dönük ok butonuna, yani *Yükle* tuşuna basarak yamayı telefonunuza yükleyebilirsiniz.

4. Bu aşamadan sonraki işlemler cep telefonunuzdan devam ediyor. Telefonunuzun ekranında beliren *Nokia Patch 1 yüklemesini kabul etmek istiyor musunuz?* sorusuna *Evet* diyerek yükleme işlemini tamamlayabilirsiniz. Telefonunuz kapatılıp yeniden açıldıktan sonra artık biri sizi aradığında zil sesinin çal-maması gibi bir durum söz konusu olmayacaktır.

İPUÇLARI

Motorola telefonunuz için

Ultra ince tasarıma sahip olan en genç Motorola cepler adeta sizi cezp ediyor.

Peki ya bu şık telefonların zengin özelliklerinden haberiniz var mı? Motorola telefonlarınızı için en yeni hileleri ve ipuçlarını bir araya topladık.

Özellikle RAZR V3, alıcıların Motorola'yı favori listelerinde tekrar ön plana çıkarmalarını sağladı. Utra ince kapaklı telefon sadece iyi değil, aynı zamanda MP3 çalabilmesi ve video oynatabilmesi ile tam bir çoklu ortam canavarı gibi gözüküyor. Tabii ki böyle karmaşık bir aletle de karşı karşıya olduğunuz için kafanızda birçok soru belirebiliyor. Örneğin bunlardan bir tanesi, kullanıcıların bazı MP3 dosyalarını çalmada sorun yaşaması. Konuyu araştırdığımızda, bunun nedeninin Motorola'nın hafızadan tasarruf etmek için 192 Kbp/s'ten yüksek MP3 dosyalarını çalmaması olduğunu öğrendik.

Özellikle Motorola cep telefonları için belirli bir forum veya tartışma platformu olmasa da www.chip.com.tr/forum adresinden ulaşabileceğiniz CHIP Online forumlarında cep telefonu bölümünde Motorola cep telefonlara ait olan alanda telefonunuzla ilgili tüm sorularınızı sorabilir ve yanıt alabilirsiniz.

İlerleyen sayfalarda cep telefonunuzdaki kişileri nasıl Microsoft Outlook ile senkronize edebileceğinizi ve Motorola'nın sunduğu araçları göstereceğiz. Yine bir araya topladığımız GSM kodları sayesinde telefonunuza çok hızlı ayar yapabilirsiniz.

SLVR ve Outlook'u eşleştirmek: Motorola cep telefonları ile, güçlü bir yazılım paketi olan Motorola Phone Tools'u

kullanabilmeniz için bir veri kablosu geliyor. Bu araçların sunduğu en güzel özelliklerden biri, eğer bilgisayarınızda Outlook yüklü ise kişilerinizi bu yazılım ile senkronize etmek.

1. Yazılımı yükledikten sonra telefonunuzu veri kablosu ile bilgisayarınıza bağlayın Motorola Phone Tools'u çalıştırın. *Synchronisation* butonuna, oradan da *Start Synchronisation* butonuna tıklayın.

2. Şimdi *Secure Phone Data*'ya tıklayın. Telefonunuzdaki bütün kişileri eşleştirmek için *Next* deyip *Synchronize All Contacts* seçeneğini işaretleyin ve *Done*'a tıklayın.

3. Şimdi sadece kişileri mi yoksa takvimi de mi senkronize edip etmeyeceğinizi seçin ve *Synchronize* butonuna tıklayın.

4. İşlem başarı ile sonuçlandıktan sonra *Summary* bölümünden kaç kişinin senkronize edildiğini görebilir, *Close* butonu ile işlemi sona erdirebilirsiniz

Gizli cep kodları: Telefonunuzun ayarlarını menüler arasında dolaşarak veya verdiğimiz kodlar sayesinde kolayca yapabilirsiniz. Bazı kodların çalışabilmesi

PHONE TOOLS Synchronization butonuna tıklayarak verilerinizi Outlook'a aktarabilirsiniz.

için arama tuşuna basmanız gerekebilir.

Motorola kodları: Firmware sürümü ve tarihi görüntüleme: *#9999#

► IMEI numarası: *#06#

► Sessiz modu: “#” tuşuna uzun süre basılı tutun.

GSM kodları: PIN değiştirme: **04*eski PIN*Yeni PIN*Yeni PIN#

► PIN2 değiştirme: **042*eski

PIN2*YeniPIN2*YeniPIN2#

► Arayan numaranın gösterilmesi: *#31#

► Cevapsız aramaları yönlendirme:

Açma: **62* numara# Kapama: ##61#

Durum: *#61#

► Ulaşılamayınca yönlendirme:

Açma: **62* numara# Kapama: ##62#

Durum: *#62#

► Telefon kapalı iken yönlendirme:

Açma: **67* numara# Kapama: ##67#

Durum: *#67#

Motorola güncellemelerini otomatik

olarak aramak: Motorola düzenli olarak cep telefonları için firmware güncellemeleri sunuyor. Bu güncellemelerle beraber hatalar düzeltiliyor ve telefona yeni özellikler eklenebiliyor. Yani bu durumda yeni güncellemeleri kontrol edip yüklemeye geçiyor. Gereken Her şey uygun bir veri kablosu.

1. Öncelikle maalesef Motorola nedenini anlayamadığımız bir şekilde Türkiye sitesi üzerinden telefon yazılımınızı

Filmlerinizi RAZR V3i için dönüştürmek

Videolarınızın telefonunuzda da izlenebilmesi için iyice sıkıştırılması gerekiyor. Motorola cep telefonları için Motorola Media Studio, videoları bir iki tıklama ile dönüştürebilen çok kullanışlı bir uygulama. <http://www.makayama.com/dvd-tomotorola.html> adresinden yazılımın üç dakikalık film dönüştürmeye izin veren deneme sürümünü edinebilirsiniz. Tam sürümün fiyatı ise 28 Euro.

1 MOTOROLA MEDIA STUDIO Yazılım sayesinde filmlerinizi cep telefonunuza uyarlamak çok kolay.

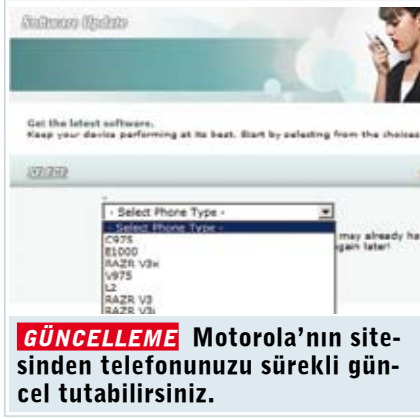
2 GÖRÜNTÜ BOYUTU İster geniş ekran isterseniz sinemaskop seçim size kalmış.

ler: AVI, MPEG, MPG, ASF, DV ve VOB.

3 *Action* düğmesini bir defa tıklayarak dönüştürme işlemi başlatabilir veya *Advanced* menüsünden 4:3, 16:9 veya sinemaskop film biçimini seçebilirsiniz.

4 Filmin uzunluğuna göre çevirme işlemi de bir o kadar zaman alacaktır. Çevrilen veri 3GP biçiminde masaüstüne kaydedilecektir. Bu aşamadan sonra sürükleyip bırak yöntemi ile dosyayı Motorola Phone Tools yazılımını kullanarak telefonunuza aktarabilirsiniz.

güncelleme desteği vermiyor. Bunun için güncelleme işlemini Motorola İngiltere üzerinden yapacağız. <http://www.motorola.com/uk/> adresine girip Customer Support / Software Update bölümünden telefon modelinizi seçin.

2. Güncelleme yazılımını bilgisayarınıza yükleyin ve otomatik çalışmasına izin verin.

3. Telefonunuzu veri kablosu yardımı ile bilgisayarınıza bağlayın. Şimdi gerekli USB yazılımları yüklenecektir.

4. Bundan sonra güncelleme yardımcısı telefon modelinize uygun güncellemeyi internet üzerinden otomatik olarak indirecek ve yüklemenize yardımcı olacaktır.

İPUÇLARI

Samsung telefonunuz için

Söz konusu kayan kapaklı cep telefonları olunca Samsung en çok sevilen firma oluyor. SGH-i750 ile Samsung artık Windows Mobile tabanlı kayan ve dokunmatik ekranlı bir Pocket PC yaratmış gibi. Bu aygıt ve diğer Samsung telefonlar için yardımcı ipuçlarını gösteriyoruz.

Samsung (<http://www.samsung.com/tr/>) cep telefonu pazarında geniş bir yelpazeye sahip: SGH-E720'den Windows Mobile tabanlı iş telefonu SGH-i750'ye kadar firma her türlü zevke ve bütçeye hitap ediyor. Samsung telefonların barındırdığı birçok özellikten dolayı bazen hiç bilmediğiniz bir özelliği ile karşılaşabiliyorsunuz. İşte bu yüzden bu telefonlarla ilgili tüm ipucu

ve hileleri sizin için bir araya topladık.

PC ile bağlantı: Samsung telefonlarla çalışabilmeniz için Samsung PC Studio yazılımına ihtiyacınız var. Yazılım sayesinde telefonunuz ile bilgisayarınız arasında oyun, müzik ve adres bilgileri gibi verileri aktarabilirsiniz. http://www.chip.com.tr/forum/konu.asp?TOPIC_ID=32066 adresinden yazılımın en son sürümünü indirebilirsiniz (v3.1). Cep telefonunuz ile PC arasında veri alışverişinde sorun çıkmaması için nelere

Telefonunuzda Opera Mini çalıştırmak

ÜCRETSİZ Opera Mini tamamen ücretsiz ve tüm cep telefonları ile uyumlu.

Opera'nın cep telefonları için tasarladığı web tarayıcı Opera Mini (<http://www.operamini.com/>) Java tabanlı cep telefonları ile internette sörf yapmak için en iyi ücretsiz çözüm. Fakat telefonunuzun internet ayarlarının doğru olmasına karşın yazılımı çalıştırmakta zorluk çekiyorsanız ve "error 3.0.10:80" hatasını alıyorsanız telefonunuzun Java ayarlarını kontrol etmeniz gerekiyor demektir.

Sadece kullandığınız operatöre ait internet bağlantısını kullanmakla kalmayıp Java'yı da elle etkinleştirmeniz gerekiyor, zira Opera Mini, Java tabanlı bir yazılım. Bunun için yapmanız gereken **Seçenekler / Bağlantılar** menüsüne girmek. ROKR'da bu ayara **Ayarlar / Java Setup** alt menüsünden ulaşmak mümkün. Buradan Java'yı elle etkinleştirdikten sonra Opera Mini sorunsuz çalışacaktır.

dikkat edeceğinizi ve bu konudaki olanakları ilerleyen sayfalarda açıklıyoruz. Yine kartvizitlerinizi nasıl fotoğraflayacağınızı ve verilerinizi karmaşadan uzak bir şekilde nasıl adres defterinize aktaracağınızı da göstererek size büyük bir kolaylık sağlıyoruz.

D600'ü PC'ye bağlamak: GH-D600 beraberinde telefonu bilgisayarınıza bağlayabileceğiniz bir veri kablosu ile geliyor. Yine beraber gelen yazılım Samsung PC Studio da PC ile telefon arasındaki iletişimi sağlıyor.

1. Telefonunuzla beraber gelen CD'den PC Studio ve aygıt yönetim yazılımını yükleyin. USB sürücüler söz konusu olduğunda aygıt yönetim yazımlı PC Studio yüklemesi esnasında otomatik olarak yüklenecektir. Bluetooth sürücüler söz konusu olduğunda ise aygıt yönetim yazılımının ayrı olarak yüklenmesi gerekiyor. Yazılımı yükledikten sonra otomatik güncelleştirmeler için bir kontrol yapacak ve güncelleme mevcut ise gerekli dosyaları internette indirecektir. Tüm güncelleme işlemleri bittikten sonra karşınıza bağlantı sihirbazı belirecek. Buradan telefonunuz ile bilgisayarınız arasındaki bağlantının tipini seçmeniz gerekiyor.

2. Eğer telefonunuzu beraberinde gelen kablo vasıtasıyla PC'nize bağladıysanız bağlantı tipini USB olarak seçmeniz gerekiyor. Seçeneklerden **USB Cable Connection**'ı seçerek yazılımın telefonunuz ile iletişim kurmasını sağlayabilirsiniz.

SGH-i750 ile kartvizit taramak: Samsung SGH-i750 2 megapiksel kamerası sayesinde kartvizitleri tarayabilmek ve içeriklerini metin olarak algılayıp adres defterine ekleme gibi bir özellikte geliyor. Yani telefon adres defterine yeni kişileri neredeyse tek başına ekleyebiliyor.

1. **Start / Programs** menüsü altından **BCR**'ı seçin. Daha sonra fotoğrafını çekeceğiniz kartvizitin ekranda düzgün gözükeceği bir şekilde ayarlamasını yapın ve fotoğrafını çekin.

2. Fotoğrafı çektikten sonra otomatik tanımlama işlevi hemen devreye gire-

cek ve kısa süre sonra tanımlanan bilgileri ekrana metin olarak yansıttacaktır. Bilgiler üzerinde isterseniz düzenleme yapabilir eğer bir sorun yoksa adres defterinize doğrudan kaydedebilirsiniz.

Mümkün olan en yüksek tanımlama:

Bu seviyeye erişmek için BCR uygulamasında taratacağınız kartvizitin dilini seçmeniz çok önemli bir rol oynuyor. Yine bu bölümde, taranan kartvizitlerin resimlerinin hafızadan silinmesi ayarını yaparak hafızadan edebilirsiniz.

MP3 çalar sesini ayarlamak: SGH-X800 müzik telefonu olarak satışa sunuluyor. Üründe bir sesi birçok şekilde ayarlayabileceğiniz bir Mp3 çalar bulunuyor. Fakat şimdi göstereceğimiz ayarlar standart ayarlardan ayrılıyor.

1. Ana menüden *Uygulamalar / MP3 Çalar / Seçenekler / Ayarlar* bölümüne girin.

2. Daha sonra menüden aşağıya kayarak *Equalizer'a* inin ve listedeki profillerden dilediğinizi seçin: Jazz, Rock veya Klasik. Şimdi tizler ve baslar seçtiğiniz kategoriye uygun bir şekilde düzenlenecektir. Daha doğal bir ses için aşağıdan 3B sesi devreye sokun ve yaptığınız ayarları kaydedin.

Samsung için gizli kodlar: Aygıtlara özel kodlar sayesinde servis çalışanları için ayrılmış gizli menüleri görebilirsiniz.

1 SAMSUNG PC STUDIO Samsung cep telefonunuzu yönetmek için gereken araç.

2 PC BAĞLANTISI İster Bluetooth ister USB, bağlantı için tercih sizin.

niz. Burada aygıtla ait bazı özellikleri açıp kapatabilir, bazılarını da test edebilirsiniz.

Dikkat: Veri girdisi yapacağınız menülerde çok dikkatli olmanız gerekiyor zira yanlış girdiler telefonunuzu kullanılmaz hale getirebilir. Unutmayın ki her kod her telefonda çalışmayabiliyor ve bazı kodları girdikten sonra arama tuşuna basmanız gerekebilir. Aşağıdaki kodları SGH-E720 üzerinde onayladık.

- ▶ *#0228# Batarya durumu / Sıcaklık göstergesi
- ▶ *#0289# Alarm tonu ayarı
- ▶ *#0746# SIM hafıza kapasitesi göstergesi
- ▶ *#0778# SIM kart bilgisi
- ▶ *#0842# Titreşim testi
- ▶ *#06# Seri numarası (IMEI)
- ▶ *#1111# Yazılım sürümü

- ▶ *#1234# Firmware sürümü
 - ▶ *#2222# Donanım sürümü
- Aşağıdaki kodları SGH-D600 üzerinde onayladık:
- ▶ *#232337# Bluetooth adaptörü MAC adresi
 - ▶ *#5737425# Java modu
 - ▶ *#92782# Model tanımı
 - ▶ *#7465625# SIM kilidi ve diğer kilitler.

İPUÇLARI

Kendi zil sesinizi oluşturun

Cep telefonunun standart zil seslerinden sıkıldınız ve yenilerini eklemek istiyorsunuz. Telefonunuz gerçek ya da en azından polifonik zil seslerini desteklediği halde, her bir melodi için onlarca kontör ya da dakika ücreti ödemek istemiyorsunuz. O halde ken-

Bluetooth, IrDA, Veri kablosu: Cep telefonu ve PC bağlantısı

Zil sesleri, yeni arka plan görüntüleri, fotoğraflar ve daha telefonunuzun sunduğu diğer tüm içerik... Bunların hepsini PC ile telefon arasında takas etmek mümkün:

KIZILÖTESİ Adaptör sayesinde telefonunuz ile PC'niz arasında kızılötesi bağlantı kurabilirsiniz.

Bluetooth bildiğinizi gibi kablosuz bir çözüm ve saniyede 765 Kbit veri aktarımına izin veriyor. PC'nizin USB arabiriminin de 1.1 veya 2.0 olması fark etmiyor. Zira her halükarda Bluetooth adaptöründen hızlılar. Kızılötesi ile karşılaştırıldığında Bluetooth'ta alıcı ile verici arasında sıkı bir bağlantı kurmaya gerek yok. Piyasadaki Bluetooth adaptörleri 15 YTL ile 50 YTL arasında fiyatlar ile satılıyor.

Veri kabloları yaklaşık olarak 15-20 YTL fiyatlardan satılıyor. Kimisi seri arabirim kimisi ise USB üzerinden telefonunuz ile PC'nizi birbirine bağlıyor. Seri arabirim sadece 115 Kbit/s veri aktarım hızına

BLUETOOTH Neredesye tüm telefonların desteklediği arabirim hem kablosuz hem hızlı.

ulaşabildiği için bir USB veri kablosuna yatırım yapmak daha mantıklı bir karar. Kızılötesi adaptörü (seri veya USB port için) en fazla 4Mbit/s veri akışına izin veriyor ancak seri bağlantı üzerinden bağlanırsa bu hız 115 Kbit/s'ye düşüyor. Yine kızılötesi bağlantıda cihazlar kesinlikle birbirlerini görmeli. Yaklaşık 20 YTL.

X800 için müziklerle çalışma

Zil sesi için orijinal içeriği seçin: Gelelim bunlarla ilgili ayrıntılara. “Select Content”te solda alt alta sıralanmış şekilde CD/DVD, My ringtones, My music, My videos, My Pictures seçenekleri yer alıyor. Zil sesine dönüştürmek istediğiniz parça CD ya da DVD’nin içindeyse, ilk seçenektan yola devam etmelisiniz. Öte yandan parça sabit diskte yüklüyse, diğer dört seçeneği kullanmalı veya bilgisayar simgesinden parçanın bulunduğu kısma ulaşmalısınız. Melo-

Recep Baltas, recepbaltas@chiponline.chip.com.tr

Akıllı telefon satın almada akıllı tavsiyeler

Bir telefon nasıl olur da zeki olur? Gerçekten “akıllı” bir telefona ihtiyacım var mı? CHIP, tüm bu ve benzeri sorularınızı yanıtlıyor.

Bu yazıda

Black Berry

Akıllı telefonların tarihçesi

Symbian ve Windows Mobile

Geleceğin telefonları

Kendine bir hayat arkadaşı arayan insanların çoğu, kız arkadaşı adayının bir top model gibi görünmesini, atom mühendisinin beynine sahip olmasını ve bir maratoncu kadar performanslı olmasını ister. Akıllı telefonunuzu alırken neden daha azı ile yetinesiniz ki? (Biliyoruz abarttık ama şansımızı deneyeceğiz.) Bu makalemiz-

de sizin için en iyi akıllı telefonu seçmenizde yardımcı olacağız. Sorun tamamen stiliniz ve ihtiyaçlarınızla ilgili: Müziğini cebinde taşıyan bir üniversite öğrencisi misiniz yoksa 40 yaşlarında ve e-postaların birinci planda olduğu yaşıya sahip bir iş adamı mısınız? “Symbian” bir akıllı telefon nedir bilmiyor musunuz? Nokia Communicator veya Samsung i750 arasında seçim yapamıyor musunuz? Sakın korkmayın, ilerleyen sayfalarda akıllı telefonunuz alma yolunda en iyi noktaları açıklıyoruz. Ayrıca kendi zil seslerinizi oluşturmanız için yazının sonunda küçük bir atölyemiz de var.

Akıllı telefonu bu kadar akıllı yapan nedir?

Birçok kişi akıllı bir telefonunu ne demek olduğu konusunda herhangi bir fikre sahip değil. Cep telefonları ve bilgisayarlar arasındaki sınırlar büyük ölçüde bulanıklaşmaya başladı fakat buna rağmen artık düşük seviye telefonlarda bile takvim ve adres defteri gibi bütünleşik temel PIM (Kişisel Bilgi Yönetimi/ Personal Information Manager) yazılımı bulunuyor. Birçok kullanıcı, iş hayatına hitap eden özelliklere sahip telefonların akıllı telefon olduğunu düşünüyor ki, bu da kısmen doğru bir düşünce. Genel olarak akıllı telefon; bütünleşik çok-

lu ortam (ve görüntüleme), geniş bir depolama alanı, geniş veri iletişim seçenekleri, uygulamalar, işlevler ve hafıza bağlamında esneklik ve bilgisayara yakın derecede hızlı ve sade uygulamalar sunabilen taşınabilir bir elektronik aygıttır. Ve tabii ki arama yapabilmeli, gelen aramalara cevap verebilmeli, mesaj gönderip alabilmeli yani standart bir cep telefonunun sahip olduğu tüm özelliklere sahip olmalı. Ne var ki bu işleri biraz daha iyi yapabilmelidir. Bugünün PDA'lerinin çoğu da aslında birer akıllı telefon. Akıllı telefon ile PDA arasındaki tek fark ise telefonun asıl işlevi veya iletişim özellikleri ile donatılmasında yatıyor. Öte yandan PDA ise entegre ses yeteneklerinin yanında veri ve yönetimsel özelliklerle donatılmış.

Peki, akıllı telefona ihtiyacım var mı?

Akıllı telefonlar her kesim için uygun değil. Eğer telefonunuzla sadece arama yapmak, mesaj atmak ve gelen aramaları, mesajları cevaplamak şeklinde kullanmayı düşünüyorsanız piyasadaki standart telefonlardan bir tane almanız yeterli. Fakat cep telefonları konusunda gereklere önem veren seçici bir kullanıcı iseniz veya sadece MP3 çalarınızı, fotoğraf makinenizi ve hatta GPS sisteminizi (Evet, günümüzün akıllı telefonları bunu ve daha fazlasının yapabiliyor.) değiştirebileceğiniz bir telefon arıyorsanız, o zaman ihtiyaçlarınıza uyan günün akıllı telefonları arasından seçiminizi yapmalısınız.

NOKIA N93i DVD kalitesinde yüksek çözünürlükte video çekebilen ilk akıllı telefonlardan biri.

Akıllı telefonum bir BlackBerry olabilir mi?

Birçok akıllı telefon temel e-posta becerilerine sahip değil. Fakat sadece RIM'in BlackBerry'si tam teşekküllü e-posta işlevi sunuyor. BlackBerry o kadar yaygınlaştı ki, aygıtın küçük tuş takımının çok fazla kullanımından dolayı kaynaklanan başparmak yaralanmasına verilen "BlackBerry başparmağı" ve BlackBerry bağımlılarını temsil eden "berry çatlağı" terimleri oluştu. Virtual BlackBerry sayesinde BlackBerry yoluyla telefonunuzdan e-posta hesabınıza girebilirsiniz. Fakat Virtual BlackBerry yazılımı, RIM telefonlardaki işletim sistemi değil bilakis sadece Windows Mobile 6.0 kullanan telefonlarda çalışıyor. Bir kere yüklendikten sonra, yazılım menüde simge olarak beliriyor. E-posta hesabınıza Windows akıllı telefonunuz üzerinden BlackBerry aygıtlarında bulunan arabirim ve yöntemle girebilirsiniz. E-posta işlevinin yanında kullanıcılar telefon, takvim, adres defteri ve anında mesajlaşma gibi diğer BlackBerry özelliklerinden de faydalanabilirler. RIM, BlackBerry Connct özelliğini Sony Ericsson P910 için piyasaya sürdü. BlackBerry Connct, P910i kullanıcılarına bas tabanlı kablosuz teknoloji gibi kendini kanıtlamış ve popüler BlackBerry servislerini kullanma imkânı sunuyor.

Günümüzde üreticiler ihtiyaçlarınıza uyması bakımında telefonları adeta bir terzi edasıyla üretmeye başladılar. İlk akıllı telefonlar çok genel bir anlayışla üretiliyordu. Birçok kullanıcı telefonlarının özelliklerini artırmak için üçüncü parti yazılımlar yükleme durumunda kalmaktaydı. Artık telefon üreticileri özel amaçlar için akıllı telefonlar üretimine girmiş durumda. Bunun en iyi örnekleri Sony Ericsson'un walkman özellikli akıllı telefon serisi. Mega Bass ve çok bantlı ekolayzır gibi özellikler sayesinde bu telefonlar, Apple iPod'un sunduğu ses kalitesini sunuyorlar, ne var ki iPod ile arama yapmanız mümkün değil. LG'nin KG920'si ve Nokia'nın N95'i, piyasadaki bazı kompakt fotoğraf makinelerinden bile daha iyi olan bütünlük 5 megapiksel algılayıcı ile geliyor. Akıllı telefonlar artık size paranızın karşılığında, belli bir iş için üretilmiş cihazlardan fazlasını sunabiliyor.

Nasıl karar verilebilir?

Almanız gereken telefonun, akıllı telefon olmasının yanı sıra ihtiyacınızın geri kalanı için "elzem" bir ihtiyaç olduğunda karar kıldınız. Fakat bulabileceğiniz telefonların türleri neler? Çıkıp bir kontrol etmek istediğinizde var olan akıllı te-

lefonlar ile ilgili size sunulan bilgilerden dolayı bilgi selinde boğulabilirsiniz. Akıllı telefonunuzu alırken aşağıdaki noktalara bir göz atmanızda yarar var.

İşletim sistemi

Cep telefonunuzun işletim sisteminin sürümü ve içeriği hayati önem taşıyor. Symbian S60 v3 piyasadaki en zengin özelliklere sahip akıllı telefon işletim sistemlerinden. Symbian platformu, güç tasarrufu, düşük bellek gereksinimi ve işlemci kullanımından dolayı tavsiye sıklıkla tavsiye ediliyor. Ayrıca telefonunuzu kişiselleştirmek için bu platforma uygun geniş yelpazede üçüncü parti uygulamalar bulmak da mümkün. Kolay kullanıcı arabirimi sayesinde deneyimsiz kullanıcılar dahi sisteme kolaylıkla aşina olabiliyor. Windows Mobile akıllı telefonlar genelde cüsselidirler (piyasadaki kimi büyük akıllı telefonlar Symbian tabanlı olsa da) ve temelde iş sınıfına uygundur. E-posta yetenekleri gelişmiş olan akıllı bir telefon istiyorsanız, tercihiniz BlackBerry'den yana olmalı. RIM'in BlackBerry telefonları en iyi e-posta çözümünü sunuyor.

Çoklu ortam

Daha önce de söylediğimiz gibi akıllı telefonlar birçok işi yapan İsviçre çakısından, yavaş yavaş tek bir işin uzmanı olma yoluna kayıyor. Yavaşça fakat emin

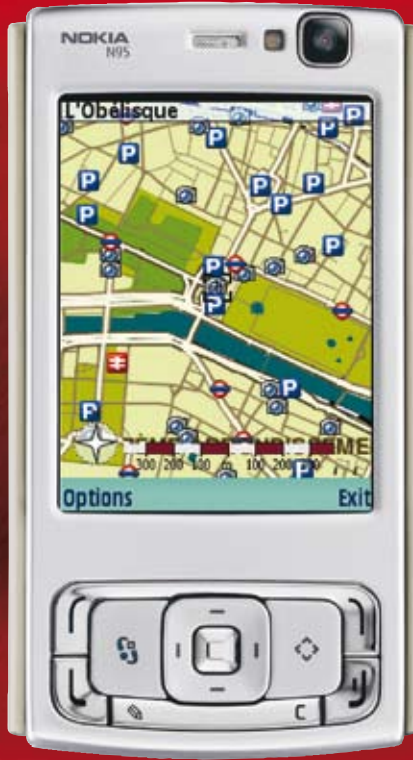
adımlarla sadece belli bir iş yapmaya adanmış aygıtlar çıkıyor. Buna bir örnek Nokia N93. Büyük bir tuğla gibi gözükabilir fakat özellikleri sizi ikna etmeye yeter. İlk video telefon olarak değerlendirilen N93i saniyede 30 kare ile DVD kalitesinde video çekimi yapıyor. Üstelik çektiğiniz filmleri doğrudan TV çıkışı üzerinden HDTV'nizde izleyebilirsiniz. Bu yüzden çoklu ortama adanmış bir akıllı telefon istiyorsanız desteklenen farklı codec'lerin sayısına, çalma kalitesine, fotoğraf algılayıcısına ve resim üretme kalitesine ve çözünürlüğüne bakın. Cihaz, ses ve video uygulamalarıyla çalışırken yeteri kadar hızlı olmalı. Ortam dosyalarıyla çalışmayı kolaylaştırması için tatmin edici bir galeri ve ortam tarayıcısı bulunmalı.

AKILLI TELEFONLAR: DÜNDEN BUGÜNE

Akıllı telefonları bir adım ileri taşıyan ürünlerin, sadece model numaraları sizi ürkütme yeter.

Akıllı telefonlar şu an isimlendirildikleri "taşınabilir çoklu ortam bilgisayarı" unvanını alma yolunda büyük bir değişim sürecinden geçti. Peki akıllı telefonların ardındaki hikaye ne?

	Akıllı telefon olarak adlandırılabilen ilk telefon IBM tarafından üretilen ve BellSouth tarafından dağıtılan Simon'du.
	Nokia 9000, Nokia 9000 Communicator serisinin öncüsüydi. Aygıt Nokia 9110 ve sonraki nesil Nokia 9210 tarafından tahttan indirildi.
	Ericsson R380 akıllı telefon olarak satılmasına rağmen akıllı telefonları akıllı telefon yapan özelliklerden yoksundu. Örneğin üçüncü parti yazılım yüklemek mümkün değildi.
	Tam teşekküllü dokunmatik arabirim ekran ve renkli ekran sunan ilk akıllı telefon P800 Sony Ericsson'un P serisini 21. yüzyıla taşımayı başardı.
	Türünün ilk çoklu ortam akıllı telefonu Nokia 7650 zamanının çok ilerisindeydi.
	Kullanıcıları akıllı telefonun gücü ve potansiyelinin farkına varıran ilk Nokia, S60 akıllı telefonu.
	Ünlü N serisindeki en son cihaz N95, gelişmiş özellikleriyle adeta akıllı telefonların gelişimindeki doruk noktasını temsil ediyor.

5 MEGAPİKSEL LG K6920 ve Nokia N95 yüksek kalitede fotoğraf çekebiliyorlar.

Ekran çözünürlüğü

Kullanıcılar akıllı telefonların sunduğu geniş ekranları çok seviyorlar. Hatta bazıları için akıllı telefon satın almanın en büyük nedeni bu. Bugünlerde akıllı telefonlar gerçekten büyük ve mükemmel çözünürlükleri destekleyen ekranlarla geliyorlar. Her zaman genel görüntü kalitesini, hızı, desteklenen renkleri (262.000'den az olanlardan uzak durun) ve TFT-LCD'nin çözünürlüğünü kontrol edin. İyi kaliteli (VGA) ekranlar film izlemeyi, nette sörf yapmayı ve telefonunuzda yüksek çözünürlüklü oyun oynamayı bir eğlenceye dönüştürebilir.

Veri depolama için hafıza

Eğer telefonunuzu video çekimi ve müzik dinleme için kullanacaksanız o zaman düşük MB'lı cihazlara yaklaşmayın. Bugünlerde birçok akıllı telefon hafıza kartı genişleme yuvasına sahip. Telefonun hangi tip hafızayı desteklediğini ve bunu en fazla ne kadar arttırabileceğinize bakın. Akıllı telefonlar tarafından bu

hafıza çok sık RAM yerine kullanılıyor ve telefonunun PC gibi ne kadar hızlı çalışacağını belirliyor. Eğer hafıza kartları depolama ihtiyaçlarınızı gidermiyorsa 4 GB micro sabit diski olan Nokia N91'i deneyebilirsiniz. Bu kategorideki diğer bir telefon ise 8 GB sabit diskli Samsung i310. Yine de telefonunuzun kullandığı hafıza kartının ucuz ve yaygın olmasına dikkat edin.

İletişim ve bağlanılabilirlik

Akıllı telefonların çoğu elverişli bağlanılabilirlik özelliklerine sahip. Bluetooth kullanımı giderek yaygınlaşırken, kızılötesi teknolojisi yavaş yavaş rafa kalkıyor. Dahası 3G ile kablosuz geniş bant hızlı GPRS ve EDGE desteği de büyük ölçüde yaygınlaştı. Nokia N95 gibi bazı telefonlar artık GPS yön bulma hizmeti için uydu yön bulma sistemi ile geliyorlar. Bilgisayarınız ile eşleşme ise bir başka ölçüt. Birçok telefon kablosuz Bluetooth veya USB kablosu üzerinden bilgisayarınıza bağlanabiliyor. Bazı tele-

fonlar GPRS modem özelliği sayesinde bilgisayarınızı telefon üzerinden internet'e bağlayabiliyor.

Tasarım, performans ve parasal değer

Genel tasarım ve kullanım kolaylığı da önemli olan etkenler arasında. Akıllı telefonlar gittikçe küçülmesine rağmen bazen büyük yapıları telefonlar da çıkabiliyor karşınıza. BlackBerry gibi bazı akıllı telefonlar QWERTY tuş takımı ile gelirken diğerleri kablosuz klavye veya standart tuş takımı ile gelebiliyorlar.

Aygıtın genel performansı da işleminin gücü, firmware ve de işletim sisteminin bağlı. Bu yüzden eğer yıldırım hızında performans istiyorsanız biraz teknik detaylara dalmakta fayda var: fakat bu da batarya ömründen götürüyor. Batarya ömrü de akıllı telefonların kara kaplı bölümlerinde kalan bir konu. Bazı telefonlar uzun zaman aralıkları boyunca kullanılamıyor ve her gün şarj edilmek zorunda kalıyorlar. Son fakat son derece önemli olan bir başka konu ise en uygun akıllı telefon çözümünü arayanlar için fiyat/performans oranı.

SYMBIAN, WINDOWS MOBILE'A KARŞI

Akıllı telefon işletim sistem pazarındaki rakipler: Symbian ve Microsoft'un Windows Mobile'i.

symbian	Windows Mobile
Virüslere karşı daha güvenli	Virüsler koruması yeterli değil
Daha büyük ve ağır	Ufak ve kullanışlı
Geniş kişiselleştirme seçenekleri	Sınırlı kişiselleştirme seçenekleri
Kolay kullanıcı arabirimi	Zor öğrenim süreci
Çok sayıda üçüncü parti yazılım desteği	Symbian'dakinden daha çok ücretsiz yazılım mevcut
Çoklu ortam yetenekleri çok iyi	Hala Symbian'ın gerisinde
Nokia Communicator serisi hariç PIM özellikleri çok temel	PIM özellikleri şaşırtıcı derecede iyi. Ofis ve iş uygulamaları Symbian OS'in ötesinde
Senkronizasyon bazen sıkıntılı olabilir	PC ile senkronizasyonu çocuk oyuncağı zira Windows ile kolayca iletişim kurabiliyor

APPLE IPHONE Yakında piyasada olması beklenen iPhone oldukça iddialı geliyor.

Sonuç

Gelecek akıllı telefonlarda. Birçok standart cep üreticisi akıllı telefon pazarının patladığının farkında. Peki sizin önünüzde ne var?

Cep telefonu üreticileri birkaç gram ağırlığındaki cihazlara her şeyi birden tıka basa doldurmaya çalışıyor. Geleceğin akıllı telefonları internette yüksek hızda sörf yapmanızı, TV ve DVD izlemenizi (HDTV çok uzak değil), zengin grafiklerle oyun oynamanızı, müzik dinlemenizi ve ismini sizin belirlemesini sağlayacak. Özellikler bazında Symbian OS'nin temiz bir yönü var. Güçlü donanım ve üçüncü parti geliştirici desteği ile Symbian bir telefon PC'niz ile karşılaştırılabilir çoklu ortam özelliklerine sahip olacak. Öte yandan Windows Mobile telefonlar Symbian'ın karşılamakta mücadele ettiği ofis ve iş uygulamalarına hâkimler.

Fakat akıllı telefon standartına geçmek herkes için uygun değil. Eğer yapacağınız bir iki mesaj çekip birkaç da fotoğraf karesi yakalamaksa Wi-Fi özellikli, 5 megapiksel algılayıcılı ve hatta RADAR'lı bir telefon almanıza gerek yok. Bu durumda herhangi bir standart telefon fiyat konusunda da iyi bir alternatif olacaktır. Eğer tüm bunlara rağmen aradığınızı bulamadıysanız beklemenizde fayda var. ■

Recep Baltas, reprobaltas@chiponline.chip.com.tr

Gelecek ne vaat ediyor?

Akıllı telefonların geleceği parlak gözüküyor. Google ve Apple gibi öne çıkan oyuncularla rekabet kızıştı.

■ Apple iPhone

Bu yılın Temmuz ayında piyasaya sürülmesi beklenen iPhone şimdiye kadar ki en gelişmiş telefonlardan biri. Apple'a göre iPhone "dokunmatik kontrollü bir iPod, masaüstü e-posta, web tarama, haritalar ve arama özellikleri ile hepsinin bir araya toplayan ufak ve hafif taşınabilir komple bir internet iletişim aygıtı olan devrimsel bir cep telefonu".

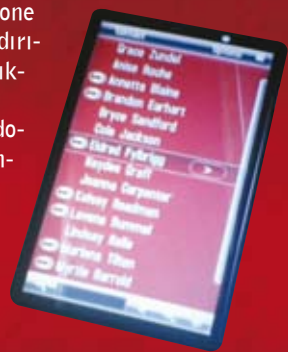
Tamamen yeni bir kullanıcı arabirimi (MultiTouch diye adlandırılan) ile karşımıza çıkan Apple'ın iPhone'u en istikrarlı işletim sistemlerinden birini kullanıyor: OS X yani Mac OS 10.

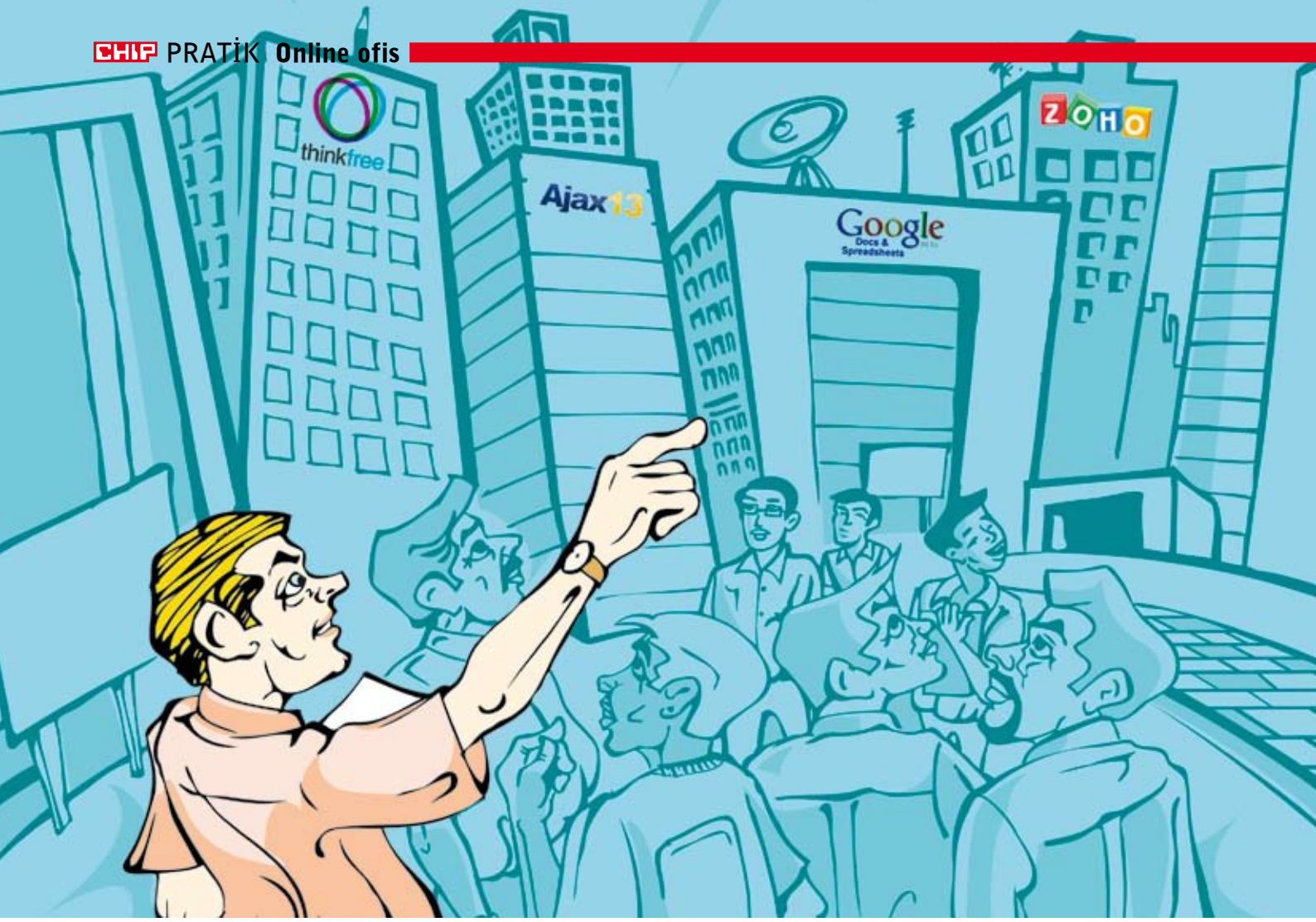
■ Google Phone

Daha şimdiden iPhone katili olarak adlandırılan (daha telefon çıkmadan önce!)

Google'ın sırlarla dolu telefonunun Samsung işbirliğiyle üretileceği söyleniyor. Telefonun düğmesiz dokunmatik ekranı ve Google maps

üzerinden bütünleşik GPS desteği olacağı da söylentiler arasında. Telefonun iletişim programının ise Gtalk'un Gmail ile birleştirilmesi ve genişletilmiş bir sürümünün olacağı ve anında mesajlaşma desteği sunacağı yönünde. Ürünle ilgili çok ilginç bir başka dedikodu ise entegre bir hafızasının bulunmayacağı, bunu yerine tüm verilerinin internet hesabınızın üzerinde saklanacağı şeklinde.

Çevrimiçi ofis paketleri

İnternet, ofisini beraberinde taşıyan yeni bir kullanıcı türü yarattı. Çevrimiçi ofis paketleriyle çalışma tarzını tepeden tırnağa değiştiriyor.

Bu yazıda

Google Docs & Spreadsheets

ZOH

AJAX 13

Eğer harika bir kelime işlemci, kullanışlı bir hesaplama yardımcısı, elinden her iş gelen bir sunu aracı için para ödemeniz gerektiğini düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. Sürekli değişen dünyada sabit iş istasyonları tarihi karışıyor. Artık alışılmadık meslekler ortaya çıkıyor ve verilere daha çabuk erişim, kolay belgelendirme gibi kavramlar değer kazanıyor. Çözüm, web

tabanlı ofis uygulamalarından geçiyor. Bilgisayarınızda ünlü Microsoft Office paketi bulunmasa bile, ne hikmetse Bill Gates'le ekibinin yıllar önce yarattığı ürüne tıpatıp benzeyen bir sürü alternatifiniz var.

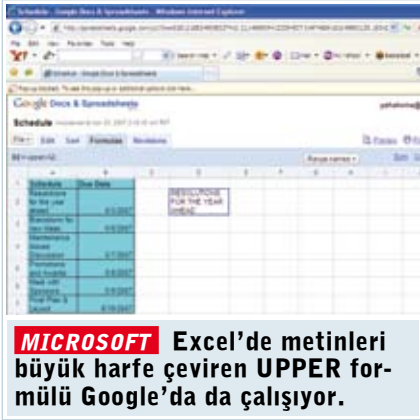
Belgelendirme işi mağara günlerinden bu yana varolduğu için, düzenleme, yazma, yaratma, hatta çözümü ihtiyacımızdan bahsetmek bile gereksiz. Microsoft, masaüstü ofis paketiyle harika bir iş çıkarmış olabilir fakat internet kullanıcılarının sayısı 1,1 milyar gibi dudak ısırtacak bir rakama eriştiğinden, artık yerimize çakılı olmak zorunda değiliz. Çevrimiçi ofis paketleri anında çö-

züm sunuyor sunmasına. Peki, diğer acele çözümler gibi bunun da mı dezavantajları var? Yazımızda hepsine değinmiyoruz.

Ofisiniz yanınızda

Bir gün uyandığınızda, bundan böyle ofisinize çakılıp kalmak istemediğinizi fark ettiniz. Dünya dönüyor, siz neden yerinizde durarsınız? Dahası, belgelerle boğuştuğunuz, e-posta kavgalarına tuttuğunuz, kelime işlemciyle gırtlak gırtlığa geldiğiniz o kasvetli yere hiç gidesiniz yok!

Artık ofisinizi internete taşıyabilirsiniz. Bu yazımızda, seçme işinizi kolay-

MICROSOFT Excel'de metinleri büyük harfe çeviren UPPER formülü Google'da da çalışıyor.

laştırmak için, çevrimiçi ofis paketlerinden dördünü inceliyoruz: Google Docs & Spreadsheets, ThinkFree, AJAX 13 ve ZOHÖ.

Google Docs & Spreadsheets (www.docs.google.com)

Google ismi telaffuz edildi mi, akla hemen o güçlü tarama motoru geliyor. Ne var ki çok az kişi Google'ın sunduğu definden, yani masaüstü uygulamalarından haberdar. Son derece alçakgönüllü bir isme sahip olan Google Docs & Spreadsheets, orijinal Microsoft Office'in bizi alıştırdığı ofis uygulamalarından ikisinin işlevlerine ve özelliklerine sahip. Şimdi bunlara yakından bir bakalım.

Küreselleşme: Çoğu işyeri çevrimiçi dünyaya taşındığı için, dünyanın dört bir köşesinden birçok kullanıcının benzer belgeler üzerinde çalışma ihtiyacı ortaya çıktı. Google bu soruna birden çok kullanıcının kendi bilgisayarlarıyla aynı dosya üzerinde çalışmasına izin vererek çözüm getiriyor. Böylece dosyalar daima güncel kalıyor. Örneğin, yazdığınız kitabı editörünüz başka bir şehirden okuyup düzeltebilir ya da yapılacak işler listenize evden veya işten ulaşabilirsiniz. Belgelerimize kimin erişebileceğini belirlemek için tek yapmanız gereken, dosyayı paylaşmak istediğiniz kişiye bir davetiye yollamak.

Kolay belgeleme: Google uygulamalarıyla gelen belgeleme araçlarını kullanmak için uz-

man olmak gerekmiyor. Bu paket, kelime işlemciler için temel biçimlendirme araçlarıyla geliyor, hatta numaralı listeler oluşturmanıza, yazı tipi değiştirmenize, yorum ya da resim eklemenize izin veriyor. Tablolama yazılımıysa tıpkı Microsoft'un Excel'indeki gibi formüller hazırlamanıza olanak tanıyor.

Çevrimiçi depolama ve yayımlama:

Google Docs & Spreadsheets'le belgelerinizi çevrimiçi depolayabilirsiniz. Otomatik kayıt özelliği sayesinde, elektrik kesintilerinden ya da sabit disk kazalarından korkmanız gerekmiyor. Belgelerinizi ya da hesap tablolarınızı internette yayımlamak ve bunlara kimlerin erişeceğini belirlemek için tek gereken bir tıklama.

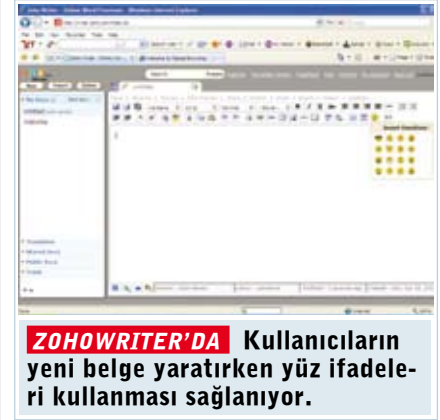
Dosyaları bilgisayarınıza kaydedin:

Son olarak, Google Docs & Spreadsheets dosyaları kendi bilgisayarınıza kaydetmenize izin veriyor ve DOC, XLS, CSV, ODS, ODT, PDF, RTF ve HTML biçimlerine destek sunuyor. Google Apps'in bir diğer çarpıcı özelliğiysa, diğer alternatiflerden Thinkfree ve Zoho belgelerinizi HTML biçiminde kaydetmenize izin verirken, bu yazılımın HTML belgesi yaratmaya ve belirlenmiş etiketleri düzenlemenize imkân tanınması.

ZOHÖ

(www.zoho.com)

Zoho, işyerleri için ekonomik yazılımlar üreten AdventNet adlı yazılım firmasının en gelişmiş ürünü. Sayısız özelliğe

ZOHOWRITER'DA Kullanıcıların yeni belge yaratırken yüz ifadeleri kullanması sağlanıyor.

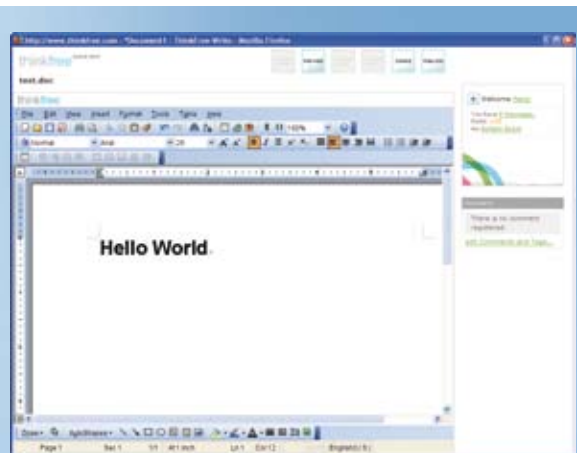
sahip mükemmel ofis paketi yüzünden bu web tabanlı ofis uygulamasının albenisine kapılmamak çok zor. İsmi çok akılda kalıcı olmasa da, ürünün başarılı olacağından emin değiliz. İşte sebepleri: **Bir yığın uygulama:** Bu ofis paketi, Zoho Write adlı kelime işlemciye ve Zoho Sheet adlı tablolama uygulamasına sahip. Dahası, sunumları düzenlemenizi, yayımlamanızı ve internete taşımınızı sağlayacak Zoho Show adlı bir araç da içeriyor. Zoho Wiki, Zoho Meeting, Zoho Notepad ve Zoho Planner da bu başarılı ofis paketiyle gelen diğer uygulamalar. Hatta grup kararlarını kolaylaştırmak için Zoho Chat adında bir araç bile var. Zoho Creator ise çevrimiçi veritabanı uygulamalarını göz açıp kapayana değin yaratmanızı sağlıyor; form oluşturmanıza, verileri toplayıp yönetmenize yardım ediyor. Bu paketin en güzel yanıysa bedava oluşu!

Microsoft eklentisi: Benzer uygulamaların aksine, bu ofis paketi gerçekten iş görüyor. Zoho, yanında kendi MS Office eklentisiyle geliyor. Bu yüzden, MS Office paketine rakip olmaksızın kullanıcının daha etkili çalışmasına katkıda bulunuyor.

ThinkFree Online Beta

www.thinkfree.com

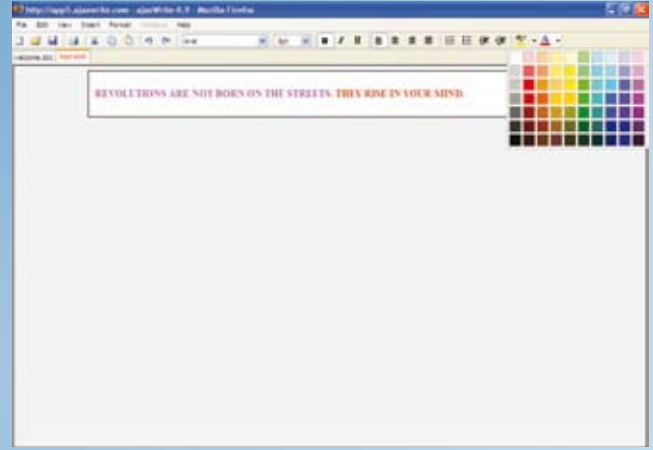
Hansoft ThinkFree firmasının ThinkFree Office ürünü MS Office'ine benzer bir görünüme sahip. Ayrıca hem bedava hem de kullanışlı. →

THINKFREE Arabirimi Microsoft Office'inki gibi görünüyor ve davranıyor.

ZOHOSHOW Kullanıcıların sunum sırasında çeşitli şekiller kullanmasını sağlayan bir sunum aracı.

AJAX WRITE Araç başlıkları ve diğer temel biçimlendirme özelliklerini destekliyor.

Zengin özelliklerle donatılmış:

ThinkFree en çok özeliğe sahip çevrimiçi ofis paketlerinden. Mevcut belgelerinizde değişiklik yapabileceğiniz birtakım temel araçlar sağlayan “hızlı düzenleme” özelliği bulunuyor. Eğer daha ileri araçlara ihtiyacınız varsa *Power Edit* seçeneği bunu sunuyor.

Power Edit menüsünde hayret uyandıracak kadar fazla kelime işleme işlevi var. Otomatik Düzeltmeden sütunlara, büyük başlıklara, hatta tablo işlemlerine (hücreleri eşit aralıklı dağıtmak, sütun başlıklarını tekrarlamak, hücreleri birleştirmek gibi) nice şeyi burada bulabilirsiniz. Aramalarda joker kullanımını desteklemese de, aranan sözcüğü tüm

belgede işaretleyebiliyor. Numaralı listeler için biçimler seçebilir, yer imleri ve sayfa kesmesi ekleyebilirsiniz.

Microsoft’un yolundan: ThinkFree ofisi Write adlı kelime işlemciden, Calc adlı tablolar yazılımından ve Show adlı sunum paketinden oluşuyor ve bunların hepsi de Microsoft Office dosya biçimlerini kullanıyor. O yüzden, belgelerinizin Microsoft Office’le uyumluluk sorunu çıkmasını istemiyorsanız ThinkFree tam aradığınız şey. Ancak, Office uyumluluğunun da bir sınırı var. Örneğin, bir Pivot tablosu oluşturup koşullu biçimlendirmeye bir hücrenin arka plan renginin içindeki değere göre değişmesini sağlayamıyorsunuz. Ayrıca

“şablon” ve “makro” gibi kavramlar, ThinkFree Write ve Calc uygulamalarının henüz anlamadığı şeyler.

AJAX 13

(www.us.ajax13.com)

Ajax 13, AJAX tabanlı web uygulamaları geliştiren bir yazılım firması. AJAX 13 ofis paketi, özellikler bakımından zengin sayılmaz belki ama basit arabirimi sayesinde kolay kullanımlı.

Medya oynatıcı ve grafik işleme yazılımı dâhil: Ajax13 paketi, AjaxWrite adlı bir kelime işlemciden, AjaxXLS adlı bir hesap tablosu görüntüleyiciden ve AjaxPresents adlı harika bir slayt görüntüleme / sunum yazılımından oluşuyor.

Online ofis paketleri karşı karşıya				
Özellikler	Google Apps	ZOHO	ThinkFree	AJAX13
Kayıt	Bedava	Bedava	Bedava	Bedava
Sürüm	Tam	Tam	BETA	Tam
Tarayıcı desteği	Firefox ve IE	Firefox ve IE	Firefox ve IE	Sadece Firefox
Basit uygulamalar	Kelime işlemci, hesap tablosu	Kelime işlemci, hesap tablosu	Kelime işlemci, hesap tablosu	Kelime işlemci, hesap tablosu
Ekstra uygulamalar	Google Apps'e dâhil olmayan ek yazılımlar	Çeşitli amaçlar için çok sayıda yazılım	Sunum yazılımı	Grafik düzenleyici, sunum yazılımı, medya oynatıcı
Verileri internette kaydedebiliyor mu?	Evet	Evet	Evet	Hayır
Çoklu erişim (görüntüleme)	Evet	Evet	Evet	Hayır
Çoklu erişim (düzenleme)	Evet	Evet	Evet	Hayır
Sonuç	Google Docs & Spreadsheets çevrimiçi dosya paylaşımı için	Zoho, ekstralarla dolup taşan eksiksiz bir ofis paketi	ThinkFree güzel özelliklerin yanı sıra Microsoft Office	Kolay kullanımlı arabirimi sayesinde
Dosya uyumluluğu	Google Docs & Spreadsheets	ZOHO	ThinkFree	AJAX13
Açabildikleri	.txt, .html, .doc, .rtf, .odt, .xls	.html, .doc, .rtf, .txt, .odt	.doc, .xls, .ppt, .html, .rtf, .txt	.doc, .xls, .svg, .ppt
Kaydedebildikleri	.html, .doc, .rtf, .odt, .pdf	.html, .doc, .rtf, .txt, .odt, .pdf	.doc, .xls, .ppt, .rtf, .txt, .pdf	.doc, .xls, .svg, .ppt
Dosya şifreleme	Evet	Evet	Evet	Evet

Dahası, AjaxTunes adlı bir medya oynatıcı ve AjaxSketch adlı bir de resim işleme yazılımı bulunuyor.

Dosyalarınızı yayımlayın: Ajax Presents'te tasarladığınız slaytlarınızı emailpublish@publish-PPT.com adresine bir istek postası göndererek web'de yayınlayabilirsiniz.

Bedava çevrimiçi depolama: AJAX13 hesabı açtığınızda otomatikman 1 GB çevrimiçi depolama alanı ücretsiz olarak veriliyor.

Sonuç

MS Office'in en son sürümü muhteşem arabirimi ve barındırdığı işlevleriyle insanı kendine hayran bırakıyor ve sevgili MS Office paketinden vazgeçmek istemeyenler için, burada tanıttığımız web tabanlı alternatifler birer kopya gibi görünüyor. Peki, bu sadece geçici bir durum mu? MS Office göze ne kadar hitap ederse etsin, çevrimiçi çalışmayı yeğleyen kullanıcılar çoğaldıkça daha az tercih edilecek, zira bu yazılımı sabit bir iş istasyonu üzerinde kullanmak hâlâ pahalı.

Çevrimiçi ofis paketlerinin kitlelere hitap etmesinin bir nedeni de işte bu. Belgelerinizi internetin olduğu her yerden, her zaman erişmenin yanı sıra, kolay depolama ve işletim sisteminden bağımsız çalışma gibi kazanımlar da söz konusu.

Bu hizmetlerin diğer çekici yanları arasında, ücretsiz olmalarını ve bilgisayarlara indirilip kurulma gibi zahmetlerinin bulunmamasını sayabiliriz. Çevrimiçi ofis paketlerinin birçoğu ne düzeltilmesi gereken hatalara ne de can sıkıcı güncelleme sorunlarına sahip. Üstelik kullanıcıların, belgelerini kendi sunucularını kullanmadan da başka kullanıcılarla işbirliği içinde düzenlemelerine, paylaşımlarına ve yayınlamalarına olanak veriyor.

İnternet bağlantıları iyileştikçe, yazma, düzenleme, toplama ve çevrimiçi yayınlama gereksinimlerimizi karşılamak üzere daha çok aracın ortaya çıkacağı kestiriminde bulunabiliriz. Bu, verilerinizin artık uzaktaki bir sunucunun sabit diskinde değil de yerel bilgisayarınızın sabit diskinde bulunacağı anlamına da geliyor.

Blog furması ortalığı kasıp kavurdukça, tarama motorlarına olan ilgi de artıyor. Web tabanlı sosyal ağ araçları, görüntü arşivleri ve çevrimiçi ortak çalışma araçları da öyle. Ancak kullanıcıların büyük çoğunluğu hâlâ Outlook gibi bir e-posta istemcisi, bir kelime işlemci, Excel, Powerpoint ve Photoshop gibi özel amaçlı yazılımlar ya da veritabanı araçları yüzünden masaüstlerine zincirlenmiş halde. Peki, çevrimiçi yazılımlar masaüstündeki kardeşlerinin övünüp durduğu işlevlere sahip mi? Yanıtımız, eklentiler dışında "hemen hemen." Ama ne zaman farklı bir PC kullanacak olsanız sıfırdan başlayıp aynı zahmeti çekmek ister misiniz? Karar size kalmış. ■

Bariş Emre ALKIM, balkim@chip.com.tr

Hayatınızın Filmini Yaratın

Pinnacle studio **TÜRKÇE** versiyon 10.5 **Yeni**

İçinizdeki yönetmeni keşfedin...

3 adımda film yaratma: Studio'nun kullanım kolaylığı Liquid Engine'in gücü ve kalitesiyle birleşti. HD kameralar dahil, tüm kaynaklardan görüntü ve ses aktarım kurgu, montaj, klip yapma, seslendirme, DVD menüleri hazırlama imkanı; **HD görüntü** işleme, Pan ve Zoom, Resim İçinde Resim (PIP) ve **Chroma Key** gibi yüzlerce farklı, gerçek zamanlı efektler ile mükemmel kontrol sağlar. Kolaylıkla müzik ve başlıklar ekleyebilir, **DVD / WEB / iPod / PSP** de paylaşmak üzere videolar oluşturabilirsiniz.

%60
İndirim
LİSANSLAMA
Kampanyası

Ayrıntılı bilgi için: www.sky.com.tr/pinnacle

*Kaynak: Ekim 05 - Eylül 06 tarihleri arasında Avrupa GfK Perakende Pazarı raporlarına göre.

Pinnacle - Dazzle ürünleri kampanya süresince %35'e varan indirimlerle tüm seçkin elektronik marketlerde... Kampanya stoklarımızla sınırlıdır ve 1 Eylül tarihinde sona erer. SKY Bilişim kampanya şartlarını değiştirme hakkını saklı tutar.

Veri güvenlik çözümleri

Bilgisayar korsanları gizli bilgilere erişmekte ustalaşırken, diğer taraftan veri güvenliği için yeni teknolojiler ortaya çıkıyor.

Bu yazıda

Şifreler nasıl kırılıyor?

Kimlik doğrulama yöntemleri

Parolaların geleceği

Şunu peşinen kabul edelim: Çoğumuzun kullandığı parolalar kötü. Yönlendirilmedikleri zaman kullanıcıların büyük kısmı, olabilecek en basit parolayı seçiyor. Örneğin, bilgisayar kullananların %60'ının

parolası "parola" ya da kullanıcı ismiyle aynı. Bu yüzden, korsanların en güvenli sayılan banka hesaplarını bile kaşla göz arasında boşaltmalarına hiç şaşmamalı.

Artık birçok uygulama rasgele parola istiyor; hatta bazıları her bir kullanıcı için güçlü parolalar üretiyor veya bunun için yardım ediyor. Kimlik doğrulama veri güvenliğinde önemli bir role sahip olduğu için, bu gereklilikleri destekleyecek yeni teknolojiler gün ışığına çıkıyor. Dünyanın dört bir köşesinde

hava alanlarının, hastanelerin, otellerin, mağazaların, hatta ünlü Disney eğlence parklarının bile James Bondçuluk oynadığını, kişileri fiziksel ya da davranışsal özellikleri ayırt ettiklerini biliyor muydunuz?

Şimdi günümüzde kullanımda olan veri güvenlik çözümlerine şöyle bir bakalım ve bilgilerimizi güvenceye almamıza nasıl katkıda bulunduklarını görelim. Veri güvenliği konusunda ilginç gerçekler sözkonusu.

Tek faktörlü kimlik doğrulama

Uygulamada, birden çok parolası olan kullanıcıları bu parolaları bir yere yazmaktan alıkoymak mümkün değil. Bu durumda parola eşitlemenin önemi öne çıkıyor. Parola eşitleme, bir kurum ağında parola yönetim sorunlarını gidermek için geliştirilmiş, etkin bir mekanizma. Bu eşitleme yönteminde, kullanıcıların tek bir güvenlik policesine bağlı bir parolayı bilmesi yetiyor. Bu ana parola, birden çok sistem üzerinde, tek bir takvime bağlı olarak değişiyor. Yöntemin geliştirilme amacı, parola karmaşasını çözmek. Bu karmaşa, kullanıcıların farklı ağlarda, web sitelerinde, uygulamalarda, bilgisayarlarda ve çeşitli aygıtlarda birden çok kimliğe ve parolaya sahip olduğu zaman ortaya çıkıyor. Günümüzde birtakım kimlik eşleme ürünleri satılıyor. Bunlara MTech'in P-Synch'i, Proginet'in SecurPass'i ve Systor'un SAM Password Synchronization adlı ürünlerini örnek gösterebiliriz.

Peki, parola eşitleme etkili mi? Sadece bir iki parolası olan kullanıcıların bu parolaları yazma ihtimalinin daha az olduğu dikkate alınırsa, bu seçeneğin çok kullanıcı ağılarda, özellikle de güçlü parola yönetim ilkelerini benimseyenlerde etkili olacağı söylenebilir. Çok sayıda parolayı aklında tutamayan kullanıcılar içinse parola yöneticileri biçilmiş kaffan. Bu yazılımlar kullanıcıların parola-

larını, PIN kodlarını ve diğer kıymetli bilgilerini tek bir ana parolayla düzenlemelerini sağlıyor. Parola yöneticilerinin genellikle yerel bir veritabanı ya da şifrelenmiş parola verisini saklayan bir dosyası bulunuyor. Çoğu parola yöneticisi aynı zamanda form doldurma görevi de görüyor ve formlara kullanıcının parolasını otomatikman giriyor. Bazılarının parola üretme becerisi de var. Örneğin Password Manager yazılımı (www.mypasswordmanager.com/index.htm) çoklu dil desteği ve 30 gün ücretsiz kullanım olanağıyla geliyor.

Çift faktörlü kimlik doğrulama

Parola yöneticileri birden çok parolayı şifreli olarak sakladığından iyi ve etkili bir yolu gibi gözükse de, hâlâ bir dezavantajı var: Eğer ana parola kaybolur ya da çalınırsa, korunan verilerin tümü yanlış ellere geçme tehlikesiyle karşı karşıya. Peki, çift faktörlü kimlik doğrulama buna alternatif olabilir mi?

Çift faktörlü doğrulamada bir kullanıcı iki çeşit kimlik bilgisi sağlamak zorunda. Bunlardan biri, "token" (gösterge) adıyla geçen, kart ya da anahtar gibi fiziksel bir nesne iken, diğeri ise hatırlanması gereken bir tür güvenlik kodu oluyor. Bu tarz kimlik doğrulama uygulamalarının yaygın bir örneği, banka kartları. Kartın kendisi fiziksel nesne iken, PIN (Personal Identification Number - Kişisel Tanımlama Numarası) ona eşlik eden veri oluyor. Bir diğer güvenlik önlemiyse bir defaya özgü olan

ve her 30 ila 60 saniyede bir değişen parolalar üretebilen aygıtlar (göstergeler) kullanmak.

Çift faktörlü doğrulama, kişilik hırsızlığı, aldatmacalar ve bu gibi çevrimiçi dolandırıcılıkların önüne geçmede büyük önem taşıyor, zira kullanıcının sadece parolasını bilmek hırsızın veriye erişmesine izin vermiyor.

Biyometrik kimlik doğrulama

Kullanıcıların %80'inin kayıp göstergeler ya da parolalar için yardım masalarını telefon yağmuruna tuttuğu düşünülürse, çift faktörlü doğrulamanın da çok yol kat edemediği anlaşıyor. Veri güvenliğini sağlamanın bir diğer yolu, biyometrik doğrulamadan geçiyor.

Biyometrik kimlik doğrulama ya da biyometri, insan vücudunun parçalarını kalıcı parolalar olarak kullanmaya dayalı. Nasıl parmak izleriniz bir başkasının kine benzemezse, göz, kulak, el, ses ve yüz yapınız da eşsizdir. Teknoloji artık bilgisayar sistemlerinin el şekli, kulak memesi hatları ve daha birçok fiziksel özelliklerden yola çıkarak desenleri kaydedip tanıyabileceği bir düzeye ulaştı artık. Ticari biyometrik teknolojilerin →

Köpeğinizin adı ne?

Parolasını unutan ya da yazdığı yeri kaybeden kullanıcıları genelde bir ikilem bekler. Bunu çözmek için, çoğu çevrimiçi uygulamada kullanıcıların kayıp bilgilerini elde etmelerini sağlayacak yollar vardır. Örneğin, doğru parola girilemiyorsa "Parolayı mı unuttunuz?" seçeneğini kullanmak, kullanıcının temel bilgilerini isteyen ve kayıt sırasında girilen sorunun yanıtını bekleyen bir sayfayı ekrana getiriyor. Bu ayrıntıları girdikten sonra, kullanıcıya çevrimiçi hesabına yeni bir parola atama şansı sunuluyor. Sık kullanılan sorular arasında eski ev adresi ya da eski araba plakası, ehliyet numarası, eski telefon numarası, anne kızlık soyadı ya da aile bireylerinin lakapları, ev hayvanlarının isimleri var.

ÇİFTE FAKTÖR Bazı bankalar, kimlik doğrulama için yongalı akıllı kartlardan faydalaniyor.

en yaygın olanları şöyle: Parmak izi, el, ses, yüz ve tanıma sistemleri.

Biyometri, kullanıcılar arasında büyük tartışma yarattı ve bir kısım insan, küresel veri güvenliğinin ve kimlik yönetiminin geleceğinin biyometride yatığını düşünüyor. Ancak biyometrinin kullanımındaki büyük bir dezavantaj yüzünden buna karşı çıkanlar da var. Tek ya da çift faktörlü kimlik doğrulama sistemlerinde göstergeler ya da parolalar sonradan değiştirilebilir. Ama bir şahsın biyometrik verileri çalınırsa, zarar telafi edilemeyebilir. Sahtekârın bunun için sisteme biyometrik ölçüleri sunması ve sistemi atlatması gerekiyor. Bazı sistemlerde yüz yerine fotoğrafları ya da gerçek el yerine parmak izi fotokopisi yapıştırılmış plastik elleri ayırt etmeyi sağlayan “canlılık” sınaması var. Ancak bunlardan sıyrılmanın da yolları mevcut ve şu anda yüzde yüz güvenli bir yöntemden bahsetmek mümkün değil.

Bu konuda IBM Research “iptal edilebilir biyometri” adlı yeni bir tekniğin başını çekiyor. Bu teknik, biyometrik doğrulama sistemlerinin hem güvenliğini hem de gizliliğini sağlıyor. Gerçek yüzünüzle ya da parmak iziniz gibi biyometrik ölçümlerle sisteme kaydolmanız yerine, yüzünüz tekrarlanabilir şekilde, kasıtlı olarak çarpıtılıyor ve oluşan yeni yüz kullanılıyor. Eğer herhangi bir sebepten ötürü eski yüzünüz “çalınırsa”, çarpıtma işleminin parametreleri değiştirilerek yenisi yaratılabilir.

EL FALI GİBİ Okuyucular, karışıştırma için, uzatılmış bir elin açılarını ve desenlerini okuyor.

İptal edilebilir biyometriye dayalı sistemler, gerçek yüz ya da parmak izleri kullanılmadığından kullanıcıların gizliliğini sağlama alıyor. Dahası, farklı hesaplar için farklı çarpıtma işlemleri kullanmak ve böylece bir biyometrik verinin bir başka veritabanındaki kişisel veriyle eşleştirilmesini engellemek mümkün. Dahası, bu çarpıtma işlemi geriye dönüşsüz. Bu yüzden, bilgisayar korsanı biyometrik dönüşüm yöntemini keşfedip dönüştürülmüş biyometrik veriyi elde etse bile, orijinal, çarpıtılmamış biyometrik veriye ulaşamıyor.

Çok faktörlü doğrulama

İnternette faaliyet gösteren firma sayısı

Siber suçlular, parolaların çoğalmasını fırsat bilip, uzun süredir uygulamaların açıklarından faydalananlar. Parolaları zamanın ve paranın el verdiği kadar fazla kombinasyonla çözmeye çalışmaya kaba güç saldırısı (brute force attack) deniyor. Yakın bir yöntem olan sözlük saldırısı ise daha etkili. Bu yöntemde bir ya da birden çok sözlükteki sözcükler deniyor. Parolaları düzenlemek ve geri almak için LOPhtCrack, Jack the Ripper ve Cain gibi yazılımlar var. Bunlardan bazıları (örneğin Microsoft LAN Manager’da karşılaşılan) parola tasarımı açıklarından faydalananak verimliliğini artırıyor. Parolaların bir numaralı dezavantajı, tahmin edilebilir olmaları. On ila yüz teşebbüsten sonra bir insan sıkılırken, bu yazılımlar milyonlarca bileşimi seve seve deniyor. Bu yazılımlardan bazıları sistem yöneticileri için çok faydalı.

arttıkça, gizli bilgilere ulaşmak ve kimlik hırsızlığı yapmak kolaylaşıyor. Sahte ya da çalıntı kimlikleri saptamak ve bu tür dolandırıcılıklardan kaynaklanan kayıpları azaltmak için, finansal kurumların dolandırıcılardan bir adım önde olmalarını sağlayacak sistemler kullanması gerekiyor. Bu yüzden, bazı güvenlik uygulamaları artık üç faktörlü doğrulamayı zorunlu kılıyor.

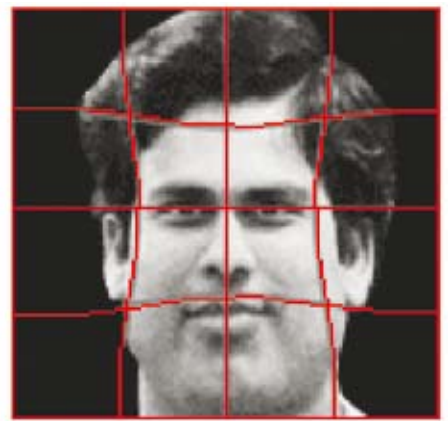
Çok faktörlü doğrulama, biyometrik verilere, örneğin parmak izi ya da ses taramasına ek olarak bir parola ve bir de fiziksel gösterge (token) gerektiriyor. Birçok işyeri ve BT teşebbüsü, şimdiye kadar geliştirilmiş en güvenilir güvenlik yöntemi olduğu için bu doğrulama biçimini tercih ediyor.

Suçlular yakalanıyor

2000 yılındaki Sydney Olimpiyatları sırasında Avustralya polisi, ABD’de aranan iki uyuşturucu kaçakçısını saptadı. Suçlular uçaklarının yakıt ikmali sırasında Hawaii’de yakalandı. Şüpheliler hiç farkında olmadan, bir stadyuma gittikleri sırada yakayı ele verdiler, zira Avustralyalı yetkililerin kısa süre önce, olası terör saldırılarına karşı buraya bir yüz tanıma sistemi yerleştirmişlerdi. Sisteme, devasa bir veritabanından, bilinen tüm teröristlerin ve suçluların fotoğrafları yüklenmişti. Kapıdan geçen uyuşturucu kaçakçıları, bu sayede kolayca yakalandı.

YENİ BİR SURAT Yeni surat özellikle tekrarlanabilir bir şekilde ve kasıtlı olarak çarpıtılmış durumda. Eğer eski surat çalınırsa, çarpıtma işleminin parametrelerini değiştirilerek yeni bir yüz yayımlanabilir.

Bilgisayar korsanlarının da eli boş durmadığından, geleneksel parolaların ötesinde bir önlem almak artık bir zorunluluk. Kimlik hırsızlıklarındaki artış yüzünden risklerin iyice tartışılması gerekiyor. Örneğin güvenlik göstergeleri ve akıllı kartlar daha fazla yatırım, daha fazla altyapı desteği ve özelleşmiş donanım gerektiriyor. Eskiden bunlar biyometrik aygıtlardan çok daha ucuzdu ve bir PIN ya da parola ile kullanıldığında, biraz zahmetli de olsa, makul derecede güvenlik sağlıyordu.

Biyometrik doğrulama ise en şaşırtıcı ya da atlatılması zor kimlik doğrulama yöntemi olarak biliniyor. 1980'lerin başından beri, BT firmalarında fiziksel karakteristikler sayesinde kimlik tanıma ve doğrulama yapan sistemler kullanımda. Bu biyometrik sistemler yavaş, müdahaleci ve pahalı olsalar da, yüksek güvenlik gerektiren durumlarda ana bilgisayarlara erişimi korumada ya da fiziksel girişi birkaç kullanıcıyla sınırlamada işe yararlıklarını ispatladılar. Günümüzde bilgisayarlar hiç olmadığı kadar hızlı ve ucuz. Bu, yeni ve ucuz donanımlarla birleşin-

ŞİFRE YÖNETİMİ My Password Manager gibi yazılımlarla tüm şifrelerinizi yönetebilirsiniz.

ce, biyometriye yönelik ilgi yeniden canlandı.

Bu yeni teknolojiler daha iyi güvenlik çözümleri konusunda erişilen noktayı gösterse de, hiçbirinin mutlak güvenliği garanti edemediği akıldan çıkarılmamalı. Siz de bu çözümleri kullanmaya karar vermeden önce iyice düşünüp taşınmalısınız, zira en değerli varlıklarınıza erişimin anahtarı bunlar olacak. ■

Bariş Emre ALKIM, balkim@chip.com.tr

İlginç gerçekler

www.passwordresearch.com'un 2006 Kasım'ında yaptığı araştırmanın sonuçları, tüm kullanıcıların %26'sının parola olarak sıradan sözcükleri, tarihleri, telefon numaralarını ya da adreslerinin bir kısmını kullandığı ortaya koydu. Araştırmaya katılanların %38'i eski parolalarını tekrar tekrar kullandığını, %62'si ise parolasını ancak bir güvenlik sorunuyla karşılaştığında değiştirdiğini itiraf ediyor. Katılımcıların %17'si ise parolalarını bir kâğıda yazdıktan sonra monitörün, klavyenin ya da çekmecenin üzerine yapıştırdığını söylüyor.

Daha iç açıcı bir haber ise, parolaları büyüklü küçüklü harflerin, gelişigüzel sayıların ve anlamsız sözcüklerin bir kombinasyonundan oluşan kullanıcı oranının %53 olması. Kullanıcıların %52'si 8 ila 10 karakterlik parolalar kullanıyor. %20'den fazlası, parolasını en az üç ayda bir değiştirdiğini söylüyor. Toplamda, kullanıcıların %37 gibi şaşırtıcı bir kısmı parolasını aklında tutuyor. Bunların %70'i 30 yaş altı, %25'i ise 60 yaş ve yukarısı.

PAROLA KORUMA YÖNTEMLERİ				
Doğrulama yöntemi	Kimlik faktörü	Artıları	Eksileri	Örnekler
Tek faktör	Parola, giriş sözcüğü, giriş kodu	• Ek bir cihaz gerektirmiyor. • Karakterlerin akıllıca karıştırıldığı güçlü bir parola çok etkili bir doğrulama yöntemi. • Aynı zamanda maliyet bakımından çok avantajlı.	• En zayıf doğrulama yöntemi. • Çoğu insan parolayı bir yere yazıyor. • Birden çok ya da karmaşık parolaları akılda tutmak güç. • Aldatmacalara kurban gitmek kolay. • İş istasyonunda, sunucuda ya da yedekleme ortamlarında saklanan parolalar kolayca sırf metne dönüştürülebilir.	• Çevrimiçi uygulamalar. • LAN sistemlerinde kullanıcı girişi
Çift faktör	Parola ve gösterge (token)	• Çift faktörlü doğrulama fazladan güvenlik getiriyor. • Kimliği doğrulanmamış kullanıcıların hem parolaya hem de göstergeye ihtiyacı var.	• Göstergeler kolayca kaybedilebilir ya da çalınabilir. • Harici aygıtlar kolayca zarar görebilir. • Sahtesi yapılabilir.	Göstergeler (akıllı kart, SecurID, ibutton)
Biyometrik	Fiziksel özellikler	• Fiziksel özellikler kolayca kopyalanamayacağından, güvenlik riski düşük. • Yeni 3B yüz tanıma sistemleri çok yüksek isabet ve güvenilirlik oranları sunuyor.	• Doğrulama imkânlarının bulunmadığı yerde kullanılamaz. • Çalınma tehlikesi olan parola ve göstergelerin aksine, doğrulamada vücut uzuvları kullanıldığından, kullanıcılar fiziksel tehdide maruz kalabilir. Taklit edilebilir. • Bu tür doğrulamalarda kullanılan sabit özellikler, başkasının eline geçse bile değiştirilemez.	• Yüz taraması (Lenovo Thinkpad dizüstü) • Parmak izi taraması (Microsoft Fingerprint Reader) • Retina tarama (IBM Thinkpad)
Çok faktör	Parola, gösterge ve biyometri	Çoklu doğrulama özellikleri sayesinde, bu tür doğrulamalar çok güçlüdür.	• İşe karışan her bireysel doğrulama prosedürünün kendi dezavantajı var. • Pahalı donanımlar ve altyapı gerektiriyor.	Yukarıdakilerin tümü

Yazıcı 68**Başarılı metin ve fotoğraf baskıları**

Baskı uçlarına ultrasonik banyo, tıkanmış püskürtme uçlarının temizliği, metin ve çizgi baskısını iyileştirme

Bilgisayar 62**Çökmeyen, sessiz sistemler**

Isı sorunlarının çözümü, grafik kartlarından ve sabit disklerden gelen rahatsız edici sesleri susturma, grafik hatalarını giderme, çift çekirdekli işlemcileri doğru şekilde kullanma, en iyi bellek ayarı

Fotoğraf makinesi 70**Devasa fotoğraf alanı**

Bellek kartlarıyla uyumluluğu geliştirme, kamera algılayıcısına profesyonel temizlik

MP3 çalar 72**Katıksız müzik zevki**

Müziği doğru şekilde sayısallaştırma, iPod'lardaki ses sorunlarına son

Donanım sorunları

Bilgisayarınız çökmüş, yazıcınız grevde, kamera deseniz yeni bellek kartına burun kıvırıyor. Çoğu zaman, işinizi halletmek için tek gereken bir hiledir.

Bu yazıda

İlkyardım: Altı acil çözüm

PC'ler, dizüstüler ve çevre birimleri için hileler

Profesyonel ipucu: Baskı uçlarını temizlemek

Profesyonel ipucu: DSLR sensörünü temizleme

İdeal bir dünyada, kendinize yeterli bir PC satın alırsanız, kutusundan çıkarır, anında işe koyulursunuz. Sisteminiz yıllar boyu hiçbir sorun çıkarmadan size hizmet eder, tıpkı yazıcınız, dijital fotoğraf makineniz ya da dizüstü bilgisayarınız gibi. Ancak bu anlattıklarımız günümüz BT dünyasında bir ütopyadan başka bir şey değil. Bilgisayarlar her ge-

çen gün daha sinir bozucu bir hal alıyor. Durup dururken ekran görüntüsü donuyor, PC'niz çöküyor, yazıcınız kâğıda renk püskürtemiyor, dizüstünüz gürültüsüyle yeri göğü inletiyor. İşte gerçek hatalar, işte teknoloji aldatmacası. Bu yazıda, en çok sinir törpüleyen 33 donanım sorununun üstesinden nasıl gelebileceğinizi gösteriyoruz.

Yanlış döşenmiş kabloların yol açtığı ısınmaya son

Tüm yeni PC'ler için

Masaüstü PC'nize ikinci bir DVD yazıcı ve P-ATA sabit disk takmak başta iyi bir

fikir gibi görünmüştü. Ancak bilgisayarınız, iki yeni sürücüyü bağladığınızdan beri çöker oldu. Üstelik 350 watt'lık güç kaynağı yeterli olduğu halde.

İPUCU Bu çökmelerin sorumlusu, PC kasasındaki yanlış döşenmiş kabloların yol açtığı ısı birikimi ve ısı sorunları. Standart ATX kasalarda hava akımı sabittir: Kasanın önündeki fan havayı emer, bu hava, işlemci ve grafik kartı gibi çok ısınan bileşenlerin üzerinden geçip güç kaynağına ya da kasanın arkasındaki bir fana yöneltilir. Eğer serbest hava akışını engelleyen kablolar ya da fanlar varsa veya kasanın havalandırma yuvaları tıkalıysa, soğutma performansı

Dizüstü 70

Sessiz ve uzun ömürlü

Çalışma gürültüsünü azaltıp batarya ömrünü artırma yolları

W-LAN 72

Daha uzağa erişin

802.11g yönlendiricilerin kapsama alanını artırın

Sabit diskler 66

Bundan böyle sessiz

Erişim seslerini azaltma, güç kaynağı sorunlarıyla başa çıkma

DVD oynatıcı 64

İzleyemediğiniz hiçbir şey kalmasin

Yazdığınız tüm DVD'ler sorunsuzca okunabilsin

ciddi oranda düşer. Bunun sonucunda PC aşırı ısınır.

Herhangi bir yapı marketten alabileceğiniz kablo tutucuları veya izolasyon bantlarını kullanarak kasanın içinde gevşekçe duran kabloları bağlayabilir, böylece kasadaki ısı iletimini iyileştirebilirsiniz. Artık hava akışı kesintiye uğramayacak ve bileşenleri soğutabilecek.

Düşük performansın sorumlusu ısı sorunları

BTX Formatında PC'ler

Yeni aldığınız Aldi marka bilgisayar sessiz çalışıyor ve performansından memnunsunuz. Ancak ne zaman zor bir iş yapsanız bilgisayarın performansı yerlerde sürünüyor.

İPUÇU Üretici firma satın aldığınız PC modelinde yeni form faktörü olan BTX'i tercih etmiş. Ancak anakart kasanın içinde neredeyse "yanlış" bir konumda duruyor. Böylece işlemci fanının hava akışı diğer bileşenleri, örneğin pasif so-

İlk yardım: En iyi altı acil önlem

BIOS ayarları, firmware güncelleme, sürücü güncelleme... Teknolojinin derinliklerine dalmadan önce bu ipuçlarının sorununuzu çözüp çözmediğine bir bakın.

■ **PC'nizin açılışı çok uzun sürüyorsa – BIOS'unuzu temizleyin:** BIOS'unuzu temizleyin: Şu BIOS ayarlarıyla PC'niz çabucak açılacak: 1. Gereksiz aygıtları (Integrated Peripherals ya da Peripheral Update) menülerinden kapatın 2. Floppy Seek'i devre dışı bırakın. 3. Virus Warning'i kapatın. 4. Quick Power on Self-Test'i etkinleştirin.

■ **Grafik kartı ya da işlemci tanınmıyor – BIOS güncelleme:** BIOS güncelleme: Yeni bir işlemci ya da ikinci bir grafik kartı taktıktan sonra bilgisayarınız açılmıyorsa, sorunu anakartın firmware'inde aramalısınız. Firmware güncellemeleri anakart üreticilerinin web sitelerinde bulunuyor ve Windows'tan güncelleme yapan araçları da içeriyor.

■ **Sorunlu grafikler – yeni sürücü:** Düşük çözünürlük ya da yeni oyunlar sırasında görüntülerdeki takılmalar, sürücünün eskidiğine işaret. Grafik yongası

üreticileri ATI ve Nvidia, yeni sürümleri devamlı internetten duyuruyor.

Dizüstü kullanıcıları, dikkat! Bu standart sürücüler taşınabilir grafik yongalarıyla uyumlu olmayabiliyor. Şayet durum böyleyse, dizüstü üreticilerinin eski tarihli sürücülerini kullanmanız ya da başka hilelere başvurmanız gerekebilir.

■ **Sabit disk çok yavaşsa - disk birleştirme:** Dosyaları kaydetmek çok mu vakit alıyor? Bu diskteki dosyaların fazlaca parçalandığının işareti.

■ **Boş CD/DVD yazılmıyor ya da çok yavaş yazılıyor – firmware güncelleme:** En iyi yazma sonuçları için her boş CD'nin firmware aracılığıyla yazıcıya tanıtılması lazım. Firmware güncelleme bilgileri üreticilerin web sayfalarında yer alıyor.

■ **USB aygıtı tanınmıyor – USB hub:** USB aygıtıyla anakart birbirinin dilinden anlamıyorsa araya konacak bir hub işe yarayabilir. Tabii ki USB aygıtta hiçbir sorun yoksa.

Hızlı ipuçları

■ **DVD sürücülerin gürültüsünü azaltmak:** DVD sürücünüz video oynatırken ya da müzik çalarken ortalığı ayağa kaldırıyor. Bunun sebebi diskin çok hızlı dönmesi. CD brakes (www.cd-bremse.de) ya da Nero Drive-Speed yazılımları (yazma paketinin yan uygulaması) bu gürültüye bir son verebiliyor.

■ **Filmlerinizi DVD oynatıcıda seyre-din:** Yazdığınız markasız DVD'leri PC'nizin sürücüsünde rahatça oynatabiliyorsunuz ama DVD oynatıcınız veri akışını okuyamıyor. Eğer videoları en yüksek hızda değil de 2x veya 4x hızlarında yazarsanız herkes verilere daha rahat erişebilir ve veriler daha kolay okunabilir.

■ **Fotoğraf makinesi ekranlarındaki çizikleri kapatın:** Cep telefonu ekranları için kullanılan cilalarla çizikleri giderebilirsiniz. Silmek için yumuşak materyaller, örneğin bir pamuklu bez kullanın.

■ **Parmak izi algılayıcıyı temizlemek:** Algılayıcıya yapışkan bir bant yapıştırıp çekin. Birkaç kez tekrarlayın.

KABLOSUZ ÖZGÜRLÜK NHC dizüstülerin pil ömrünü uzatıyor.

■ **Centrino dizüstülerin artan pil ömrü:** Notebook Hardware Control (NHC) aracıyla ısı ve saat hızı değerleri denetiminiz altında. Üstelik işlemcinin güç yönetimine müdahalede bulunabilir, Centrino işlemcili dizüstülerin pil ömrünü artırabilirsiniz.

■ **Micro Photo:** Çoğu kullanıcı Zen Micro'nun touchpad'ıyla rahat etse de, kafasına göre hareket edip duran Zen Micro imlecini pek seven yok. İmleç duyarlılığını menüden azaltırsanız imleçle gezinti çok daha iyi oluyor. Tıklanması gerekenler: *System / Player Settings / Touchpad / Sensitivity*

ğutmalı grafik kartlarını da serinletiyor.

Yük arttığı vakit bilgisayarın kasasındaki ısı yüksek seviyelere erişebilir. Tek fanın sağladığı soğutma artık yeterli değildir. Bu durumda işlemci ısınır ve hız düşürür (saat hızı azalır) ve bu da performansı aşağı çeker. Bu vakalarda bir kasa fanı hayat kurtarıcı olabilir ancak Medion bunu pakete eklememiş.

Bilgisayarın sessiz çalışmaya devam etmesi için, yüksek çaplı (120 milimetre), düşük devirli ve ısı denetimli bir fan seçmelisiniz. Kasanın arkasında bu iş için bir yer mevcut. Kurulum sırasında fanın dışarıya bakması, yani fanın üzerindeki okun sırtının kasa tarafına dönük olması gerekiyor.

Çift çekirdeğin gücünden doğru yararlanın

Çift çekirdekli AMD işlemciler

Tek çekirdekli işlemcinizi çift çekirdekli bir işlemciyle değiştirdiniz ama bazı uygulamalar hızlanmak şöyle dursun, yavaşladı bile. Dahası, artık video izlerken sesle görüntü uyumlu değil. Bilgisayarınız yorgun düşmüş bir savaşçı adeta. Anakartın BIOS'unu da güncellediniz ama durum değişmedi.

■ **İPUÇU** Windows'un ve uyumlu yazılımların çift çekirdekten en iyi şekilde yararlanabilmesi için AMD özel bir çift çekirdek sürücüsü yayımladı. Güncellenmenin ardından bu yazılımı yüklemeniz gerekiyor. İşlemci çekirdeklerinin eşgüdümlü çalışmasını şart koşan yazılımlar, örneğin görüntünün ve sesin eşzamanlı oynatılması gibi işlemler, işlemci çekirdeklerinin senkronize olmasını gerektiriyor.

AMD'nin çift çekirdek iyileştirme yazılımıysa işte bu durumlarda kendini gösteriyor: Araç, iki işlemcinin de çalışan süreçlerini kontrol ediyor ve eşzamanlı yürütülmesini sağlıyor. Bu da video uygulamalarındaki senkronizasyon bozukluklarının ve diğer zamanlama hatalarının önüne geçiyor. Çift çekirdek sürücülerini ve çift çekirdek iyileştirme yazılımı, AMD sitesinden ücretsiz indirilebiliyor.

Kayıt zamanlamalarını elle ayarlamak

Güncel Gigabyte anakartlar

Gigabyte ana kartınızın BIOS'una şöyle bir baktığınızda bellek zamanlamalarının doğru tanınmadığını gördünüz. Yanlış gecikme değerleri sistemleri yavaşlatıyor. Ayrıca bellekleri overclock etmeyi düşünüyorsunuz. Her iki işlem için de elle ince ayar yapılmalı. Ne yazık ki BIOS'unuz buna izin vermiyor.

■ **İPUÇU** Üretici firma Gigabyte, ayarları deneyimsiz müşterilerden gizlemiş. Gereklili alanlar sadece BIOS'ta [Ctrl]+[F1] tuşlarına basıldığında gözüküyor. Doğru bellek zamanlamalarıysa RAM modüllerinin üzerine ya da üreticinin web sitesine bakarak ulaşabilirsiniz.

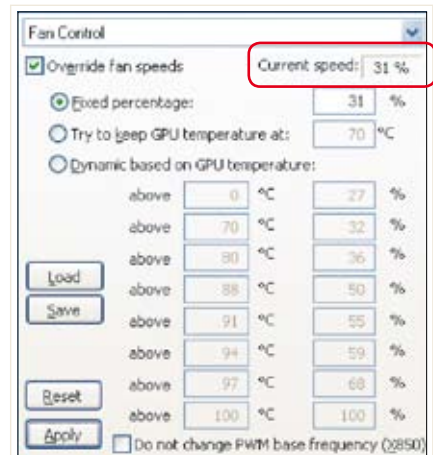

Yaygaracı grafik kartı fanını susturun

ATi ya da nVidia ekran kartları

Grafik kartınızın fanı sinir bozucu bir gürültü çıkarıyor. Grafik performansına ihtiyaç duyulmayan ofis uygulamalarında bile fan en yüksek hızla dönüyor.

■ **İPUÇU** Devir sayısını sınırlayarak gürültüyü azaltabilirsiniz. Ücretsiz ATI Tool aracıyla hem ATi ve nVidia yonga seti grafik kartlarına overclock yapabilir hem de 3B hızlandırıcınızın kulak tırmalayan fan sesinden kurtulabilirsiniz. Programı başlattıktan sonra *Settings* düğmesine tıklayın ve açılır listeden →

SESSİZ ATITool ATi ve Nvidia grafik kartlarını sessizleştiriyor.

Fan Control'ü seçin. Normal kullanıcıların *Override fan speeds* seçeneğini işletleyip fan hızını *Fixed percentage* kısmından %30 düşürmeleri gerekiyor. Oyun tutkunları ve film meraklıları içinse *Dynamic based* en iyi seçim.

ATI Tool ile grafik işlemcisi ve bellek için en yüksek saat hızları seçilerek grafik kartlarının verimliliği de artırılabilir. Bunun için, *Find Max Core* ve *Find Max Mem*'e tıklayın. ATI Tool ideal frekansları otomatik olarak belirleyecek. Ama dikkatli olmanızda fayda var: X1950-Pro grafik kartlarında overclock desteklenmiyor.

Oynatma sırasında çıkan hataları giderin

nVidia GeForce 8800 GTX/GTS

nVidia nihayet GeForce 8800 GTX/FTS modeli yeni grafik kartlarını piyasaya sürdü. Artık Halo ya da Splinter Cell Double Agent gibi oyunları tadına vararak oynayacağınızı düşündünüz ancak grafiklerdeki bozulmalar ve kırılmalar keyfinizi kaçırdı.

İPUCU Sorun grafik kartlarının sürücüsünde. nVidia, GeForce 8800 GTX ve GTS yongası taşıyan üst uç grafik kartları için 97.92 numaralı yeni bir Windows XP sürücüsü yayımladı. Bu sürücü görüntü hatalarını gidermekle kalmıyor, çökme sorunlarına da deva oluyor. Eski sürücüde TV işleviyle DVD yazıcı aynı anda çalıştırıldığında PC çöküyordu.

Mikrofonunuz sessiz kalmasın

Sound Blaster X-Fi serisi

Yüksek kalitede müzik kaydı yapmak için PC'nize yeni bir Sound Blaster X-Fi

SESSİZ DÖNÜŞ Hitachi'nin aracı, diskin gürültüsünü azaltıyor.

taktınız. Mikrofon da kartla gelen kutuya (Break-Out-Box'a) bağlı. Ancak internet üzerinden Skype'la görüşme yapmak istediğinizde ya da bu sırada diğer Windows uygulamalarını çalıştırdığınızda, bağlı olan mikrofonunuz çalışmıyor.

İPUCU Açılış sırasında birçok Windows uygulaması harici kutudaki mikrofon girişini değil, diğer mikrofon girişini otomatik olarak etkinleştiriyor. İstedığınız mikrofon girişinin her zaman etkin kalması için X-Fi ses kartı sürücüsünde şu değişiklikleri yapmanız gerekli:

Öncelikle *Başlat / Tüm Programlar / Creative* yolunu izleyin. Sonra *Mixer / Record / Line-In2 / Mic* seçeneğini her üç işletim modu için de seçin. Aynı pencerede, *Synchronize with Windows control panel* seçeneğinin önündeki çarpı işaretini kaldırın. Windows bundan böyle mikrofon girişini kafasına estiği gibi değiştiremeyecek.

Sabit disk gürültüsünü azaltın

Dâhili sabit diskler

Sisteminiz sabit diske eriştiği anda curcha başlıyor. Hem okuma hem yazma sırasında sinir bozucu tıkırtılar duyuluyor.

İPUCU Ses okuma - yazma kafalarının hareketinden ve hızla dönen disklerden

kaynaklanıyor. 7.200 devirli bir sabit disk, 5.400 devirliye göre bariz şekilde daha yüksek bir ses çıkarıyor. Gürültüye karşı hassas kullanıcıların daha yavaş modellere bakmasında fayda var. Bazı üreticilerse bu arka plan gürültüsünü yazılımlarla azaltabiliyor. Hitachi'nin sunduğu bir araç (www.hitachigst.com) sadece bu firmanın disklerini değil, daha birçok diğer diski sessizleştiriyor. Toshiba ve Samsung'un da benzer araçları var, ama kullanımları ortalama erişim zamanını %50'ye varan değerlerde yavaşlatabiliyor.

Sabit disklerin güç kaynağı sorunlarına çözüm

2,5 inçlik harici diskler

Eskimeye yüz tutmuş, Athlon XP ya da Pentium 4 işlemcili emektar bir PC'niz var. Performanstan yana şikayetiniz yok, ama sabit diskten memnun değilsiniz. 2,5 inçlik harici bir disk aldınız ama PC'nizin USB portuna bağladığınızda çalışmadı.

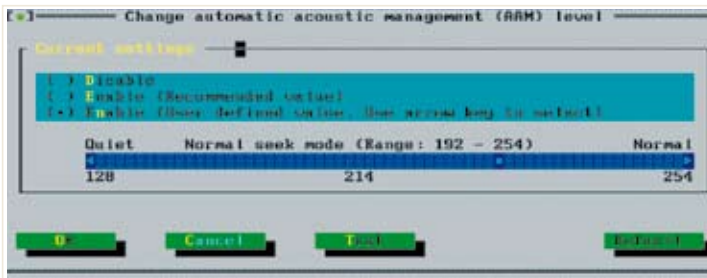
İPUCU Maalesef 2,5 inçlik sabit disklerin açılış anında gereksindikleri akım, USB portlarının sağladığı 500 mAh değerinden çoğu zaman daha yüksek. Bilgisayara tek bir USB kablosuyla bağladysanız, sabit disk çalışmayabilir. Bu yüzden, diske iki USB bağlantısından elektrik sağlayacak Y şekilli bir kabloya ihtiyacınız var. Ancak bazı PC'lerde disk yine de çalışmayabiliyor. Zira eski anakartlarda yan yana duran USB portları genelde aynı veriyolu üzerinde bulunuyor ve aynı 500 mAh akımı paylaşıyor. Bu yüzden Y kablusunun uçlarını yan yana olmayan USB portlarına takmalısınız. Bir diğer seçenek ise sabit disk için ayrı bir güç kaynağı satın almak ya da 1,8 inçlik bir diske geçmek. Bu diskler en fazla 500 mAh akım çekiyor ve tek USB portuyla çalışıyor.

2 terabyte sınırına takılmayın

RAID düzeneğinde sabit diskler

Dosya indirme meraklılarına disk →

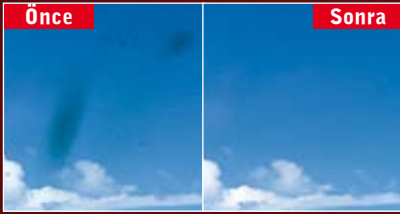

Y KABLO
2,5 inçlik disklerin çift USB ya da PS/2 yuvasına takılmasını öneriyoruz.

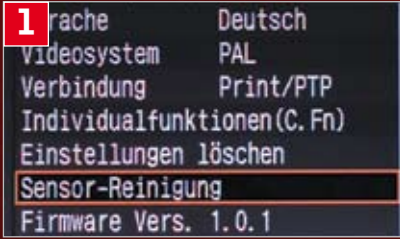

DSLR kameralar Toz temizliği

Tatil fotoğraflarınızın hep aynı bölge-
lerinde karanlık lekeler olduğu gözünüze
takılıyor. Bu da lens değiştirilirken al-
gılayıcıya yapışan tozların belirtisi. Bu
tozları ortadan kaldırmak için pamuklu
çubuklara, izopropanole, kimyacıların
kullandığı türden bir pipete, lastik
pompayla, bir kaleme ve anti statik be-
ze ihtiyacınız var.

TERTEMİZ Temizlikten sonra
resimde çirkin lekelerden eser kal-
mıyor.

KAMERAYI HAZIRLAYIN Lensi
sökün, kamera menüsünden *Sen-
sor Cleaning* ya da *Check*'i seçin.

TOZU ÜFÜRÜN Pompa tozu ha-
valandıracak. Ama bundan önce,
kenarları anti statik bezle silme-
lisiniz.

ISLATIP TEMİZLEYİN Algılayıcı-
nın üzerine iki damla izopropanol
damlatın, sonra pamuklu bir çu-
bukla dikkatlice temizleyin.

alanı hiçbir zaman yetmez. Bu yüzden
her biri 750 GB kapasiteli üç sabit disk
alıp RAID sistemi oluşturacak şekilde
bağladınız. Toplamda 2.250 GB depola-
ma alanınız oldu diye seviniyorsunuz,
ama bilgisayarınız kapasiteyi sadece
2.048 GB olarak gösteriyor.

İPUCU Adresleme kapasitesi arttıkça
sabit diskler bazı temel sınırlara takılı-
yor. Bir zamanlar 504 MB olan bu sınır
2 GB, 8 GB gibi değerlerle yükseldi ve şu
anda 2 terabyte'a dayandı. Bunun altın-
da şöyle bir neden yatıyor: Bilgisayar
BIOS'unun arabirimi, işletim sistemine
veri bloklarının sayısı için 32 bitlik bir
yazmaç ayırıyor. Bu da BIOS'un işletim
sistemi üzerinde 2^{32} , yani en fazla 2
terabyte boyutlu sabit diskleri tanımla-
yabildiği anlamına geliyor. Geniş kapa-
siteli birkaç diski bir anakartın RAID
BIOS'unda birleştirdiğinizde, BIOS işle-
tim sistemine tek bir büyük sabit disk
rapor ediyor ama doğru boyutu bildire-
miyor. Söz gelimi, nVidia'nın Nforce 5
ve 6 için kullandığı güncel RAID BIOS'u
boyut bilgisinin üst bitlerini hesaba kat-
mıyor. Bu yüzden, üç adet 750 GB'lık
(etkin boyutu 698 GB olan) disk bir ara-
ya geldiğinde 47 GB gözüküyor. Intel
yetkililerinin bu soruna daha iyi bir ya-
nıtları var: En son ICH7 ve ICH8 güney
köprülerinin RAID BIOS'u en fazla
2.047 GB adresleyebiliyor ve üç adet 750
GB disk için bu kabul edilebilir bir ra-
kam. Ancak dördüncü 750 GB'lık disk
tanınmıyor.

Üreticiler bu soruna bir çözüm geti-
rene kadar, başvurabileceğiniz hileler
var. RAID BIOS'ta tek ve aşırı büyük bir
RAID sistemi yerine, iki ya da daha fazla
küçük disk tanımlayın. Örneğin, 750
GB'lık dört diski bir arada çalıştırmak
istiyorsanız BIOS'tan her biri 1,4 te-
rabyte kapasiteli iki adet RAID-0 sistemi
oluşturun. Windows sistem yönetimi
kısımındaysa 1,4 terabyte'lık bu iki diski
2,8 GB'lık tek bir mantıksal sürücüye
dönüştürün.

Bu çözümün yol açtığı performans
kaybı fark edilecek kadar büyük değil ve
ortaya net bir çözüm konana değin böy-
le bir fedakârlık göze alınabilir.

Tıkanmış mürekkep ağızlarına çabuk temizlik Baskı kafalı kartuşlar

Mürekkep püskürtmeli yazıcınızı ara sı-
ra kullanıyorsunuz. Uzun süre kullan-
madığınızda, kartuşlar dolu olmasına
rağmen aldığınız çıktılar kötü oluyor.
Hatta sürücü yazılımındaki kafa temizle-
me seçeneği bile işe yaramıyor.

İPUCU Kötü şekilde tıkanmış baskı
uçları şöyle temizlenebilir: Kartuşun
baskı ucunun olduğu kısmı saf suda üç
ila beş dakika bekletin. Suyun sıcaklığı
40 derece civarında olmalı. Sonra kartu-
şu emici bir mutfak havlusuna, baskı
uçları aşağı bakacak şekilde bastırın.

Mürekkep doğru düzgün akmaya
başlayana kadar, baskı kafasını birkaç
kez suya sokup tekrar tekrar havluya
bastırmanız gerekebilir. Musluk suyu
yerine saf su kullanmalısınız, yoksa bas-
kı uçlarında kireç birikebilir. Su yerine

alkol kullanmanızı da tavsiye etmiyoruz
çünkü bazı renklerin, özellikle de siyah
ve sarının donmasına yol açabiliyor.
Eğer bu önerimiz işe yaramazsa ultraso-
nik banyoyu deneyebilirsiniz.

Yeni kartuşla kötü baskıya son HP mürekkep püskürtmeli

Önümüzdeki günlerde çok miktarda
baskı yapmanız gerekiyor, o yüzden HP
Deskjet'inize iki kutu siyah, iki kutu da
renkli mürekkep aldınız ve bunları çek-
mecede sakladınız.

Dört hafta sonra ilk takım mürek-
kepleri taktınız ve baskı kalitesinden →

çok memnun kaldınız. Birkaç hafta sonra diğer mürekkep kartuşlarını yerleştiriniz. Ancak baskı kalitesi hiç beklemediğiniz kadar kötü. Harfler çirkin ve çarpılmış, renkli yüzeylerdeyse beyaz şeritler göze çarpıyor. Baskı uçlarından bazılarının çalışmadığı ortada.

İPUCU Dâhili baskı kafası içeren HP mürekkep kartuşları, eğer uygun şekilde saklanmazsa hasar görebiliyor, üstelik de son kullanma tarihinden önce. Kartuşların çekmeceye yatay değil dikey olarak saklanması, bilgisayar mağazalarında gördüğünüz gibi depolanması gerekiyor. Yoksa hava basıncı ve ısı dalgalanmaları yüzünden baskı uçlarının açıklığında hava birikip mürekkep akışını aksatabiliyor, hatta engelleyebiliyor.

Metin baskısındaki sorunlar ve eğri çizgiler

Mürekkep püskürtmeli yazıcılar

İki yıldır kullandığınız mürekkep püskürtmeli yazıcıdan çok memnundunuz, ne var ki bir süredir sorun çıkartıyor. Metin baskısında bazı satırlardaki harfler sıkışmış ya da ayrı gözüküyor. Grafik baskısında da düz ya da çapraz olan çizgilerin görünümü dalgalı ve kırık. Bunlar yetmezmiş gibi, alet hiç olmadığı kadar da gürültülü çalışıyor.

İPUCU Yazıcılar, baskı sırasında kâğıda mürekkep püskürtür ancak mürekkep zerreciklerinin ciddi bir kısmı da aygıtın kasasında uçuşur. Bu damlacıklar, üzerinde baskı kafasının kayarak hareket ettiği kılavuz rayların üzerinde birikir. Raylar kayganlığını yitirince baskı kafası rahat hareket edemez ve bunun sonucunda kâğıda baskı sırasında hasarlılığını yitirir. Bu problemi genelde şu şekilde çözebilirsiniz: Alkole batırılmış bir mutfak beziyle kılavuz rayları temizleyin. Birkaç çalıştıktan sonra yine aynı şey olursa, bu sefer kılavuz rayları pamuklu bir çubukla yağlayın. Gres yağı bu işlem için biçilmiş kaftan.

Nihayet yolculukta da sessiz çalışabileceksiniz

Lenovo Thinkpad serisi

Lenovo Thinkpad'ler popülerliklerini özellikle iş amaçlı kullanıcılar arasında artırıyor. Ancak kullanıcılar T modelinin yalnızca performanslı olduğunda değil, çok gürültülü çalıştığı konusunda da hemfikir. Fanın dönüşü ve çıkardığı ısılık sesi dayanılmayacak kadar fazla.

İPUCU Bu konuda şikâyetler o kadar fazlaydı ki, maharetli bir kullanıcı sonunda bu iş için bir araç geliştirdi. Son derece yüksek çalışma gürültüsünün so-

NİHAyet SESSİZLİK TP Fan Control Lenovo'ları susturuyor.

rumlusu, yetersiz fan denetimi. TP Fan Control adlı araç fanın dönüş sayısını bariz biçimde daha iyi kontrol ediyor. Dönüş hızı bu sayede işlemci sıcaklığına bağlı olarak yedi farklı değere ayarlanabiliyor. Örneğin, çekirdek sıcaklığı 45 derecenin altındaysa fanı tamamen kapatabilir ve çalışmaya yavaş dönüş hızlarıyla başlamasını sağlayabilirsiniz. TP Fan Control adlı Thinkpad aracını, www.thinkpad-forum.de adresinden indirebilirsiniz.

Bellek kartlarıyla uyumluluğu artırmak

Tüm fotoğraf makineleri

Yeni fotoğraf makineniz eski bellek kartınızı tanımıyor ya da hafızanın sadece →

Tıkanmış baskı uçlarını ultrasonik banyoyla temizleyin

Eğer mürekkep püskürtmeli yazıcının baskı uçları suyla temizlenemeyecek kadar (bk. 68) teki ipucu) kötü bir şekilde tıkanmışsa, daha sert yollara başvurmanız gerekiyor. Ultrasonik te-

mizleyiciler tıkanmış baskı uçlarını mürekkepten arındırabiliyor. Bu aygıtlar yaklaşık 30 Euro'ya satılıyor; aynı zamanda gözlük camlarını ve mücevher temizlemek için kullanabiliyor.

DOLDURUN Kabı saf suyla doldurun. Alkol kullanmayın çünkü mürekkebin katılaşma ihtimalini artırıyor.

BATIRIN Ultrasonik temizleyiciyi çalıştırın ve kartuşları baskı kafası aşağı bakacak şekilde suya batırın.

BİTTİ Mürekkep akmaya başladı ve baskı uçları temizlendi. Kartuşları bezle kurutup takabilirsiniz.

bir kısmına erişebiliyor. Aynı sorun, bellek kartını cep telefonunuza ya da MP3 çalarınıza taktığınızda da baş gösteriyor.

İPUCU Bellek kartı kullanan her aygıt kendine ait bir klasör yaratır ve dosyalarını bu klasörde saklar. Dijital fotoğraf makineleri bir klasör kartın üzerinde hâlihazırda mevcutsa şaşırabiliyorlar. Bu durumda kartı yeniden biçimlendirmeniz gerekebilir. Bu işe kolları sıvımadan önce mevcut verilerinizi bilgisayara yedekleyin. Sonra bellek kartını, fotoğraf makinesinin yazılımını kullanarak yeniden biçimlendirin. Genellikle bu işlev makinenin *Settings* menüsünde oluyor. Kartı Windows'la biçimlendirmekten kaçınmalısınız. Yoksa fotoğraf makineniz bu işlem sonrasında kartı hiç tanımayabilir.

Bellek kartınızın kapasitesini sonuna kadar kullanın

Tüm dijital fotoğraf makineleri

Hevesli bir fotoğrafçısınız ve elinizin altında bolca bellek var. Örneğin, 4 GB'lık bir CompactFlash, SD card ya da Memory Stick'e sahipsiniz. Ama 2 GB'ı doldurduktan sonra fotoğraf makineniz bellek dolu diye uyardıya başlıyor.

İPUCU Boş yere bellek kartını değiştirmeye kalkışmayın, sorun kartın kendisi değil, fotoğraf makinesi; daha doğrusu, makinenin firmware'i. Daha bir yıl öncesine kadar flash belleklerde 2 GB'ın üstündeki kapasitelere hayal gözüyle bakılıyordu. Bu yüzden eski kameraların yeni yazılımla güncellenmesi gerekiyor. Firmware'ler fotoğraf makinesi üreticilerinin web sitelerinde bulunabiliyor. Dosya indirme kısmında kameralarınızın modelini aramalısınız. Genellikle yeni firmware önce bir bellek kartına kaydediliyor. Ancak güncelleme için gereken kesin talimatlar üretici tarafından web sitesinde açıklanıyor. Yazılım güncellemesinden sonra çoğu kamera daha yüksek kapasiteli bellek kartlarını kullanabiliyor. Üstüne üstlük, aygıttaki sorunları çözmüş veya yeni işlevler kazandırmış da oluyorsunuz.

CHIP forumlarından hızlı yardım

Çok özel bir donanım sorunuz mu var? O halde CHIP Online sitemizdeki forum sayfalarımızda sorunuzu sorun ve tecrübeli kullanıcılarımızın bilgisinden faydalanın. Aktif bir kullanıcı topluluğu her türlü PC sorununda birbirlerine yardımcı oluyor.

► www.chip.com.tr/forum

Şarkıları oynatıcıya uygun şekle dönüştürün

Ucuz MP3 oynatıcıların birçoğu

CD koleksiyonunuzu MP3'e dönüştürmek için uzun geceler harcadınız. Dosyaları MP3 çalarınıza aktardınız, ancak alet şarkıların hiçbirini çalamadı.

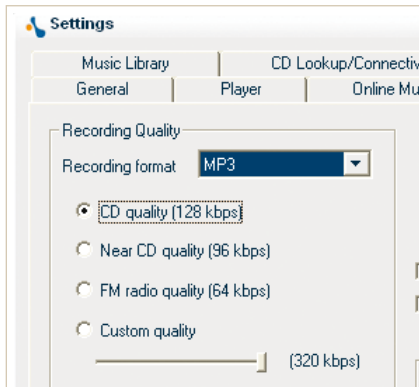
İPUCU Sayısallaştırma sırasında en yüksek kaliteyi elde etmek için bit oranını 192 ila 320 Kbit değerlerine getirmiş olabilirsiniz. Birçok MP3 çalar, özellikle de ucuz modeller, sadece 128 Kbit/s kalitesini destekliyor. MP3'leri dinlemek için koleksiyonunuzun bit oranını 128 Kbit/s'ye düşürmelisiniz.

Ses düzeyi eşit stereo şarkılar

Tüm iPod'lar

Son günlerde iPod'unuzun sol kulaklığından gelen sesin sağdan gelene kıyasla daha kısık olduğunu fark ediyorsunuz. Sorun kulaklıklarda olamaz, çünkü daha yeni aldınız.

DAHA FAZLA SES CD kalitesindeki MP3'leri her aygıt çalabilir.

İPUCU

Genellikle bu sorunun sebebi hatalı bir firmware. Önce iPod'unuzu sıfırlamayı deneyin. Bu işlem iPod'un modeline göre değişiyor (www.apple.com adresine bakabilirsiniz.) Bunun faydası dokunmazsa, en son yazılımı kurmayı deneyin. Bunun için, iPod'unuz bağlıyken iTunes'u çalıştırın ve iPod menüsünden *Update*'i seçin.

Bu da fayda sağlamazsa geriye tek bir kurtarma seçeneği kalıyor (restoration). Bunun için izlemeniz gereken yönergeler, adresini verdiğimiz web sitesinde bulunuyor. Bu işlem sırasında iPod üzerindeki tüm dosyalar ve şarkılar siliniyor.

W-LAN ağının kapsamını artırmak

802.11g yönlendiriciler

W-LAN ağını evinizin tüm odalarından internete bağlanmak için kullanıyorsunuz. Yakın zamanda 802.11g standardını destekleyen yeni bir W-LAN yönlendiriciye yatırım yaptınız ama çocuklarınız o günden beri internete giremediklerinden yakınıyor.

İPUCU G standardının sunduğu aktarım oranı çok cazip görüne de internette sörf yapmak için bu hıza ihtiyacınız yok. DSL bağlantısı genellikle 2 Mbit'in üzerine çıkmaz. Hızlı aktarım oranlarının dezavantajı kapsama alanının düşmesi. Her yere tekrarlayıcı (repeater) koymak istemiyorsanız, aktarım hızını azaltıp 802.11b standardına getirin ve tekrar eski kapsamınıza kavuşun. ■

NO & LN / Barış Emre ALKİM, balkim@chip.com.tr

10 soruda Office 2007

Baştan sona değişen Office ortamına geçiş ne kadar zor olacak? CHIP, kritik soruları yanıtlıyor.

Windows Vista ile ilgili tartışmalar sürerken yeni Office paketinin tanıtımı neredeyse başarsızlıkla sonuçlandı. Tüm bunların yanında Office 2007 tamamen yenilenmiş arabirimi ile adeta ben buradayım diyor. Tabii yeni Office beraberinde de bazı sorular getiriyor.

1 Sistem gereksinimleri nelerdir?

İlkin iyi haber: XP kullanıcıları hiçbir sorun yaşamadan yeni Office'i bilgisayarlarında çalıştırabilecekler. Windows 95, 98, ME, NT, 2000 kullanıcıları ise bu özelliklerden faydalanamayacak. Buna rağmen XP kullanıcıları donanımlarını güncellemeliler. Microsoft'a göre yeni Office, 500 MHz işlemcili ve 256 MB bellekli bir bilgisayara ihtiyaç duyuyor. Tabii ki bu düşük bir gereksinim. Fakat bizim tavsiyemiz 1.5 GHz hızında, 512 MB belleğe sahip bir PC.

2 Office 2007'nin yenilikleri neler?

İşlevler (sadece Word'de 1.500 adet) şimdiye kadar karmaşık alt menülerde gizli idi. Microsoft programcıları Word ve diğerlerinin arabirimini Office 2007'de baştan aşağıya yenilediler. Sonuç: Akıcı kullanıcı hareketlendirmesi, değişiklikleri gerçek zamanda gösteriyor. Dahası yeni Office bu işlevleri sadece var olan uygulama için gösteriyor. Örneğin sadece bir fare tıklaması ile Word'de tablo çizebilirsiniz. Excel'deki yeni tablo yapısını da çok iyi bulduk: Tablo içerikleri artık grafiksel bir yapı içinde; diyagram yaratmak zorunda kalmadan sunulabiliyor. PowerPoint de

artık sunumlarda 3B elementler kullanabiliyor.

Başlı başına bir yenilik olan Office Groove -cılanmış bir Messenger- sayesinde çalışma grupları ile daha iyi iletişim kurup verileri daha etkin bir biçimde takas edebilirsiniz. Fakat bu aracı maalesef sadece Ultimate sürümü ile edinebilmek mümkün ve kurumsal müşteriler hedefleniyor. Microsoft diğer Office bileşenlerine de yeni özellikler eklemiş.

3 Geçişten kimler faydalanabilir?

Office 2007, piyasada beş sürüm olarak yer alıyor (Tabloya bakınız). En azından kurumsal müşteriler için seçim yapmak biraz zor. Bunun nedeni ise gerçekten Access ve diğer ek araçlara ihtiyaç duymadıklarına karar vermek. Ulti-

mate sürümü ile Home & Student sürümü arasında epey bir fiyat farkı bulunuyor. Bu nedenle satın almadan önce fiyatları yakından incelemekte fayda var. Bireysel kullanıcılar için seçim basit: Home & Student tüm ihtiyaçlarınızı karşılıyor. Eğer desteği ve kutuyu unutsanız System-Builder sürümünün fiyatı daha ucuz.

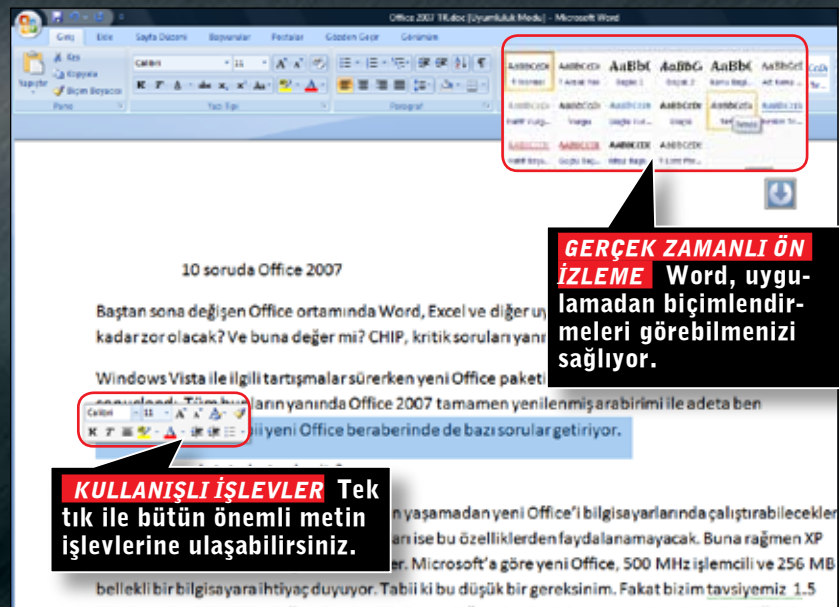
Öte yandan Office alternatifleri de zayıf gözüküyor (bk. 10. soru). Office 2003 ile bile çalışanlar geçişi kesinlikle düşünmeliler. Bu çabaya değer zira yeni çalışma biçimi sadece eğlenceli değil aynı zamanda sizi birçok tıklamadan da kurtarıyor.

5 Eski biçimler çalışıyor mu?

Bütün şablonlar, dokümanlar ve makrolar yeni Office 2007 sürümünde de

4 Yeni arabirimın ardında neler gizli?

Arabirimde sadece var olan uygulama için gerekli olan özellikler gösteriliyor. Office'e geçmenin en güzel avantajı, sadeleştirilmiş bir çalışma ortamı.

8 XPS nedir?

XPS'i, Microsoft'un Adobe'un PDF biçiminin verdiği bir cevap olarak tanımlayabiliriz. Bu iki biçimin de ortak hedefleri var: İster PC ister MAC hatta Linux üzerinde dahi belgelerin orijinallerine en yakın biçimde görüntülenmesi. Fakat ikisinin de yapısı tamamen farklı. XPS internet biçimi XML'i kullanırken (Extensible Markup Language/Genişletilebilir İşaretleme Dili) Adobe kendi biçimini kullanıyor. Fakat Adobe da Mars projesi ile PDF'in XML sürümü üzerinde kısa süreden beri çalışmalar yürütüyor.

Profesyoneller tamamen geliştirilmiş PDF'i tercih ediyor zira bu biçim profesyonel çıktılarda daha iyi kalite sunuyor. Bireysel kullanıcılar için XPS ve PDF arasında fark yok gibi.

sadece bir adet eklentisi mevcuttu. Bu eklenti verilerin PDF biçiminde kaydedilmesini sağlıyor (bk. 8. soru). Fakat üçüncü parti sağlayıcıların eklentileri temelde yeni Office paketi ile uyumlu. Bu eklentiler arasından on tanesini denedik (örneğin: PDF Create by Nuance) ve hepsi de başarılı çalıştı. Sadece Adobe Acrobat ile kelime işlemede bazı sorunlar çıktı.

Daha eski eklentiler bile bazen hatalar verebiliyorlar zira yeni arabirimle henüz tam uyumlu değiller.

10 Office'in alternatifi var mı?

Güçlü özelliklerle donatılmış Office ile aynı kefiye konulmak istenen Sun, Staroffice 8 paketine (<http://sun.com/staroffice/>) son rötuşları yaptı; menüleri tamamen yeniledi ve Microsoft Office biçimine uydurdu. Yazılımın eski biçimine 90 Euro ödeyerek kelime işlemci, elektronik tablo çizimi, sunum aracı ve veritabanı yazılımına sahip olabilirsiniz. Eğer veritabanı yazılımını istemiyorsanız 20 Euro'ya orijinalini alabilirsiniz.

Bir başka seçenek ise ücretsiz OpenOffice 2.1 (<http://www.openoffice.org.tr/>). Bu yazılım bireysel kullanıcıların ihtiyacı olan tüm işlevlere sahip. Yazım ve imla kontrolü sunmayan kelime işlemci, veritabanı yazılımı hariç StarOffice ile aynı bileşenleri sunuyor. ■

Recep Baltas, recepaltas@chiponline.chip.com.tr

çalışmaya devam ediyor. Yaklaşık 50 adet eski dokümanı test ettik ve en ufak bir sorunla karşılaşmadık. Yine biçimlendirme eski Office sürümlerindeki gibi DOT şablonu olarak bırakılmış.

6 Yeni biçimler kullanışlı mı?

Microsoft yeni Office sürümünde XML (Extensible Markup Language/ Genişletilebilir İşaretleme Dili) biçimini temel alıyor. Bu sayede firma, küresel yapıya sahip bir biçimlendirme getirmek istiyor. Yeni dosyaların sonuna "x" eklenerek tanımlanıyor (örneğin ".docx"). Bu yeni biçimin ardında ZIP biçimiyle sıkıştırılmış asıl XML verisini saklayan bir klasör bulunuyor. Bu dosyalar normal yolla da açılabilir. Fakat dosyalarınızı Word ve diğer uygulamalarda kaydetmek istiyorsanız yeni biçimin kullanmak zorundasınız. Tabii burada bir pürüz çıkıyor: Bu biçim eski Office sürümleri ile uyumlu değil. 2003 veya daha eski sürümlere sahip olan kullanıcıların XML biçimli metinleri, tabloları ve sunumları açabilmeleri için eklentiye ihtiyaçları var. Gerekli eklentiye Microsoft'un web sayfası üzerinden ücretsiz olarak indirebilirsiniz. Herkesin dosyalarınızı okuyabildiğinden emin olmak için verilerinizi eski biçimde kaydetmeniz gerekiyor. Bunu yapmak için Dosya menüsü altından Farklı Kaydet diyerek Word 97–2003 Belgesi seçeneğine tıklamanız yeterli. Eski biçimin veri-

lerinize bir zararı yok ama sabit diskinizde daha çok yer kaplıyor.

7 Office eve telefon ediyor mu?

Office 2007'de bile kullanıcı aktivasyon işleminden kurtulamıyor. Fakat yazılım Microsoft'a hiçbir kişisel bilgi göndermiyor. Eğer Office yardımına ihtiyaç duyarsanız burada da bir yenilikle karşılaşacaksınız: Yazılım internete bağlanıp en güncel yardım içeriğini bilgisayarınıza indiriyor. İlk başta güzel bir özellik gibi gözükmesine rağmen çok fazla miktarda veri kaydediliyor: Veri düzenini tanımlama için rastgele bir numara, gezilen web sitesinin yer imi ve sitenin açılış ve kapanış bilgisini taşıyan zaman etiketi. Tüm bu veriler Webtrends isimli bir piyasa araştırma firmasının sunucularında bulunuyor. Microsoft'a göre bu işlem sadece yardım hizmetinin iyileştirilmesi için yapılıyor. Eğer bu konuda çok hassas iseniz çevrimiçi yardım servisinin kapatabilirsiniz. Bunun için üstteki Office logo'suna tıklayın, oradan Word Seçenekleri / Güvenlik Merkezi / Güvenlik Merkezi Ayarları / Gizlilik Seçenekleri sekmesinden Internet'e bağlandığımda Microsoft Office Online'da yardım ara seçeneğindeki işareti kaldırın. Aynı işlemi diğer Office bileşenlerine de uygulayın.

9 Eklentiler gerçekten mevcut mu?

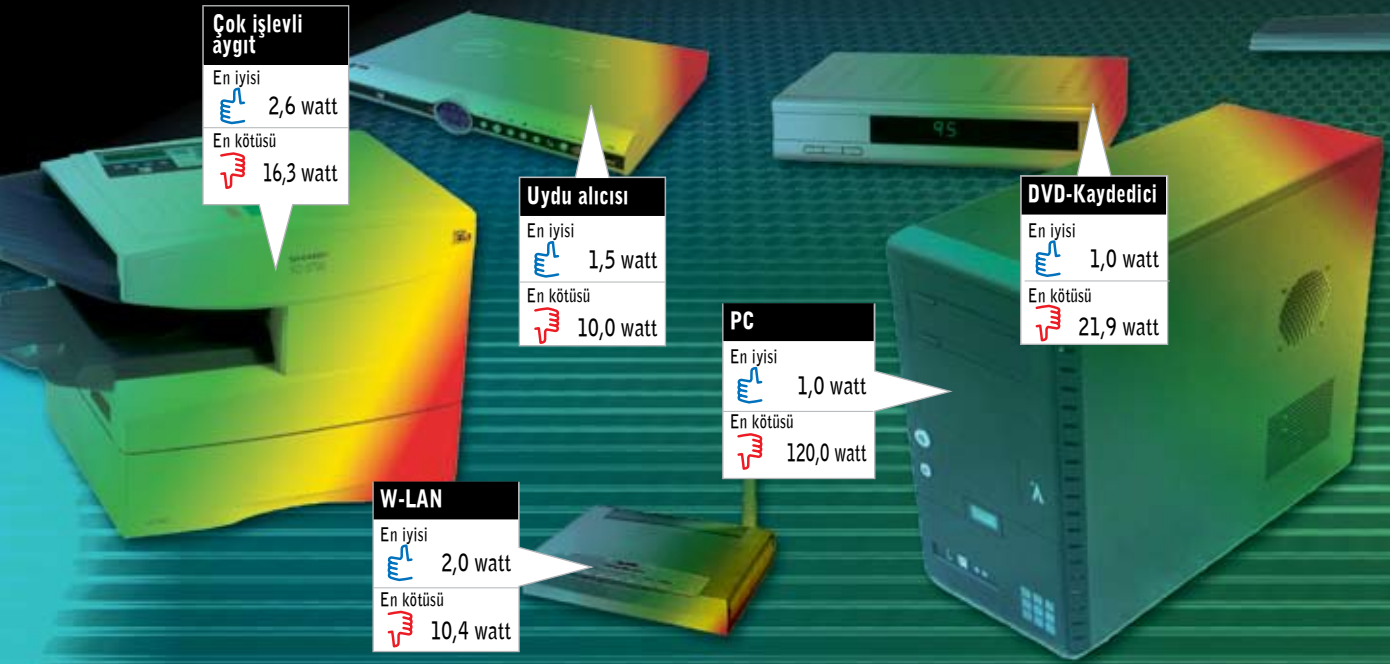
Yazı işleri kapandığı sırada Microsoft'un

OFFICE 2007 SÜRÜMLERİ

	Home & Student	Standard	Small Business	Professional	Ultimate
Word 2007 Kelime işlemci	✓	✓	✓	✓	✓
Excel 2007 Hesap tablosu	✓	✓	✓	✓	✓
PowerPoint 2007 Sunum	✓	✓	✓	✓	✓
OneNote 2007 Not Defteri	✓				✓
Outlook 2007 E-posta programı		✓	✓	✓	✓
Publisher 2007 DTP uygulaması			✓	✓	✓
Access 2007 Veritabanı				✓	✓
InfoPath 2007 XML-Tool					✓
Groove 2007 Çalışma grupları					✓
Sıfırdan kurulum	150 \$	400 \$	450 \$	500 \$	680 \$
Yükseltme sürümü	/	240 \$	280 \$	330 \$	540 \$

Enerji tasarruf rehberi

Adı ne olursa olsun, yararlı olduğunu zannettiğiniz bekleme kipleri hem çevreye hem cebinize büyük zarar veriyor.

Bu yazıda

CHIP'in enerji ipucu

Kılavuz: Güç tasarruf logo'ları

En tutumlu beş aygıt

İpucu: Her gün güç tasarrufu

Çevre koruma tartışmaları aldı başını gidiyor. Çevreyi kirletmeyen bir araba kullanmak ya da sık sık önerildiği gibi, uzun mesafe yolculuklarına arabayla çıkmamak, enerji tasarruf yöntemlerinden sadece biri. Tıpkı temizlik gibi, enerji tasarrufu da aslında evlerimizden başlıyor. Karbondioksit yayılımında hepimizin rolü var, hem de evlerimizdeki elektrik prizleri sayesinde. PC'lerin ve televizyonların bekleme kipindeyken boşa harcadığı

enerjinin miktarı akıl almaz ölçüde.

Almanya'daki Federal Çevre Bürosu'nun raporlarına göre, bekleme kipinde bırakılan aygıtlar yılda 17 milyar kilowatt saat (kWh) elektrik tüketiyor. Bu aygıtların da karbondioksit yayılımında rolü var ve hatta sırf Almanya'da bu şekilde açığa çıkan karbondioksit, arabaların saldıgının yedide birine denk. Yani aygıtlarınızı bekletmenin bedeli, 12 milyon ton karbondioksit! Dahası, bekleme kipi cebinize de vuruyor darbesini: Almanya'da ortalama elektrik fiyatı 17 cent/kWh (Türkiye'de ise 13 Ykr civarında); yani evlerde yılda yaklaşık üç milyar Euro, sırf elektrikli cihazları bekleme kipinde tutmak için harcanıyor. Bu da hane başına yılda 75 Euro'ya denk geliyor. Tabii

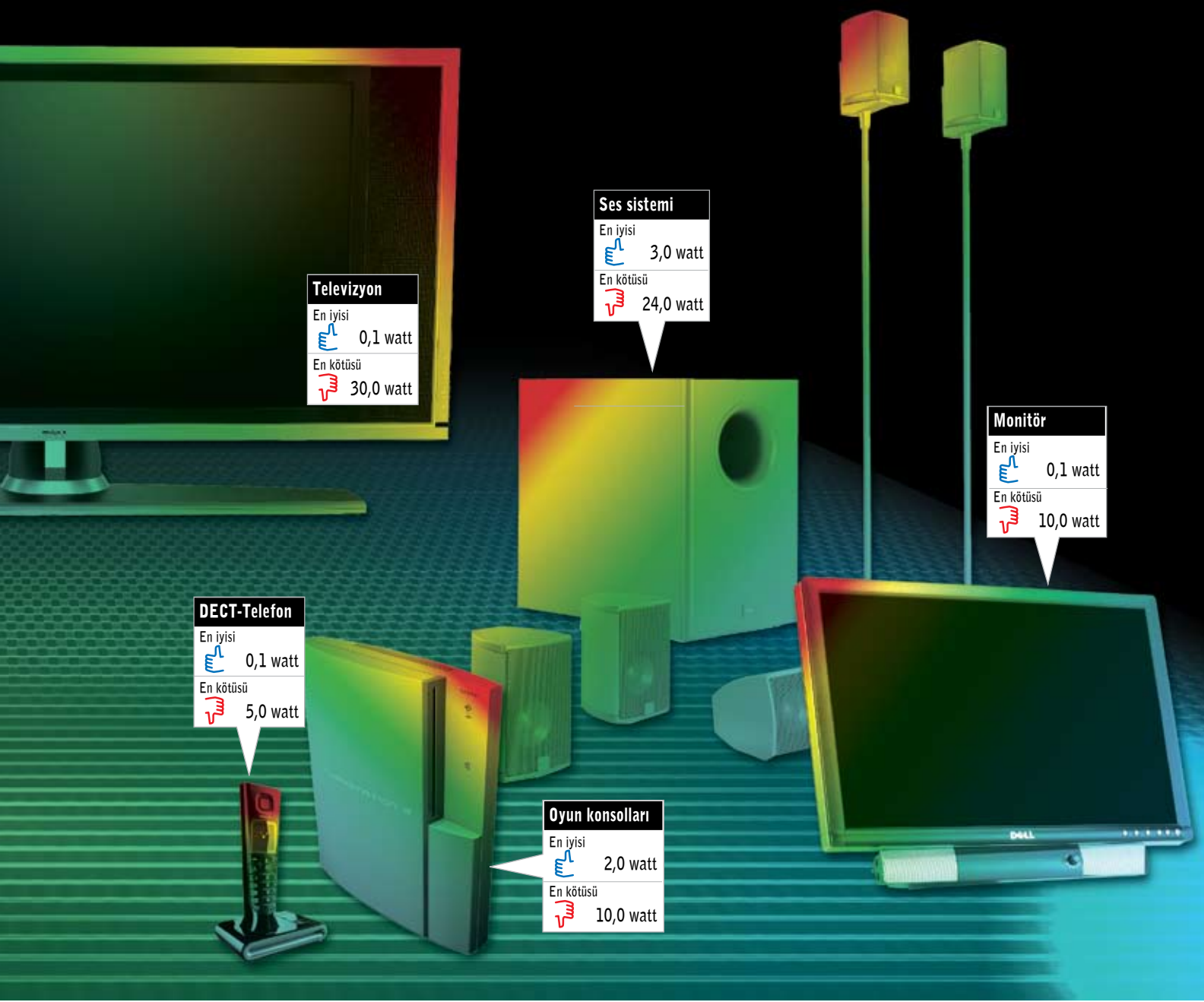
Bekleme kipindeki aygıtlar cebinizi boşaltabilir

CHIP en az elektrik tüketen aygıtlarla (mavi renkli) en çok tüketenleri (kırmızı) karşılaştırdı. Enerji tasarruflu aygıtları kullanarak bir yılda elde edebileceğiniz kâr tam 395 Euro.

ki tüm suçu tembellikten aygıtları açık bırakan kullanıcılara atmak olmaz.

Çoğu kullanıcı, sırf elektrik faturasını aza indirmek için bile olsa tasarruf yapıyor, oysa üreticiler oralı bile değil. Birçok aygıt kategorisinde, üreticiler aygıtı doğru dürüst bir açıp kapama düğmesi bile koymuyor. İster DVD oynatıcılar, DVD kaydediciler olsun isterse çok işlevli yazıcılar, hepsi de prize takılı oldukları sürece elektrik çekip duruyor; hem de sözde kapalı oldukları halde.

PC'ler söz konusu olduğunda, durum daha bile kötü. Bilgisayarınızı Windows'tan kapattığınızda makine tümüyle kapanmış değil. Kapatmak için güç kaynağının arkasındaki şalteri indirmek ya da fişi çekmek gerekiyor. Dahası, işletim sistemlerinin "uyku kipi" (Windows Vista) ya da "Bekleme kipi" (Windows XP) bizi bir başka yanılgıya, yani bu kiplerde bilgisayarın çok az elektrik tükettiği düşüncesine sevk ediyor. Oysa bu güç tasarrufu(!) modlarında 120 watt gibi rekor bir tüketim ölçebildik.

CHIP'in yaptığı her testte, ürünlerin bekleme kipinde ne kadar güç tükettiği zaten ölçülüyor. Bu testte, bu değere biraz daha ağırlık verdik.

Bugüne kadar bu ölçüt ergonomi pu-

Yenilik: CHIP güç tasarrufu

Enerji tüketimi CHIP test laboratuvarlarında hararetle tartışılan bir konu olagelmıştır. Bir aygıtın bekleme kipinde harcadığı enerji, hep ergonomi puanına eklenirdi. CHIP şimdi bir adım daha ileri gidiyor ve enerji tüketimini artık ayrı bir kategori olarak hesaplama-maya katıyor. Aygıt kategorisine bağlı olarak, ürünlerin enerji verimliliği artık testte değişik oranlarda ağırlığa sahip olabilecek.

Güç tasarrufuna CHIP'ten logo

Güç tasarrufu konusunda diğerlerinden sıyrılan ürünler yeni sayıdan itibaren "CHIP güç tasarrufu" logosunu

alacak. Ancak ürünlerin sadece bekleme kipinde az enerji tüketmesi bunun için yeterli değil. Aygıt çalışırken de az güç harcamalı. Bu sebeple, CHIP bir aygıtın enerji tüketimini ölçebilecek gerçekçi uygulama profilleri geliştirdi. 100 üzerinden gerçekleşen değerlendirmede bekleme ve çalışma kiplerindeki değerler kaydediliyor ve birinci gelen "CHIP enerji tasarrufu" logosunu hak ediyor.

Çok güç tüketen, örneğin kabul edilebilir tüketim sınırlarını zorlayan ürünlerse bu kategoride olumsuz puanlar alıyorlar.

anını etkilerdi. Artık tüm karşılaştırmalı testlerde bağımsız bir kategori olarak yer alacak. Daha fazla bilgi için "CHIP enerji ipucu" kutusuna bakabilirsiniz. Başlangıç için en popüler Top 10 kategorilerindeki aygıtları, bekleme kiplerindeki güç tüketimine göre sıraladık. Top 10 kategorisi bulunmayan aygıtlarınsa artılarını ve eksilerini belirttik.

Güç tasarruf işareti: İki ölçüt üzerinden veriliyor

Çevreyle dost ürünler almak isteyenlerin bilgilendirilmeye ve yönlendirilmeye ihtiyacı var. Bunun için gönüllü olan iki kurum bulunuyor. Bu kurumların verdiği etiketler, müşterilerin güç tasarrufu yapan aygıtları bir bakışta tanımasını sağlıyor. Ancak körü körüne de inanmamak lazım. Bu tavsiyeler de büyük değişiklik gösteriyor.

Örneğin ABD Federal Çevre Bürosu tarafından başlatılan "Energy Star", PC kullanıcılarının 1992'den bu yana tanıdığı bir logo (www.eu-energystar.org). Bununla birlikte, Energy Star'ın belirlediği taban değerler kullanıcı için değil de enerji üreticisi için hesaplanmış. Örneğin, siyah beyaz lazer yazıcılara bu etiket, bekleme modunda 20 watt'tan daha az güç tüketmeleri kaydıyla veriliyor. Oysa bu aletlerin hiçbiri zaten 5 watt'tan fazla elektrik harcamıyor. Bir watt yılda yaklaşık 1,5 Euro'ya denk geldiğinden, aradaki fark yıllık 17,5 Euro. Energy Star'ın, taban değerleri daha düşük olan ve nicedir dört gözle beklenen yeni sürümü Mayıs ayında duyurulacak.

Bir Avrupa girişimi olan GEEA (Group for Energy Efficient Appliances, yani "enerjiyi etkili kullanan aygıtlar grubu") daha sıkı kriterlere sahip. Bu etiketi alabilmek için tek renkli lazer ya-

zıcıların bekleme konumunda 10 watt'tan az tüketim yapması gerekiyor ama biz bunun da çok gevşek olduğunu düşünüyoruz.

"No Energy" logosu ise hiç ödün vermiyor. Bu girişim, aygıtların üzerinde "erişimi kolay, rahatça görülebilir ve net bir şekilde etiketlenmiş" gerçek açıp kapama düğmeleri olmasını gerektiriyor. Bu şekilde açıp kapama düğmesi bulunan ve "No Energy" logosu taşımaya hak kazanmış aygıtların listesi, www.no-e.de adresinde yer alıyor.

Alman Enerji Kurumu dena'nın ve Alman Ekonomi ve İş Bakanlığı'nın da üyesi bulunduğu "Energy Efficiency" girişimi logo dağıtmıyor ama güç tasarrufu yapan büro aygıtlarının bir listesini yayınlıyor (www.energie-effizienz.de).

PC sistemleri: Doğru ayarlarla sistemler derin uykuya dalıyor

Rüya PC'lerle rüya arabaların ortak yönü nedir, dersiniz yanıtımız hazır: Yüksek hıza eşlik eden yüksek güç tüketimi. Ama şöyle bir fark da var, kontak anahatarı kapatılan bir araba benzin tüketmezken, PC'ler kapalıyken de elektrik harcamaya devam ediyor ve güç kaynağına giden elektriğin kesilmesini gerektiriyor.

PC'nin sözde kapalı olduğu "soft-off" modunda ne kadar elektrik harcadığı, güç kaynağının kalitesiyle ilişkili. İyi bir güç kaynağı bu kipte 1 watt'tan az güç tüketirken, kötü bir güç kaynağında bu rakam 20 watt'a çıkabiliyor. En pratiği, monitörü, yazıcıyı ve diğer çevre birimlerini kapatabilen çoklu bir anahatar kullanmak. Hatta biz programlanabilir slave - master ayarlı anahtarları tavsiye ediyoruz, tabii ki "efendi" olan aletin en az enerji tüketmesi kaydıyla.

Bir aygıtın bu etiketleri alabilmesi için belirlenmiş güç tasarruf değerlerine uyması gerekiyor. Yine de daha sıkı limitlerin belirlenmesinin şart olduğuna inanıyoruz.

ENERGY STAR
Mayıs 2007 sürümü en son ürünler için çok düşük limit değerlerine sahip.

GEEA Avrupa girişimi ABD'ninkine oranla daha sıkı, ama bu yeterli değil.

NO ENERGY
Bu logo, aygıtın açma kapama düğmesi olduğunu gösteriyor.

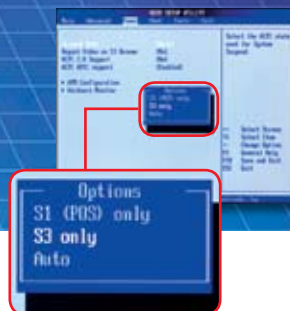
Bu şekilde, eğer bir PC öğle saatinde 5 Watt'lık güç tüketimi kipine girerse, yazıcı ve monitör gibi köle aletlerin hepsinin elektriği kesiliyor. Bu akıllı prizler 30 Euro'dan başlayan fiyatlarla satılıyor ve yaptığınız yatırımı kısa zamanda çıkarıyor.

Ama aygıtlar çalışırken ya da bekleme kipindeyken bile tasarruf etmeniz mümkün. Windows'un güç seçenekleri PC belli bir süre kullanılmadığında bekleme kipinin etkinleştirilmesini, monitör ve sabit diskin kapatılmasını sağlayabiliyor. Windows XP'nin güç seçeneklerine Denetim Masası'ndan ulaşabilirsiniz. Windows Vista'daysa *Donanım ve Ses* menüsüne bakmanız gerekiyor. Bu arada BIOS ayarlarına da bakmayı unutmayın. Çoğu PC'de BIOS da güç tasarrufu için ayarlanmamıştır. PC'nizin BIOS menüsüne ulaşmak →

Müsrif güç kaynakları

Büyük boyutlu güç kaynakları elektriği adeta yutuyor. 300 watt'lık bir güç birimi standart bir masaüstü PC'si için yeterli. Ancak üst uç bir grafik kartı varsa bu ihtiyaç 450 watt'a, çift kart varsa daha da yukarı çıkıyor.

Tavşan uykusu

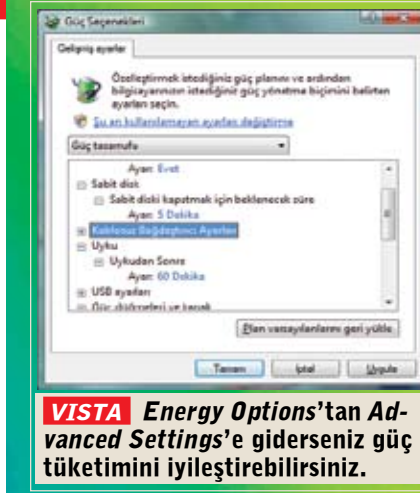
Doğru şekilde yapılandırıldığında, PC'niz kısa süre kullanılmadığında bile kendiliğinden uykuya geçiyor. Bu, günde iki saat elektrik tasarrufu demek ve sene sonunda hesapladığınızda büyük bir rakama denk geliyor.

için açılış sırasında belli bir tuşa basmanız gerekiyor. Bu tuş açılış sırasında genelde ekranın alt köşesinde gösteriliyor ve [F1] ya da [Del] oluyor.

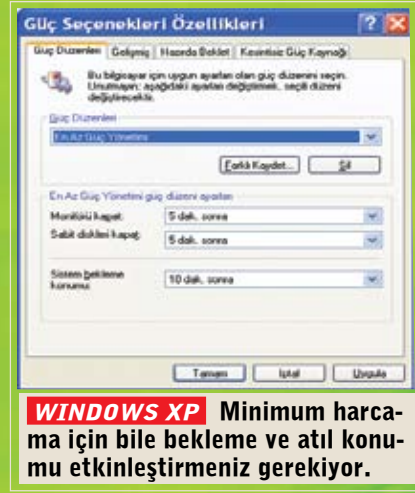
Bekleme kipi ise BIOS'tan S3 kipini (RAM'de saklama) açtığınız vakit daha iyi çalışıyor. Böylece, bilgisayarınız 4-8 saniye içinde açılıyor ve çalışırken sadece 3 watt tüketiyor. Diğer yandan, BIOS'unuz Viiv PC'lerde olduğu gibi enerji canavarı S4 modundaysa, en son işlemciler bile 65 watt, Pentium D gibi eski işlemcilerse 120 watt'a kadar güç tüketebiliyor. Ekonomik S3 kipi, Windows 2000, XP ya da Vista çalıştıran bilgisayarınıza ağ üzerinden erişmek istediğinizde de en ekonomik kip. Ağ kartının aygıt yöneticisinden *Güç Yönetimi* kısmına gidin ve *Bu aygıt bilgisayarı bekleme konumundan çıkarsın* seçeneğini işaretleyin. Şimdi de Windows'un güç ayarlarından bekleme konumunu etkinleştirin. Artık PC'nize bir başka aygıttan (örneğin Xbox360) erişip PC'yi birkaç saniyede çalışır hale getirebilirsiniz.

Dizüstü PC'ler: Tutumlu bileşenler, savurgan güç kaynakları

Güç gereksinimi söz konusu olduğunda genellikle dizüstüler masaüstü bilgisayarlara kıyasla daha tutumlu. Her şeyden önce, güç ömrünü en üst noktaya taşımak için bileşenlerin de enerji tasarrufu yapıyor olması lazım. Bir karşılaştırma yapalım: AMD'nin Athlon 64 X2 5000+ ya da Intel'in Core 2 Duo E6400 işlemcileri çalışmak için 65 watt'a ihtiyaç duyarken, bir mobil işlemci en fazla 35 watt tüketiyor. Güç verimliliği konusunda güç kaynağı birimlerinin de önemi var. Verimsiz bir modelde, siz dizüstünüzü şarj ettikten sonra bile elektrik sayacı aynı hızla dönmeye devam ediyor. Bu elektrik canavarlarını tespit etmek kolay. Bir dizüstünün harici güç kaynağı ne kadar sıcaksa, o kadar fazla elektrik tüketiyordur. Apple'ın MacBook'ları ve Acer'lar, pil şarj olduktan sonra tüketimi 0,1 watt'ın bile altına düşüren akıllı şarj aygıtlarıyla donatılmış. Samsung'un Q10'unda olduğu gibi 3 watt'ın altındaki değerler kabul edilebilir. Değerler

VISTA Energy Options'tan Advanced Settings'e giderseniz güç tüketimini iyileştirebilirsiniz.

WINDOWS XP Minimum harcamaya için bile bekleme ve atıl konumu etkinleştirmeniz gerekiyor.

“koruma şarjı” denilen konumda değişiklik gösteriyor.

İPUÇU Dizüstü bilgisayarınız şarj olduğunda prizden çekin. Eğer aygıtı sürekli taşıyorsanız bataryayı şarj ettikten sonra çıkarıp kuru ve serin bir yerde taşımak daha akıllıca olur, zira koruma şarjı bataryaya zarar verebiliyor.

Yazıcılar ve çok işlevli aygıtlar: Hep kullanmıyorsanız fişten çekin

Siyah beyaz lazer yazıcılar renkli olanlardan daha az elektrik tüketir. Bu özellikle bekleme konumunda daha belirgin: Enerji Top10 listesinin zirvesindeki Canon LBP-3000 uyku kipinde sadece 1 watt tüketiyor. Fazladan sadece 4,5 watt tüketen Canon LBP-5000 ise en az güç tüketen renkli lazer yazıcı. Dördüncü sıradaki HP Color LaserJet 2600 ise 10 Watt sınırını aşarak, uyku konumunda 11,2 watt tüketiyor. Renkli lazer yazıcılar uyku kipinde değil de bekleme kipine geçtiklerinde daha fazla güç harcıyor. Beklemede tüm renkli lazerler 10 watt'tan fazlasını harcıyor. Biraz bütçesine dikkat etmek isteyenler işe yazıcı sürücüsünün ayarlarından başlamalı.

Yazıcıların bu konumdan uyanmasının çok sürdüğü iddiası ise dayanaksız. Neredeyse tüm aygıtların bekleme kipinden çıkma hızı, uyku kipinden çıkış hızıyla aynı. Çok işlevli aygıtların bekleme ve uyku kiplerindeki güç tüketimini karşılaştırmak da faydalı. Epson'un Stylus Photo RX700'ü uyku kipi sayesinde 1,6 watt ile Top 5 listesinin zirvesine oturabilirdi. Ancak bekleme kipinde aygıt 11 watt tüketiyor ve bu yüzden yerini kaybederek 5. sıraya yerleşiyor. Epson

DX8350'nin şansıysa her iki kipte de 2,6 Watt gibi düşük bir rakam tüketmesi. HP'nin Photosmart'ıysa kaynak tüketiminde verimden nasibini almamış. Uyku kipinde 10,6 watt ve beklemede 16,3 watt aşırı yüksek!

Mürekkep püskürtmeliler daha da hesaplı. Bu tip yazıcıların birçoğu bekleme kipinde, bizim sınır değerimiz olan 3 watt'tan azını tüketiyor. En yüksek değeri alan ise şaşırtıcı 0,5 watt değeriyle Canon'un Pixma iP5300 modeli. HP'ye 7,1 Watt tüketen Officejet Pro K550 ile ancak 5. sıraya yerleşiyor.

İletişim ve ağ: Sürekli çalışmada bile enerji tasarrufu önemli

W-LAN yönlendiricilerinin, DSL modemlerin ve DECT telefonların alıştığımız şekilde bekleme konumları yok, zira her an çalışır durumda olmaları gerekiyor. Ancak yedi gün 24 saat çalışan bu aygıtlarda düşük güç tüketimi şart.

Tasarruf tavsiyemiz şu yönde: Netgear, Trendnet, U.S. Robotics ve Zyxel marka W-LAN yönlendiriciler (modemli ya da modemsiz) veri akışı yokken sadece 2 watt elektrik tüketiyor. Diğer yandan, Dray Tek hiç tutumlu değil ve 2800VG W-LAN yönlendirici (modemli) bekleme kipinde 10,4 watt harcayarak elektrik faturanızı yılda 15 Euro kabartıyor. SMC'nin SMCWBR 14-GM Barricade modeliyse DSL modemi olmayan yönlendiriciler arasında son sırada. Para tasarrufu yapmak isteyenlerin, kablolu ağ ürünlerinde belirlenen zamanda kapanma özelliği aramaları faydalı olur. Örneğin AVM, FritzBox W-LAN ürününe, ayarlanan zamanda →

kapanması özelliği eklemiştir.

Kimi zaman DECT telefonlar bile enerji canavarına dönüşebiliyor. Şarj aletinin güç kaynağı, üstünde ahize yokken bile 5 watt tüketebiliyor. Dâhili şarj özelliğine sahip bazı istasyonları daha da fazla güç talep ediyor. Telekom Sinus 23 ise daha iyisini başarmanın mümkün olduğunu kanıtıyor. Baz istasyonu, kablosuz telefonu şarj etmezken 1 watt, ederken 1,8 watt tüketiyor.

Bir diğer örnek de AVM Fritzfon. Bu çok işlevli alet, bir DECT baz istasyonundan, W-LAN yönlendiriciden ve DSL modemden oluşuyor. Bu da tüm bu aygıtları ayrı ayrı kullanmaya kıyasla daha az güç harcıyor. Dahası, FritzFon'un DECT için ihtiyaç duyduğu güç de az. Bu sayede hem enerji tasarrufu sağlanıyor hem de maruz kaldığınız radyasyon miktarı düşüyor.

Harici sabit diskler: 3,5 inçlik sabit diskler nadiren uyku kipine geçiyor

Harici sabit diskler gerek sabit gerekse hareketli aygıtlarda çok sayıda kullanılıyor. 3,5 inçlik ekonomik modelleri kullanıcılar gözleri kapalı satın alıyor. Yedekleme ya da mevcut depolama kapasitesini artırma amacıyla kullanıldığında kullanıcılar sürekli masanın üstünde duran sabit diskin varlığını unutuyor bile; tabii güç kaynağının da.

Çoğu kullanıcı, bu durumda sabit diskin sürekli çalıştığının farkında değil. Sadece birkaç modelin gerçekten gelişmiş güç tasarruf mekanizması var. Örneğin Seagate'lerin. Harici sabit disklerin büyük kısmında açma kapama düğmesi yok. Bu yüzden de kapatılabilir prizlere takılmaları daha uygun. 2,5 inçlik modeller yeğ tutulmalı zira birçoğu kendi güç kaynağına sahip.

Siyah beyaz lazer yazıcılar

Siyah beyaz lazer yazıcılar

Top-10 değerlendirmesi

Güç tasarruf sıralaması	Ürün	Beklemede güç tüketimi (watt)	Uykuda güç tüketimi (watt)	Toplam	Metin kalitesi	Grafik kalitesi	Baskı hızı	Baskı maliyeti	Özellikler	Ergonomi	Dokümantasyon	Servis	Uykudan uyama süresi (sn.)	Baskı hızı (Grafik)
1	Canon LBP-3000	2,0	1,0	69	86	82	64	46	48	93	69	50	11,1 / 11,6	14
2	HP LaserJet 1020	2,0	2,0	71	77	88	66	50	48	93	100	50	10,1 / 10,2	14
3	Kyocera FS-720	5,0	3,0	80	88	92	71	100	52	79	85	64	11,0 / 20,1	16
4	HP LaserJet 1022	3,0	3,0	78	77	91	85	50	68	100	69	50	8,0 / 8,3	18
5	Kyocera FS-920	8,0	4,0	85	88	91	78	100	80	86	85	64	12,8 / 24,5	18
!	Samsung ML-2250	15,0	15,0	83	88	98	73	98	64	93	62	93	10,0 / 12,0	20

Renkli lazer yazıcılar

Renkli lazer yazıcılar

		Top-10 değerlendirmesi													
Güç tasarruf sıralaması	Ürün	Beklemede güç tüketimi (watt)	Uykuda güç tüketimi (watt)	Toplam	Metin kalitesi	Grafik-fotoğraf kalitesi	Baskı hızı	Baskı maliyeti	Özellikler	Ergonomi	Dokümantasyon	Uykudan uyama süresi (sn.)	Baskı hızı sb /renkil (s/dk)		
1	Canon LBP-5000	13,6	5,5	69	90	80	59	60	66	56	86	32,0	8/8		
2	Konica Minolta 2430 DL	12,2	7,7	80	90	94	54	79	76	100	82	52,3	20/5		
3	Konica Minolta 2500W	16,0	9,0	79	90	93	68	86	56	67	55	35,0	20/5		
4	HP Color LaserJet 2600n	12,2	11,2	76	100	88	56	68	76	100	82	22,3	8/8		
5	Samsung CLP-510	13,7	11,8	81	80	90	56	83	97	89	82	81,0	24/6		
!	Xerox Phaser 6120V/N	10,6	15,3	78	90	83	47	74	100	89	91	75,0	20/5		

Çok işlevli aygıtlar

Çok işlevli aygıtlar

Top-10 değerlendirmesi

Güç tasarruf sıralaması	Ürün	Top-10 değerlendirme										
		Beklemede güç tüketimi (watt)	Uykuda güç tüketimi (watt)	Toplam	Kalite (baskı, tarama, kopyalama)	Ergonomi	Baskı maliyeti	Hız (baskı, tarama, kopyalama)	Özellikler	Dokümantasyon/servis	Hız (baskı, tarama, kopyalama)	Ekran türü / boyutu
1	Epson Stylus DX3850	2,6	2,6	64	77	64	65	50	37	71	22 / 66 / 61	-
2	Epson Stylus DX4850	3,1	3,1	69	83	68	72	49	56	71	44 / 58 / 45	-
3	Canon Pixma MP150	3,5	3,5	71	82	65	62	87	50	67	60 / 100 / 100	1-stellige Zahl
4	Canon Pixma MP170	3,7	3,7	74	88	71	64	70	66	67	60 / 100 / 50	Text / 2 / 18
5	Epson Stylus RX700	11,0	1,6	89	95	94	83	84	88	71	86 / 91 / 74	Grafisch / 2,5 Zoll
!	HP Photosmart 3310	16,3	10,6	89	96	91	77	79	100	92	100 / 58 / 80	Grafisch / 3,6 Zoll

Mürekkep püskürtmeli A4 yazıcılar

Mürekkep püskürtmeli A4 yazıcılar

Top-10 değerlendirmesi

Güç tasarruf sıralaması	Ürün	Beklemede güç tüketimi (watt)	Toplam	Metin kalitesi	Grafik/fotoğraf kalitesi	Baskı hızı	Baskı maliyeti	Özellikler/ekolmasyon	Ergonomi	Azami çözünürlük (dpi)	Baskı süresi-metin/grafik/fotoğraf (dk)
1	Canon Pixma iP5300	0,5	92	100	97	94	93	90	60	9.600 x 2.400	0:36/1:42/1:59
2	HP Business Inkjet 1200D	1,4	83	96	83	60	100	83	72	4.800 x 1.200	1:05/4:12/8:15
3	Lexmark Z735	1,4	64	64	68	60	58	58	78	4.800 x 1.200	1:51/2:36/6:18
4	Epson Stylus Photo R800	1,7	84	96	100	60	46	82	93	5.760 x 1.440	2:18/2:33/5:02
5	HP Photosmart D5160	1,9	81	76	90	74	82	82	81	4.800 x 1.200	1:00/2:01/3:58
!	HP Officejet Pro K550	7,1	83	92	75	87	98	68	82	4.800 x 1.200	0:39/1:29/3:33

DVD ve video: Tuner'lar ve VPS sinyallerine dikkat

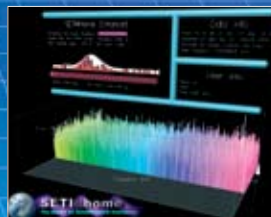
Eski DVD oynatıcılar ve kaydediciler bile elektriği har vurup harman savuruyor. Sony ve JVC bekleme kipinde 25 watt tüketebiliyor ve açıp kapama düğmeleri yok. Bu durumda da gücünü ke-

sebildiğiniz bir priz işe yarayabilir.

Bu aygıtların birçoğunda, küçük bir hileyle tasarruf yapabilirsiniz. DVD kaydedicilerin içindeki HF amplifikatörü, bekleme kipinde harcanan elektriğin en büyük sorumlusu. Amplifikatör, muhtemelen bir anten kablosuna bağlı →

Her aygıtın anahtarı

Kapatılabilen bir priz, birkaç aygıt varsa en iyisi. Efendi – köle ilişkisine sahip prizlerde, bilgisayar kapalıysa çevre birimlerin de elektriği kesiliyor.

El yakan uzayılar

Dünya dışı yaşam arayışı da bedava değil. Araştırmayı desteklemek için Seti@home'u ekran koruyucusu olarak seçenlerin cebinden her sene yüzlerce Euro çıkıyor!

W-LAN yönlendiriciler (DSL modemli)

Top-10 değerlendirme

Güç tasarruf sıralaması	Ürün	Beklemede güç tüketimi (Watt)	Toplam	Performans	Özellikler	Ergonomi	Güvenlik	WPA ile 802.11g (Mbps)	Kapsam (m)
1	Netgear DG834GTB	2,0	73	62	100	36	100	24,3	32,0
1	Zyxel Prestige 660HW-67	2,0	56	21	72	89	70	13,6	32,0
3	SMC 7904WBRB	2,1	90	97	80	79	100	28,1	64,0
4	AVM FritzBox Fon WLAN 7050	3,0	80	80	66	100	80	23,6	41,0
5	AVM FritzBox Fon WLAN	3,0	75	75	53	100	80	24,2	51,0
!	DrayTek Vigor 2800VG	10,4	85	92	98	42	100	30,3	11,0

W-LAN yönlendiriciler (DSL modemsiz)

Top-10 değerlendirme

Güç tasarruf sıralaması	Ürün	Beklemede güç tüketimi (Watt)	Toplam	Performans	Özellikler	Ergonomi	Güvenlik	WPA ile 802.11g (Mbps)	Kapsam (m)
1	Trendnet TEW-452BRP	2,0	70	54	75	75	95	23,1	45,0
1	U.S. Robotics USR5461	2,0	70	65	71	75	75	29,5	49,0
1	Linksys WRT54GS	2,0	65	56	74	47	95	24,2	68,0
1	Netgear WGU624	2,0	82	75	100	58	100	35,9	74,0
5	Belkin F5D 82304	3,0	53	20	80	44	95	16,3	44,0
!	SMC SMCWBR14-GM Barricade MIMO	6,0	74	79	85	41	85	35,7	74,0

Harici sabit diskler (3,5 inçlik)

Top-10 değerlendirme

Güç tasarruf sıralaması	Ürün	Beklemede güç tüketimi (Watt)	Kapasite (GB)	Toplam	Performans	Güvenlik	Özellikler	Taahhütlülük	Güç girişi	Arabirim
1	Seagate External HDD eSATA	3,5	500	68	77	69	47	54	99	eSATA
2	Seagate External HDD	3,7	750	63	56	62	65	50	100	Firewire 400, USB 2.0
3	Philips SPD5115CC	6,0	250	71	57	87	71	55	82	USB 2.0, Firewire 400
4	Iomega ScreenPlay Pro	7,1	300	62	60	38	100	58	65	USB 2.0, Firewire 400
5	Philips SPD5110CC	7,6	250	62	59	71	53	55	67	USB 2.0
!	LaCie d2 Extreme 500 GB	14,2	500	62	88	36	76	57	35	USB 2.0, FW400, FW800

DVD kaydedici

Top-10 değerlendirme

Güç tasarruf sıralaması	Ürün	Beklemede güç tüketimi (Watt)	Toplam	Görüntü kalitesi	Özellikler	Ergonomi	Güvenlik	Ses kalitesi	Servis/dokümantasyon	Sabit disk kapasitesi (GB)	Kayıt ortamı
1	Sharp DV-HR 480	1,0	89	89	92	100	64	97	87	250	DVD-R/RW
2	Grundig GDR 5550 HDD	1,2	86	89	87	82	86	81	84	160	DVD ± R/RW
3	Yamakawa DVR-655	1,4	73	79	74	54	88	79	55	160	DVD ± R/RW
4	Thomson Sc. DTH8654	1,5	84	92	92	66	83	90	75	160	DVD ± R/RW
5	Panasonic DMR-EH65	1,7	90	89	100	74	100	100	69	250	DVD ± R/RW, DVD9+R
!	Sony RDR-HX717	21,9	88	94	89	68	91	100	87	160	DVD+R/RW, DVD9+R

olan, televizyondan gelen anten sinyali- ni güçlendiriyor. Eğer TV ile kaydediciyi yan yana koyup bir T adaptörüyle ikisi- ni birden antene bağlarsanız, bu ampli- fikatör devre dışı kalıyor. Bazı aygıtların ayar menüsünde HF çıkışını tümüyle kapatma seçeneği bulunmakta.

Eski video kaydedicilerde bu iş için küçük anahtarlar var. Böyle bir anahtarı kullanarak emektar bir Sharp videonun enerji tüketimini 8 watt'tan 3,5 watt'a düşürebildik. Güç tasarrufu için bir hi- lemiiz daha var: DVD, video ya da sabit diskli DVB kaydedici türünden aygıtlar-

da VPS seçeneği açıksa, VPS sinyali- ni yönetme işi tuner'a kalıyor. VPS kulla- nılmadığında, demin bahsettiğimiz Sharp videonun güç sarfiyatı 7 watt'tan 3,5 watt'a iniyor.

Monitör ve TV: LCD karşısında ne tüp durabiliyor ne de plazma

Neredeyse tüm monitörlerde bir kapa- ma tuşu bulunsun da, prizden çekilme- dikleri sürece güç harcaması devam edi- yor. Neredeyse tüm modellerde enerji tüketimi 0,1 watt'ın altında. Tabii ki dâ- hili güç kaynaklarına sahip olmaları şar- tıyla. Eğer eski bir TFT'ye sahipseniz daha fazla güç tüketiyor olabilir.

Eğer harici güç kaynağı ekran kapa- lıyken bile el sürülmeyecek kadar ısını- yorsa, sorumluyu buldunuz demektir. Hatta aygıtınız bekleme kipinde 10 watt bile tüketiyor olabilir. Aynısı, LCD tek- nolojili televizyonlar için de geçerli.

Eğer tüplü televizyon ya da monitör kullanıyorsanız işler değişiyor. Tüp- lü televizyonlar diğerlerinin üç katı, ya- ni bekleme kipinde yaklaşık 30 watt güç harcıyor. Tüplü monitörler ise 10 watt civarında. Çevreye faydalı olmak için hemen bir başka teknolojiye geçmek çok akıl kârı değil. Yeni bir aygıtın üre- timi, muhtemelen evinizdeki eski aygı- tın ömrünün sonuna kadar tüketice- ğinden daha fazla elektrik gerektiriyor.

Bu arada, gerçek enerji canavarı diye bilinen plazma televizyonlara da de ği- nelim. Bu söylenti doğru, ancak sadece aygıt çalışırken. Plazma TV'ler bekleme kipindeyken hayret uyandıracak kadar tasarruflu. 40 inçlik bir aygıtın çalışması sırasında 300 watt'ı bulan güç tüketimi, bekleme kipinde sadece 2 watt'a düşü- yor. ■

NO / Barış Emre ALKİM, balkim@chip.com.tr

Hepsi bir arada

Elinden her iş gelenleri tercih edin. Fritz- Fon 7150 sadece 8 watt harcıyor ama DSL modem, W-LAN yönlendirici, VoIP bağdaştırıcısı ve DECT baz istasyonu ola- rak çalışıyor. Her biri için ayrı aygıt alırsanız masraflar ikiye katlanıyor

Akıllı kullanıcı hesabını bilir

Güç tüketimini ölçen aygıtlarla (örneğin resimdeki 25 Euro'luk Con- rad ölçüm cihazı gibi) güç tüketiminizi doğrudan hesaplayabilirsiniz. Her watt kullanım senede 1,5 Euro'ya denk geliyor.

Bu kadar çok güvenlik şart mı?

Artık ince ayar ve yedekleme gibi yeni işlevlere sahip güvenlik paketlerinin albenisi artıyor. CHIP, bu paketlerin paranızı hak edip etmediğini açıklıyor.

Bu yazıda

Yeni standart veri koruma

Güvenlik paketiyle ince ayar

PC'nize uygun koruma

Ücretsiz güvenlik araçlarıyla tasarruf

Artık ince ayar ve yedekleme gibi yeni işlevler barındıran güvenlik paketlerinin albenisi artıyor. CHIP, bu paketlerin gerçekten paranızı hak edip etmediğini ortaya koyuyor.

Hayati veriler birden bire sırta kadem bastımı, çoğu zaman tek sorumlu kullanıcının kendisidir. Bu tür vakaların yalnızca %6'sında veri kaybından bir virüs ya da zararlı kod sorumlu. Geriye kalan tüm vakalarda faturayı donanım hatalarına ya da kullanıcının dikkatsizli-

ğine kesmek gerekiyor. Daha da vahim olanı, veri kurtarma firması Kroll Ontrack'ın yaptığı bir kamuoyu araştırması, verilerini ayda bir defadan daha az yedekleyen kullanıcıların oranının %63 olduğunu gösteriyor. Bu da yetmezmiş gibi, kullanıcıların %23'ü verilerini hiç yedeklemiyor!

Yeni internet güvenlik paketleri, işte bunu değişimleri hedefliyor. Virüs koruması, çöp posta süzgeci ve güvenlik duvarına ek olarak, güvenlik paketleri artık yedekleme ve ince ayar işlevlerine de sahip.

Bu yeniliğin başını Microsoft çekti; hemen peşindense Symantec ve G Data geldi. Diğer üreticilerse geliştirilmiş ama fiyatı düzi oranda artırılmış (yaklaşık 15 Euro) ürünlerin piyasada ne kadar

tutunacağını görmek için merakla bekliyor.

Testimizde Microsoft'un OneCare, G Data'nın TotalCare'inin beta sürümü ve Symantec'in Norton 360 ürünlerini yarıştırdık, ödediğiniz paraya değip değmediğini gösteriyoruz. Tercihiniz konusunda karar vermenizi sağlayacak bilgileri **87.** sayfadaki kutuda bulabilirsiniz.

KORUNMA

Daha çok güvenlik

Daha koruyucu, acemilerin dostu iyi bir anti virüs programı, her internet güvenlik paketinin vazgeçilmez parçasıdır. Ancak sadece TotalCare ve Norton 360

tavsiyelerimize degecek virüs tarayıcılarla geliyor. İki program da, üretici firmanın 2007 yılı paketindeki denemiş ve kendini ispatlamış tarama motorunu kullanıyor.

Daha önceki karşılaştırmalı testimizde iki program da tüm zararlı kodların %97'sinden fazlasını yakalayabilmişti. Diğer yandan, AVComparatives.org sitesi Microsoft'un OneCare'inin tüm zararlıların ancak %80'inden biraz fazlasını saptayabildiğini kanıtladı. Dahası, Microsoft daha emekleme aşamasında sorunlarla karşılaşmışa benziyor.

OneCare'in tarayıcısının PST ve DBX Outlook dosyalarını virüs sanıp karantinaya aldığını gördük. Konuyla ilgili bir yama da karantinaya aktarıldı. OneCare, sektörün yayın organı sayılabilecek VirusBulletin'in standart VB100 testinden bile başarıyla çıkamadı.

Bununla beraber, Microsoft, OneCare'in gelecek hali olan v2'yi beta testi için gönderdi. Ama yazışları kapanışında, ürünün nihai hali için bir çıkış zamanı belirlenememişti.

Microsoft'un OneCare'i, üç katılımcı arasından ayrı bir casus yazılım korumasıyla, yani Vista'daki Windows Defender'la çalışan tek ürün. Geçmişte bu Defender düşük başarı oranı yüzünden olumsuz bir ün edindiyse de, bu sefer TotalCare ve Norton 360'ın aksine, casus koruması virüs tarayıcıya dâhil edilmiş ve iyi sonuçlar elde edilmiş.

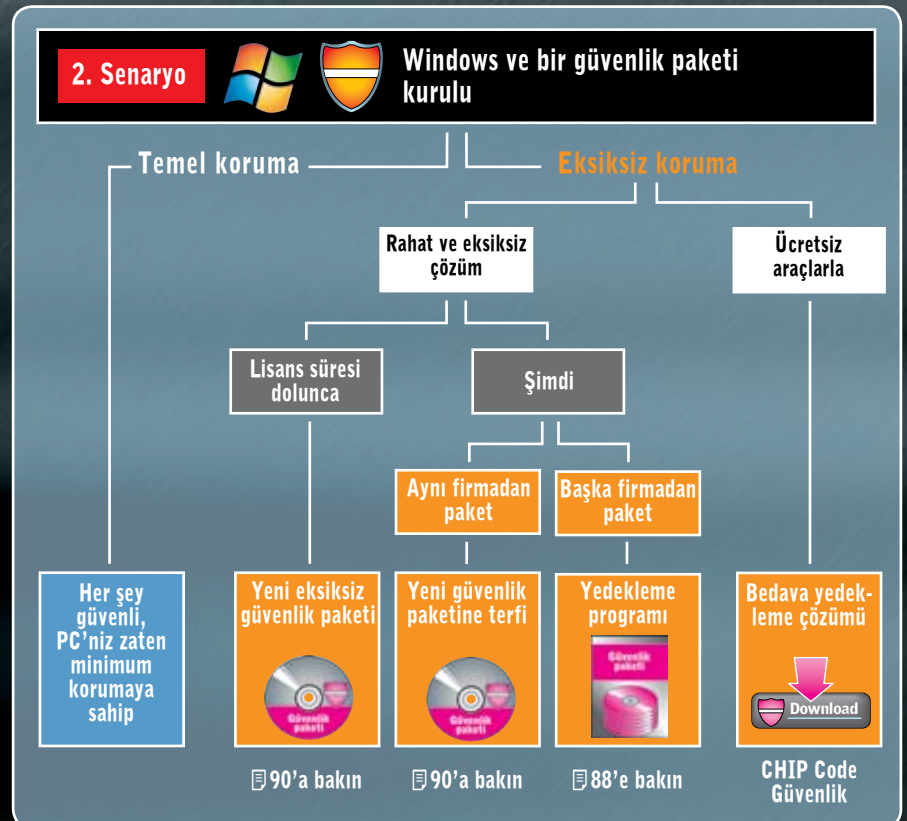
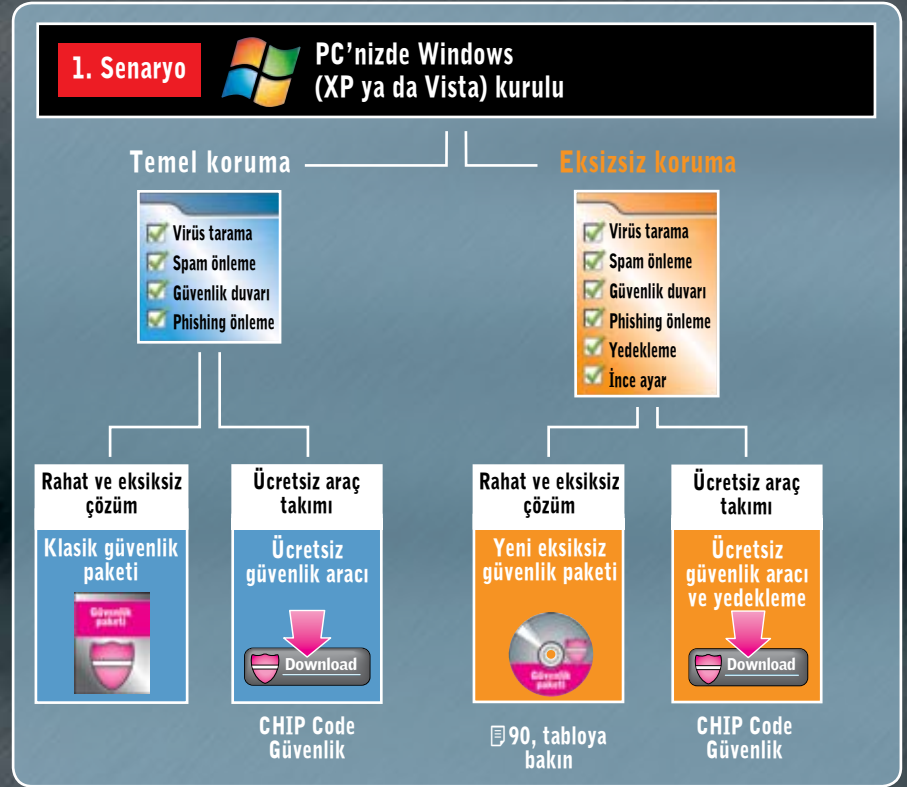
Sadece TotalCare kullanıcıları kurumun hemen arkasından çöp postaya karşı korumadan yararlanabiliyor. Çünkü test edilen paketler arasında fazladan bir çöp posta süzgeci içeren tek →

CHIP Sonuç

■ Yedekleme ve ince ayar yapabilen güvenlik paketleri henüz yeni yeni ortaya çıkıyor; veri koruma ise artık her paketin parçası. 2008'den itibaren bu bir standarda dönüşecek. Şu anda bu tanıma uygun üç paket var: OneCare ile eğilimin başını çeken Microsoft, TotalCare ile G Data ve daha yeni çıkan 2007 paketinin takipçisi diyebileceğimiz Norton 360'la Norton.

PC'niz için doğru koruma

İster Windows XP kullanın ister Vista, fazladan korumaya gereksiniminiz olacak. Uygun paket için üç unsur var: İlki, sisteminiz nasıl yapılandırılmış? İkinci, ne kadar korumaya ihtiyacınız var? Üçüncüsü, elinizi cebinize atmaya hazır mısınız? Size özel çözüm için çizelgeye bir göz atın.

yazılım bu. Norton 360 kullanıcıları bu işlevi ücretsiz olarak internetten indirebilirken, OneCare'de yığın postaya (spam) karşı hiçbir önlem yok.

Diğer yandan, yemleme önleme (anti phishing) söz konusu olduğunda, rakiplerin üçü de aynı seviyede. Tüm üreticiler, web tarayıcısına entegre edilmiş yemlememe süzgeçleriyle iddialı. Ancak Microsoft'un OneCare çözümü, yanında bir filtre getirmiyor, IE 7'nin süzgecinden faydalıyor. GData Suite kullanıcıları, Internet Security 2007'de hâlihazırda bulunan harika phishing filtresinin biraz daha geliştirildiğini duyunca sevinecekler.

Symantec işi bir adım daha ileri götürerek, şimdiye kadar ayrı bir ürün olan Norton Confidential ile yemleme saldırılarına karşı ek koruma sağlıyor. Bu sadece şüpheli siteleri engellemekle kalmıyor, kredi kartı numarası gibi mühim verileri de güvene alıyor.

Ne yazık ki iş güvenlik duvarına geldiğinde OneCare bizi hayal kırıklığına uğrattı. Rakiplerin aksine, paket kendi güvenlik duvarıyla gelmiyor, Windows'un çift yönlü güvenlik duvarını etkinleştiriyor. Program bir kez etkinleştirdiğinde, dışarı giden bağlantılar bile izlenip engelleniyor. Bu yüzden acemi kullanıcılar zorluk çekebilir. Zira ne zaman bir program ağ bağlantısı kurmaya kalkışsa engelleniyor ve kullanıcının programa izin verip vermeyeceğini seçmesi gerekiyor. Dikkat: Her kullanıcı programları yakından tanımayabilir ve

doğru kararı veremeyebilir. TotalCare ve Norton 360 bu sorunu daha iyi bir şekilde çözüyor.

Symantec'in bu kategoride bizi şaşırttığını itiraf etmeliyiz. Güvenlik duvarı arka planda, neredeyse hiç mesaj vermeden çalışıyor ve aynı oranda kusursuz! Norton 360 bilgileri çevrimiçi olarak bir Symantec sunucusundan alıyor. Ama uzmanlar isterlerse ince ayara müdahale edebiliyor. Örneğin tüm ayarları kendiniz yapmak isterseniz Norton 360'ın güvenlik ayarını devre dışı bile bırakabilirsiniz. Böylece tüm kontroller sizde olacak ve güvenlik paketini kendiniz ayarlayabileceksiniz.

YEDEKLEME

Veri koruma artık çocuk oyuncağı

Şu aşamaya kadar standartları test ettik. Bu noktadan itibaren, güvenlik paketlerinin kendilerini yeni alanlarda kanıtlaması ve yedekleme işlevinin gerçekten de veri güvenliğini ve erişim rahatlığını beraberinde getirmesi gerekiyor. Verinin bir kopyasının aynı sabit diskte saklanması, bir sistem çökmesi durumunda işe yaramıyor; bu yüzden de tüm paketler harici veri taşıyıcılara yedek almanızı (taşınabilir sabit disk ya da USB bellek) sağlıyor.

Windows'a acil durum çantası

Eğer her şeyi içeren bir programa para vermek istemiyorsanız, ücretsiz yazılımlardan faydalanabilirsiniz. Uzmanlık alanları göze alınırsa, CHIP acil durum çantasındaki araçlar ticari paketlerden aşağı kalmıyor. Tek dezavantajları eşgüdümlü çalışmamaları ve bu yüzden idare edilmelerinin daha karmaşık olması.

Virüs önleme

 En iyi ücretsiz yazılım, eskiden HB+DEV diye bilinen, Avira AntiVir Personal Edition. 4,5 MB boyutundaki araç her sisteme sığıyor.

Gereksiz posta önleme

 Spamihilator'ü tavsiye ediyoruz. Araç tüm e-posta yazılımlarıyla çalışıyor. Eklentiler www.spamihilator.com adresinde.

Temizlik

 CCleaner aracı geçici dosyaları ve eski Kayıt Defteri girişlerini tek tıklamayla silebiliyor.

Güvenlik duvarı

 Windows Güvenlik duvarı normalde kesinlikle yeterli, ancak kullanımı daha kolay olan ZoneAlarm'ı öneriyoruz.

Disk birleştirme

 DIRMS aracı hızınıza hız katıyor ve disk bakımını otomatik olarak gerçekleştiriyor.

Yedekleme

 FTP ile çevrimiçi yedeklemeye izin veren Backup Maker 5.1'i tavsiye ediyoruz.

DEFENDER ENGELİ Norton 360'ı kurmak için Windows Defender'ın kaldırılması gerekiyor.

Daha iyi bir çözüm, verilerinizi evinizden başka bir yerde yedeklemek olabilir. Norton 360 ve TotalCare, güvenli bir web alanına çevrimiçi yedek alabiliyor.

Microsoft'un OneCare'i bu bakımdan sınıfta kalıyor, çünkü ağ sürücülerinden başka bir yere yedek almak mümkün değil. Verilerinizin internette güvenli olup olmayacağı konusunda endişe etmenize gerek yok, zira hem Symantec hem de G Data dışarıya sadece şifrelenmiş veri yolluyor.

Kulağa hoş gelse de, bunun da bir dezavantajı var. DSL hattı, söz gelimi 512 Kbps'lik bağlantının sadece bir kısmını karşıya yükleme için tahsis ediyor ve bu yüzden yüksek miktarda veriyi göndermek neredeyse imkânsız. Bunun için, üç paket de artımlı yedeklemeyi destekliyor ve arka arkaya yedek almanın işe yaramadığı durumlarda, yedeklenen veri miktarını hatırı sayılır ölçüde azaltıyor. Elbette bu sorun tümüyle yeni dosyalar yedeklenirken ya da ilk yedek alınırken geçerli.

Neyse ki üreticiler kullanıcılara yeterince alan veriyor. Etiket fiyatına dahil olarak, Symantec 12 ay için 2 GB, G Data ise 1 GB depolama alanı sunuyor. Eğer bu yeterli olmazsa, ek alan satın alabilirsiniz. Symantec 5 GB için yılda 25 Euro istiyor. GData ise yazı işleri kapışından önce bir fiyat belirlememişti.

Çevrimiçi yedeklerde ne FTP'nin ne SFTP'nin kullanılamaması üzücü. Kullanılabilirse, şifreli yedekleri güvenlik ko-

nusunu dert etmeden herhangi bir barındırma şirketinde tutmak mümkün olurdu, Zira çoğu web sayfası sahibinin yeterince web alanı bulunuyor ve veriler herhangi bir kaza olasılığına karşı aynalanmış oluyor. Fazladan yer almak bu yüzden gereksiz olabilir (fiyat göz önüne alınınca) ama sadece ofis dokümanlarını yedekleyecekse, nispeten az alanla yetinebilirsiniz.

ERGONOMİ

Yedek almak nihayet kolay

Yeni paketlerin kullanımı kesinlikle çok basit. Bu eğilimi 2007 internet güvenlik paketlerinde zaten görmüştük, ama Norton 360'ta olduğu gibi, bazılarında hâlâ geliştirilecek noktalar var. Ayrıca üç adayımız da basit bir uyarı sistemine sahip ve deneyimsiz PC kullanıcılarının bile kolayca anlayabileceği işaretlerden faydalananlar.

Örneğin, OneCare trafik işaretlerinin renklerinden yararlanıyor ve güvenlik paketinin sorunsuzca çalıştığını yeşil renkle gösteriyor. Ancak bildirim alanındaki simge kırmızıya dönerse, kullanıcının ilgilenmesini gerektiren acil bir sorun olduğu anlaşılıyor.

Uyarı ışığının kırmızıya dönmesinin bir sebebi, imza dosyalarının eskimesi olabilir. Üç program da normalde internetten kendilerini otomatikman güncelliyor; ama kullanıcılar istediklerinde elle güncellemeye geçebiliyorlar. Güvenlik özelliklerinden biri devre dışı bırakırsa, güvenlik paketi yakınmaya başlıyor. Bu sinir bozucu gelebilir, ama çok da Kullanışlı. Diyelim ki bir Truva atı, korumanızı devre dışı bıraktı. Bu durumda PC'yle yeni tanışan biri bile, bir şeylerin yolunda gitmediğini anlayabiliyor.

Eğer sisteminize aşırı yük bineceğinden korkuyorsanız, içiniz rahat olsun. Eski güvenlik paketlerine kıyasla yeni güvenlik paketleri sistem kaynaklarını çok daha tutumlu kullanıyor. Sabit disk alanı ihtiyacında bile çok küçük bir artış söz konusu.

Birazdan kopacak fırtınanın habercisi gibi gökyüzünü sarmış bulutların arkasına gizlenmiş güneşin son ışıkları Rockefeller merkezinin devasa boyutlarındaki camlarından içeri süzülüp hala ortalığı aydınlatmaya devam ediyordu. Empire State binasının hemen kuzeyinde kalan bu yapı aşağıda Manhattan, ufukta ise New York limanı ve özgürlük heykeli barındıran biraz kasvetli ama muhteşem bir manzaraya sahipti. Ama onun için bunların hiçbirisi önem taşımıyordu. Bekleme salonundaki krem renkli deri puf-lardan birini cam kenarına çekmiş, kimbilir ne kadar zamandır başı önünde derin düşüncelere dalmıştı. Fotoğrafının çekildiğini bile umursamadı...

"Bir resim bin kelimeye bedeldir. Saniyede 25 tanesi ise size neler anlatabilir, varın siz tahmin edin..."

video galeri

- ✓ Video donanım incelemeleri
- ✓ Adım adım video dersler
- ✓ CHIP'e özel röportajlar
- ✓ Kaçırdığınız fuarlardan görüntüler

resim galeri

- ✓ En yeni donanımların ilk görüntüleri
- ✓ 4:3 ve 16:9 en güzel masaüstü resimleri
- ✓ Tüm dünyadan çarpıcı fuar görüntüleri

Tümü Türkiye'nin en iyi teknoloji sitesinde

www.chip.com.tr

SİSTEM BAKIMI

İnce ayar ve temizleme,
idare eder

Eğer ince ayar başlığı altında S.A.D'nin TuneUp Utilities aracının (bedeli yaklaşık 40 Euro) özellikleri gibi bir şey bulmayı bekliyorsanız, hayal kırıklığına uğramanız mümkün değil. En azından Norton 360 ve OneCare'de durum böyle. Sadece G Data'nın TotalCare ürününde Kayıt Defteri hileleri, eski dosya referanslarının ve kullanılmayan active-sync profillerinin silinmesi özellikleri var. Bunların performans üzerinde rolü olup olmadığı sorusuysa hâlâ yanıtız.

Yeni paketlerin hızı da artırıyor. Programlar, eğer isterseniz sabit disk düzenli aralıklarla birleştirebiliyor. Böylelikle performans artışı sağlanıyor. Öte yandan, ne Norton 360 ne Total Care ne de OneCare bağımsız bir disk birleştiriciyle geliyor. Bilakis, üçü birden Windows'a bel bağlıyor. Bu da elbette kusursuz çalışmıyor. O&O Defrag gibi ürünlerin fiyatı daha uygun.

Geçici ve gereksiz dosyaların silinmesi de hızda görülür bir artışa yol açmıyor. Disk birleştirmede olduğu gibi, bu da elle ya da zaman denetimli olarak başlatılabiliyor. Kullanıcının bundan tek bir çıkarı var: Günümüzün disk boyutları göz önüne alınırsa anlamını giderek yitiren, daha fazla disk alanı sağlaması. ■

VP / Barış Emre ALKIM, balkim@chip.com.tr

ONECARE Microsoft'un güvenlik çözümü Windows Security Center'ın biraz daha iyi hali.

Değerlendirme	SIRA 1	SIRA 2	Beta
Ürün	Norton 360	OneCare	TotalCare
Üretici	Symantec	Microsoft	G Data
Yaklaşık fiyat (Euro)	70 Euro	50 Euro	60 Euro
Güncelleme fiyatı (Euro)	60 Euro	mümkün değil	Yazı hazırlandığında belirlenmemiştir
İnternet	www.symantec.com	www.microsoft.com	www.gdata.de
Toplam puan	Çok iyi	kötü	Şu anda mümkün değil
	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	
Güvenlik	91	48	Puanlama yapmak mümkün olmadığı için, zira program halen Beta aşamasında bulunuyor.
Yedekleme	97	59	
Ergonomi	95	78	
Sistem bakımı	77	77	
Sonuç	Yalın arabirimi sayesinde Norton 360 yeni başlayanlar için ideal güvenlik paketi. Ama profesyoneller bile 2 GB'lık çevrimiçi yedekleme gibi özelliklerden memnun kalacak.	İlk adımı atan Microsoft hayal kırıklığı yaratıyor. Ürün, Windows XP ve Vista'nın güvenlik araçları için daha iyi bir arabirim sağlamaktan fazlasını yapmıyor.	Çift virüs tarayıcı sayesinde güvenlik paketi maksimum saptama oranına ulaşıyor. Eğer önceki sürüme sahipseniz alışıma zorluk çekmeyeceksiniz, çünkü arabirim aynı.
Güvenlik			
Virüs tarayıcı	Çok iyi tarama motoru	Sorunları olan, vasat tarama motoru	İki adet çok iyi tarama motoru
Güvenlik duvarı	Çok iyi, acemi kullanıcıya dostu	Karmaşık, tümüyle gelişmemiş	Çok iyi, anlaşılır
Casuslara karşı koruma	Çok iyi tespit (virüs tarama motoruyla)	Orta derece tespit (Windows Defender)	Çok iyi tespit (virüs tarama motoruyla)
Rootkitlere karşı koruma	İyi tespit oranı	Kötü tespit oranı	Çok iyi tespit oranı
Gereksiz postadan koruma	Henüz yok; daha iyi tespit için sonradan eklenebilir	-	Outlook için gereksiz posta önleme; çok iyi tespit oranı
Yemlemeden koruma	Yemleme önlemek için bağımsız araç çubuğu; çok iyi tespit oranı	Sadece Internet Explorer'ın filtresini etkinleştiriyor; vasat tespit oranı	Bağımsız Internet Explorer eklentisi; çok iyi tespit oranı
Yedekleme			
Yerel yedekleme (medya)	CD / DVD, taşınabilir USB aygıtları, yerel sabit disk	CD / DVD, taşınabilir USB aygıtları, yerel sabit disk	CD / DVD, taşınabilir USB aygıtları, yerel sabit disk
Çevrimiçi yedekleme (web alanı)	1 yıl için 2 GB web alanı	Çevrimiçi yedekleme yok	1 yıl için 1 GB web alanı
Çevrimiçi yedekleme (terfi)	5 GB için 25 Euro / yıllık	-	Test sırasında bilinmiyordu
Yerel ağ yedekleme	●	●	●
Şifreleme	sadece online	-	sadece online
Yedekleme stratejisi	Tamamen yedekleme ve artımlı yedekleme	Tamamen yedekleme ve artımlı yedekleme	Tamamen yedekleme ve artımlı yedekleme
Ergonomi			
Sistem yükü	Orta	Düşük	Orta
Güncellemeler	Otomatik ve düzenli	Otomatik ve düzenli	Otomatik ve düzenli
Vista / 64 bit uyumlu	●/●	●/●	●/●
Diğer araçlar	Çocuk kilidi ve reklâm engelleyici (daima dosya indirme)	-	Çocuk kilidi, reklâm engelleme, dosya yok edici
Sistem bakımı			
Disk birleştirme	Windows Defrag'ı kontrol ediyor (vasat)	Windows Defrag'ı kontrol ediyor (vasat)	Windows Defrag'ı kontrol ediyor (vasat)
Temizleme	Geçici Internet Explorer dosyalarını ve kullanıcı dosyalarını siliyor	Geçici Internet Explorer dosyalarını ve kullanıcı dosyalarını siliyor	Geçici Internet Explorer dosyalarını ve kullanıcı dosyalarını siliyor
Görev planlayıcı	Basit görev planlayıcı (otomatik / haftalık / aylık / elle)	Windows Scheduler'ı kullanıyor	Kapsamlı görev planlayıcı (zamana bağımlı)

■ Zirve sınıfı (100-90)
■ Üst sınıf (89-75)

■ Orta sınıf (74-45)
■ Tavsiye edilmez (44-0)

● var
- yok

değer en iyi değer
değer en kötü değer

CPU/GPU rehberi

AMD nihayet DirectX 10 GPU'lu ekran kartını çıkardı. Geciken R600, nVidia'nın uykularını kaçırarak kadar iyi mi?

AMD, ATi'yi satın aldığından bu yana, iki cephede birden savaşmak durumunda: İşlemci tarafında yonga devi Intel, GPU tarafındaysa ATi'nin ezeli rakibi nVidia. AMD, nVidia'ya DirectX 10 pazarını ele geçirmesi için yaklaşık yarım yıl avantaj verdi. Ancak AMD'nin şansına, Windows Vista büyük bir patlama gerçekleştirmedi ve DirectX 10 oyunları da henüz piyasaya çıkmış değil. Bu açıdan bakıldığında AMD'nin ATi Radeon HD 2900 XT'si yine de zamanında çıktı denebilir.

ATI Radeon HD 2000: Herkese HDMI ve DirectX 10

AMD'nin yeni yonga tasarımı kaç tane modeli piyasaya süreceği henüz belli değil. 2000 ailesinin amiral gemisi olarak nVidia'nın GeForce 8800 GTS'sinin karşısında Mayıs ayının ortasında HD 2900 XT çıktı. Haziran ayının sonuna doğru da HD 2600 Pro ve XT piyasada olacak (fiyatlar 250 dolar civarında). HD 2400 Pro ve XT de (100 dolar'dan başlayan giriş seviyesi kartlar) yolda. Sürpriz bir şekilde HD 2900 XTX'in çıkış tarihi henüz belli değil. AMD, bu modelle nVidia'nın 8800 GTX veya yeni Ultra modelinin karşısına prestij mücadelesine çıkabilirdi. 2000 ailesinin tüm ekran kartları, DirectX 10 desteğinin yanı sıra HDMI yuvasına (adaptörle) ve kendi 5.1 ses yongasına da sahip. Bunun avantajı, görüntü ve sesin garantili bir şekilde senkron olarak akması. Bugüne kadar HDMI ekran kartları harici olarak anakartın üzerindeki ses yongasından veya ses kartından besleniyordu. Ayrıca tüm 2000 serisi ekran kartları, UDVD (Universal Video Decoder) özelliğine sahip. UDVD, yüksek çözünürlüklü vi-

deoların (HD-DVD, Blu-ray), üst seviye olmayan sistemlerde bile %10 işlemci yükü altında (normalde %80 civarında) oynatılmasını sağlıyor. İşlemci böylece elektrik tasarrufunda bulunuyor ve daha önemli işlerle ilgilenebiliyor.

ATI Radeon HD 2900 XT: Teknik özellikler ve hız

2900'ün özellikler listesinde birkaç ekstra özellik mevcut. 512 MB grafik belleği grafik yongasıyla 512 bitlik bir hatla iletişim kuruyor. Grafik yongası da 740 MHz hızda çalışıyor ve tam 320 adet streaming işlemciye sahip. Bu işlemciler esnek bir şekilde piksel, vertex ve geometri shader hesaplamalarını hallediyor. XTX modeliyse 1024 MB GDDR4 belleğe sahip ve daha yüksek saat hızlarına ulaşabiliyor (tabii eğer piyasaya çıkarsa). 2900 serisi ayrıca 24x Anti-Aliasing desteğine ve 320 adet streaming işlemcisi sayesinde Stream Computings özelliğine sahip. Bu alanda çekici uygulamaların eksikliği hissediliyor. Ancak daha fazla eksikliği hissedilen yazılımlarsa ilk DirectX 10 oyunları. AMD, "Call of Juarez" adlı oyunun demosunu

test merkezimize ulaştırsa da, bu oyun DirectX 10'un sunduğu tüm yenilikleri yansıtmayı başaramıyor. Ancak yine de bu sayede, tüm DirectX10 ekran kartlarını test etme şansı bulduk (alttaki kutudaki benchmark'lara bakın). Elbette AMD'nin kendi sürücülerini bu oyun için optimize ettiği kuşkusu uyanmıyor değil. Ancak standart platformumuz üstünde DirectX 9 altında 2900 XT, beklentileri karşılamayı başardı. Sadece Half-Life'ta ATI sürücüsünün zayıflığı ortaya çıkıyor.

Bunun dışında AMD'nin yeni kartı, GeForce 8800 GTX'e, GTS'den daha fazla yaklaşıyor. AMD'nin hedefi de zaten GTS'yi geçebilmektir. Performans tacı ise nVidia'da kalmaya devam ediyor; saat hızı artmış 8800 Ultra modeli ile nVidia arayı biraz daha açmayı başarıyor. Daha ayrıntılı test sonuçları için **108'e** bakabilirsiniz. ■

AI / Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

CHIP, piyasada mevcut olan tüm işlemciler ve ekran kartları için üç ayda bir satın alma rehberi sunuyor. Yeni çıkan tüm ürünleri en ince ayrıntısına kadar test ediyor ve fiyatları güncelliyoruz.

DirectX 10 altında 3B performansı

ATI Radeon HD 2900XT	21,9 fps
GeForce 8800 Ultra	22,1 fps
GeForce 8800 GTX	20,5 fps
GeForce 8800 GTS 640MB	17,2 fps
GeForce 8600 GTS	2,9 fps

Call of Juarez (1.600 x 1.200 çözünürlük)

GÜÇ GÖSTERİSİ
2900 XT, 8800 Ultra'ya dahi yetiştiriyor. Gelecekte yayınlanacak sürücü eklentileriyle, nVidia farkı tekrar açacaktır.

Masaüstü İşlemciler

Office ve internet Excel, Word, sörf, müzik ve yüksek çözünürlüklü film materyalinin üstesinden burada tanıtılan tüm işlemler gelebiliyor.

Multimedya ve genel çözüm DVD kayıt veya 1080i'ye kadar HD video oynatımı daha fazla güce ihtiyaç duyuyor.

Video ve resim düzenleme Fotoğraf rö-

tuşlama, video montaj, filmleri dönüştürme ve ses optimizasyonu bu işlemcilerle çocuk oyuncağı. Oyunlar da büyük ölçüde oynanabilir durumda.

Üst seviye ve oyuncular Multimedya uzmanları, 3B rendering'le uğraşanlar ve fanatik oyuncular bu sınıfta aradıkları işlemciyi bulabilirler.

CHIP performans endeksi: Değişik

ağırlıklara sahip çe-
şitli benchmark'lar
birbirine ekleniyor
ve bir işlemcinin
aldığı sonuç en
iyi değer olan
100'e göre
hesaplanıyor.

CHIP fiyat-perfor-
mans endeksi:

CPU'ların hızı arttıkça, fiyatları da çoğunlukla orantısız olarak artıyor. Bir CPU'nun turuncu çubuğu ne kadar uzunsa fiyat performans oranı da o kadar iyi.

		Teknik veriler										Benchmarklar1)			
Sıra	İşlemci	Cakirtek kodu	Yakli fiyat (₺ + KDV)	Yuva tipi	Cakirtek sayisi	Sistem saat frekansi (MHz)	L2 önbellek (KB)	Front Side Bus (MHz)	Minimil (mm)	Transistor sayisi (Milyon)	Maks. güc tüketimi (W)	PCMark05 İşlemci (Puanı)	Doom 3.10 X 7 (fps)	Video Encode (Sanayi)	Cinebench 2003 maks. CPU (Sanayi)
Üst seviye ve oyuncular															
1	Intel Core 2 Extreme QX6800	Kentsfield	1164	775	4	2.933	8.192	FSB1066	65	582,0	130	9.312	122,5	283	16,4
2	Intel Core 2 Extreme QX6700	Kentsfield	1148	775	4	2.666	8.192	FSB1066	65	582,0	130	8.450	120,0	303	17,9
3	Intel Core 2 Quad Q6600	Kentsfield	702	775	4	2.400	8.192	FSB1066	65	582,0	130	7.727	116,8	331	19,0
4	Intel Core 2 Extreme X6800	Conroe	1181	775	2	2.933	4.096	FSB1066	65	291,0	75	7.429	122,2	293	27,9
5	Intel Core 2 Duo E6700	Conroe	412	775	2	2.667	4.096	FSB1066	65	291,0	65	6.670	120,1	310	30,8
Video ve resim düzenleme															
6	AMD Athlon 64 X2 6000+	Windsor	304	AM2	2	3.000	2.048	HT2000	90	227,0	125	6.146	115,2	333	33,3
7	Intel Core 2 Duo E6600	Conroe	284	775	2	2.400	4.096	FSB1066	65	291,0	65	6.098	116,6	342	34,5
8	AMD Athlon 64 X2 5600+	Windsor	243	AM2	2	2.800	2.048	HT2000	90	227,0	89	5.732	113,3	343	35,5
9	AMD Athlon 64 X2 5400+	Windsor	236	AM2	2	2.800	1.024	HT2000	90	154,0	89	5.578	111,0	350	35,5
10	Intel Core 2 Duo E6420	Conroe	250	775	2	2.133	4.096	FSB1066	65	291,0	65	5.401	112,4	375	38,0
11	AMD Athlon 64 X2 5200+	Windsor	203	AM2	2	2.600	2.048	HT2000	90	227,0	89	5.452	108,8	378	38,5
12	Intel Core 2 Duo E6400	Allendale	243	775	2	2.133	2.048	FSB1066	65	167,0	65	5.422	110,1	390	38,8
13	AMD Athlon 64 X2 5000+	Windsor	189	AM2	2	2.600	1.024	HT2000	90	154,0	89	5.339	104,7	376	38,1
14	AMD Athlon 64 X2 4800+	Brisbane	169	AM2	2	2.500	1.024	HT2000	65	154,0	65	5.126	103,4	380	39,6
15	Intel Core 2 Duo E4400	Allendale	182	775	2	2.000	2.048	FSB800	65	167,0	65	5.049	106,4	420	40,0
16	AMD Athlon 64 X2 EE 4600+	Windsor	149	AM2	2	2.400	1.024	HT2000	90	154,0	65	4.932	100,9	404	41,0
17	AMD Athlon 64 X2 4600+	Manchester	277	939	2	2.400	1.024	HT2000	90	154,0	110	4.923	99,7	416	41,1
18	Intel Pentium D 960	Presler	439	775	2	3.600	4.096	FSB800	65	376,0	130	5.930	93,8	431	45,2
19	Intel Core 2 Duo E6320	Conroe	223	775	2	1.866	4.096	FSB1066	65	291,0	65	4.731	106,0	429	43,9
Multimedya ve genel çözüm															
20	Intel Core 2 Duo E6300	Allendale	209	775	2	1.866	2.048	FSB1066	65	167,0	65	4.750	103,2	439	44,3
21	Intel Core 2 Duo E4300	Allendale	142	775	2	1.800	2.048	FSB800	65	167,0	65	4.631	102,4	451	45,0
22	Intel Pentium D 950	Presler	331	775	2	3.400	4.096	FSB800	65	376,0	130	5.624	90,7	452	47,2
23	AMD Athlon 64 X2 4400+	Brisbane	149	AM2	2	2.300	1.024	HT2000	65	154,0	65	4.513	98,1	446	44,8
24	AMD Athlon 64 X2 EE 4200+	Windsor	128	AM2	2	2.200	1.024	HT2000	90	154,0	65	4.507	95,9	451	45,0
25	Intel Pentium D 940	Presler	162	775	2	3.200	4.096	FSB800	65	376,0	130	5.290	88,0	484	49,0
26	Intel Pentium D 840	Smithfield	662	775	2	3.200	2.048	FSB800	90	230,0	130	5.304	82,9	478	49,6
27	AMD Athlon 64 X2 EE 3800+	Windsor	101	AM2	2	2.000	1.024	HT2000	90	154,0	65	4.107	93,4	470	49,3
28	AMD Athlon X2 3800+	Manchester	155	939	2	2.000	1.024	HT2000	90	154,0	89	4.105	92,7	484	49,0
29	AMD Athlon 64 X2 EE 3600+	Windsor	95	AM2	2	2.000	512	HT2000	90	154,0	65	4.091	88,8	476	49,0
30	Intel Pentium D 930	Presler	101	775	2	3.000	4.096	FSB800	65	376,0	95	4.967	83,3	511	52,3
31	Intel Pentium D 830	Smithfield	142	775	2	3.000	2.048	FSB800	90	230,0	130	4.939	80,9	506	52,0
32	Intel Pentium 4 661	Prescott	176	775	1	3.600	2.048	FSB800	65	169,0	115	4.579	90,2	577	69,0
33	Intel Pentium D 920	Presler	189	775	2	2.800	4.096	FSB800	65	376,0	95	4.600	76,8	547	56,3
34	Intel Pentium D 820	Smithfield	88	775	2	2.800	2.048	FSB800	90	169,0	95	4.638	74,9	544	56,0
35	AMD Athlon 64 4000+	San Diego	88	939	1	2.400	1.024	HT2000	90	114,0	89	3.555	102,2	621	77,9
36	AMD Athlon 64 3800+	Orleans	88	AM2	1	2.400	512	HT2000	90	81,1	62	3.502	100,7	625	78,0
37	Intel Pentium D 805	Smithfield	88	775	2	2.666	2.048	FSB533	90	169,0	95	4.275	70,9	576	59,5
Office ve internet															
38	Intel Pentium 4 541	Prescott	88	775	1	3.200	1.024	FSB800	90	125,0	84	4.074	83,8	628	77,0
39	Intel Pentium 4 640	Prescott	101	775	1	3.200	2.048	FSB800	90	169,0	84	4.077	84,0	635	78,0
40	AMD Athlon 64 3500+	Orleans	74	AM2	1	2.200	512	HT2000	90	81,1	62	3.215	92,3	698	84,9
41	AMD Athlon 64 3500+	Venice	68	939	1	2.200	512	HT2000	90	68,5	67	3.200	92,0	709	84,8
42	Intel Pentium 4 630	Prescott	88	775	1	3.000	2.048	FSB800	90	169,0	84	3.810	79,6	674	83,0
43	AMD Athlon 64 3200+	Venice	61	939	1	2.000	512	HT2000	90	68,5	67	2.916	89,2	722	92,5
44	AMD Athlon 64 3200+	Orleans	68	AM2	1	2.000	512	HT2000	90	81,1	62	2.905	88,7	737	92,9
45	Intel Celeron D 356	Cedar Mill	61	775	1	3.333	512	FSB533	65	125,0	84	3.915	62,6	747	91,0
46	Intel Celeron D 355	Prescott	81	775	1	3.333	256	FSB533	90	125,0	84	3.859	60,5	744	99,0
47	Intel Celeron D 352	Cedar Mill	61	775	1	3.200	512	FSB533	65	125,0	84	3.773	61,8	774	96,0
48	AMD Athlon 64 3000+	Orleans	68	AM2	1	1.800	512	HT2000	90	81,1	62	2.640	77,4	826	103,5
49	AMD Sempron 64 3400+	Manila	54	AM2	1	1.800	256	HT1600	90	81,1	62	2.625	75,3	831	104,0
50	AMD Sempron 64 3000+	Manila	41	AM2	1	1.600	256	HT1600	90	81,1	62	2.340	67,2	921	116,0

İşlemci kılavuzu

Performans puanı (100 üzerinden)

Fiyat/Performans puanı (100 üzerinden)

ÜST SEVİYE

100,0

93,5

87,7

83,4

78,2

53,6

46,1

62,2

31,8

75,2

VIDEO VE RESİM DÜZENLEME

73,3

72,5

70,4

69,1

66,9

66,0

65,6

63,1

62,3

61,2

60,4

60,4

60,1

84,0

87,1

93,0

90,5

77,7

92,0

75,3

94,6

98,8

86,0

100,0

51,6

32,5

63,1

MULTİMEDYA VE GENEL ÇÖZÜM

59,1

58,1

57,8

57,1

56,4

55,0

54,0

53,4

52,9

52,2

51,9

51,5

48,9

48,1

47,9

47,3

46,7

45,0

63,9

89,6

37,8

81,2

90,6

66,5

15,4

97,4

61,8

97,5

89,4

62,4

43,2

38,1

81,1

78,1

75,2

67,3

OFFICE VE İNTERNET

44,7

44,5

42,6

42,4

41,9

40,4

40,1

37,2

36,3

36,1

35,6

35,0

31,3

65,9

56,4

67,5

73,2

54,3

70,3

61,9

54,9

38,3

50,2

43,3

51,4

49,1

■ CHIP satın alma tavsiyesi ■ Yeni ürün ¹ Güncellenmiş test yöntemi

Mobil işlemciler

Ultra mobil, ofis ve internet Düşük voltajlı işlemciler veya Celeron'lar performans açlığını basturamıyor ancak internet ve basit ofis işlemleri için yeterliler. ULV işlemciler piliizi koruyor, ancak cebinizi değil.

Ofis ve resim düzenleme Ucuz dizüstüler için ideal işlemciler, ofis işlerinin ve fotoğraf düzenlemenin üstesinden gelebiliyor.

Genel çözüm, multimedya ve video Tipik mainstream cihazlar için işlemciler. Bunlar pratikte her şeyi yapıyor, 3B oyunlar bile çalışıyor ancak çok hızlı değil.

Üst seviye ve oyuncular Bunlar masaüstü PC'lerin yerini doldurabilecek kadar güçlü, tüm oyunları rahatça çalıştırabiliyor ve hemen her işin üstesinden gelebiliyor.

CHIP performans endeksi: Değişik

ağırlıklara sahip çeşitli benchmark'lar birbirine ekleniyor ve bir işlemcinin aldığı sonuç en iyi değer olan 100'e göre hesaplanıyor.

CHIP fiyat-perfor-
mans endeksi:

CPU'ların hızı arttıkça, fiyatları da orantısız olarak artıyor. Bir CPU'nun turuncu çubuğu ne kadar uzunsa fiyat performans oranı da o kadar iyi.

		Teknik veriler	Benchmarklar	3B performansı (Puan)
Sıra	İşlemci	Cekirdek kodu Yakl. frek. (S + KGV) Cekirdek sayisi Sistem saat. frekansi (MHz) L2 önbellek (KB) Front Side Bus (MHz) Maks. güç tüketimi (W) PI sınıfı (alt. hücreli, dakikal. 9) PCMark04 işlemci (Puan) Cinebench 2005 1 x CPU (fps) Cinebench 2005 2 x CPU (Puan) 3DMark05 CPU (Puan) 3DMark05 (default) GeForce Onboard grafik 3DMark05 (default) X400 Go 1400 Radeon X400 3DMark05 (default) GeForce Go 1600/Radeon X1600		Per (100)

Üst seviye ve oyuncular

1	Intel Core 2 Duo T7600	Merom	741	2	2.333	4.096	FSB667	34	166	6.989	373	676	5.203	550	2.300	4.100
2	Intel Core 2 Duo T7400	Merom	481	2	2.166	4.096	FSB667	34	166	6.793	332	605	4.833	540	2.200	4.000
3	Intel Core Duo T2700	Yonah	761	2	2.333	2.048	FSB667	31	186	6.359	327	601	4.889	480	2.300	4.100
4	Intel Core Duo T2600	Yonah	494	2	2.166	2.048	FSB667	31	186	6.257	319	590	4.803	470	2.200	4.000
5	Intel Core 2 Duo T7200	Merom	345	2	2.000	4.096	FSB667	34	166	6.175	309	566	4.621	530	2.100	3.900
6	Intel Core Duo T2500	Yonah	345	2	2.000	2.048	FSB667	31	186	5.794	295	544	4.617	450	2.100	3.900
7	AMD Turion X2 TL-60	Trinidad	501	2	2.000	512	HT1600	35	160	5.423	291	546	4.402	710	2.100	3.900
8	Intel Core 2 Duo T5600	Merom	286	2	1.833	2.048	FSB667	34	166	5.633	287	521	4.305	520	2.000	3.800
9	Intel Core 2 Duo T5500	Merom	241	2	1.666	2.048	FSB667	34	166	5.505	274	501	4.125	510	1.900	3.700
10	Intel Core Duo T2400	Yonah	306	2	1.833	2.048	FSB667	31	186	5.350	271	498	4.359	430	2.000	3.800

Genel çözüm, multimedya ve video işleme

11	AMD Turion X2 TL-56	Trinidad	273	2	1.800	1.024	HT1600	33	173	5.006	261	492	4.235	680	2.000	3.800
12	Intel Core Duo T2250	Yonah	189	2	1.766	2.048	FSB533	31	186	5.077	258	476	4.210	420	1.950	3.750
13	Intel Core Duo T2300	Yonah	215	2	1.666	2.048	FSB667	31	186	4.861	248	452	4.167	410	1.900	3.700
14	Intel Core Duo T2400 (LV)	Yonah	455	2	1.666	2.048	FSB667	15	288	4.815	246	450	4.085	410	-	-
15	Intel Core Duo T2050	Yonah	163	2	1.600	2.048	FSB533	31	186	4.882	244	443	4.022	400	1.850	3.650
16	AMD Turion X2 TL-52	Trinidad	228	2	1.600	1.024	HT1600	31	186	4.462	236	440	4.029	650	1.900	3.700
17	Intel Core Duo L2300 (LV)	Yonah	408	2	1.500	2.048	FSB667	15	288	4.612	231	422	3.789	400	-	-
18	Intel Pentium M 780	Dothan	761	1	2.266	2.048	FSB533	27	211	4.232	317	317	3.851	280	1.300 ²	2.400 ³
19	AMD Turion ML-44	Lancaster	390	1	2.400	1.024	HT1600	35	160	3.907	347	347	3.156	500	1.350 ²	2.500 ³
20	Intel Pentium M 770	Dothan	572	1	2.133	2.048	FSB533	27	211	4.092	297	297	3.677	260	1.280 ²	2.380 ³
21	AMD Turion ML-40	Lancaster	254	1	2.200	1.024	HT1600	35	160	3.866	319	319	3.095	490	1.320 ²	2.470 ³
22	AMD Turion MT-40	Lancaster	338	1	2.200	1.024	HT1600	25	224	3.864	318	318	3.098	490	1.320 ²	2.470 ³

Office ve resim düzenleme

23	Intel Pentium M 760	Dothan	351	1	2.000	2.048	FSB533	27	211	3.814	280	280	3.535	240	1.260 ²	2.360 ²
24	AMD Turion ML-37	Lancaster	215	1	2.000	1.024	HT1600	35	160	3.562	291	291	3.008	480	1.300 ²	2.450 ²
25	AMD mobile Sempron 3800+	Lancaster	195	1	2.200	512	HT1600	35	150	3.416	295	295	3.010	410	-	-
26	AMD Turion MT-37	Lancaster	202	1	2.000	1.024	HT1600	25	224	3.561	289	289	3.010	480	1.300 ²	2.450 ²
27	Intel Core Solo T1400	Yonah	247	1	1.833	2.048	FSB533	27	211	3.618	264	264	3.329	220	-	-
28	Intel Pentium M 750	Dothan	248	1	1.866	2.048	FSB533	27	211	3.620	263	263	3.323	220	1.240 ²	2.340 ²
29	AMD mobile Sempron 3600+	Lancaster	143	1	2.000	256	HT1600	25	180	3.335	275	275	2.865	390	-	-
30	AMD mobile Sempron 3500+	Lancaster	124	1	1.800	512	HT1600	25	180	3.296	272	272	2.849	390	-	-
31	AMD Turion MT-34	Lancaster	182	1	1.800	1.024	HT1600	25	224	3.285	265	265	2.994	470	1.270 ²	2.420 ²
32	AMD Turion ML-34	Lancaster	195	1	1.800	1.024	HT1600	35	160	3.282	263	263	2.966	470	1.270 ²	2.420 ²
33	AMD mobile Sempron 3400+	Lancaster	91	1	1.800	256	HT1600	25	180	3.210	270	270	2.733	370	-	-
34	Intel Pentium M 740	Dothan	130	1	1.733	2.048	FSB533	27	211	3.318	243	243	3.189	200	1.220 ²	2.320 ²
35	Intel Core Duo U2500 (ULV)	Yonah	520	2	1.066	2.048	FSB533	9	326	3.561	178	330	2.733	210	-	-
36	AMD mobile Sempron 3200+	Lancaster	111	1	1.600	512	HT1600	25	180	3.215	255	255	2.712	370	-	-
37	Intel Celeron M 450	Yonah	163	1	2.000	1.024	FSB533	28	205	3.468	237	237	2.828	420	-	-
38	Intel Core Solo T1300	Yonah	156	1	1.666	2.048	FSB667	27	211	3.323	250	250	2.633	210	-	-
39	Intel Core M 4400	Yonah	104	1	1.866	1.024	FSB533	28	205	3.433	231	231	2.788	410	-	-
40	Intel Celeron M 430	Yonah	78	1	1.733	1.024	FSB533	28	205	3.391	229	229	2.751	400	-	-
41	Intel Pentium M 730	Dothan	228	1	1.600	2.048	FSB533	27	211	3.099	225	225	2.937	190	1.200 ²	2.300 ²
42	Intel Celeron M 420	Yonah	65	1	1.600	1.024	FSB533	28	205	3.133	219	219	2.503	380	-	-

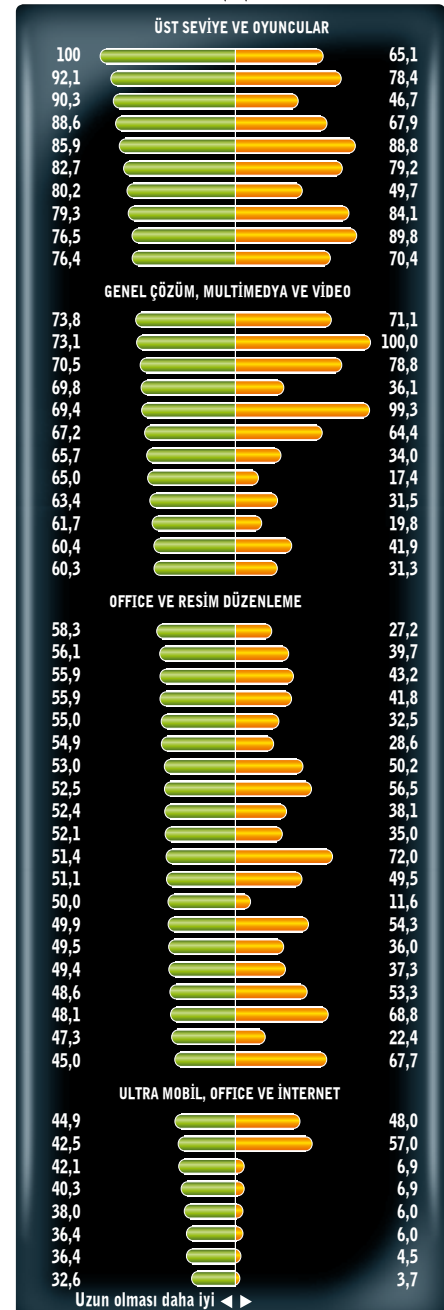
Ultra mobil, office ve internet

43	Intel Celeron M 380	Dothan	91	1	1.600	1.024	FSB400	28	205	3.052	225	225	2.421	210	-	-
44	Intel Celeron M 410	Yonah	65	1	1.466	1.024	FSB533	28	205	2.814	215	215	2.289	360	-	-
45	Intel Pentium M 778 (LV)	Dothan	520	1	1.600	2.048	FSB400	10	320	3.002	198	198	2.451	213	-	-
46	Intel Pentium M 758 (LV)	Dothan	455	1	1.500	2.048	FSB400	10	320	2.847	192	192	2.302	202	-	-
47	Intel Pentium M 773 (ULV)	Dothan	442	1	1.300	2.048	FSB400	5,5	346	2.551	185	185	2.179	190	-	-
48	Intel Pentium M 753 (ULV)	Dothan	390	1	1.200	2.048	FSB400	5,5	346	2.382	180	180	2.087	180	-	-
49	Intel Core Solo U1400 (ULV)	Yonah	520	1	1.200	2.048	FSB533	5,5	346	2.396	179	179	2.095	330	-	-
50	Intel Core Solo U1300 (ULV)	Yonah	455	1	1.066	2.048	FSB533	5,5	346	2.104	164	164	1.827	320	-	-

¹ Çoğunlukla sadece bir düzüstü PC ile birlikte temin edilebilir ² Sadece eski nesil grafik işlemcileriyle sunuluyor

Mobil CPU kılavuzu

Performans puanı (100 üzerinden)	Fiyat/Performans puanı (100 üzerinden)
--	--

Ekran kartları

Office ve multimedya İnternet ve ofis için tümleşik grafik veya 50 dolarlık bir ekran kartı yeterli. HD filmleri 1080i çözünürlükte oynatması gereken PC'lerde ekran kartı için 100 doları gözden çıkarmak gerekiyor.

Genel çözüm Medya PC'si ile HD videoların yanında yeni bir 3B oyun oynamak isteyenler bu kartlarda aradıklarını bulacaklar.

1.280 x 1.024'e kadar oyunlar 19 inç kadar monitörü olan profesyonel oyuncular bu sınıftaki kartlarla en yeni 3B oyunları bile her türlü ayrıntı açıkken oynayabilirler.

2.560 x 1.600'e kadar oyunlar 24/30 inçlik ekranlarla sinema kalitesinde oyun mümkün. Piksel şölenini canlı tutabilmek için ekran kartı asla yeterince hızlı olamıyor.

Sıra	Grafik işlemci (GPU)	Bellek kapasitesi ve tipi	Fiyat (₺ + KDV)	İşlemci frekansı (MHz)	Bellek frekansı (nominal) (MHz)	Bellek veri yolu (bit)	SLI/Crossfire	Vertexshader	Pikselshader	Minimim (nm)	Transistör sayısı (Milyon)	3DMark05 Default (Puan)	Doom III 16x 12.4 x AA, 8 x AF (fps)	HalfLife 2 16x12.4 x AA, 8 x AF (fps)
------	----------------------	---------------------------	-----------------	------------------------	---------------------------------	------------------------	---------------	--------------	--------------	--------------	----------------------------	-------------------------	--------------------------------------	---------------------------------------

2.560 x 1.600'e kadar oyunlar

1	nVidia GeForce 8800 Ultra	768/DDR3	962	612	1.080	384	o/-	maks. 128*	90	681	16.048	130,7	159,8
2	nVidia GeForce 8800 GTX	768/DDR3	611	575	900	384	o/-	maks. 128*	90	681	15.707	117,9	155,3
3	ATI Radeon HD 2900 XT	512/DDR3	520	740	825	512	-/o	maks. 320*	80	700	15.727	112,8	104,1
4	nVidia GeForce 8800 GTS	640/DDR3	416	500	800	320	o/-	maks. 96*	90	681	13.392	88,9	119,8
5	nVidia GeForce 7950 GX2	2 x 512/DDR3	507	500	600	256	o/-	16 48	90	556	12.582	102,8	112,7
6	nVidia GeForce 8800 GTS	320/DDR3	319	500	800	320	o/-	maks. 96*	90	681	13.330	87,1	117,8

1.280 x 1.024'e kadar oyunlar

7	ATI Radeon X1950 XTX	512/DDR4	390	650	1.000	256	-/o	8	48	90	384	12.381	78,9	111,6
8	ATI Radeon X1950 XT	256/DDR3	234	625	900	256	-/o	8	48	90	384	11.786	76,2	109,0
9	ATI Radeon X1900 XTX	512/DDR3	488	650	775	256	-/o	8	48	90	384	11.554	72,7	97,5
10	ATI Radeon X1900 XT	512/DDR3	312	625	725	256	-/o	8	48	90	384	11.200	69,2	93,2
11	ATI Radeon X1900 XT	256/DDR3	273	625	725	256	-/o	8	48	90	384	10.642	68,4	94,1
12	nVidia GeForce 7900 GTX	512/DDR3	449	650	800	256	o/-	8	24	90	278	10.627	72,8	89,9
13	nVidia GeForce 7950 GT	512/DDR3	260	550	700	256	o/-	8	24	90	278	9.348	70,1	88,6
14	ATI Radeon X1800 XT	512/DDR3	384	625	750	256	-/o	8	16	90	320	9.387	60,3	78,9
15	ATI Radeon X1950 Pro	256/DDR3	169	580	700	256	-/o	8	36	80	384	9.995	51,6	80,9
16	nVidia GeForce 8600 GTS	256/DDR3	273	720	1.100	128	o/-	maks. 32*	80	289	11.770	46,8	67,0	
17	nVidia GeForce 7900 GS	256/DDR3	182	590	720	256	o/-	7	20	90	278	9.123	60,0	73,6
18	nVidia GeForce 7900 GT	256/DDR3	377	520	750	256	o/-	8	24	90	278	8.920	63,1	74,4
19	ATI Radeon X1900 GT	256/DDR3	169	575	600	256	-/o	8	36	90	384	9.599	48,0	77,4
20	ATI Radeon X1950 GT	512/DDR3	176	500	600	256	-/o	8	36	80	384	9.151	45,1	76,7
21	nVidia GeForce 8600 GTS	256/DDR3	228	675	1.000	128	o/-	maks. 32*	80	289	10.855	41,9	62,2	
22	nVidia GeForce 7800 GTX	256/DDR3	832	490	650	256	o/-	8	24	110	302	8.259	58,2	70,4

Genel çözüm

23	nVidia GeForce 7900 GT	256/DDR3	260	450	660	256	o/-	8	24	90	278	7.903	55,1	66,0
24	nVidia GeForce 7900 GS	512/DDR3	208	450	660	256	o/-	7	20	90	278	7.471	56,0	68,3
25	nVidia GeForce 7900 GS	256/DDR3	163	450	660	256	o/-	7	20	90	278	7.425	55,3	67,8
26	nVidia GeForce 7800 GT	256/DDR3	371	445	535	256	o/-	7	20	110	302	7.117	47,8	55,1
27	ATI Radeon X1800 GTO	256/DDR3	150	500	500	256	-/o	8	12	90	320	6.893	38,3	53,9
28	nVidia GeForce 8600 GT	256/DDR3	176	540	700	128	o/-	maks. 32*	80	289	8.627	30,7	43,7	
29	ATI Radeon X1650 XT	256/DDR3	150	575	675	128	-/o	8	24	80	330	7.402	31,9	53,9
30	ATI Radeon X850 XT-PE	256/DDR3	208	540	590	256	-/o	6	16	130	160	6.727	35,1	55,3
31	nVidia GeForce 7600 GT	256/DDR3	130	575	750	128	o/-	5	12	90	177	6.459	39,4	46,2
32	ATI Radeon X850 XT	256/DDR3	150	520	540	256	-/o	6	16	130	160	6.421	32,9	52,4
33	nVidia GeForce 7600 GT	256/DDR3	117	560	700	128	o/-	5	12	90	177	5.969	35,5	41,9
34	ATI Radeon X800 XL	256/DDR3	137	400	490	256	-/o	6	16	110	160	5.333	27,5	44,2
35	nVidia GeForce 7600 GS	256/DDR3	85	450	500	128	o/-	5	12	90	177	5.124	37,2	34,8
36	ATI Radeon X1650 Pro	256/DDR3	104	600	700	128	-/o	5	12	80	157	5.523	28,4	32,5
37	nVidia GeForce 6800 GT	256/DDR3	169	350	500	256	o/-	6	16	130	222	4.967	35,5	32,8
38	nVidia GeForce 6800 GS	256/DDR3	130	425	500	256	o/-	5	12	110	202	5.120	31,8	34,1
39	ATI Radeon X800 GTO	256/DDR3	117	400	490	256	-/o	6	12	110	160	4.682	22,3	35,0
40	ATI Radeon X1600 XT	256/DDR3	98	590	690	128	-/o	5	12	90	157	4.955	19,8	26,8
41	ATI Radeon X1300 XT	256/DDR2	85	500	400	128	-/o	5	12	90	157	4.759	20,0	27,3

Office ve multimedya

42	nVidia GeForce 7600 GS	256/DDR3	117	350	350	128	o/-	5	12	90	177	4.087	20,9	26,8
43	nVidia GeForce 8500 GT	256/DDR3	130	450	400	128	o/-	maks. 16*	80	210	4.562	16,7	21,1	
44	nVidia GeForce 7300 GT	256/DDR2	85	400	375	128	o/-	4	8	90	112	3.603	21,0	26,2
45	ATI Radeon X1550	256/DDR2	65	550	400	128	-/o	2	4	90	105	2.875	7,1	14,2
46	ATI Radeon X1300 Pro	256/DDR2	72	600	400	128	-/o	2	4	90	105	2.875	6,6	13,7
47	ATI Radeon X1300	256/DDR2	65	450	250	128	-/o	2	4	90	105	2.058	4,7	8,4
48	ATI Radeon X1050	256/DDR2	59	400	333	128	-/o	2	4	110	75	1.907	4,9	9,2
49	nVidia GeForce 7300 GS	256/DDR2	65	550	540	64	-/o	3	4	90	112	2.110	2,7	4,7
50	nVidia GeForce 7100 GS	128/DDR	39	350	333	64	-/o	3	4	90	112	1.431	2,6	5,3

■ CHIP satınalma tavsiyesi ■ Yeni ürün ● Var - Yok * Unified Shader sayesinde esnek dağıtım

Ekran kartları

CHIP performans endeksi: Değişik

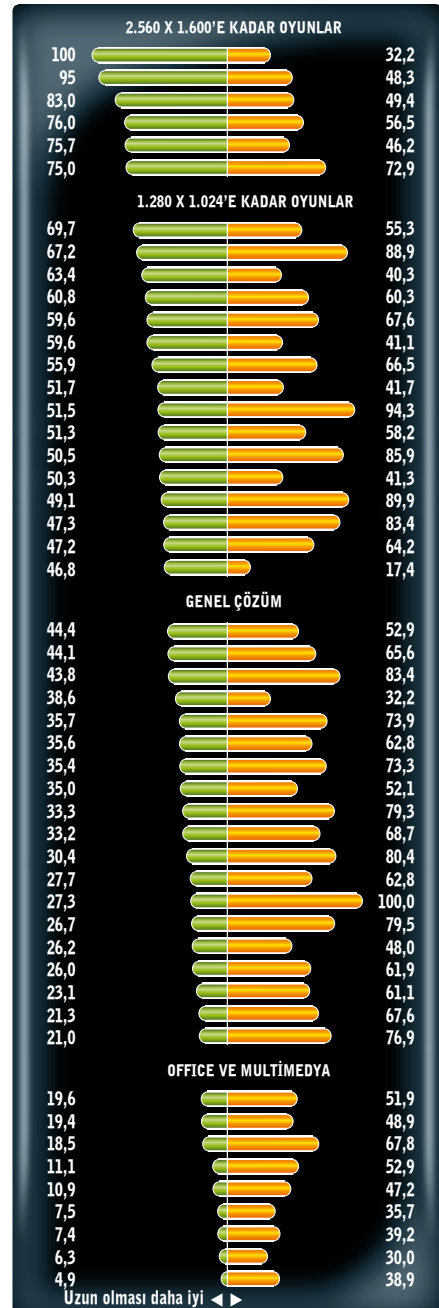
3B motorlara sahip çeşitli oyun benchmark'ları birbirine ekleniyor ve en iyi GPU en yüksek değer olan 100 alıyor, diğerleri ona göre sıralanıyor.

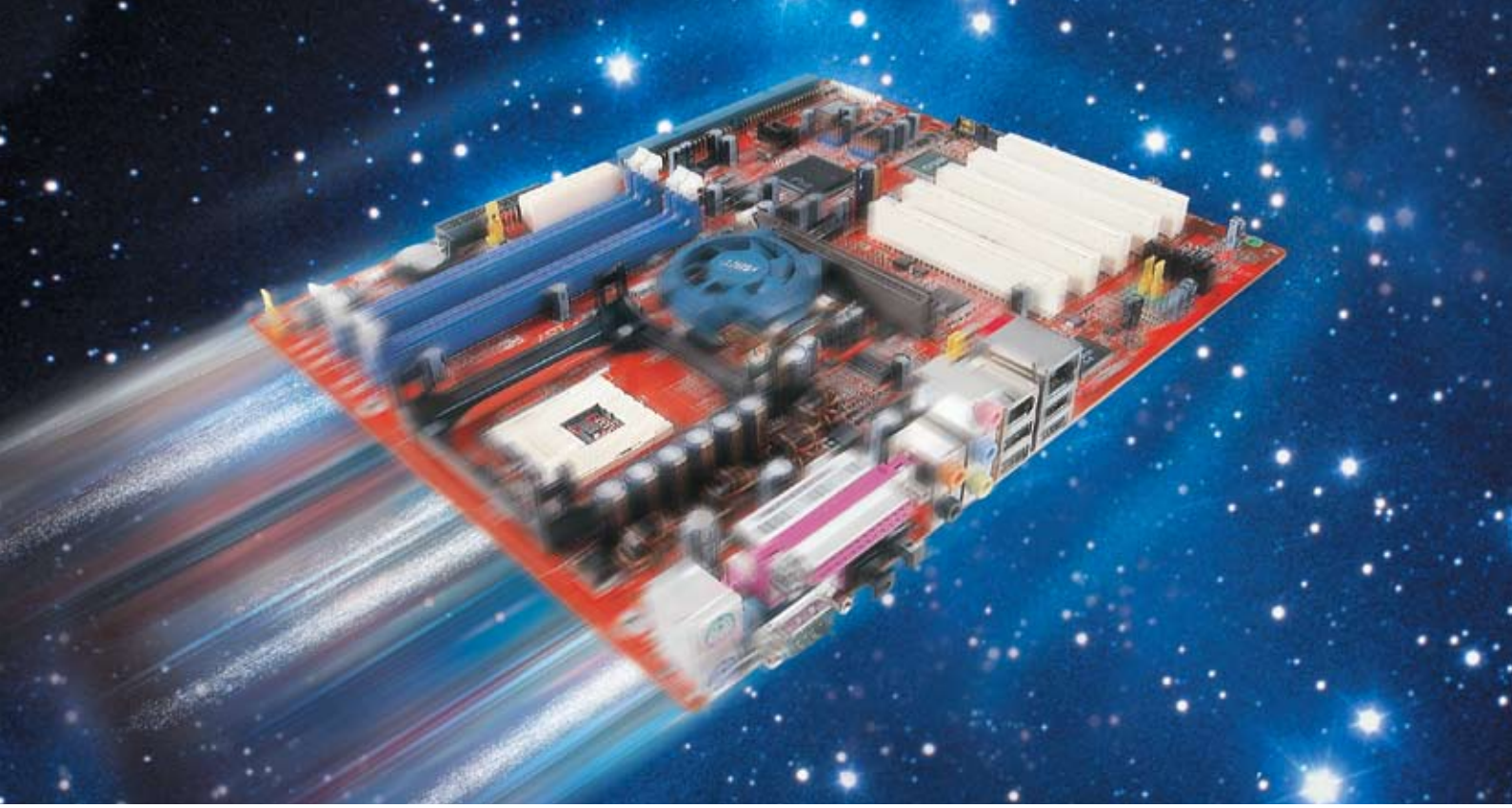
CHIP fiyat-performans endeksi: 3B

kartlarda fiyat performans oranı tutarlı. İki kat fiyata iki kat performans alıyorsunuz. Turuncu çubuk ne kadar uzunsa, fiyat-performans oranı da o kadar iyi demektir.

CHIP GPU kılavuzu

Performans puanı (100 üzerinden) | Fiyat/Performans puanı (100 üzerinden)

Mavi gizem BIOS

Daha hızlı, daha sessiz, daha güçlü çalışmak için gereken cevher PC'nizin BIOS'unda saklı. Üstelik buradan 900 \$ değerinde overclock bile mümkün!

Bu yazıda

En ilginç 13 BIOS seçeneği

Güncelleme: Yeni BIOS'a giden üç yol

İnce ayar: Intel Core 2 Duo E4300

EFI: Geleceğin BIOS'u

Mavi, gizemli ve incelikli. BIOS nice profesyoneli bile şaşırtabiliyor. BIOS'a girmek için önyüklem sırasında [Delete] ya da [F2] tuşuna basmanız yeterli. Aynı şekilde, eğer değişiklik yapmadan çıkmak istiyorsanız basacağınız tuş [ESC]. Doğru BIOS ayarları sayesinde bilgisayarınızdan daha yüksek performans alabilirsiniz. CHIP en mühim işlevleri ve sisteminizi nasıl ciddi oranda güncelleyebileceğinizi anlatıyor. Seçenekler, pazar

lideri ASUS ve MSI'nin yaygın anakartlarında neredeyse aynı. Bazı seçenekler BIOS'tan BIOS'a farklılık gösteriyor, bazılarındaysa hiç bulunmuyor.

Başlamadan bir uyarı daha yapalım: Bölüm başlıklarındaki semboller, bu seçeneklerin sisteminizde ne tarz bir iyileştirme yaptığını gösteriyor. Seçtiğimiz örneklerdeki isimlerden yola çıkarak, anakartınızın BIOS'unda karşılık düşen menü seçeneklerini bulabilirsiniz.

Bekleme modunu etkinleştirme

ACPI Suspend Type, ACPI Suspend Mode, Standby-Mode

Sisteminiz farkında olmadığınız çalışma seçeneklerine sahip. Normal çalışma şartları, örneğin Windows'un çalıştığı kip "S0" olarak biliniyor. Sistemin biraz

soluklandığı ve hemen çalışır hale döndürülebileceği kip "S1"; tüm etkin verinin ana hafızaya yazıldığı güç tasarrufu kipiye "S3" adına sahip. Sistemi teorik olarak daha hızlı başlatan ama bariz biçimde daha fazla güç tüketen S1 kipi ise öntanımlı olarak kullanılıyor.

BIOS: Acil kurtarma

Eğer bir yapılandırma değişikliğinden sonra sistem açılmazsa, tek çare BIOS'u sıfırlamakta. PC'nizin elektrikbağlantısını kesip anakartınızdaki bir jumper'ın yerini değiştirmeniz gerekiyor (anakartınızın kitapçığına bakın). Alternatif olarak, BIOS pilini yerinden 30 saniye süreyle sökebilirsiniz de.

CHIP'in tavsiyesi: *Auto* ya da *S1&S3* ayarları ideal. Böylelikle, bekleme kipi etkinleştirildiğinde PC'nin hangi duruma geçeceğine işletim sistemi karar veriyor. S3 kipini, bekleme kipinde PC'nin tüm fanlarının durmasından ya da bilgisayarı tekrar çalıştırmak için güç düğmesine basılması gerektiğinden tanıyabilirsiniz. Bilgisayar bu durumdayken neredeyse kapalı olduğu zamanki kadar az güç harcıyor.

CPU çevrimini otomatik yönetin

C1E Support, C1E Function, Cool'n'Quiet, Cool'n'Quiet control

Intel'in C1E desteğine, AMD'ninse Cool'n'Quiet teknolojisine sahip yeni işlemcili anakartlarda işlemcinin atıl kaldığı durumlarda saat hızını düşürebiliyorsunuz. Core işlemcilerde bu değer 6, AMD'nin 64 bitlik işlemcilerindeyse 5.

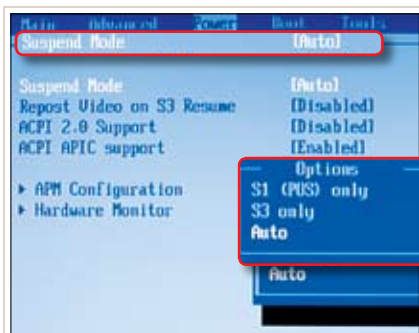
CHIP'in tavsiyesi: Bu seçenekleri etkinleştirin, zira çarpan değeriyle birlikte işlemcinin çekirdek voltajı da düşüyor. Böylelikle güç sarfiyatını ve ortaya çıkan ısıyı azaltacak, hem soğutma masrafindan kurtulacak, hem de fanın daha sessiz çalışmasını sağlayacaksınız. AMD anakartlar için ayarı *Auto*'ya, Intel'ler içinse *Enabled*'a getirin.

Not: AMD işlemcilerde ek olarak "minimum güç tüketimi" seçeneği işaretlenmeli.

CPU voltajını ayarlama

CPU VCore Adjust, CPU Over Voltage Control, CPU Voltage, CPU Vcore Voltage

Tüm işlemciler çalışma frekansını iş-

BEKLEME MODU "Auto" seçeneği, en iyi güç modunu işletim sisteminin seçmesine izin veriyor.

lemci saat hızına ve çarpana bakarak belirlir. Intel Core 2 Duo 4300'de bu rakam yaklaşık 200 MHz x 9 = 1.800 MHz. Yeni işlemcilerin büyük kısmı çarpanı düşürebiliyor ve E4300'de bu değer 6'ya kadar indirebiliyor.

CHIP'in tavsiyesi: Eğer Intel Celeron işlemciniz varsa, işlemciye yüzde ona varan değerlerde hız aşımı uygulanabilir. Bunun için, çarpanı küçük bir değere ayarlayıp FSB hızını yükseltmelisiniz. Böylece toplam saat hızlarında daha ince basamaklarla toplam saat hızını belirleyebiliriz. Çarpanın (FSB artırılmadan) daha küçük bir değere ayarlanması bilgisayarın daha sessiz çalışmasını, saat hızının düşmesini ve işlemcinin güç tüketiminin azalmasını sağlıyor.

İşlemci voltajını ayarlama

CPU VCore Adjust, CPU Over Voltage Control, CPU Voltage, CPU Vcore Voltage

Bu seçenek sayesinde işlemciye giden gücü doğrudan değiştirebilirsiniz. Var sayılan seçenek *Auto*.

CHIP'in tavsiyesi: Eğer sistemin işlemci frekansı hafifçe artırıldığında sistem kararlı çalışmıyorsa, voltajı biraz yükseltmek gerekebilir. Burada değişiklik yapmadan önce işlemcinizin normal voltajını öğrenmelisiniz. Bunun için CD/DVD'deki CPU-Z programından (**CHIP-Code** **BIOSTUNING**) faydalanabilirsiniz. Normal voltajı hiçbir şekilde %10'dan fazla artırmamalısınız.

Dikkat: Yüksek voltaj değerleri işlemcinize zarar verebilir.

Otomatik overclock

Dynamic Overclocking, AI Tuning, Overclock Options, Overclock Profile

Abit, Asus, Gigabyte ya da MSI gibi birçok üreticinin BIOS sürümünde işlemci, grafik kartı ve belleğe, sistem yüküne bağlı olarak dinamik bir şekilde hız aşırma uygulanabiliyor. Bu ayar sayesinde anakart sistem performansını %20'ye varan değerlerde artırabiliyor.

CHIP'in tavsiyesi: Eğer hız aşımı yapmak istemiyorsanız, seçeneği *Disabled* ya da *Auto*'da bırakın. Eğer hız aşımı konusunda biraz deneyim kazanmak →

Güncelleme yöntemleri: Yeni BIOS'a giden yol

"Çalışan bir şeyi kurcalama" ilkesi daima geçerlidir ama BIOS güncelleme söz konusu olduğunda bu kuralı çiğnediğinize geliyor. En son işlemcilerin tanınmasını sağlıyor, hataları gideriyor ve yararlı özellikleri etkinleştiriyor-sunuz. Güncellemeler birkaç şekilde uygulanabiliyor.

✓ **Windows araçlarıyla:** Güncellemenin en basit yolu anakart için geliştirilmiş Windows araçlarını (örneğin Live Update) kullanmak. Çoğu üreticinin bu amaç için CD'de verdiği ya da internet sitesinden sunduğu yazılımlar var. Avantajları, aracın bilgisayara internetten indirilen doğru BIOS'u kurması.

✓ **BIOS'tan:** Birçok anakartın BIOS'unda güncellemeyi mümkün kılan seçenekler bulunuyor. Örneğin Asus'larda bu, *EZ Flash* başlığı altındadır. Tek yapmanız gereken, önceden uygun BIOS sürümünü indirmek. Bu güncelleme bir CD, USB bellek, disket sürücü ve hatta disk üzerinde bulunabilir. Tek yapmanız gereken doğru dosya yolunu göstermek; dâhili araç geri kalan her şeyi hallediyor.

✓ **Veri taşıyıcıyla:** Eski ve zahmetli yol hâlâ işe yarıyor. Bir disket hazırlayın, güncelleme aracını ve üreticinin sunduğu BIOS kalıbını diskete kaydedin ve bilgisayarınızda DOS'a geçin. Şimdi komut satırından güncelleme aracını çalıştırın. BIOS kalıp dosyaları 2 MB'ı aşan en son anakartlarda CD'ler ve USB bellekler de açılış ortamı olarak kullanılabilir.

DVD'deki araçlar

En önemli BIOS ince ayar yazılımları **CHIP-Code** **BIOSTUNING** altında.

- CrystalCPUID 4.10
İşlemci saat hızını Windows'ta değiştirin
- ClockGen 1.0.5.3
Sistem saat hızı oranını ayarlayın (FSB, PCIe, RAM).
- CPU-Z 1.39
Tüm sistem bilgileri parmağınızın ucunda

CHIP DVD

istiyorsanız burası tam biçilmiş kaftan, zira bu menülerde çok az risk var. Asus'ta *Advanced / JumperFree Configuration / AI Tuning* seçeneği altından *AI N.O.S'*u etkinleştirin. MSI'da ise birçok hız aşımı seviyesi var. Örneğin *Captain* seçeneği yüzde beş artış sağlıyor. Dikkat: Tüm overclock işlemlerinde olduğu gibi, dinamik modların kullanımında da ölçülü davranmak gerekiyor; yoksa kullanılan donanımına göre artış yerine karsızlığa yol açabiliyor.

Daha hızlı açılış ➡

Quick Boot, Quick Booting

Bu seçenekle sistem başlangıcında hafıza testlerini ve sabit disk sorgularını devre dışı bırakabilir, böylece açılış çabuklaştırabilirsiniz.

CHIP'in tavsiyesi: Açılış ayarlarında bu seçeneği *Enabled* konumuna getirerek vakit alan açılış prosedüründen kurtulmak elinizde.

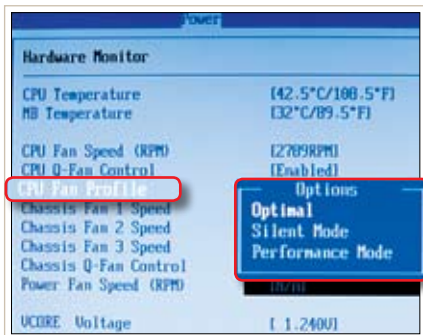
Fanların dizginini elinize alın

CPU/Chassis Fan Control, CPU Q-Fan Control

CPU Fan Ratio, CPU Fan Start

BIOS'ta sisteminizi sessizleştirmekten tutun da en serin halde çalıştırmaya varıncaya kadar farklı amaçlarla kullanabileceğiniz fan denetim kipleri bulunuyor. İsterseniz elle ayarlamak yerine hepsini otomatikçe de bağlayabilirsiniz.

CHIP'in tavsiyesi: Bu seçenek daima *Enabled / Auto* değerinde durmalı. PC'niz özellikle atıl durumdayken gürtültüsüz çalışmalı. Kimi zamanlar (örneğin Asus P5B modelinde) bir dizi

CPU FAN PROFİLLERİ Bazı BIOS sürümlerinde otomatik fan kontrolü için birkaç profil var.

Özel araçlar: Windows altında BIOS'a ince ayar

Kimi BIOS ayarları Windows arabirimi altından bile kolayca değiştirilebiliyor. Bu konuda en iyi iki araç DVD'de bulabilirsiniz (**CHIP-Code** © **BIOSTUNING**)

■ CrystalCPUID

CrystalCPUID aracıyla yeni işlemcilerin sadece çarpan değeri değil, çekirdek voltajı da işlemci yüküne bağlı olarak ayarlanabiliyor. Bu yöntem Intel Pentium 4 (3,0 GHz) ve yukarısında, hatta AMD Athlon'larda bile geçerli. Gerekli ayarlar *File / Multiplier Management Setting* başlığı altında bulunabilir. *Function* menüsündeki *Real Time Clock* özelliği de bilhassa faydalı, çünkü işlemcinin o anki frekansını gösteriyor.

■ ClockGen

ClockGen, işletim sistemi çalışırken bile **PLL Control** menüsünden ilgili tüm saat hızı değerlerinin (FSB / RAM) değiştirilmesine olanak tanıyor. Ancak doğru sat hızı üreticisine sahip olup olmadığınızı öğrenmelisiniz. Bu otomatik olarak gerçekleşiyor ama bulunamazsa kendiniz aramalısınız; www.cpubid.com/clockgen adresinde olduğu gibi. Saat hızı oranlarının başarılı şekilde düşüşü gerekirse *Clocks* menüsünden takip edilebiliyor.

profilden seçim yapma şansınız da bulunuyor: *Performance* seçeneğinde fan daima tam kapasite çalışırken *Optimum*'da sıcaklığa bağlı olarak çalışıyor. *Silent* ise iyi soğutulan sessiz sistemler için uygun, çünkü fanın dönüşü daha da yavaşlıyor.

Gereksiz aygıtları kapatın ➡

S-ATA/P-ATA Control, Hard Disk Controller,

P-ATA Keep Enabled

Zengin özelliklere sahip anakart modellerinde sabit diskler ve optik sürücüler

için daha fazla S-ATA ya da P-ATA portu sunan ek denetçiler bulunuyor.

CHIP'in tavsiyesi: Eğer anakartınızda ek aygıtlar yoksa ek denetçiyi devre dışı bırakarak açılış süresini kısaltabilirsiniz, çünkü denetçilerdeki sürücülerin tanınması için uğraşılıyor.

LAN denetimini devre dışı bırakın ➡

POST Check LAN Cable, LAN Cable Status

Açılış sırasında BIOS bilgisayara bir ağ kablusunun bağlı olup olmadığına bakabilir ve bağlı değilse bir ileti verip onay bekleyebilir.

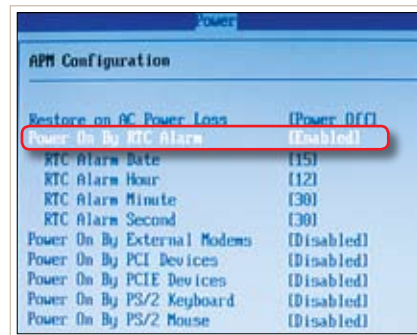
CHIP'in tavsiyesi: Bu seçenek eğer kablo sık sık söküp takıyorsanız veya kablo sürekli takılı kalmalıysa (örneğin firma ağlarında) gerekli. Yoksa *Disabled* seçeneğine alıp devre dışı bırakmak vakit kazandırabilir.

PC'niz kendiliğinden çalışsın

Power On/Resume By RTC Alarm,

Power On Source Timer

PC'nizin siz yokken de önceden belirlenmiş bir tarih ve saatte çalışmasını sağlayabilirsiniz. ➡

POWER ON BY RTC ALARM Bu işlevle bilgisayarınızın bir saatte açılmasını sağlayabilirsiniz.

Ücretsiz işlemci gücü: Intel Core 2 Duo ile hız aşırma

130 Dolar etiket fiyatıyla satılan, Intel'in hesaplı işlemcisi Core 2 Duo E4300'den (1,8 GHz) çok şey beklemeyebilirsiniz. Ancak BIOS'tan yapabileceğiniz küçük birkaç ayar ile işlemciyi hakiki performansına kavuşturabilir, hatta Intel'in lüks işlemcisi Core 2 Duo X6800 EE'ye (yaklaşık 1000 Dolar) toz yutturabilirsiniz.

■ Gereken donanım

Intel'in E4300'ü şu anda daha düşük bir saat hızıyla yapay olarak yavaşlatılan Core 2 Duo işlemciler arasında. Diğer tüm Core 2 Duo'lar 266 MHz sistem saat hızına (1.066 MHz FSB) sahip. Tüm Core 2 Duo modelleri aynı üretim hattından geçtiği için, E4300'ün çıkabileceği hız, pahalı ağabeylerininkinden daha düşük değil. Böyle hayret verici bir performansa doğru anakarta (mesela Asus P5BE Plus), hızlı bir DDR2 belleğe (örneğin Corsair TWIN2X1024-6400C4) ve ArcticCooling Freezer 7 Pro gibi iyi bir fana sahipseniz, bahsettiğimiz hız artışı sizin için bir rüya değil.

■ Dikkat: Üründen ürüne değişiyor

Her E4300 aynı hız aşımı potansiyeline sahip değil. Mevcut kararlı yapılandırma-dan yola çıkarak hızı yavaş yavaş yükseltebilirsiniz, tavan 3 GHz. Asus'un PC Probe II'si gibi bir yazılım kullanın ve gözünüzü işlemcinin ısısından ayırmayın. Yük altındayken bile sıcaklık 75 dereceyi geçmemeli

BAŞARININ KANITI

Ücretsiz performans artışı: Hız aşımı yapılan E4300 tüm testlerde Intel'in "Extreme CPU"suna kafa tutuyor.

3DMark06

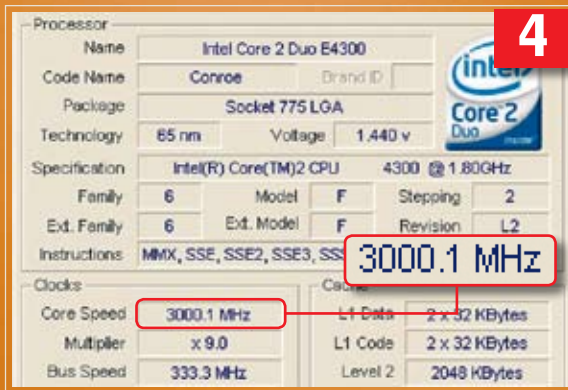
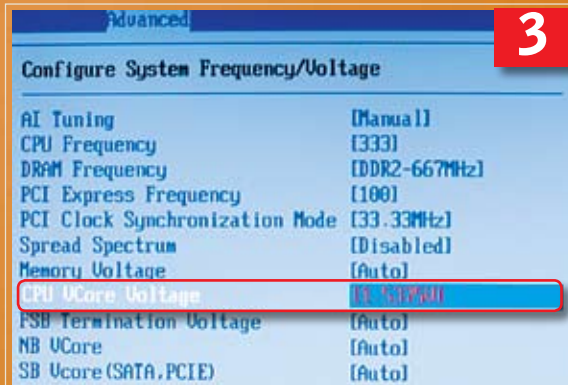
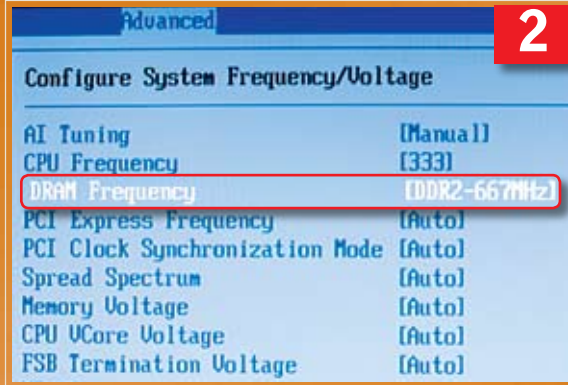
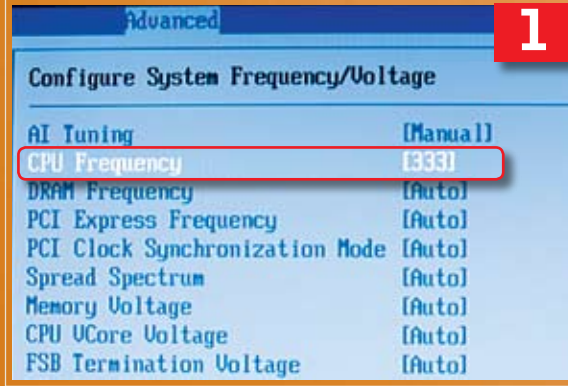
E4300 (1,8 GHz)	5.493 Puan
E4300 (3,0 GHz)	6.303 Puan
X6800EE (2,9 GHz)	6.411 Puan

PCMark05

E4300 (1,8 GHz)	5.642 Puan
E4300 (3,0 GHz)	7.631 Puan
X6800EE (2,9 GHz)	7.401 Puan

Cinebench 95

E4300 (1,8 GHz)	562 Puan
E4300 (3,0 GHz)	927 Puan
X6800EE (2,9 GHz)	900 Puan

CPU SAAT HIZI Sistem saat hızını ayarlamak için (CPU Frequency) Advanced ya da Manual seçenekleri altından hız aşımı değerlerine ulaşın ve CPU frekansını hafife artırın. Sistemin kararlı çalıştığından emin olmadan değer artışına gitmeyin. İdeal olarak 333 MHz'e ulaşmanız gerekiyor. E4300 bu hızda tam 3.0 GHz ile çalışıyor.

BELLEK SAAT HIZI Sistem saat hızı DRAM saat hızını da etkiler. Bu hızın DDR2 667 standardını aşmamasını ve hafıza bağlantısının daima bir emniyet payı olması gerektiğini unutmayın. PCI Express saat hızını (PCI express frequency) 100 MHz'e ve PCI saat hızını (PCI Clock synchronization mode) 33,33 MHz'e yükseltin.

VOLTAJ Eğer işlemciniz saat hızı artışından sonra tamamen kararlı çalışmazsa, çalışma voltajını hafifçe yükselterek "ikna" etmeyi deneyebilirsiniz. Test işlemcimizde 1,37 voltluk standart voltajı 1,44 volta çıkarmak yeterli oldu. Dikkat: Değer hiçbir şekilde 1,54 volt'u geçmemeli!

SONUÇ Windows altında CPU-Z (www.cpubid.com) aracılığıyla mevcut işlemci değerlerini görebilirsiniz. E4300'ünüz artık 3.0 GHz (9 x 333 MHz) hızında çalışacak ve çabanızın karşılığı, BIOS'tan basit birkaç tıklamayla 900 Dolar değerinde işlemci gücü artışı olacak.

CHIP'in tavsiyesi: Örneğin medya PC'nizin çalışması gerekiyorsa ve bekleme modunu kullanmak istemiyorsanız bu seçeneği *Enabled*'a getirin. Şimdi gereken tarihi (her gün bile olabilir) ve uygun saati girin. PC'niz kendiliğinden çalışacaktır.

Hafızayı hızlandırın

Configure DRAM Timing by SPD, DRAM Timing Setting

Bellek denetçisinin RAM üzerindeki depolama hücrelerini doğru dürüst kullanabilmesi için belirli gecikme sürelerine uyulması gerekiyor.

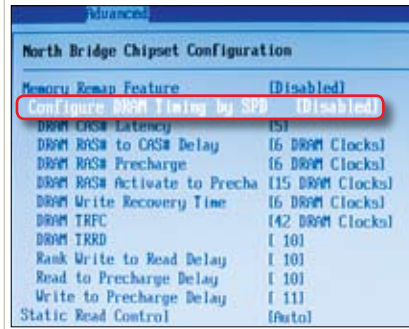
Bu değerlerin genelde CAS (Column Address Strobe) gibi isimleri var ve genellikle saat hızı döngüsü cinsinden belirtiliyor. Eğer bellek tam saat hızıyla çalışmıyorsa, gecikme sürelerinin düşürülmesi PC'nizin performansında yüzde birkaçlık bir artış sağlayabilir.

CHIP'in tavsiyesi: Eğer seçeneği *Auto* ya da *Enabled*'a bırakırsanız BIOS ilgili değerleri doğrudan bellekten okur. Eğer belleği daha da hızlı çalıştırmak istiyorsanız gecikme sürelerini biraz kısaltabilirsiniz (her birini en fazla bir döngü azaltın.) Yeni gecikme sürelerini Windows altında CPU-Z aracıyla öğrenebilir ve etkisini PCMark05 gibi (www.futuremark.com) yazılımlarla görebilirsiniz. Bellek zamanlamalarındaki ufak bir değişiklik bile sistemin açılmamasına sebep olabilir.

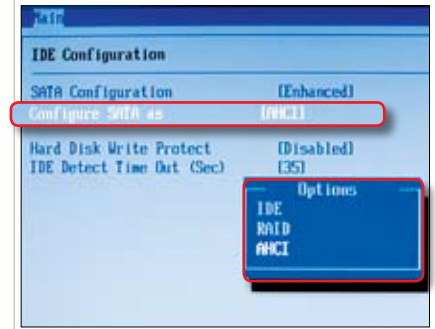
Daha iyi açılış sırası

Boot Device Priority, Boot Order, Boot Sequence

Açılış menüsünde işletim sisteminin yükleneceği veri ortamlarının sırasını (önceliğini) belirtebilirsiniz. CHIP'in tavsiyesi: Sabit diskinizi en tepeye koyun. Böylece BIOS'un her açılışta önce disket, DVD ya da ağ bağlantısına bakıp önyükleme yapabilen ortamları araması gerekmez. Eğer yeni işletim sistemi kurarsanız ya da diskten çalışabilir (live) işletim sistemlerini (örneğin DVD üzerindeki Knoppix-Linux'u) kullanırsanız DVD sürücüyü sabit diskin önüne alabilirsiniz.

BELLEK ZAMANLAMASI Hızlı RAM modülleri, iyileştirilmiş bellek ayarlarından faydalanabilir.

S-ATA Windows kuruyorsanız RAID ya da AHCI kipiyle sabit diskleri hızlandırmak elinizde.

S-ATA disk yapılandırması

S-ATA Configuration, S-ATA Controller, S-ATA Mode, S-ATA Port Speed Settings

S-ATA portu olan yeni model sait diskler anakartlarda üç farklı kipte çalıştırılabilir: Eski P-ATA standardıyla uyumlu IDE kipi, ikinci nesil SATA diskler için yüksek kapasiteli AHCI kipi ve birden çok sabit disk için güvenli ve hızlı RAID ağ kipi.

CHIP'in tavsiyesi: Çalışan bir PC'de bu seçeneğe hiç dokunmayın, yoksa bilgisayarınız bir daha açılmayabilir. Ancak sisteminizi yeni kuruyorsanız farklı seçenekleriniz var. Eğer önceliğiniz performans değilse, basit IDE kipini seçebilirsiniz. Eğer birden çok diski birbirine

bağlayıp verileri aynalamak (RAID 1) istiyorsanız ya da aktarım hızını artırmaya niyetliyseniz (RAID 0) o zaman RAID seçeneğini işaretlemelisiniz.

Fakat Windows kurarken anakartınızla gelen ek bir sürücüyü ihtiyacınız olacak. AHCI kipi de Windows kurulumu sırasında ek sürücü gerektiriyor ama S-ATA sabit disklerin "Hot-plug" edilmesine, yani çalışan bir sisteme bağlanmasına ya da NCQ denilen komut sıralama özelliğinden yararlanmasına izin veriyor. Bu son yöntem sabit disk sorgularını en kısa yol ilkesi uyarınca sıralıyor ve bilgisayarınızı on kata kadar hızlandırabiliyor. ■

TL / Barış Emre ALKIM, balkim@chip.com.tr

Geleceğin BIOS'u: Geliştirilebilir firmware

Intel firması bundan dokuz yıl önce, klasik BIOS'un yerine geçmesi için EFI'yi (Extensible Firmware Interface) duyurdu. Şu anda 2.0 sürümü mevcut olsa da, tüm o debdebeli duyurulara rağmen EFI'yi PC sektöründe kullanmak mümkün olmadı (Windows Vista'dan önce piyasaya çıkacağı kesin deniyordu).

2005'ten bu yana Microsoft, AMD, Dell, HP, IBM ve BIOS üreticilerinden AMI ve Phoenix aynı hedefin peşinde. Geleceğin BIOS standardı UEFI (United yani Birleşik EFI) olarak biliniyor. EFI'nin başta gelen özellikleri tümleşik ağ modülleri (sürücü yazılım olmadan ağ erişimi), yüksek çözünürlüklü grafikler ve ba-

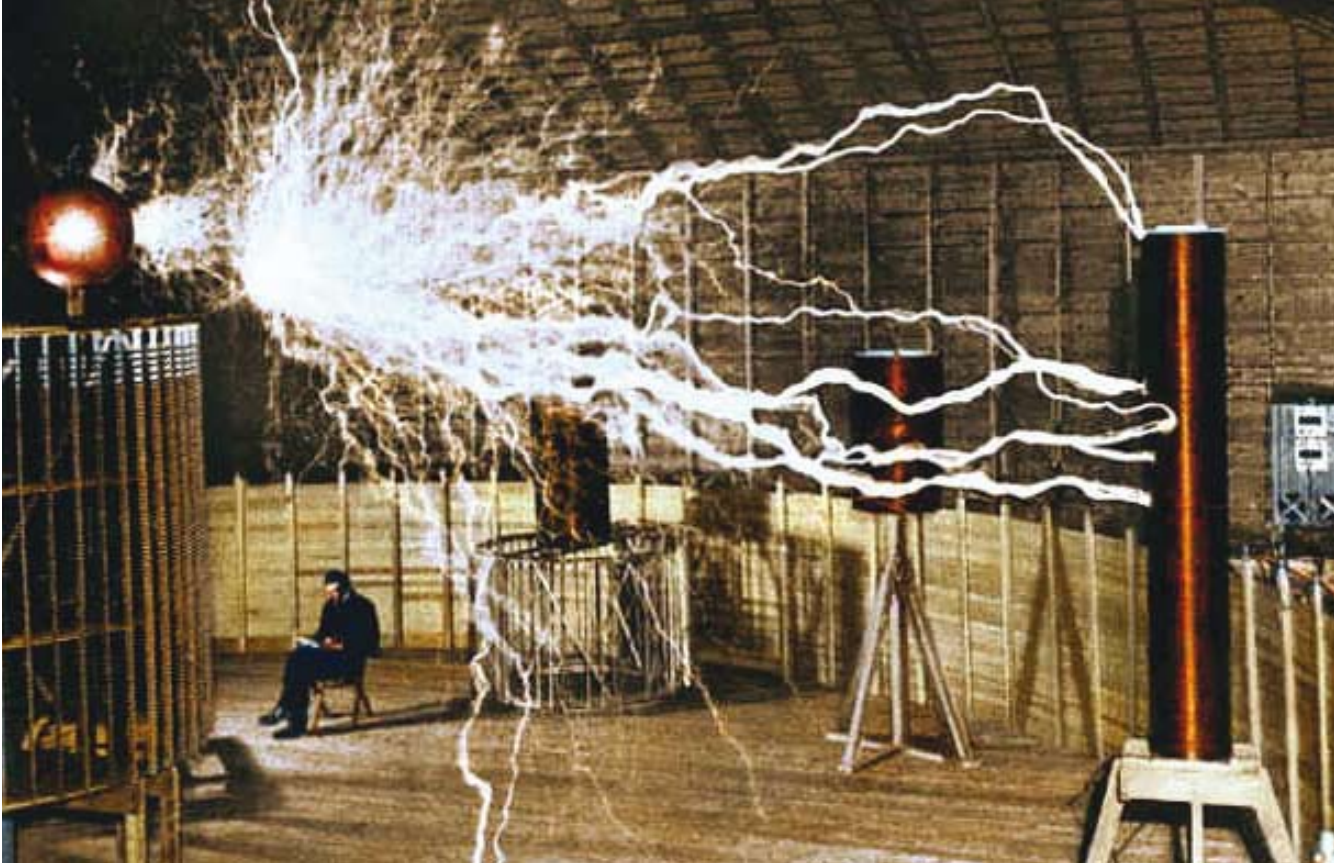
ğımsız bir yükleyici. Ayrıca sistemden bağımsız aygıt sürücülerini doğrudan EFI'ye entegre edilebiliyor ve bu tarz aletler tüm işletim sistemleri altında çalışabiliyor. Bir diğer avantaj ise EFI'nin hiçbir uğraş gerektirmeden de klasik BIOS'lar gibi, 64 bit işletim sistemleriyle tamamen uyumlu olması.

Bariz avantajlarına rağmen, Microsoft ilk başta planlanan EFI desteğini Vista'ya koymayacağını Mart 2006'da açıkladı.

Öte yandan, Apple öncülük bayrağını tekrar eline aldı. EFI artık Intel tabanlı tüm Mac'lerde kusursuz çalışıyor.

Bilgi: www.uefi.org

Elektrikte devrim

Yüzyılın başından beri hayal olan bir teknoloji, havadan kablosuz elektrik iletimi nihayet gerçek oldu. Witricity'nin sağlığa etkisi henüz bilinmiyor.

Amerikalı bilim adamlarının geliştirdiği ve “Wireless” (Kablosuz) ile “Electricity” (Elektrik) kelimelerini birleştirerek “Witricity” ismini verdikleri teknoloji sayesinde, elektriği kablosuz olarak iletmek artık mümkün. ABD’nin Boston kentindeki Massachusetts Institute of Technology (MIT) üniversitesindeki bilim adamlarının geliştirdiği sistem, efsanevi fizikçi Tesla’nın yüzyılın başında temellerini attığı kablosuz güç iletimi konusunda bir devrim kabul edildi ve bütün bilim dünyasını ayağa kaldırdı.

Tesla’nın yüzyılın başında, elektriği bir oyuncak gibi kullandığı söylenmiş, evinde duvarların arasında, odanın için-

de, elektriğin yıldırımlar çakarak serbest olarak dolaştığını gösteren fotoğrafları çekilmiştir.

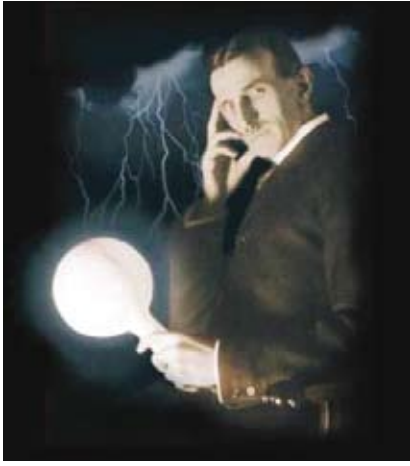
GİZEMLİ BİR FİZİKÇİ: TESLA

Atmosferde elektrik iletilebilir

Ancak Tesla’nın yüzlerce icadı ve çalışması arasında en ilginçinin ve belki dünyayı değiştirecek olanının, yeryüzünün kabuğu ile atmosfer arasındaki gerilimin çok büyük bir elektrik enerjisi ürettiği, doğru frekansta çalışacak bir sistem sayesinde havadan elektrik akıtmanın mümkün olacağı yönündeydi. Hatta bir deneyinde 40 kilometre uzak-

taki bir ampülü yaktığı dönemin notlarını tutanların kaydına geçmiştir ama bu deneyde 40 kilometre uzaktaki bir sistemi harekete geçirip, ampule elektrik verecek güç kaynağını çalıştırmak için radyo dalgaları ile bir çeşit “uzaktan kumanda” mı yarattığı yoksa, 40 kilometre uzağa enerji mi ilettiği net değildir. Tesla’nın ölümünden sonra Amerikan hükümetinin bütün çalışmalarına ve belgelerine el koyması ve kilit altına alması ise onun dünyayı değiştirmeye, enerji tekellerini kırarak sonsuz ve bedava bir enerji kaynağını keşfetmeye ne kadar yaklaştığını bilmemizi engeller.

MIT’de yapılan deneyde ise Tesla’ya atfedilen 40 kilometrelik mesafenin ya-

NIKOLA TESLA Ampülü elinde tutan çılgın fizikçinin deneyleri ve çalışmaları artık devlet sırrı.

BİR AMPUL Bilim adamlarının yakmayı başardığı minik ampül bütün dünyayı heyecanlandırdı.

nına bile yaklaşılmassa da, güç kaynağından 2 metre uzaktaki, güç kanağı ile hiçbir fiziksel bağlantısı bulunmayan 60 watt gücündeki bir ampul, kablosuz olarak gönderilen enerji sayesinde yakılabildi.

UZAYDAN DÜNYAYA

Lazer ışınıyla elektrik iletimi

Enerjiyi kablosuz olarak yaymanın teorisini uzun zamandır biliniyordu. Uzaydan dünyaya elektrik enerjisi iletmek için lazer ışını gibi belli bir noktaya yönelen enerji demetleri kullanma fikri üzerinde de yoğun bir çalışma vardı ancak hiçbir ışın kullanmadan, tamamen

havadan, görünmez bir dalga olarak elektriği belli bir hedefe yöneltmek mümkün değildi. Bu çalışmalar, enerjinin verici kaynaktan her yönde doğru, küresel biçimde dağılması ile sonuçlanıyordu. Araştırma ekibindeki bilim adamlarından Dç. Marin Saljagic, elektriği kablosuz olarak belli bir noktaya yönlendirebilmek için verici ile alıcı arasında belirli bir frekansta titreşim, yani "rezonans" yarattıklarını ifade ediyor.

EVRENİN SIRRI REZONANS

Aynı frekansta titreşen verici ve alıcı

Aynı frekansta rezonans yapan iki cismin çok güçlü şekilde birbirlerine bağ-

landıklarını belirten Slojagic, bu bağlantıyı müzik aletlerinin çalışma prensiplerine hatta opera sanatçıların doğru frekansa ulaştıklarında cam bardakları kırabilmeleri gibi örneklerle açıklıyor.

Araştırma ekibi, gönderilen enerjinin yarısından fazlasının havada kaybolduğunu, bu yüzden sistemin henüz etkin kullanıma hazır olmadığına altını çizerek, kullanılabilmesi için şu andaki düzeyin iki katı daha fazla etkin çalışan bir sistem yaratmaları gerektiğini ifade ediyorlar.

Öte yanda, havadan gönderilen elektriğin, mekandaki canlı organizmalara, elektrikli ayalara, elektronik/dijital cihazlara, kredi kartı gibi manyetik sistemlere zarar vermediğini tespit ettiklerini de dile getiriyorlar. Bu konuda daha çok araştırma yapılması gerekiyor zira havadan geçen elektriğin "elektrik çarpması" gibi ani bir etkisi olmasa da, şehirlere elektrik taşıyan yüksek gerilim hatlarının altında, yakınında bulunan yerleşim bölgelerinde kanser vakalarının normalin üstünde görüldüğüne dair araştırmalar olduğu da biliniyor. Witricity'e uzun süre maruz kalan canlı organizmalar üzerindeki etkisinin ne olacağını kestirebilmek için uzun yıllar süren araştırmalara ihtiyacı olduğu, birkaç yıl içinde evlerimize girecek pratik bir teknoloji olmadığı aşikâr. ■

Bilgi için: www.mit.edu

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

SAĞLIK PROBLEMLERİ Yüksek boyutta elektrik akımının geçtiği hatlara yakın kurulmuş yerleşimlerde kanser vakalarına normalin üzerinde rastlanması, kablosuz elektrik konusunda endişelere neden oluyor.

Kartlar dağıtıldı, oyun yeniden başlıyor!

Grafik devleri ATi ve nVidia yeni ekran kartlarını piyasaya sürerken DirectX10 desteği ile beraber yepyeni bir yarışa beraber tanık oluyoruz.

Bu yazıda

DirectX 10 ve Vista stratejileri

Güç gereksinimi ve soğutma

Oyun için ekran kartları

ATi ve nVidia'nın yarışına yıllardır tanık oluyoruz. Her iki firma da en iyi grafik kartını üretip oyuncuların vazgeçilmez markası olmak için çaba sarf ediyor. Geçtiğimiz seneye kadar bu yarış açıkçası biraz yavaşlamıştı. Her iki firma da mimarilerinde ciddi değişikliklere gitmeden hafıza türü, üretim teknolojisi, grafik işlemcisi sayısı gibi değişkenlerle oynayarak arayış

maya çalıştı. Performans artışı elbette oldu, fakat grafik olarak oyunlara yeni bir soluk getiremedi. Ta ki DirectX 10'un gelişine kadar.

DIRECTX 10 VE VISTA

Oyun için işletim sistemi

Windows 95 ilk çıktığında oyun yapımcılarını Windows platformuna geçirmek için Microsoft büyük uğraş vermişti. Zira sistem kaynaklarını büyük ölçüde tüketen Windows üzerinde bir de oyun çalıştırmak yapımcılarına pek de çekici gelmiyordu. Bunun üzerine Microsoft yapımcıların işlerini kolaylaştıracak bir

uygulama programlama arayüzü geliştirerek Windows'u oyun için daha cazibedici bir platform haline getirdi. Windows'u bu kadar yaygın bir işletim sistemi haline getiren en büyük nedenlerden biri DirectX'tir demek bu noktada yanlış olmaz.

Görünen o ki Microsoft aynı stratejiyi şu an Windows Vista için kullanıyor. DirectX 10'un vaat ettiği grafiklere hayran kalan tüm kullanıcıların taleplerine rağmen firma, DirectX 10 desteğini sadece Vista'da sunacağını belirtti. Bu stratejinin satışları artıracığına şüphe yok. Tabii sadece kullanıcıları ikna etmekle iş bitmiyor. Microsoft grafik kartı

COMPANY OF HEROES Son zamanların popüler stratejilerinden biri olan COH son çıkan yamasıyla DirectX 10 desteği sunuyor. Işık ve gölge efektleriyle daha gerçekçi duran sağdaki resim DirectX 10'un marifeti.

devleriyle masaya oturarak DirectX 10 desteğinin yeni nesil kartlarda buluna-
cağını garantiledi. Bununla beraber Di-
rectX 10 uyumluluğu için gerekli dona-
nım özelliklerini de net bir şekilde çizdi.
Böylece grafik işlemcisi üreticilerini bel-
li bir doğrultuda üretime sevkederken
oyun yapımcılarının işlerini de kolay-
laştırdı. Bu ise göz kamaştırıcı patlama-
lar, kırışmış ciltler ve sayıları artmış
düşmanlar olarak oyunculara geri dö-
nüyor.

DONANIM HAZIR, YAZILIM YOLDA

DirectX 10 oyunları

Geçtiğimiz senenin Aralık ayında yaptı-
ğımız ekran kartı testimizde, DirectX 10
destekli oyunların henüz piyasaya çık-
mamış olması nedeniyle nVidia 8000
serisi ekran kartlarının DX10 perfor-
mansını ölçmemize bir engeldi. Aynı
zamanda ATi'nin 8000 serisine cevabı
olan R600 çekirdeğini henüz oyuncular-
la tanıştırmamış olması teraziyi NVidia
tarafına çeviriyordu. Bugün ise AMD'nin

nVidia'ya cevabı olan Radeon HD 2900
XT serisi kartlarını geç de olsa piyasada
bulmak mümkün. Daha uygun fiyatlı
2600 ve 2400 serisi ise maalesef henüz
raflarda yerini alabilmiş değil. Aslına
bakarsanız DirectX 10 desteği için ge-
rekli Unified Shader (birleştirilmiş kap-
lama) mimarisini çok önceden Xbox

360'taki Xenos grafik çekirdeğinde kul-
lanan AMD'nin bu gecikmesi pek de
doğal değil. Bununla beraber Sapphire
Türkiye, HD 2600 ve 2400 serisi kartla-
rının Temmuz'un başında Türkiye'de
satışa sunulacağını duyurdu. Gelecek
ayki Top10 listemizde bu kartların ay-
rıntılı performans bilgilerini bulabile-
ceksiniz.

Uygulama açısından durum daha da
iyi. DirectX 10 testimizde kullandığımız
Call of Juarez ve Company of Heroes
için yamalar çıkmış durumda. Merakla
beklenen StarCraft 2, Unreal Tourna-
ment 3 ve Age of Conan gibi oyunlar ise
yolda. Bu başlıkların ekran kartı tercihi-
ni DX10 desteğine yönelteceği bir ger-
çek. Özellikle de bir önceki nesil Radeon
1xxx ve GeForce 7xxx serisi kartların fi-
yatlarının (yeni kartların satışı için) he-
nüz ciddi bir düşüş göstermediğini göz
önünde bulundurursak. Yine de bir pa-
zarlama stratejisi olarak sabit tutulan
fiyatların eninde sonunda düşeceğini
akıldan çıkarmamak gerekiyor. Bu yüz-
den performans testlerinde ATi'nin Di-
rectX 9 çözümü kartlarını da mercek
altına aldık.

Ekran kartı için ekstra güç

Güç kaynağının yetmemesi durumun-
da yeni bir güç kaynağı yerine farklı
çözümlere de gidebilirsiniz. 5.25 sü-
rücü yuvasına takılan FSP Booster
X3 bunlardan biri. Sistemin güç kay-
nağına bağlanan bu ek ünite grafik
kartlarınız için fazladan 300 W güç
sağlıyor. Cihazın girişlerinden bir ta-
nesi kasanın arka paneline uzanıp
220 Volt giriş ile elektrik şebekesine
bağlanırken molex girişini kullana-
rak cihazı sistemin ana güç kaynağı-
na bağlıyorsunuz. Daha sonra ise
kutudan çıkan Y şeklindeki kablo ile
2 adet 6 pin'lik güç girişinden güce
aç ekran kartınızı besleyebilirsiniz.

DVI-HDMI Radeon HD2900XT'lerle
gelen adaptör HDMI çıkışı sunuyor.

GÜÇ TÜKETİMİ

Güç kaynağınız yeterli mi?

Yeni nesil ekran kartları her ne kadar
daha düşük üretim teknolojisi kullansa
da artan transistör sayısı ile güç tüke-
timleri de arıyor. Bu konuda şimdilik en
yüksek değer HD 2900XT serisi ekran

kartlarına ait. nVidia'nın 90 nm üretim teknolojisine karşılık 80 nm'de üretilmesine rağmen 700 milyon transistör sayısı bu kartlar yük altında 250 watt'a kadar güç tüketebiliyorlar. nVidia'da ise 8800 GTX'ler yaklaşık aynı güç tüketimine sahipler. AMD'deki avantaj ise bir iki ay içinde raflarda yer alacak olan 2400 ve 2600 serisi ekran kartlarında 65 nm üretim teknolojisi kullanması. HD 2900XT'den daha az transistöre sahip bu kartlar AMD'nin iddiasına göre sırasıyla 25 ve 45 watt civarı güç çekiyorlar.

Güç tüketimi bu seviyeydeyken yeni bir ekran kartı alırken güç kaynağınızın yeterli olup olmayacağını da göz önünde bulundurmalısınız. Test platformunda kullandığımız 600 watt'lık FPS Epsilon 600, dört çekirdekli Intel işlemciyle beraber tüm kartları sorunsuz olarak çalıştırdı. Fakat bir Crossfire ya da SLI konfigürasyonunda tablo değişebilir. Dolayısıyla iyi bir güç kaynağınız yoksa ekran kartı maliyetine yeni bir güç kaynağını da katmalısınız.

Günümüzde CPU'ları bile geride bırakan transistör sayılarıyla ekran kartları sistemdeki en çok ısınan bileşenler arasında birinciliği zorluyor. Dolayısıyla iyi bir soğutma çözümü şart. Kartınız üzerinde gelen stok fan ve heatsink ikilisinden hoşnut değilseniz özel tasarımlara yönelebilirsiniz. ZEROtherm GX 815 bakır heatsink ve akıllı fanıyla iyi bir alternatif. Bir önceki nesil Radeon ve Geforce serisi dışında son çıkan 8600 serisi kartlarla da uyumlu üründe sıcaklığa göre fan hızı otomatik olarak ayarlanıyor. Ekran kartı bellekleri için de kutudan alüminyum heatsinkler çıkıyor.

ZEROTHERM GX 815 6 mm çapta ki ısıborusu ısıyı bakır yapraklara eşit ve hızlı şekilde dağıtıyor.

DEV KARTLARA HAZIR OLUN

Kart boyutları büyüyor

Dev ekran kartlarıyla karşılaşmaya başladığımız zamanlarda en büyük derdimiz RAM yuvalarının üstünü kapatıp kapatmayacağıydı. Ekran kartları iyileştikçe bu sorun daha da ciddi hale geliyor. Zira baskılı devre şemasının üstünde bileşenleri koyacak yer kalmadıkça firmalar kartlara daha çok katman ekle-

mekle kalmıyor, boyutları da büyütüyor. Dahası ısınma sorununun üstesinden gelmek için NVidia'nın ve AMD'nin son nesil kartlarda dev heatsink ve fanlar kullandığını görüyoruz. (Özellikle NVidia 8800 Ultra ve GTX standart bir ATX anakarttan daha uzun boyutlarıyla yüzleri biraz gülümsetiyor.) Bu noktada ekran kartınızı alırken kasanızda yeterli yer olup olmadığını da kontrol etmeniz gerekiyor.

300 DOLAR ALTI EKRAN KARTLARI

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

orta

FİYAT: 222 \$ + KDV
BİLGİ İÇİN:
www.cozum.com.tr

ÇİFT Çift fan ile güçlü ve sessiz bir soğutma sunuyor.

- + 512 MB DDR3
- + Çift fan
- + Sessiz

GeCube X1950 Pro

DirectX 9 performansı ve 512 MB hafızasıyla halâ zirve sınıfında

■ DirectX 10 desteklememesine karşın AMD'nin başarılı Radeon 1950 Pro yongasını kullanan kart performans testinde en üst sırada yer aldı. Aynı grafik işlemcisine sahip rakipleriyle arasını açmasına sebep ise 512 MB'lık hafızası oldu. Bu noktada performans puanlarında DirectX 10'un dahil edilmediğini belirtmeliyiz. GeCube'de en çok hoşumuza giden özellik ise çift fan tasarımı oldu. Bu tasarım kart boyutlarını büyütse de soğutmada ısıçukurları ile beraber yadsınmaz bir fayda sunuyor. Aynısı 20 dB'in altındaki gürültü seviyesi için de geçerli.

300 DOLAR ALTI EKRAN KARTLARI

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi

FİYAT: 95 \$ + KDV
BİLGİ İÇİN:
www.veptron.com.tr

TASARIM Inno3D NVIDIA'nın referans tasarımını kullanmış.

- + DirectX 10 desteği
- + Uygun fiyat
- Düşük performans

Inno3D Geforce 8500GT 256MB

Uygun fiyata DirectX 10 desteği

■ Genel olarak fiyat performans oranlarında giriş seviyesi ekran kartlarının üstünlüğünü görüyoruz. Bu alanda en hesaplı GeForce 8500 serisi ekran kartı olarak karşımıza Inno3D'nin GeForce 8500GT modeli çıkıyor. 256 MB hafızaya sahip bu kart DirectX 10'u tam olarak destekliyor. Yine de DirectX 10 oyunlarını oynarken yüksek kalite ayarlarını açamayacağınızı söylemeliyiz. DirectX 9 oyunlarında ise kaliteyi biraz daha yükseltmeniz mümkün. Eğer "bütçem kısıtlı ama DX 10 desteği olmazsa olmaz" diyorsanız Inno3D Geforce 8500GT'yi mutlaka göz önünde bulundurun.

EKRAN KARTLARI

Gigabyte GV-NX88X768H-RH: Test birincisinin hemen yanında kendine yer bulan Gigabyte GV-NX88X768H-RH GeForce 8800 GTX aslına bakarsanız birinciyle aynı çekirdeğe sahip. Bu yüzden performans açısından fark çok yüksek değil. Hal böyleyken yaklaşık 100-150 dolar fark için seçiminizi Gigabyte'tan yana kullanmayı tercih edebilirsiniz. Kartın kutusundan sıra tabanlı strateji severlerin vazgeçilmez oyunu Civilizasyon IV'ün de çıktığını belirtelim.

XpertVision HD 2900 XT: Test merkezimize gelen HD 2900 XT serisi ekran kartları arasında XpertVision'ın modeli çekirdek ve hafıza saatlerinin daha yüksek olmasıyla daha üstün bir performans veriyor. Tabii bu overclock fabrika ayarı olduğu için garantiyi de kaldırıyor. 797 MHz ve 1.000 MHz olarak ölçtüğümüz frekanslar standart bir 2900 XT'ye göre yaklaşık yüzde 5 oranında performans artışı sunuyor. Ürünün beraberinde ATI 2900 serisi kartlarla verilen ve Black Box olarak isimlendirilen

CALL OF JUAREZ DirectX 10 kervanına katılan oyunun benchmark'ı ayrı bir görsel şölen.

bir kupon geliyor. Bu kupon ile Steam'den Half-Life 2: Episode Two, Team Fortress 2 ve Portal oyunlarının orijinallerine sahip olabiliyorsunuz. XpertVision ayrıca XpandRally oyununu da kutuya dâhil etmiş.

Gigabyte GV-NX86S256H: Orta seviye çözüm olarak GeForce 8600 GTS serisine karar verdiğiniz ama sessiz bir sistem istiyorsanız Gigabyte GV-NX86S256H kesin çözüm olarak karşınıza çıkıyor. Özel SilentPipe 3

DirectX nedir?

DirectX bildiğiniz gibi uygulama programlama arabirimlerinden (Application Programming Interface) oluşan bir paket. Bu paketin içinde DirectSound, DirectInput (XInput) gibi ses, klavye/fare gibi donanımlara erişim sağlayan API'ler dışında Direct3D API'si de yer alıyor. Direct3D sayesinde programcılar grafik kartlarının çeşitli işlevlerine daha kolay erişebiliyorlar. Basit bir örnekle programcı hafızanın şu adresine şu değerleri gönder, şu işlemleri gerçekleştir, sonucu ekrana gönder demek yerine xyx koordinatlarına üç nokta koyup bana bir üçgen çiz diyerek problemi çözüyor. Bunun bir avantajı da farklı donanıma özel farklı kodlar yazma gerekliliğini ortadan kaldırması. Zira programcı DirectX destekleyen bir kartta uygulamasının çalışacağını biliyor. Bu da elbette oyun yapımcılarının işini büyük ölçüde kolaylaştırıyor. Önceki DirectX sürümlerine nazaran DirectX 10'da uyumluluk şartlarının daha sıkı olması da bu konuda programcılara ek bir avantaj veriyor diyebiliriz.

300 DOLAR ÜSTÜ EKRAN KARTLARI

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS
kötü

FİYAT: 799 \$ + KDV
BİLGİ İÇİN:
www.bogazici.com.tr

GÜÇ Kart gerekli gücü iki adet 6 pin girişinden alıyor.

- + Yüksek performans
- + Kutu içeriği
- Boyutlar

ASUS EN8800 ULTRA
NVIDIA GeForce 8800 Ultra yongasıyla performansta rakip tanımıyor.

■ nVidia'nın en güçlü grafik işlemcisiyle donatılan ASUS EN8800ULTRA doğal olarak testimizin de birincisi oldu. 612 MHz çekirdek frekansı ve 1.080 MHz'de çalışan 768 MB'lık hafızası ile kart grafik performansında rakip tanımıyor. Buna karşın karşı 27x13x3.7 cm'lik boyutlarıyla kart oldukça büyük. Stalker oyunu ile gelen kartın kutusuna ASUS yazılımları da eklemiş. Bunlardan Splendid, uygulamaya göre renk doygunluğu, parlaklık, kontrast gibi değerleri otomatik ayarlarken GamerOSD oyun esnasında overclock yapma imkânı tanıyor.

300 DOLAR ÜSTÜ EKRAN KARTLARI

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS
orta

FİYAT: 359 \$ + KDV
BİLGİ İÇİN:
www.koyuncu.com.tr

COH Ürün kutusundan Company of Heroes çıkıyor.

- + Overclocklu
- + DX 10 oyun
- + Uygun fiyat

MSI NX8800GTS OC
MSI'nın dopingli kartı fiyat avantajıyla bir adım öne geçiyor.

■ MSI NX8800GTS fabrikadan overclock'lu olarak çıkıyor. Çekirdek frekansı standart bir GTS'de 513 MHz iken NX8800GTS OC'de bu rakam 576 MHz. 837 MHz hafıza frekansına sahip kart rakiplerinden daha hızlı. Aslına bakarsanız diğer 8800 GTS yongalı ekran kartlarını da bu hızlara çıkarabilirsiniz ama overclock ederken ekran kartını yakarsanız garanti kapsamında olmadığını unutmayın. Ekran kartının içinden çıkan Company of Heroes da strateji severlerin yakından tanıdığı bir oyun. Bu oyun 1.7 yamasıyla DirectX 10 da destekliyor.

CHIP Sonuç

Gökhan Bodur,
gokhan@chip.com.tr

■ nVidia 8000 serisine uzun süre cevap veremeyen AMD'nin R600 çekirdeğini sonunda piyasaya sürmesiyle DirectX 10 kartlarında seçenekler arttı. Buna karşın özellikle 1950 serisi Radeonların daha uygun fiyata DirectX 9'da 8600 GTS'den zaman zaman daha iyi bir performans sunduğunu görüyoruz. HD 2600 ve 2400 serisi kartlar gelecek ay piyasaya

ya sürüldüğünde de bu kartların fiyatındaki düşme eğilimi daha da artacaktır. Aynı tabloyle X1650 ve 8600 GT serisi kartlarda da karşılaşıyoruz. Bu durumda soru daha uygun fiyata DirectX 9 performansı mı yoksa daha yüksek fiyata DirectX 10 mu olarak karşımıza çıkıyor. 8500 serisine baktığımızda ise DirectX 10 desteği olmasına karşın oyunlarda yüksek çözünürlük ve kalite ayarlarında yüksek vaatlerde bulunmadığını görüyoruz. Aynı grafik işlemcisi ve hafıza boyutuna sahip kartlarda ise performans frekansla orantılı. Fabrika çıkışı overclock'lu gelen kartlar daha yüksek performans sunarken garanti kapsamını da koruyorlar.

heatsink'iyle bu kart pasif soğutmada alanında lider diyebiliriz. Bakır ve alüminyum alaşımlı heatsinkin altından geçen ısıboruları ısıyı tüm alana yayıyor. Buna ek olarak özel olarak tasarlanmış kanatlar ısınan hava yükselirken türbülans oluşturmamasını sağlıyor. Böylece ısı daha kolay şekilde karttan uzaklaştırılıyor. Özel olarak tasarlanmış baskılı devre şemasıyla bu kart, ayrıca, standart 8600 GTS'lerin aksine harici güce gerek duymuyor. Test sırasında 90 dereceye kadar yükselmesine karşın stabil olarak çalışan kart iyi bir havalandırmaya sahip kasada daha çok daha düşük sıcaklıklara imza atacaktır.

Sapphire X1650 XT: Heatsink tasarımı olarak beğenimizi kazanan başka bir ürün ise Sapphire X1650 XT oldu. Kartta grafik çekirdeğinin üstündeki ısı, ısıborularıyla ekran kartının arka tarafına taşınıyor. Burada ise dev bir heatsink bulunuyor. Böylece işlemci fanından gelen hava sayesinde ekran kartı da soğutuluyor. Bunun başka bir artısı ise heatsink ters tarafta olduğundan kartın hemen yanındaki PCI yuvasının kapanmıyor olması. Dahası heatsink yüksekte tasarlandığından test platformumuzun yonga seti heatsink'iyle de herhangi bir çakışma olmadı. ■

Gökhan Bodur, gokhan@chip.com.tr

EN SESSİZ 8600 GTS Referans tasarımı bir kenara bırakıp kendi özel heatsinkini tasarlayan Gigabyte ekstra güç girişini de ortadan kaldırmış.

300 \$ altı	SIRA 1
Marka	Gecube
Model	Radeon X1950Pro
Grafik işlemci	X1950 PRO
Firma	Çözüm
Tel	0216 540 6474
İnternet (www).	cozum.com.tr
Yaklaşık fiyat (\$ + KDV)	222
Toplam puan	62
	■■■■■
DirectX 9 (%70)	52
DirectX 10 + 9	-
Donanım özellikleri (%10)	100
Ergonomi (%5)	67
Berabinde gelenler (%5)	72
Servis Dokümantasyon (%10)	80
Fiyat / Performans	63 (orta)
Teknik veriler	
Grafik işlemci	X1950 PRO
Bellek	512 MB
Bellek tipi	DDR3
Bellek arayüzü	256 bit
GPU frekansı	574
Shader frekansı	-
Hafıza frekansı	682
Güç girişi	1 x 6 pin / molex fan
Sogutma	Aktif / çift fan heatpipe
Giriş çıkışlar	DVI / DVI
Beraberrinde gelenler	
DVI-I / D-SUB adaptörü	1
DVI / HDMI adaptörü	0
HDTV out YPbPr	1
Güç kablosu	0
Oyunlar	-
Test sonuçları	
DX 9 Benchmark'ları	
3DMark2006 1.280 x 1.024	5,483
3DMark2006 1.280 x 1.024 4x 8x	4,267
3DMark2005 1.024 x 768	10,664
3DMark2005 1.600 x 1.200 4x 8x	6,537
Company Of Heroes	70
Call of Duty 2	44,14
OpenGL Benchmark'ları	
3Dmax	12,09
Maya	17,63
DX 10 Benchmark'ları	
CoH	-
Call of Juarez (Low)	-
Call of Juarez (high shadow/4x)	-

SIRA 2	SIRA 3	SIRA 4	SIRA 5	SIRA 6	SIRA 7	SIRA 8	SIRA 9
Gigabyte	MSI	Gigabyte	Asus	Palit	XFX	MSI	Sparkle
GeForce 8600GTS	NX8600GTS-HD-OC	Radeon X1950 Pro 256MB	EN8600GTS TOP/HTDP/256M/A	Radeon X1950 GT	GeForce 8600GTS	NX8600GTS-HD	GeForce 8600GTS
8600 GTS	8600 GTS	X1950 PRO	8600 GTS	X1950 PRO	8600 GTS	8600 GTS	8600 GTS
Hızlı Sistem	Datagate	Hızlı Sistem	Boğaziçi	Armada	Multimedya	Datagate	Hızlı Sistem
Kont	Koyuncu	Kont	Çizgi	-	-	Koyuncu	-
0212 454 9900	0212 332 1500	0212 454 9900	0212 331 1000	0212 230 8980	0212 479 4646	0212 332 1500	0212 444 0140
0216 499 6299	0216 528 8888	0216 499 6299	444 2944	-	-	0216 528 8888	-
hizlisistem.com.tr	koyuncu.com.tr	hizlisistem.com.tr	bogazici.com.tr	armada.com.tr	multimedya.com	koyuncu.com.tr	hs.com.tr
kont.com.tr	datagate.com.tr	kont.com.tr	cizgi.com.tr	-	-	datagate.com.tr	-
239	234	219	230	167	259	219	229
61	61	61	60	59	59	59	59
■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■
48	49	50	51	52	50	48	49
40	40	-	43	-	42	40	41
100	100	96	91	91	91	91	91
100	83	67	58	50	67	67	67
81	78	83	75	75	69	78	72
90	90	90	90	80	80	90	85
58 (orta)	59 (orta)	63 (orta)	59 (orta)	81 (iyi)	52 (orta)	61 (orta)	58 (orta)
8600 GTS	8600 GTS	X1950 PRO	8600 GTS	X1950 PRO	8600 GTS	8600 GTS	8600 GTS
256 MB	256 MB	256 MB	256 MB	512 MB	256 MB	256 MB	256 MB
DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3
128 bit	128 bit	256 bit	128 bit	256 bit	128 bit	128 bit	128 bit
678	702	574	742	574	729	688	729
1458	1458	-	1630	-	1566	1458	1512
1008	1053	689	1144	689	1134	1053	1107
Yok	1 x 6 pin	1 x 6 pin	1 x 6 pin	1 x 6 pin	1 x 6 pin	1 x 6 pin	1 x 6 pin
Pasif	Aktif	Thermal take'in Ram üstünde soğutucu yok	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif
DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / D-Sub	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI
2	2	2	1	1	1	2	1
0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	0	1	1
1	1	1	0	1	1	1	1
Supreme Commander	-	Call of Juarez, Xpand Rally Xtreme	STALKER	Spellforce 2	Ghost Recon Advanced Fighter	-	-
5,876	6,140	5,245	6,468	5,342	6,347	5969	6,218
4,000	4,178	3,994	4,426	4,118	4,362	4075	4,288
11,657	11,883	10,305	12,710	10,433	12,544	11798	12,248
5,388	5,576	6,241	6,068	6,338	5,952	5533	5,330
45,3	46	61,5	48,5	68,6	47,5	45,8	46,5
21,15	21	41,52	21,52	42,71	21,7	20,63	21,64
17,14	17,8	12,26	17	12,66	17,51	17,1	17,13
32,95	32,68	17,91	32,61	17,85	32,93	32,06	33,02
10,1	10,5	-	10,6	-	11	10,5	10,7
4,4	4,4	-	4,4	-	4,3	4,3	4,3
2,2	2,2	-	2,2	-	2,2	2,2	2,2

■ Zirve sınıfı (100–90) ■ Üst sınıf (89–75) ■ Orta sınıf (74–45) ■ Giriş sınıfı (44–0)

300 \$ altı	SIRA 10	SIRA 11	SIRA 12	SIRA 13	SIRA 14	SIRA 15	SIRA 16	SIRA 17
Marka	XpertVision	XpertVision	Inno3D	Sapphire	XpertVision	Biostar	Sapphire	Inno3D
Model	GeForce 8600GTS	Radeon X1950GT Super	Geforce 8600GTS 256MB	Radeon X1950 GT	GeForce 8600GT Super	GeForce 8600GT	Radeon X1650 XT	Geforce 8600GT 256MB
Grafik işlemci	8600 GTS	X1950 GT	8600 GTS	X1950 GT	8600 GT	8600 GT	X1650 XT	8600 GT
Firma	Endeks Bilişim	Endeks Bilişim	Vektron	Arena	Endeks Bilişim	Penta	Arena	Vektron
Tel	0216 313 6868	0216 313 6868	0212 211 8065	0212 364 6464	0216 313 6868	0216 528 0000	0212 364 6464	0212 211 8065
İnternet (www).	endeksbilisim.com	endeksbilisim.com	veptron.com.tr	sapphiretech.com/ty/	endeksbilisim.com	penta.com.tr	sapphiretech.com/ty/	veptron.com.tr
Yaklaşık fiyat (\$ + KDV)	218	163	225	168	169	150	155	140
Toplam puan	58	57	57	56	56	55	54	53
	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■
DirectX 9 (70)	47	48	47	45	44	43	38	41
DirectX 10 + 9	40	-	40	-	41	37	-	35
Donanım özellikleri	91	91	91	96	91	87	100	91
Ergonomi	67	50	67	50	83	83	100	83
Beraberinde gelenler	75	75	72	75	69	69	81	69
Servis / Dokümantasyon	85	85	85	90	85	80	90	80
Fiyat / Performans	60 (orta)	80 (iyi)	58 (orta)	76 (iyi)	75 (iyi)	82 (iyi)	79 (iyi)	86 (iyi)
Teknik veriler								
Grafik işlemci	8600 GTS	X1950 GT	8600 GTS	X1950 GT	8600 GT	8600 GT	X1650 XT	8600 GT
Bellek	256 MB	512 MB	256 MB	256 MB	512 MB	256 MB	256 MB	256 MB
Bellek tipi	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3
Bellek arayüzü	128 bit	256 bit	128 bit	256 bit	128 bit	128 bit	256 bit	128 bit
GPU frekansı	675	500	675	500	540	540	594	540
Shader frekansı	1458	-	1458	-	1188	1350	-	1188
Hafıza frekansı	1008	601	1008	594	702	702	695	702
Güç girişi	1 x 6 pin	1 x 6 pin	1 x 6 pin	1 x 6 pin	Yok	Yok	Yok	Yok
Soğutma	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Pasif	Aktif
Giriş çıkışlar	DVI / DVI	DVI / D-Sub	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / D-Sub	DVI / DVI	DVI / DVI
Beraberinde gelenler								
DVI-I / D-SUB adaptörü	1	1	1	1	1	1	2	1
DVI / HDMI adaptörü	0	0	0	0	0	0	0	0
HDTV out YPbPr	1	1	1	1	1	1	1	1
Güç kablosu	1	1	1	1	0	0	0	0
Oyunlar	Spellforce 2	Spellforce 2	-	-	-	-	Just cause	-
Test sonuçları								
DX 9 Benchmark'ları								
3DMark2006 1280 x 1024	5849	4,861	5,845	4,704	4,792	5,125	3,708	4,851
3DMark2006 1280 x 1024 4x 8x	3993	3,719	3,978	3,580	3,285	3,395	2,721	3,276
3DMark2005 1024 x 768	11665	9,523	11,604	9,314	9,671	10,364	8,191	9,797
3DMark2005 1600 x 1200 4x 8x	5404	5,721	5,396	5,573	43,52	4622	4,326	4,441
CoH	44	71	45,5	55,3	41,5	41,3	46,2	37,5
Call of Duty 2	20,96	38,26	21,01	36,4	27,07	19,44	27,79	18,93
OpenGL Benchmark'ları								
3Dmax	16,62	11,81	15,8	11,55	17	17,02	12,12	15,41
Maya	32,65	17,53	32,81	17,52	32,76	32,51	17,72	31,98
DX 10 Benchmark'ları								
CoH	10,4	-	10,4	-	40,2	10,5	-	9,8
Call of Juares (Low)	4,3	-	4,3	-	10,3	4,1	-	4
Call of Juares (high shadow/4x)	2,2	-	2,2	-	8	2,1	-	2,2
Disk çıkarma süresi (s)	1,22	2,85	1,71	1,63	1,84	1,93	1,7	-

■ Zirve sınıfı (100–90) ■ Üst sınıf (89–75) ■ Orta sınıf (74–45) ■ Giriş sınıfı (44–0)

							
SIRA 18	SIRA 19	SIRA 20	SIRA 21	SIRA 22	SIRA 23	SIRA 24	SIRA 25
HIS	MSI	XpertVision	Inno3D	Inno3D	XFX	Sapphire	Gecube
Radeon X1650 Pro	NX8500GT	GeForce 8500GT Super	Geforce 8500GT 512MB	Geforce 8500GT 256MB	GeForce 8500GT	Radeon X1650	Radeon X1650 512mb
X1650 PRO	8500 GT	8500 GT	8500 GT	8500 GT	8500 GT	X1650	X1650
Metro Elektronik	Datagate	Endeks Bilişim	Vektron	Vektron	Multimedya	Arena	Çözüm
-	Koyuncu	-	-	-	-	Datagate, Penta	-
0216 528 1000	0212 332 1500	0216 313 6868	0212 211 8065	0212 211 8065	0212 479 4646	0212 364 6464	0216 540 6474
-	0216 528 8888	-	-	-	-	0212 332 1500	-
-	-	-	-	-	-	0216 528 0000	-
metroelektronik.com.tr	koyuncu.com.tr	endeksbilisim.com	vektron.com.tr	vektron.com.tr	multimedya.com	sapphiretech.com/ty/	cozum.com.tr
-	www.datagate.com.tr	-	-	-	-	-	-
149	105	109	112	95	109	99	108
45	43	43	42	42	42	42	39
■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■
29	25	26	26	26	25	23	20
-	22	23	23	22	22	-	-
100	87	87	87	87	87	87	91
75	83	83	83	83	83	83	83
75	69	67	64	64	64	69	72
75	90	85	80	80	80	90	80
69 (orta)	93 (çok iyi)	89 (iyi)	85 (iyi)	100 (çok iyi)	87 (iyi)	95 (çok iyi)	82 (iyi)
X1650 PRO	8500 GT	8500 GT	8500 GT	8500 GT	8500 GT	X1650	X1650
256 MB	256 MB	512 MB	512 MB	256 MB	256 MB	512 MB	512 MB
DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR2	DDR2
128 bit	128 bit	128 bit	128 bit	128 bit	128 bit	128 bit	128 bit
621	459	459	459	459	450	500	500
-	918	918	918	918	918	-	-
693	399	399	399	399	399	398	540
Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok	Yok
Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif
DVI / DVI	DVI / D-Sub	DVI / D-Sub	DVI / D-Sub	DVI / D-Sub	DVI / D-Sub	DVI / D-Sub	DVI / DVI
1	1	0	1	1	0	1	1
0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	0	0	0	1	1
0	0	1	0	0	0	0	0
Dungeon Siege	-	-	-	-	-	-	Just Cause
2,802	2,293	2,289	2,296	2,286	2,282	2053	1681
2,038	1,575	1,567	1,575	1,568	1,562	1421	1097
6,154	4,611	4,634	4,652	4,609	4,595	4754	4120
2,829	1,865	1,880	1,872	1,873	1,864	1984	1537
33,9	16,2	16,7	18	16,2	16,5	26,7	23,7
19,14	11,26	13,01	13,05	11,26	11,19	13,62	10,69
11,78	14,54	15,14	14,29	15,5	15,08	11,15	10,57
17,1	30,91	30,85	30,6	30,81	30,36	17,17	16,35
-	8,7	15,6	15,6	8,5	8,6	-	-
-	2,8	4,7	4,7	2,8	2,8	-	-
-	1,7	3,7	3,7	1,7	1,7	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-

300 \$ üstü	SIRA 1	SIRA 2	SIRA 3	SIRA 4	SIRA 5	SIRA 6	SIRA 7	SIRA 8
Marka	Asus	Gigabyte	XpertVision	Asus	Sapphire	PowerColor	MSI	Asus
Model	EN8800ULTRA/G/HTDP/768M	GeForce 8800GTX 768MB	Radeon HD 2900XT	EAH2900XT/G/HTVDI/512M	Radeon HD 2900XT	HD2900XT	NX8800GTS OC	EN8800GTS/HTDP/640M
Grafik işlemci	8800 ULTRA	8800 GTX	HD 2900 XT	HD 2900 XT	HD 2900 XT	HD 2900 XT	8800 GTS	8800 GTS
Firma	Boğaziçi	Hızlı Sistem	Endeks Bilişim	Boğaziçi	Arena	Multimedya	Datagate	Boğaziçi
Tel	0212 3311000 444 2944	0212 454 9900 0216 499 6299	0216 313 6868	0212 331 1000 444 2944	0212 364 6464 0212 332 1500 0216 528 0000	0212 479 4646	0212 332 1500 0216 528 8888	0212 331 1000 444 2944
İnternet (www)	bogazici.com.tr- cizgi.com.tr	hizlisistem.com.tr kont.com.tr	-	bogazici.com.tr cizgi.com.tr	sapphiretech.com/ty/ -	multimedya.com	koyuncu.com.tr datagate.com.tr	bogazici.com.tr cizgi.com.tr
Yaklaşık fiyat (\$ + KDV)	799	677	463	459	449	469	359	449
Toplam puan	94	91	90	87	86	86	83	81
	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■	■■■■■
DirectX 9 (%70)	100	95	92	87	87	88	83	80
DirectX 10 + 9	100	94	91	87	87	87	81	78
Donanım özellikleri (%10)	91	91	100	100	100	100	100	91
Ergonomi (%5)	33	33	33	33	33	33	50	50
Berabinde gelenler (%5)	86	86	100	100	92	97	81	83
Servis Dokümantasyon (%10)	90	90	85	90	90	80	90	90
Fiyat / Performans	27 (kötü)	30 (kötü)	44 (kötü)	43 (kötü)	44 (kötü)	41 (kötü)	53 (orta)	41 (kötü)
Teknik veriler								
Grafik işlemci	8800 ULTRA	8800 GTX	HD 2900 XT	HD 2900 XT	HD 2900 XT	HD 2900 XT	8800 GTS	8800 GTS
Bellek	768 MB	768 MB	512 MB	512 MB	512 MB	512 MB	640 MB	640 MB
Bellek Tipi	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3	DDR3
Bellek Arayüzü	384 bit	384 bit	512 bit	512 bit	512 bit	512 bit	320 bit	320 bit
GPU frekansı	612	576	797	743	743	743	576	513
Shader frekansı	1512	1350	-	-	-	-	1350	1188
Hafıza frekansı	1080	900	1000	828	828	828	837	792
Guc girişi	2 x 6 pin	2 x 6 pin	8 pin + 6 pin	8 pin + 6 pin	8 pin + 6 pin	8 pin + 6 pin	1 x 6 pin	1 x 6 pin
Sogutma	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif	Aktif
Giris cikislar	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI	DVI / DVI
Berabinde gelenler								
DVI-I / D-SUB Adaptörü	2	2	2	2	2	2	2	1
DVI / HDMI Adaptörü	0	0	1	1	1	1	0	0
HDTV out YPbPr	1	1	1	1	1	1	1	1
Güç kablosu	2	2	2	2	0	2	1	1
Oyunlar	STALKER	Civilization IV	Blackbox, Xpand Rally Xtreme	Blackbox, Stalker	Blackbox	Blackbox	Company of Heroes	GhostRecon Advanced Fighter, GTI Racing
Test sonuçları								
DX 9 Benchmark'ları								
3DMark2006 1280x1024	1,982	11,538	11,531	11,043	11,123	11,369	10,187	9,488
3DMark2006 1280x1024 4x 8x	9,867	9,052	8,191	7,603	7,745	7,689	7,561	7,107
3DMark2005 1024x768	15,834	15,351	16,595	16,349	16,225	16,528	15,180	14,709
3DMark2005 1600x1200 4x 8x	13,296	12,660	11,497	10,802	10,899	10,927	10,759	10,162
CoH	154,8	145,3	147,9	141,2	143,6	139,4	110,4	116,5
CallofDuty 2	73,44	68,6	68,12	58,44	58,37	58,82	59,44	55,72
OpenGL Benchmark'ları								
3Dmax	17,43	17,64	17,2	17,25	17,22	17,23	17,4	17,27
Maya	33,07	33,11	30,77	32,92	30,78	32,78	33,12	31,21
DX 10 Benchmark'ları								
CoH	139,7	117,9	75,5	67	69,1	67,7	91,4	90,5
Call of Juarez (Low)	29,5	27,4	24,8	24,3	24,2	24,4	24	22,2
Call of Juarez (high shadow/4x)	24,5	22,6	31,9	32,1	32,2	32,1	17,7	17,9

■ Zirve sınıfı (100–90) ■ Üst sınıf (89–75) ■ Orta sınıf (74–45) ■ Giriş sınıfı (44–0)

SIRA 9	SIRA 10
Gigabyte	Foxconn
GeForce 8800GTS 320MB	Geforce 8800GTS
8800 GTS	8800 GTS
Hızlı Sistem	Çözüm
Kont	-
0212 454 9900	0216 540 6474
0216 499 6299	-
-	-
koyuncu.com.tr-datagate.com.tr	bogazici.com.tr-cizgi.com.tr
399	350
79	79
■ ■ ■ ■ ■	■ ■ ■ ■ ■
78	78
76	77
91	91
50	50
75	81
90	80
53 (orta)	41 (kötü)
8800 GTS	8800 GTS
320 MB	640 MB
DDR3	DDR3
320 bit	320 bit
513	513
1188	1188
792	792
1 x 6 pin	1 x 6 pin
Aktif	Aktif
DVI / DVI	DVI / DVI
1	2
0	0
1	1
1	0
Warhammer 40K DoW DarkCrusade	
9,409	9,479
6,989	7,070
14,506	14,478
9,837	10,117
108,7	115
55,25	55,28
17,01	15,51
32,89	32,49
86,5	90
21,8	22,1
16	17,9

Satın alırken

✓ Grafik yongası

Alacağınız kartın grafik yongası performansı belirler. Genel bir yanlış olarak çoğu kullanıcı öncelikle ekran kartının hafızasına bakar. Buna karşın test tablosunda da göreceğiniz gibi daha düşük hafızaya sahip bir ekran kartı daha iyi bir grafik işlemcisiyle çok daha yüksek sonuçlar verebilir. Bir ekran kartı almaya karar verdiğinizde ihtiyacınız olan performans ve ayırdığınız bütçe doğrultusunda öncelikle grafik yongasını belirleyin.

✓ Overclock

Grafik yongasına karar verdiyseniz sıra marka ve model seçiminde. Günümüzde firmaların çoğu ATi ve nVidia'dan gelen referans kart tasarımlarını kullanarak kartlarını üretiyor. Dolayısıyla aynı grafik yongaları ve hafıza konfigürasyonlarına sahip kartlarda performans birkaç puandan fazla oynamıyor. Bu yüzden firmalar çekirdek ve hafıza frekanslarını standardın üstüne çıkatarak performans artırmaya yönelmekteler. Fabrika çıkışı overclock edilen ekran kartlarının avantajı yapılmış olan overclock'un garanti kapsamında olmasıdır. Bu garantinin fiyata etkilerini gözlemleyerek seçiminizi yapmalısınız.

✓ Soğutma

Referans tasarım dışında firmalar kartlarını özelleştirerek farklı çözümler sunabiliyorlar. Özellikle soğutma konusunda farklı çözümler görüyoruz. Özel heatsink'ler tasarlayan firmalar sessizlik ve güçlü soğutma gibi alternatifler sunuyor. Sessiz bir sistem isteyenler pasif soğutma çözümlerine gidebilir. Eğer overclock tutkunuyusanız öncelikle güçlü bir fanı sahip ısı boruları kullanan bir heatsink konfigürasyonuna bakmalısınız.

✓ Kart boyutları

Günümüzde performans artıkça ekran kartı boyutlarının da arttığını söylemek yanlış olmaz. Çoğu üst seviye ekran kartı heatsink ile beraber toplam iki yuva kaplayabiliyor. Dolayısıyla anakartta bir yuvadan olabiliyorsunuz. Aynı şekilde kartların boyları da artık yabana atılır seviyede değil. Dolayısıyla iyi bir ekran kartı alırken kasanıza sığacağından da emin olun.

✓ HDTV ve HDMI

Yeni ekran kartlarının çoğu iki DVI çıkışı ile geliyor. Bu çıkışları küçük bir adaptör ile analog D-Sub'a çevirebileceğinizden LCD veya CRT monitörünüze bağlarken sorun yaşamazsınız. Önemli nokta ise HDTV ve HDMI çıkışı. Çoğu ekran kartı YPbPr component çıkışıyla HDTV görüntü aktarımı sunuyor. Fakat burada ses için ayrı bir bağlantıya ihtiyaç duyuyorsunuz. Burada Radeon HD 2900 ekran kartlarının avantaj olduğunu belirtmekte fayda var. Dahili ses yongasına sahip bu kartların DVI yuvasına bir adaptör takarak HDMI çıkış alabilirsiniz.

300 \$ altı

1

GeCube X1950 Pro: 512 MB hafızayla gelen kart DirectX 10 desteği olmamasına karşın DirectX 9 performansı zirvede.
Fiyat: 222 \$ + KDV

22

Inno3D GeForce 8500GT: 8500GT'ler arasında en uygun fiyatlı çözüm olarak karşımıza çıkan kart DirectX 10 desteğine de sahip.
Fiyat: 95 \$ + KDV

300 \$ üstü

1

ASUS EN8800 Ultra: Hız açısından ASUS EN8800 Ultra testimizin tartışmasız birincisi. Tam anlamıyla bir hız canavarı.
Fiyat: 799 \$ + KDV

7

MSI NX8800GTS: Fabrika çıkışı overclocklu olarak gelen ekran kartı fiyatıyla da cezbediyor.
Fiyat: 359 \$ + KDV

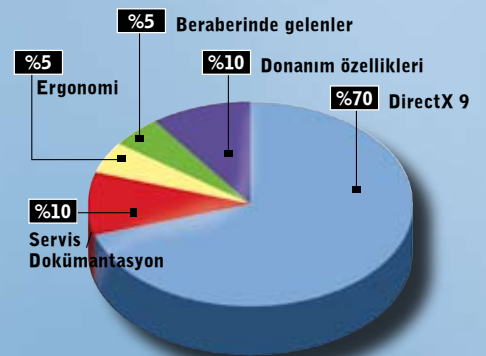
NASIL TEST ETTİK?

Grafik performansı: Ekran kartlarının grafik performansını ölçerken sentetik ve oyun benchmark'larından yararlandık. Toplam puanda DirectX 9 performansı etkili oldu.

Donanım özellikleri: Kartların sahip olduğu video çıkışları, soğutma performansları ve S-Video giriş gibi özellikler toplam puanda yüzde 10 etkili oldu.

Ergonomi: Ağırlıklı olarak gürültü seviyesi, kapladığı yuva sayısı ve boyutlar bu puanı belirledi.

Beraberinde gelenler: Ekran kartının kutusundan çıkan tam sürüm oyun ve yazılımlar dışında DVI-HDMI gibi sinyal dönüştürücü adaptörler ve kablolar değerlendirildi.

Donanım & Yazılım TESTLERİ

CHIP Test Merkezi olarak, piyasadaki yeni ürünleri test ediyor ve sizlerle tanıtıyoruz. Bu sayfalarda en ilginç ürünlerin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Bu ay, Temmuzun sıcak günlerinde rahat rahat okumanız için, test merkezimize gelen ürünler arasından özel bir karma yapmaya çalıştık. Vestel'in yerli üretimi olan ilk Santa Rosa platformlu dizüstü bilgisayarını inceleme fırsatına sahip olduk. Bilgisayarındaki tüm verileri ve daha fazlasını yanında taşımayı sevenler için hızla artan veri depolama ürünlerine Seagate'in yeni harici disk katılıyor. Bu disk ile tüm müzik arşivinizi yanınıza alarak tatilde de kullanabilirsiniz. LG'nin Black Label serisinde

yeni telefonu Shine ise özellikle geceleri dikkatleri üzerinizde toplayabileceğiniz oldukça şık bir ürün. Fotoğraf ve video meraklıları için sağladığı olanaklarla Frontlinker'ın ilginizi çekeceğini düşünüyoruz. Samsung'un şık ve kaliteli 961BF monitörü özellikle oyunseverlerin dikkatini çekecek. LG'nin 20x DVD yazıcısı ise testlerimizde yeni bir rekora imza attı. Creative'in Zen Neon 2 ürünü yaz aylarında tatile giderken yanınıza alabileceğiniz MP3 oynatıcı.

Burak Akmenek, akmenek@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

Test & Teknoloji sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "Toplam CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı". Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbir-

leri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Kullandığımız bu puan sistemini ürünleri daha kolay değerlendirebilir sıralandırmak için uygun gördük. Diğer taraftan, ürünlerin teknik verilerini ayrı bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırma yapmayı daha kolay hale getirmek. Burada test edilen donanım ürünleri, yeterli puanı alırlarsa CHIP TOP 10 bölümünde ilgili listede de yer alırlar.

TOPLAM CHIP PUANI

çok iyi	■ ■ ■ ■ ■	(100-90 puan)
iyi	■ ■ ■ ■ ■	(89-75 puan)
orta	■ ■ ■ ■ ■	(74-60 puan)
vasat	■ ■ ■ ■ ■	(59-45 puan)
kötü	■ ■ ■ ■ ■	(44-20 puan)
çok kötü	■ ■ ■ ■ ■	(19-0 puan)

FİYAT/PERFORMANS

çok iyi	■ ■ ■ ■ ■	(100-90 puan)
iyi	■ ■ ■ ■ ■	(89-75 puan)
orta	■ ■ ■ ■ ■	(74-60 puan)
vasat	■ ■ ■ ■ ■	(59-45 puan)
kötü	■ ■ ■ ■ ■	(44-20 puan)
çok kötü	■ ■ ■ ■ ■	(19-0 puan)

Donanım	
121	LCD monitör: Samsung 961 BF
121	Anakart: Asus P5K Deluxe Wifi-Ap Edition
121	İşlemci soğutucusu: Arctic Square
122	Harici sabit disk: Freeagent pro
124	Dizüstü bilgisayar: Datron AERO TWM
124	Web kamerası: Live! Cam Optia AF
124	Ram: Corsair DDR2 CM2X1024-5400C4
126	Cep telefonu: Nokia N95
128	Dijital fotoğraf çerçevesi: SPF 72H
128	Klavye ve fare: Logitech MX5000
128	Taşıyabilir disk: Onixon DS 25
130	Dizüstü bilgisayar: Vestel Rhino 154SRG-T71-ZD5P
132	Cep telefonu: LG Shine
132	Anakart: MSI P35 Platinum
132	Ram: OCZ FLEX XLC
134	Bluetooth kulaklık: Voyager 510
134	Web kamerası: Quickcam COM. STX
134	Oyun klavyesi: X7G100
135	DVD yazıcı: LG GSA H-55L
135	Fotoğraf makinesi: Goldmaster DC-5010
135	Port çoğaltıcı: Asus Frontlinker
136	Kulaklık: Clear Chat Stereo 981-000025
136	Multimedya oynatıcısı: Zen Vision M
136	Anakart: Gigabyte N680SLI-DQ6
Yazılım	
137	Mobil video aracı: Magix Movies2GO II
137	Fotoğraf düzenleme aracı: Zoner Photostudio 9
137	Veri kurtarma aracı: O&O Unerase 4.1

Bu ürünleri
Hepsiburada.com'dan
satın alabilirsiniz

LCD MONİTÖR SAMSUNG 961 BF	ANAKART ASUS P5K DELUXE WIFI-AP EDITION	İŞLEMCI SOĞUTUCUSU ARCTIC SQUARE
		
CHIP PUANI 	CHIP PUANI 	CHIP PUANI
FİYAT/PERFORMANS 	FİYAT/PERFORMANS 	FİYAT/PERFORMANS
FİRMA Kont, Koyuncu BİLGİ İÇİN (216) 528 88 88 (216) 528 54 00 WEB www.kont.com.tr, www.koyuncu.com.tr FİYAT 318 \$ + KDV	FİRMA Boğaziçi Bilgisayar, Çizgi Elektronik BİLGİ İÇİN (212) 331 10 00, (212) 444 29 44 WEB www.bogazici.com.tr www.cizgi.com.tr FİYAT 244 \$ + KDV	FİRMA Boğaziçi Bilgisayar, Çizgi Elektronik BİLGİ İÇİN (212) 331 10 00, (212) 444 29 44 WEB www.bogazici.com.tr www.cizgi.com.tr FİYAT 60 \$ + KDV
TEKNİK ÖZELLİKLER	TEKNİK ÖZELLİKLER	TEKNİK ÖZELLİKLER
LCD panel tipi TFT LCD	Form faktör ATX	İşlemci Intel Core2 Ext., Quad, Duo. AMD Athlon 64X2
Panel boyutu 19 inç	Yonga seti Intel P35	Klips tipi Genel
Maksimum çözünürlük 1.280 x 1.024	İşlemci yuvası Intel LGA 775	Ağırlık 666 g
Tepki süresi 2ms	FSB hızı 1.3 GHz	Soğutucu 108 x 106 x 135 mm, bakır
Parlaklık 300 cd/m²	Bellek yuvası 4 x DDR2 DIMM	Fan 92 x 92 x 25 mm
Kontrast 1000:1	Yuva sayısı 2 x PCI-E16X, 2 x PCI-E1x, 3 x PCI 2.2	Fan hızı 2.300 rpm

2 ms'nin keyfi: Parlak siyah çerçevesi ve esnek pivot ayağıyla dikkat çekici şıklığa sahip monitör, hafifliğiyle ön plana çıkıyor. Samsung 961BF size 19 inç boyutundaki ekranında 1.280 x 1.024 çözünürlük sunuyor. Üründe, standart 15pin d-sub VGA girişi yanında aynı zamanda bir de DVI girişi bulunuyor. Yüksek çözünürlüklerde tamamen dijital bir bağlantı olanağı sunan DVI bağlantısını kullanmak, görüntü kalitesinde gerçekten büyük avantaj sağlıyor. 300 cd/m² parlaklık, 1000:1 kontrast oranı ve 2 ms tepki süresi ile görüntü kalitesi oldukça yüksek. Yatayda ve dikeyde 170 derece olan görüntü açıları da tatminkar bir görüş açısı sunuyor. Samsung'un Magic Color ve Magic Brigh 3 teknolojilerine sahip olan monitörün ayar düğmeleri, ürünün hemen sağ altına gizlenmiş. Standart Magic Tune yazılımıyla ayarlarını yapmak oldukça kolay. 38 W güç tüketimiyle benzerlerine göre oldukça ekonomik olan ürünün kutusundan güç kablosu, DVI ve VGA kabloları çıkıyor.

SONUÇ Oldukça şık, yüksek tepki süresiyle oyunculara da önerebileceğimiz bir monitör.

- + Düşük güç tüketimi
- + Düşük tepki süresi
- + Esnek pivot ayağı

PS/2'ye elveda: ASUS'un P35 yonga setli modeli geçen ay incelediğimiz M2N32 gibi sessizlik sağlayan pasif bir soğutma sistemine sahip. İki PCI yuvasının arasına yerleştirilen ASAP damgalı minik bellek, Vista kullanıcılarına kolayca ready boost yapabilme olanağı tanıyor. 6 x SATA yuvasıyla rahatça RAID yapabilmeye olanak tanıyan ana kart, ayrıca iki adet harici SATA yuvasına sahip. Ürünün arkasında bulunan yuvalarda emektar PS/2 fare girişinin kaldırıldığını ve yerine iki adet USB girişi konulduğunu göreceksiniz. DDR3 RAM desteğine sahip ürünle beraber gelen Wi-Fi özelliği sayesinde bir taşla iki kuş vurmuş oluyorsunuz. Kartın mimarisi, iki adet ekran kartıyla kullanmak istediğinizde, BIOS reset jumper'ının tamamen kapanmasına yol açıyor. Bu sıkışıklık SATA yuvalarını da etkileyebilmesine karşın ürünle beraber gelen kablolarla sorun çözülüyor. Performansıyla ön plana çıkan kart, gelişmiş BIOS özellikleriyle overclock için geniş imkan sunuyor.

SONUÇ Vista kullanıcıları için piyasadaki yüksek performanslı anakartlardan biri.

- + Overclock'a açık
- + Pasif soğutma
- Sıkışık mimari

Kasanızda yer açın: İşlemcilerimiz özellikle uzun süre ağır yük altında çalıştığında soğutma ihtiyacı artar. ASUS'un geliştirdiği çözüm ise oldukça büyük. Soğutucular söz konusu olduğunda genelde fanı, soğutucunun üstünde görürüz. ASUS bu defa rakiplerine göre daha farklı bir hamle yaparak fanı soğutucunun içine koymuş. Ayrıca mavi bir ışıkla süsleyerek saydam kasalar içerisinde hoş bir görüntü elde edilmesini sağlamış. Bu büyük fanı ana kartınıza monte etmek için anakartınızı sökmeniz gerekiyor. Çünkü vidaları arkadan sıkıştırmak gerektiğinden ancak ana kartı sökerek güvenli bir şekilde monte edebiliyorsunuz. Dört adet bakır boru ile ısıyı dışarıya iletir ve işlemciyi soğutan ürün, 1.500 rpm dönüş hızıyla kabul edilebilir bir gürültü seviyesinde çalışıyor. Standart fanlara göre yaklaşık %50 daha iyi soğutma sağlayan Arctic Square, özellikle oyun meraklılarının ve bilgisayarlarında şık görünüşlü donanımlara sahip olmak isteyen kullanıcılara yönelik.

SONUÇ Bilgisayarınızın performansına katkıda bulunacak bir işlemci soğutucusu.

- + Yüksek performans
- + Sessiz çalışıyor
- + Şık tasarım

→

HARİCİ SABİT DISK
FREEAGENTPRO

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA	Datagate, Arena
BİLGİ İÇİN	(0212) 364 64 64 (0212) 332 15 00
WEB	www.datagate.com www.arena.com
FİYAT	352 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Arabirim	USB 2.0, FireWire 400, eSATA
Kapasite	750 GB
Sabit disk desteği	3,5 inç PATA
Güç gereksinimi	12V harici adaptör
Boyut	178 x 35 x 160 mm
Ağırlık	1.245 g

- + Hızlı veri aktarımı
- + İşlevli yazılımlar
- + Estetik tasarım

KOLAY MONTAJ Seagate'in modüler sistemi sayesinde bağlantı noktalarını tek bir vidayı sökerek değiştirebiliyoruz.

Bilgi ambarı

Seagate yüksek kapasitesi ve kullanışlı yazılımlarıyla göz dolduruyor.

■ Geçen ay test merkezimize gelen Hitachi'nin 1 Terrabyte'lık sabit diskinden sonra bu ay Seagate'in 750 GB'lık harici sabit diskini ile gelecekteki depolama ihtiyaçlarımızın nasıl olabileceğini şimdiden inceliyoruz. Eğer dergimizi her ay takip eden okuyucularımızdanseniz, düzenli veri yedeklemeye ve verilerin taşınabilirliğine verdiğimiz önemi zaten biliyorsunuzdur. Özellikle verilerin kapladığı yer arttıkça taşınabilir sabit disklerin de paralel olarak gelişmesi kaçınılmaz. Seagate ise pazardaki öncü konumunu sürdürmeye kararlı görünüyor.

Tek donanımla çoklu çözüm

FreeAgent Pro, portakal renkli ışığı ve masanızda fazla yer kaplamaması için dikey konumlandırılmasıyla tasarım olarak işlevli ve estetik görüntüye sahip. Kullandığı ayak yalnızca 77 x 130 mm boyutlarında. Sert plastikten kasanın hemen altında bulunan ayağının arka kısmında USB, eSATA ve şarj girişleri yer alıyor. Ayağın hemen altında bulunan yuva sayesinde USB ve eSATA girişlerinden vazgeçip ürünle beraber iki adet FireWire 400 girişine sahip modülü takabilirsiniz. Bunun için tek yapmanız gereken büyükçe bir vidayla tuturulmuş olan modülü söküp yerine başka bir modül takmak.

Pratik yazılımlar

Win 2000 ve üstü işletim sistemleri, sabit disk kolaylıkla algılayabiliyor. Seagate'in harici disklerinde en çok beğendiğimiz özelliklerinden olan dahili yazılımlar bu üründe de yer alıyor. Bu sayede CD ROM'unuz olmasa dahi yazımlara kolayca erişebiliyor ve yazılım CD'sinin güvenliğinden endişelenmek

durumunda kalmıyorsunuz. Ürünle beraber FreeAgentTools ve AutoBackup olmak üzere iki adet yazılım geliyor. Ücretsiz olan FreeAgentTools ile sabit diskinizdeki hataları kontrol edebiliyor, ışık ve uyku modu ayarlarını yapıyor, sistemi geri almak için gerekli ayarları yapıyor, yedekleme zamanını belirleyebiliyorsunuz. Ayrıca internet üzerindeki alanınıza ulaşmanız da mümkün. Yedekleme yazılımını kullanmak için ürünle gelen kullanım kılavuzunun arkasındaki anahtar şifreyi girmeniz gerekiyor. Aynı kodu internet alanınızı etkinleştirmek için hesap açmakta da kullanabiliyorsunuz. Böylelikle internette altı ay ücretsiz olarak kullanabileceğiniz 500 MB'lık fazladan bir alanınız oluyor. Böylelikle kaybolmasını istemediğiniz dosyaları internete yükleyebilirsiniz. Ne var ki, altı aydan sonra kullanım ücretli oluyor. AutoBackUp ise size otomatik yedekleme için birçok çözüm sunmakta.

Örnek bir ürün

Ürünün ortalama yazma hızı 28.67 MS/s, okuma hızı ise 26.9 MB/s. Testlerimizde bu hızın büyük dosyalarda dahi stabil olduğunu gördük. Dosyanın biçimine göre bu hız daha da yüksek olabiliyor (video aktarımında 34.3 MB/s ve 43.6 MB/s.). FreeAgentPro, verilerinizi saklamak ve yanınızda taşımak için tasarımından, yazılıma, donanım özelliklerine kadar dört dörtlük bir performans sunuyor. Eğer büyük kapasiteli bir harici diske ihtiyacınız varsa, FreeAgentPro'nun sizin ihtiyaçlarınızı tamamen karşılayacağından emin olabilirsiniz.

SONUÇ Yedeklemeye önem veren ve yüksek seviyelerde veri taşıyan kullanıcılar için dört dörtlük bir ürün. →

DİZÜSTÜ BİLGİSAYAR DATRON AERO TWM	WEB KAMERASI LIVE!CAM OPTIA AF	RAM CORSAIR DDR2 CM2X1024-5400C4
		
CHIP PUANI 	CHIP PUANI 	CHIP PUANI
FİYAT/PERFORMANS 	FİYAT/PERFORMANS 	FİYAT/PERFORMANS
FİRMA BİLGİ İÇİN WEB FİYAT	FİRMA BİLGİ İÇİN WEB FİYAT	FİRMA BİLGİ İÇİN WEB FİYAT
Ufotek (216) 418 58 42 www.ufotek.com.tr 596 \$ + KDV	Koyuncu, Kont, Multimedia (216) 528 88 88 (216) 528 54 00 (212) 479 46 46 www.creative.com 199 \$ + KDV	Dijital Trend (212) 266 87 70 www.dijitaltrend.com 99 \$ + KDV
TEKNİK ÖZELLİKLER	TEKNİK ÖZELLİKLER	TEKNİK ÖZELLİKLER
İşlemci Bellek Sabit disk Ekran Boyut Ağırlık	Algılayıcı Arabirim Çözünürlük Boyut Ağırlık Diğer	Bellek tipi Bellek kapasitesi Pin sayısı Frekans Gecikme süresi Voltaj
Intel Celeron M (1.73 GHz) 1 x 512 MB DDR2 (667 MHz) 100 GB 15,4 inç / 1.280 x 800 355 x 254 x 25 mm 2.7 kg	2 MP CMOS USB 2.0 VGA (1.600 x 1.200) 60 x 48 x 53 mm 86 g Mikrofon, kulaklık	DDR2 1 GB 240 675 MHz 4-4-4-12 1.9 V

Tamamen iş için: Sade bir tasarıma sahip Datron Aero TWM, yalnızca ofis programları gibi çok performans gerektirmeyen işler için tasarlanmıştır. Klavye ve touchpad uyum halde çalışılabilecek optimum düzeyde konuşturulmuştur. Klavye rahat bir kullanım sunuyor. Fakat touchpad küçük olduğu için kullanımda problem çıkartabiliyor. 1.73 GHz işlemcisi ile iş için kullanabileceğiniz tüm programları rahatlıkla çalıştıran üründe, 512 MB bellek var. Bu iddialı olmayan birleşim ürünün tasarım amacını zaten ortaya koyuyor. 128 MB paylaşımlı grafik işlemciye sahip ürün, 3DMark03 testinden benzerlerine yakın bir puan alırken PC Mark testimizdeki genel performans notu da ortalamada kalarak bizi yanıltmadı. Üründe bir web kamerası yok. Açma kapatma düğmesinin hemen yanında bulunan beş adet tuş ile Internet Explorer, Outlook gibi farklı programlara rahatlıkla erişebiliyorsunuz. Cihaz sessiz çalışan ürün uzun süreli kullanımlarda çok ısınıyor.

SONUÇ Ofis programları için tasarlanmış, uygun fiyat-performans oranına sahip bir dizüstü.

- + Tasarım, rahat klavye
- + Uygun fiyat
- Düşük performans

2 megapiksel farkı: Daha önce test merkezimize konuk olan Live! Cam Optia'nın bir üst modeli olan AF, Creative'in ürünlerini ön plana çıkartan özelliklerini bir üst seviyeye taşıyor. Dizüstü bilgisayar ya da masaüstünde ürünü rahatlıkla sabitlemeye yarayan mandallı kaidesiyle kullanım kolaylığı sağlayan AF'nin en büyük farkı 2 MP'lik kamerası. Kamera sayesinde yüksek çözünürlükte video ve fotoğraf çekimi yapabiliyorsunuz. Web kamerasını kapatmak istediğinizde ise yazılımını kapatmak yerine kamerayı 90 derece aşağıya çevirmeniz yeterli oluyor. Otomatik odaklama ve yüz takibi konusunda oldukça başarılı olan kamera, yazılımı sayesinde yüksek bir performans gösteriyor. Creative'in ses odaklama ve arka plandaki sesleri azaltma teknolojileri sayesinde, ürünün üzerinde bulunan iki adet mikrofonu kullanarak sağlıklı bir konuşma yapmak mümkün. Ebeveyn kontrol yazılımına da sahip olan kamera, editing programlarıyla ilgi çekiyor.

SONUÇ Sesli sohbet programları kullananlar için rahatlıkla önerebileceğimiz bir kamera.

- + Modern tasarım
- + Kullanışlı yazılımlar
- + Yüksek çözünürlük

Kuzu postunda hız canavarı: Bir RAM için değişik bir başlıkla giriş yapmamıza neden olan Corsair'ın sıradan görünen RAM'lerinin yaptığı sürprizdi. Pasif soğutmalı ve 4-4-4-12 gecikme süresine sahip bellekler bilgisayarınıza takıldığında 5-5-5-15 gecikme süresiyle çalışıyor. Eğer siz de satın almadan önce deneme şansına sahipseniz, bu hızı BIOS'tan düşürmeyi unutmayın. Çünkü 675 MHz frekansa sahip bellekler 5-5-5-15 gecikme süresinde 1.020 MHz'de çalışıyor. Bu büyük performans farkı, satın aldığınız belleğe verdiğiniz paranın hakkını fazlasıyla aldığınız anlamına geliyor. Özellikle oyun meraklılarının terfi için dikkate alması gereken bir nokta. 1 GB, özellikle Vista söz konusu olduğunda ve DDR3'lerin de tercih edilebileceği düşünüldüğünde düşük bir kapasite gibi görünebilir. Fakat bilgisayarınızı yalnızca internette dolaşmak ya da video, fotoğraf görüntülemek için kullanıyorsanız, uygun fiyatıyla tüm ihtiyaçlarınıza rahatça cevap verecektir.

SONUÇ Yüksek performanslı, over-clock'a uygun ve benzerlerine oranla makul fiyatlı bir bellek.

- + Pasif soğutma
- + Overclock için uygun
- + Uygun fiyat

→

CEP TELEFONU
NOKIA N95

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA	Nokia Destek Hattı
BİLGİ İÇİN	(212) 337 17 17
WEB	www.nokia.com.tr
FİYAT	779 Euro + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Ekran	2.6 inç, 240 x 320 piksel TFT
Bellek	160 MB dahili, 1 GB MiniSD
Frekans bandı	GSM 850-900-1800-1900
Kamera	5 megapiksel Carl Zeiss, VGA
Boyutlar ve ağırlık	99 x 53 x 21 mm, 120 g
Diğer	GPS, FM Radyo, Wi-Fi, HSDPA, EDGE, UMTS

- + GPS özelliği
- + Zengin multimedya özellikleri
- + Geniş bağlanabilirlik

KALİTELİ KAMERA N95'in 5 megapiksellik (VGA video) oldukça kaliteli bir kamera sistemi bulunuyor.

Yeni kral

Nokia'nın yeni şampiyonu N95, başta GPS olmak üzere zengin özelliklerle donatılmış.

■ Telefon üreticileri, kullanıcı beklentilerini sonuna kadar karşılayan telefonlar üretmek konusunda ciddi bir prestij yarışındalar. Nokia'nın yeni telefonu N95, bu noktada "rüya telefon" olabilecek başarılı bir model. Bünyesinde topladığı zengin özelliklere baktığımızda ürüne "telefon" demek biraz haksızlık oluyor doğrusu. Nokia, gerçekten de N95 modelini tasarlarken neredeyse akla gelebilecek (hatta gelmeyecek) pek çok özelliği ürüne dâhil etmiş. Bu özelliklerin başında gelen GPS özelliği sayesinde İstanbul sokaklarında gezmek ya da bir adresi bulmak çok daha farklı bir deneyim olabilir.

Rüyalarınızdaki telefon

Telefon tasarım açısından ilginç bir tablo çiziyor. Kaydırılabilir telefonlara alıştık fakat N95'in ekranı hem yukarı hem de aşağı doğru kaydırılabilir. Yukarı doğru kaydırıldığında telefon ekranı dikey bir arayüzle sizi karşılar, yatay kaydırma durumunda ekran minik bir PC ekranına dönüşüyor adeta. Zaten Nokia da reklamlarında N95 ile PC arasında söylemsel bir bağlantı kurmaktan çekinmiyor. 21 mm'lik kalınlığıyla Nokia N95 ince bir telefon değil kesinlikle. Fakat 5 megapiksel oto fokus kamera, Carl Zeiss lens ve güçlü dahili stereo hoparlörler, bu noktada söz konusu kalınlığı açıklıyor. Ayrıca pek çok akıllı telefonla kıyaslandığında ürünün boyutları gayet makul. Symbian S60 (3. versiyon) işletim sistemini kullanan telefonda 160 MB dahili bellek var ve cihazla birlikte 1 GB MicroSD kart da geliyor. MP3 kalitesi açısından baktığımızda N95 ile MP3 çalar kullanmaktan kurtulabileceğinizi söyleyebiliriz. Ayrıca RDS özellikli dâhil

FM radyonun sinyal alışı gücünü de beğendik. Bu bir yana telefonu aşağı doğru kaydırıldığında üst kısımda ortaya çıkan multimedya tuşları sayesinde çalan parçayı durdurmak ya da ileri almak çok kolay. Ürünün kutusundan çıkan kumanda da bu tuşlar mevcut. Ürünle gelen kulaklık oldukça başarılı. Fakat eğer isterseniz kendi alıştığınız kulaklığı da kullanmanız mümkün. 240 x 320 piksellik ekran, tatmin edici bir görüntü kalitesine sahip. Telefon bağlanabilirlik konusunda rakip tanımıyor. GPS özelliğine daha önce değinmiştik. Buna ayrıca 802.11 b/g ve UPnP, Bluetooth, kızılötesi ve Mini USB arabirimini hatta kutudan çıkan kablo sayesinde elde edeceğiniz TV çıkışı da ekleyebiliriz.

Eşi benzeri yok

Nokia N95'e alternatif bir ürün göstermek isterdik fakat ne yazık ki böyle bir ürün yok. Üstelik telefonun bu yazıya sığmayan daha bir çok özelliği var (640 x 480 video, bas konuş, yüksek hızlı internet vb.). Üründe daha iyi olabilirdi diyebileceğimiz tek şey pil süresi (240 dk konuşma, 225 saat bekleme). Belirtilen pil süresi, doğal olarak sadece bekleme ve konuşma zamanını baz alıyor fakat zengin multimedya özelliklerini ve GPS'i kullanmaya başlayınca, pil tüketimi de artıyor. Öte yandan GPS özelliğinin genel olarak sanılanın aksine tatminkar bir performans ortaya koyduğunu belirtelim.

SONUÇ Eğer bütçeniz genişse ve genel olarak mükemmele en yakın telefonu satın almayı düşünüyorsanız, hemen belirtelim şu anda o koltukta Nokia N95 oturuyor. Zengin özellikleri ve tasarımıyla dikkat çeken N95, uzun bir süre daha benzersiz kalmayı başaracak gibi. →

DİJİTAL FOTOĞRAF ÇERÇEVESİ
SPF 72H

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Kont, Koyuncu
BİLGİ İÇİN (0216) 528 88 88, (0216) 528 54 00
WEB www.kont.com.tr www.koyuncu.com.tr
FİYAT 149 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Çözünürlük	800 x 480
Arabirim	USB
Biçim	JPEG
Bellek	130 MB dahili, hafıza yuvası
Parlaklık	200 cd/m²
Diğer	Tarih, saat

KLAVYE VE FARE
LOGITECH MX5000

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem, Logosoft, Penta
BİLGİ İÇİN (212) 454 99 00, (216) 528 61 61, (216) 528 00 00
WEB www.logitech.com
FİYAT 25 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Tuş sayısı	118
Arabirim	Bluetooth
Kullanım mesafesi	10 m
Nümerik klavye	Var
Boyut	400 x 170 x 33 mm
Diğer	Dijital ekran, bileklik, fare şarjı, ses ve züm ayarı

TAŞINABİLİR DİSK
ONIXON DS 25

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA SKY
BİLGİ İÇİN (216) 422 75 05
WEB www.sky.com.tr
FİYAT 129 USD + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Arabirim	USB 2.0
Kapasite	100 GB
Sabit disk desteği	2,5 inç PATA
Güç gereksinimi	USB
Boyut	83 x 125 x 13 mm
Ağırlık	265 g

Dijital albümünüz: Gelişen teknolojiyle beraber hayatımızdaki birçok ürünün yerini dijital çeşitleri almaya başlıyor. Samsung'un SPF 72H modeli aynı zamanda Samsung'un dijital fotoğraf çerçevesi pazarına sunduğu ilk ürün olma özelliğini taşıyor. 130 MB'lık hafızaya sahip olan ürün, yüzden fazla fotoğrafınızı görüntülemenizi sağlıyor. Belleğin yetersiz kaldığı durumlar için ürünün arka tarafında bir adet çoklu kart yuvası ve USB belleğinizi yerleştirebileceğiniz bir adet USB girişi bulunmakta. Resim aktarımında hızlı bir performans gösteren ürünün kontrol tuşları sağ arka tarafına yerleştirilmiş. Ürünün kolaylıkla kullanılabilen arayüzüne erişebildiğiniz bu tuşların konumu hakkında aynı yorumu yapmak oldukça zor. Ayarları yaparken her seferinde çevirip tuşlara bakmak zorunda kalıyorsunuz. Pivot ayarı sayesinde dikey olarak da yerleştirebileceğiniz çerçeve, maalesef resimleri de otomatik olarak dikey konuma çevirmiyor.

SONUÇ Temel özelliklere sahip, genişletilebilen hafıza özelliği ve fiyatıyla ön plana çıkan bir dijital resim çerçevesi.

- + Genişletilebilir hafıza
- + Pratik arayüz
- Kontrol tuş konumu

Kablosuzluk keyfi: Kullanım kolaylığının yanında estetik açıdan da oldukça beğenilen LCD ekranlı klavyelere Logitech damgasını bu setle vuruyor. Ürünün üstünde bulunan 102 x 42 piksellik dot matriks ekran tek başına hesap makinesi görevinden, çalan parçanın adını göstermeye kadar birçok işleve sahip. Bluetooth klavyenin hemen solunda bulunan dokunmatik ayar tuşlarıyla, oyun oynarken ses ayarı yapabilmemiz büyük rahatlık sağlıyor. Aynı bölümde bir züm düğmesinin yanı sıra, multimedya kontrolleri de bulunuyor. Dört adet AA pille çalışan klavyenin yanı sıra beraberinde 800 dpi'lık fare de son derece ergonomik bir tasarıma sahip. Günlük ofis kullanımında farenin şarjı bir hafta yetebiliyor. Hem klavye hem de farenin altında bulunan tuşlar sayesinde, her iki ürünü de açıp kapatabiliyorsunuz. Yumuşak tuş takımı ve doğru yerleştirilmiş multimedya tuşlarıyla keyifli bir kullanım sunan ürünün en büyük eksikliği, klavyenin Türkçe desteğinin olmaması.

SONUÇ Günlük ve çoklu medya kullanımında rahatlık sağlayan, ergonomik ve şık bir klavye seti.

- + LCD ekran
- + Çoklu medya desteği
- Türkçe desteği yok

Verilerinizi güvenle taşıyın: Tüm film ve müzik arşivinizi, hatta ihtiyacınız olan programları tek bir harici disk üzerinde tutarak dilediğiniz bilgisayarda kullanabilmek büyük bir keyiftir. Fakat bilgilerimizin güvende olması özellikle de arşiv olarak kullanılıyorsa, oldukça önem taşır. Onixon'un sağlam kasası darbelerle karşı güven veriyor. Uygun boyutları ve kabul edilebilir ağırlığıyla rahatça taşınabilen diskin beraberinde bir taşıma kabı da geliyor. Bir USB kablo ile bilgisayarınıza bağlayabileceğiniz diskin içerisinde herhangi bir yazılım yok. Ancak yanında gelen CD ile kurabileceğiniz yedekleme yazılımı sayesinde, ürünün üzerinde bulunan tek tuş ile hedef olarak gösterdiğiniz klasörün yedeğini dilediğiniz zaman alabilirsiniz. Yazılım maalesef yedekleme dışında başka özelliğe sahip değil. Testimizde 26.6 MB/s okuma ve 23.3 MB/s yazma hızı aldığımız ürün, benzerlerine kıyasla ön plana çıkıyor. Üstelik Onixon DS 25 harici bir güç kaynağına da gerek duymuyor.

SONUÇ Verilerinizi güvenle taşıyabileceğiniz, basit kullanıma sahip bir ürün.

- + Hızlı veri aktarımı
- + Hafif ve kompakt tasarım
- Az işlevli yazılım

DİZÜSTÜ BİLGİSAYAR
VESTEL RHINO 154SRG-T71-ZD5P

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA	Vestel Dijital
BİLGİ İÇİN	0800 219 01 12
WEB	www.vestel.com.tr
FİYAT	1.399 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

İşlemci	Intel Core 2 Duo T7100 1,80 GHz
Bellek	1.024 MB DDR2
Sabit disk	120 GB Fujitsu SATA, 5.400 rpm
Ekran	15,4 inç WXGA LCD
Boyut	36,7 x 28,0 x 3,4 cm
Ağırlık	2,9 kg (pil dahil)

- + Yeni teknolojilerle donatılmış
- + Sınıfında yüksek batarya ömrü
- Fiyatı daha uygun olabilirdi

HDMI ÇIKIŞI Dizüstünüzü HD uyumlu TV'nize bağlayarak high definition teknolojisinin tadını çıkarabilirsiniz.

Santa Rosa devri

Vestel'in geliştirdiği dizüstü, Intel'in yeni mobil platformunun ilk temsilcilerinden biri.

■ Türkiye'de kurduğu dizüstü bilgisayar fabrikasıyla dikkatleri üzerine çekmeyi başaran Vestel bu alandaki en yeni teknolojileri anında Türk kullanıcılarla buluşturmayı vaat etmişti. Firma Rhino serisine ait ürünüyle gerçekten de CHIP test merkezine konuk olan ilk Santa Rosa dizüstünün üreticisi olmayı başardı. Santa Rosa kod adı Intel'in büyük başarı yakaladığı Centrino ailesinin dördüncü neslinin temsilcisi. Söz konusu platformla birlikte FSB hızının 667 MHz'den 800 MHz'e çıkması aynı saat hızlarında daha yüksek performans anlamını taşıyor. Bu dizüstünde yer alan 1,8 GHz hızındaki çift çekirdekli işlemci Intel T7100'ün önbellek hacmi 2 MB. Üründeki GM965 Express yonga setinde yer alan Intel'in paylaşımlı grafik çözümü X3100, Vista'daki Aero Glass efektleriyle tam uyumlu ve Office uygulamaları için yeterli performansı sağlıyor.

Yeni teknolojinin nimetleri

Vestel Rhino'da 533 MHz hızında bir adet 1 GB'lık DDR2 bellek modülü kullanılmış. Bir slot boş bırakıldığından çift kanal modu etkin değil. Ancak bu seçim bellek miktarını 2 GB'a yükseltmeyi planlayan kullanıcılar için gelecekteki masrafları azaltacağından avantajlı. Maksimum kapasite ise 4 GB. Vista Home Premium'la birlikte gelen üründe 5.400 rpm hızında 120 GB kapasiteli bir SATA sabit disk ve çift katmanlı DVD yazıcı kullanılmış. 1.280 x 800 çözünürlükteki 15,4 inç yansımaz geniş ekranın hemen üzerinde 1,3 megapikselli kamera ve onun her iki yanında birer mikrofon yer alıyor. Bu sayede video konferans için ek bir donanım gerekmiyor. Santa Rosa platformunun ürüne sağladığı avan-

tajlardan biri de Intel'in yeni kablosuz ağ bağdaştırıcısı 4965AGN'de kendini gösteriyor. 802.11a/b/g standartlarının yanı sıra Draft-n ile yumuşak bu bağdaştırıcı teoride 300 Mbit/sn'lik hızlara olanak tanıyor. Vestel'in bu üründe 1 GB NAND bellekle desteklediği yeni Intel Turbo Memory teknolojisi Vista'nın daha hızlı açılmasını ve sabit diske erişimin azalmasını sağlıyor. Sonuçta batarya ömrü uzuyor.

Ön yüzünde 5'li bir kart okuyucu olan kasa tasarım açısından orta kalitede. Öte yandan iki standart hoparlöre ek olarak bir de subwoofer'a sahip bu dizüstü giriş/çıkışlar açısından oldukça zengin. Kasanın iki yanındaki toplam dört USB 2.0 yuvasının yanı sıra firewire, kulaklık, mikrofon, S/PDIF bağlantıları mevcut. PCMCIA yuvasının yerini ise Express Card almış. VGA ve S-video ile birlikte HDMI çıkışının da bulunması sistemi rahatlıkla HD destekli televizyonunuza bağlamanızı sağlıyor.

Dizüstünüzü çalışın!

Dizüstü bilgisayarınızın başından kısa süreliğine ayrılmanız gerektiğinde Anti theft özelliğini etkinleştirerek bilgisayarınız hareket ettirildiği anda yüksek sesli bir alarm devreye giriyor ve pil takılı olduğu sürece alarm çalmaya devam ediyor. Alarmı susturmanın tek yolu parolayı girmek. Beraberinde gelen altı hücreli 4400 mAh kapasiteli pilin testlerimizde gösterdiği 202 dakikalık kullanım süresi kendi sınıfında oldukça iyi bir değer olarak dikkat çekiyor. Kutudan çıkanlar arasında taşıma çantası ve BitDefender anti virüs yazılımı da yer alıyor.

SONUÇ Paylaşımlı grafik çözümü sunan Vestel'in dizüstü bilgisayarı Santa Rosa'daki yenilikleri kullanıcılarla buluşturuyor. →

CEP TELEFONU
LG SHINE

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Şengüller
(216) 428 66 66
www.senguller.com
770 YTL

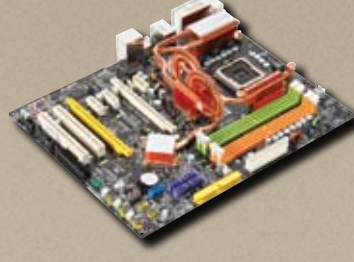
TEKNİK ÖZELLİKLER

Ekran	2,2 inç, 240 x 320 piksel, 262k renk TFT LCD
Bellek	50 MB RAM
Frekans bandı	900 / 1.800 / 1.900 MHz
Boyut ve ağırlık	99 x 50 x 13, 125 g
Kamera	2.0 megapiksel
Diğer	EDGE, GPRS, Bluetooth, kulaklık

Havali ve aynalı: LG'nin Black Label serisi Chocolate'tan sonra ikinci bombası olan Shine, tasarımıyla farklılığını ortaya koyuyor. Ürünün parlak ekranı aynı zamanda ayna olarak da kullanılabilir kadar temiz. Fakat bu, özellikle güneşli havalarda ekranın zor görünmesine neden oluyor. Kayar kapaklı telefonun şarjı, eğer telefonunuzu çok sık kullanıyorsanız sizi uzun süre idare edemiyor. Kullanımı son derece kolay tuşlarıyla telefonun tüm menülerinde hızlı bir şekilde dolaşabiliyorsunuz. 2.0 MP Schneider Kreuznach, flaşlı otomatik netleme özellikleriyle başarılı bir fotoğraf çekim performansı sergiliyor. Telefonunuzun hafızası yetmediğinde mikro SD yuvasını kullanabilirsiniz. Dayanıklı metal aksamı ve kayar kapak sistemi güvenilir. Ürünün üzerindeki tuşlarla MP3'lerinize ve kameraya kolayca ulaşabiliyorsunuz. Ekranı çizilmelere açık ve üzerinde parmak izi kaldığından sık sık silmek zorunda kalıyorsunuz. Voice dial ve voice memo özellikleri var.

SONUÇ Pratik menüsü, dayanıklı kasa ve estetik tasarımıyla son derece şık bir cep telefonu.

- + Estetik tasarım
- + Bellek geliştirmeye açık
- Düşük konuşma süresi

ANAKART
MSI P35 PLATINUM

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Koyuncu, Datagate
(216) 528 88 88, (212) 364 64 64
www.koyuncu.com.tr, www.datagate.com.tr
219 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Form faktör	ATX
Yonga seti	Intel P35
İşlemci yuvası	Intel LGA 775
FSB hızı	1.3 GHz
Bellek yuvası	4 x DDR2 DIMM
Yuva sayısı	2 x PCI-E16X, 2 x PCI-E1x, 2 x PCI 2.3

Etkili soğutma: MSI'nin P35 Platinum anakartında ilk göze çarpa özellik soğutma sistemi. Kartın güney ve kuzey köprüleri ile işlemci ve hafızayı soğutan bu rollercoaster benzeri pasif soğutma, hem etkili çalışıyor hem de bilgisayarlarımızdaki gürültü kaynaklarından birini ortadan kaldırıyor. Kartın ikinci dikkat çeken yönü ise arkasında bulunan altı USB girişinden dördünün birbirinden ayrı duracak şekilde yerleştirilmiş olması. Bu sayede, USB bellek gibi yan ürünlerin birbiriyle sıkışıklık yaratması önlenirken, rahat bir erişim sağlanmış oluyor. Ayrıca 5.1 ses girişleri, bir adet LAN, bir adet firewire, PSDIF ve iki adet eSATA girişi de yine kartın arkasında bulunuyor. Kartın üzerinde bulunan dört SATA girişiyle RAID 0, 1 ve 5 yapabilmeye olanak sağlanıyor. Dört giriş sıradan kullanıcılar için yeterli görünürken daha çok veri depolamak isteyenler için az gelebilir. Performans olarak rakipleriyle başa baş giden P35 Platinum, rahatlıkla overclock edilebiliyor.

SONUÇ Yeni Intel Core2 sistemler için göz önüne alınması gereken, güçlü performansa sahip bir anakart.

- + Etkili pasif soğutma
- + Overclock'a açık
- Dört SATA yuvası

OCZ FLEX XLC
RAM

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA
BİLGİ İÇİN
WEB
FİYAT

Eksa Bilgisayar
(216) 418 92 00
www.eksa.com.tr
209 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Bellek tip	DDR2
Bellek kapasitesi	2 x 1 GB
Pin sayısı	240
Frekans	400 MHz (800 MHz efektif)
Zamanlama	3-4-4-15
Voltaj	1.9 V -2.4 V

Su soğutmalı: Bellek dünyası Intel'in yeni platformu "bearlake" ile büyük bir hareketlenme yaşayacak. İncelediğimiz OCZ bellekler ise DDR2-SDRAM'lerin ulaştığı son noktayı temsil ediyor. 2 x 1 GB'lık çift kanal hafıza mimarisi için hazırlanmış 400 MHz (800 MHz efektif) hafızalar aynı zamanda 3-4-4-15 gibi düşük gecikme zamanlamalarına sahip. 2.1v ile çalışan moduller 2.4v ve üzerine kadar EVP korumasına sahip. Aynı zamanda hız aşırma yapanlar için EPP gelişmiş performans profilleri desteği de mevcut. OCZ Flex XLC'nin en alışılmadık özelliği ise su soğutmaya sahip olması. Bu sayede hız aşırma denemelerinizde voltajı yükseltseniz bile bir ısı probleminiz olmayacağı garantilenmiş. 4-4-4-15 zamanlamaları ve 2.2v ile kolayca 533 MHz (1.066 efektif) gibi hızlara çıkabilen Flex XLC, aynı zamanda su soğutma ile kolayca 30 derece civarlarında kalabiliyor. Su soğutma kullanırsanız da Flex XLC hava soğutması ile oldukça makul sıcaklıklarda çalışabiliyor.

SONUÇ OCZ Flex XLC su soğutma kit ile overclock meraklıları için ideal bir ürün.

- + Su soğutma
- + Yüksek o/c kabiliyeti
- Yüksek fiyat

BLUETOOTH KULAKLIK
VOYAGER 510

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Multimedya
BİLGİ İÇİN (212) 479 46 46
WEB www.multimedya.com
FİYAT 83 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Bağlantı	Line-in
Şarj / Bekleme / Kullanım süresi	2 / 100 / 6 saat
Kulaklık frek. aralığı	20 – 20.000 Hz
Sürüm	Bluetooth 2.0
Kapsama alanı	10 m
Diğer	Şarj kaidesi

Rahat ve özgür: Özellikle araba kullanırken ya da ofis içerisindeki koşuşturmamız sırasında ellerimizin serbest olması bize büyük bir rahatlık sağlar. Plantronics'in Voyager 510 modeli kablolu özgürlük keyfinizi arttıran bir kulaklık. Kulağı rahatsız etmeyen bir tasarıma sahip olan ürünle gelen üç adet farklı kulak içi süngerinden size en uygun olanını seçebilirsiniz. Dış sesleri engellemede başarılı bir performans gösteren cihaz altı saate kadar devamlı konuşma olanağı tanıyor. Günlük kullanımda sürekli kullanılmayacağı düşünüldüğünde bu, iki gün boyunca şarja ihtiyaç duymayacağınız anlamına geliyor. Ürünle beraber şarj için bir adet USB kablo ve şarj kaidesi geliyor. Birden fazla telefona tanıtılabileceğiniz Voyager 510 ile tek tuşla farklı telefonlar arasında geçiş yapabiliyorsunuz. Seyahat sırasında her zaman şarj edebileceğiniz bir bilgisayar bulamayacağınız düşünüldüğünde ürünün ayrıca satılan şarj cihazını da satın almak zorunda kalacağınız şüphesiz.

SONUÇ 18 g ağırlığıyla varlığını bile hissetmeyeceğiniz bir bluetooth kulaklık.

- + Ergonomik yapı
- + Kısa şarj, uzun kullanım süresi
- Yalnızca USB şarj kablosu var

WEB KAMERASI
QUICKCAM COM. STX

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Hızlı Sistem, Logosoft, Penta
BİLGİ İÇİN (212) 454 99 00, (216) 528 61 61, (216) 528 00 00
WEB www.logitech.com
FİYAT 49,5 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Algılayıcı	1.3 MP CMOS
Arabirim	USB 2.0
Çözünürlük	VGA (1.280 x 960)
Boyut	70 x 68 x 50 mm
Ağırlık	107 g
Diğer	Mikrofon

Eğlenceli web kamerası: Piyasada bulunan birçok marka arasında ön sıralarda yer alan Logitech, Quickcam Communicator STX modelinde kullanımı son derece kolay ve işlevli yazılımıyla ön plana çıkıyor. Çeşitli filtrelerle fotoğraflarınıza değişik etekler ekleyebiliyorsunuz. Ürünün üzerinde bulunan tek tuşla fotoğraf çekmenizi sağlayan ürün, merceği kapatan kayar kapağıyla görüntülenmek istemediğiniz zamanlarda, kamerasının açısını değiştirmeden görüntüyü engellemeze olanak sağlıyor. Esnek ayağıyla dizüstü bilgisayarınıza ya da masa üstünüze rahatlıkla yerleştirebileceğiniz ürünün mercek açısı da oldukça esnek. Ürünün üzerinde bulunan mikrofon, testlerimizde dış sesleri engellemede sınıfta kaldı. Yüz takibinde son derece iyi bir performans gösteren kamera, ışıklı ortamlarda parlak yüzeyler üzerindeki ışığı yumuşatmak için müdahaleye gerek duyuyor. Ara yazılımı sayesinde fotoğraflarınızı rahatlıkla bastırabilir yada e-posta atabilirsiniz.

SONUÇ Eğlenceli eteklere ve esnek görüntü açısına sahip bir web kamerası.

- + Ergonomik tasarım
- + Kullanışlı yazılımlar
- Düşük ses performansı

OYUN KLAVYESİ
X7G100

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

FİRMA Mascom
BİLGİ İÇİN (212) 312 50 00
WEB www.mascom.com.tr
FİYAT 12 \$ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Arabirim	USB
Tuş sayısı	62
Boyut	210 x 189 x 25 mm
Ağırlık	3 kg
Türkçe arabirim	Yok
Diğer	Dört farklı tuş örtüsü, taşıma kılıfı

Basit ve etkili: Genel olarak oyun klavyeleri üzerine konuşulduğunda akla birçok model gelir. Fakat en doğru seçimin zaten kullanmakta olduğumuz tasarım olduğunu A4 tech fark etmiş ve son derece basit fakat bir o kadar da kullanışlı bir ürün ortaya çıkartmış. X7G100 aslında yarım bir klavye. Stabil olması için normal klavyeye göre daha ağır tasarlanmış. Bir FPS (first person shooter) oyuncusunun en çok ihtiyacı olan tuşlara erişim kolaylaştırılmış. Fakat hemen elinin altında bulunan ve hemen tüm oyunlarda aynı işleri gören tuşların yeri de değiştirilmemiş. Böylelikle oyunlarda daha hızlı hareket edebileceğiniz ve aynı zamanda yanlışlıkla başka tuşlara basarak (START tuşu gibi) felaketlere yol açmayacağınız bir klavye ortaya çıkmış. Üstelik su geçirmezlik özelliğine de sahip olan klavye, kolayca temizlenebildiği için her türlü kazaya karşı da güvenli. WASD tuşları yerine dayanıklı plastik tuşlar yerleştirilerek parmakların kayması da engellenmiş.

SONUÇ Özellikle FPS oyuncularına yönelik, fark edilebilir avantaj sağlayan bir ürün.

- + Ergonomik tasarım
- + Su geçirmez
- Ara yazılımı yok

DVD YAZICI LG GSA H-55L		FOTOĞRAF MAKİNESİ GOLDMASTER DC-5010		PORT ÇOĞALTICI ASUS FRONTLINKER	
					
CHIP PUANI 		CHIP PUANI 		CHIP PUANI 	
FİYAT/PERFORMANS 		FİYAT/PERFORMANS 		FİYAT/PERFORMANS 	
FİRMA Boğaziçi Bilgisayar BİLGİ İÇİN (212) 331 10 00 WEB www.bogazici.com.tr FİYAT 42 \$ + KDV		FİRMA Ayyıldız Elektronik BİLGİ İÇİN (212) 693 02 02 WEB www.goldtaksit.com FİYAT 293 YTL, KDV dâhil		FİRMA Boğaziçi Bilgisayar, Çizgi Elektronik BİLGİ İÇİN (212) 331 10 00, (212) 444 29 44 WEB www.bogazici.com.tr, www.cizgi.com.tr FİYAT Belli değil	
TEKNİK ÖZELLİKLER		TEKNİK ÖZELLİKLER		TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	S-ATA	Algılayıcı	5 MP CMOS	Boyutlar	5.25 inç disk yuvası
Tampon bellek	2 MB	Çözünürlük	3.264 x 2.448 piksel	Kart okuyucu	Compact Flash, Smart Media, Memory Stick, Secure Digital ve MMC
CD erişim süresi	108 ms	Bağlantılar	USB 2.0, AV Out	Veri iletimi	USB, Firewire, External SATA
DVD erişim süresi	123 ms	Bellek	27 MB / SD kart	Ses	Mikrofon girişi
Garanti süresi	2 yıl	Boyut	107 x 53.5 x 33 mm	Medya aygıtları	iPod connection, MP3-in ve mini USB
Diğer	Light Scribe, harici kapak	Ağırlık	130 g (pilsiz)		

Hızlı ve kolay: Bilgisayar bileşenlerimiz içerisinde önemli yere sahip olan DVD yazıcılar, her geçen gün artan kaliteyle dikkatimizi çekiyor. Test merkezimizde mercek altına aldığımız ve S-ATA bağlantısıyla bilgisayar içerisindeki kablo karmaşasına son veren ürün, oldukça yüksek bir CD ve DVD ROM okuma hızına sahip. Aynı hızı rast gele erişim sürelerinde de gösteren LG, özellikle DVD+R DL yazma hızında bir rekor kırarak benzerlerinden ayrılıyor. Cihaz, medya algılama ve çıkartma süresi oldukça uzun olmasına karşın toplam performansıyla göz dolduruyor. Ürünle beraber ek bir kablo verilmesine karşın Power DVD, Power Producer ve Nero Express LightScribe Support yazılımları bu eksiği fazlasıyla kapatıyor. Üzerinde bulunan 20x ibaresinin hakkını sonuna kadar verdiğinden emin olabileceğiniz yazıcı, eğer bu sıralar yeni bir ürün almayı veya elinizdeki yenilemeyi düşünüyorsanız sizin için uygun olabilir.

SONUÇ 20x DVD yazma hızıyla rakiplerinin önüne geçen, son derece yüksek performanslı bir ürün.

- + Yüksek performans
- + İşlevli yazılımlar
- Geç medya tanıma

Rahat kullanım: Test merkezimize gelen Goldmaster DC-5010 Türkçe arayüzü ve kullanım kılavuzunu okumaya gerek kalmadan kolayca kullanabileceğiniz menüleriyle beğenimizi kazandı. 5 megapiksel algılayıcısıyla yüksek çözünürlükte resim çekebilmenize olanak tanıyan ürün 3x optik ve 4x dijital zum yapabiliyor. 2 adet AA pil ile çalışan DC-5010 ile 320 x 240 çözünürlükte sesli video çekimi yapabilirsiniz. Işığın yetersiz olduğu durumlar için üzerinde bir flaş bulunan ürünün odaklama süresi rakiplerine göre daha uzun. Tek kablo üzerinden hem USB hem de AV çıkışlarını bulabileceğiniz ürünü televizyona bağlamanız da mümkün. 2 inçlik ekranı ile çektiğiniz görüntüleri rahatlıkla izleyebileceğiniz ürünle beraber bir adet 512 MB'lık SD kart ve taşıma çantası geliyor. Ürünle gelen VideoWorks 6 ve Mr. Photo 3 yazılımlarıyla videolarınız ve fotoğraflarınız üzerinde dilediğiniz değişiklikleri kolayca yapabilirsiniz.

SONUÇ Goldmaster DC-5010 amatör kullanıcılara hitap eden, pratik bir fotoğraf makinası.

- + Türkçe arayüz
- + Kutu içeriği
- Ortalama ses kalitesi

Şık PC önpaneli: Asus'un Frontlinker ürünü bilgisayar kasalarının arkasında bulunan bağlantıları ön panele almanızı sağlamakla kalmıyor, iPod ve benzeri ürünlere verdiği destekle masaüstü bilgisayarınızı bir multimedya merkezi haline getiriyor. Buna ek olarak beşi bir yerde bir kart okuyucusuna da sahip oluyorsunuz. Görsel tasarımı oldukça başarılı olan Frontlinker'ın en önemli özelliği, yaylı kapağının altında bulunan üç kablolu bağlantı. Bu üç kablodan birincisi bir ses kablosu, ikinci kablo bir mini USB bağlantısı içeriyor. Üçüncü kablo ise iPod'lar için standart olan bağlantı kablosu. Ön panel aynı zamanda bir kart okuyucusu. FireWire ve bağlantı yuvası da unutulmamış. Buna bir de USB aygıtları kolayca bağlayabileceğiniz bir USB yuvası ve bilgisayarınıza mikrofon bağlayabileceğiniz bir büyük jack girişi eşlik ediyor. Harici SATA diskleri sisteme bağlayabilmek için bir harici SATA portu da bağlantılar bölümünü tamamlıyor.

SONUÇ Şık ve işlevsel bir port çoğaltıcı, kart okuyucu ve taşınabilir medya aygıtlarına bağlantı sağlayan bir aparat.

- + Çoklu girişler
- USB port sayısı az
- Kulaklık çıkışı yok

KULAKLIK CLEAR CHAT STEREO 981-000025		MULTIMEDYA OYNATICISI ZEN VISION M		ANAKART GIGABYTE N680SLI-DQ6	
					
CHIP PUANI 		CHIP PUANI 		CHIP PUANI 	
FİYAT/PERFORMANS 		FİYAT/PERFORMANS 		FİYAT/PERFORMANS 	
FİRMA Hızlı Sistem, Logosoft, Penta BİLGİ İÇİN (212) 454 99 00, (216) 528 61 61, (216) 528 00 00 WEB www.logitech.com FİYAT 25 \$ + KDV		FİRMA Multimedia BİLGİ İÇİN (212) 479 46 46 WEB www.multimedia.com FİYAT 549 \$ + KDV		FİRMA Kont, Hızlı Sistem BİLGİ İÇİN (216) 499 62 99, (212) 454 99 00 WEB www.kont.com.tr, www.hizlisistem.com.tr FİYAT 339 \$ + KDV	
TEKNİK ÖZELLİKLER		TEKNİK ÖZELLİKLER		TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim USB 2.0		Kapasite 60 GB		Form faktör ATX	
Kulaklık frek. aralığı 20 Hz – 20 KHz		Arabirim / Pil USB 2.0/Li-Ion		Yonga seti nVIDIA nFORCE 680i SLI MCP	
Mikrofon frek. aralığı 20 Hz – 16 KHz		Desteklediği biçimler WMA, MPEG3, WAV, MPEG1,2,4, DivX 4,5, XviD, WMV9, Motion JPEG, JPEG		İşlemci yuvası Intel LGA 775	
Mikrofon duyarlılığı -58 dB +/- 3 dB		Boyutlar 104 x 62 x 18.6 mm		FSB hızı 1.3 GHz	
Kablo uzunluğu 2 m		Ağırlık 163 g		Bellek yuvası 4 x DDR2 DIMM	
Diğer Ayarlanabilir kulaklık				Yuva sayısı 2 x PCI-E16X, 1 x PCI-E8x, 1 x PCI-E1x, 3 x PCI 2.2	

Basit ve etkili: Logitech'in Clear Chat Stereo kulaklığı adına yaraşır bir ürün. Basit bir tasarım üzerine yüksek bir ses yalıtımı sunan ürün, dış sesleri yalıtırcan mikrofonu ile oldukça berrak bir ses iletimi sağlıyor. Profesyoneller için olmasa da internet üzerinden sesli sohbet programları için ideal bir kullanım sağlayan kulaklık, bilgisayarınıza ses girişi ve çıkışları üzerinden bağlanıyor. İki metrelik uzun kablosu ve üzerinde bulunan bir kumanda sayesinde hem ses ayarı yapabilir hem de mikrofonunuzu kapatabilirsiniz. Mikrofonun sabit tasarımı kullanıcıyı rahatsız etmiyor. Fakat çanta içerisinde taşırken kırılması için özen göstermeniz gerekiyor. Ayrıca kulaklık üzerinde herhangi bir yalıtım olmadığından hem sesi açtığınızda dışarıya veriyor hem de dış sesleri engellemiyor. Logitech'in kulaklığı hafifliği sayesinde uzun süre kullanımda da herhangi bir rahatsızlık vermiyor. Ürün, kaliteli mikrofonu ile günlük kullanım için ideal bir kulaklık.

SONUÇ Kaliteli kulaklık arayanların mutlaka gözönünde bulundurması gerekiyor.

- + Mikrofon yalıtım kalitesi
- + Kablo üzeri kumanda
- + Rahat kullanım

Kalitenin ağırlığı: Zen Vision M ele oldukça ağır gelen bir ürün. 60 GB'lık belleği göz önüne aldığımızda kabul edilebilir bu ağırlık, ürünün kalitesiyle birleştiğinde kullanıcıyı çok rahatsız etmiyor. 2,5 inçlik ekranıyla fotoğraflarınızı ve film dosyalarınızı görüntüleyebileceğiniz Zen Vision M, 262k renk ve 320 x 240 piksel desteğine sahip. Ön yüzünde bulunan ve tek parça panelden oluşan tuş takımı, tek bir dokunmatik tuş ile kolayca kullanılabilir. Cihazla gelen Media Explorer yazılımı sayesinde Outlook senkronizasyonundan fotoğraf, video ve müzik dosyalarınızı aktarmaya hatta CD kopyalamaya kadar birçok işlemi yapabilirsiniz. Ürünü bilgisayarınıza bir harici disk olarak tanıtabilirsiniz. USB'den altı saate şarj olan Vision M, ayrıca satın alabileceğiniz bir adaptörle de şarj edilebiliyor. 18 saate kadar kesintisiz müzik keyfi sunan oynatıcı, parlak ve kaliteli bir ekrana sahip. Beraberinde gelen bir adaptörle USB, AV çıkışı ve harici adaptör girişine sahip oluyorsunuz.

SONUÇ Yüksek ses kalitesine sahip, kullanışlı bir arayüzü olan, uzun pil ömürlü bir ürün.

- + Pratik arayüz
- + Yüksek ses kalitesi
- + Yardımcı yazılım

Gigabyte'ın ağır topu: Gigabyte'ın N680SLI-DQ6 modeli, çoklu yuvalarıyla bütçesi uygun olanlar için birçok olanak sunuyor. Crazy Cool 2 pasif soğutması olan kartın üzerinde 10 adet SATA yuvası bulunuyor. Quad Core özelliğiyle Intel'in şu an satılmakta olan ve satışa sunulacak çift çekirdekli işlemcilerine destek veriyor. Quad SLI desteğinin yanında üçüncü yuvala fizik kartınızı kullanmanıza da imkân tanıyor. Cihaz, dört adet 1 Gbit ethernet yuvasıyla geniş bir bağlantı olanağı sunuyor. 8.1 ses desteğine sahip kart testlerimizde de gözlemlediğimiz Quad triple Phase özelliğiyle, 12 adet güç devresi sayesinde voltajı daha stabil tutuyor. Ürün, çift BIOS özelliği sayesinde sabit disk ve CD-ROM üzerinden BIOS kurtarma özelliğine de sahip. Arkasında dört adet USB 2.0, 1 Firewire ve önünde altı adet USB 2.0 ve iki adet Firewire yuvası bulunuyor. Yüksek bir overclock performansına sahip olan ürün oyun meraklılarının kaçırmaması gereken bir anakart.

SONUÇ Sahip olduğu özelliklerle tüketicinin tüm ihtiyaçları tek bir ürün üzerinde çözen bir anakart.

- + Overclock'a açık
- + Çoklu genişleme yuvaları
- Yüksek fiyat

MOBİL VIDEO ARACI
MAGIX MOVIES2GO II

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

SİSTEM Windows 2000/XP/Vista
BİLGİ İÇİN www.magix.com
FİYAT 40 \$

FOTOĞRAF DÜZENLEME ARACI
ZONER PHOTOSTUDIO 9

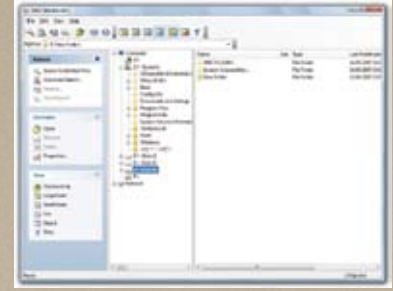

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

SİSTEM Windows 98/Me/2000/XP/Vista
BİLGİ İÇİN www.zoner.com
FİYAT 45 \$

VERİ KURTARMA ARACI
O&O UNERASE 4.1

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

SİSTEM Windows NT 4/2000/XP/Vista
BİLGİ İÇİN www.oo-software.com
FİYAT 30 \$

Taşınabilir sinema sistemi: Cep telefonunuzu, MP3 çalarınızı ya da avuçiçi bilgisayaringizi video oynatıcı olarak kullanmak mı istiyorsunuz? Öyleyse televizyon yayınlarını ya da web videolarını sahip olduğunuz taşınabilir cihaza aktarmak için Magix Movies2Go II'dan yararlanabilirsiniz. Yaptığımız testlerde dahili web video kaydedicisi üzerinden müzik videolarını sorunsuz bir şekilde kaydedebildik. Yeni sürümdeki, TV kartı ya da DVB-T alıcısı üzerinden televizyon yayınını kaydeden ve reklamları otomatik olarak filtreleyen Media Center son derece pratik. Ancak filtreleme özelliğinin kusursuz olduğunu söylemek güç. Yazılım kopya korumasız DVD'leri başarıyla okuyor ve sıkıştırıyor. Test için seçtiğimiz 100 dakikalık sinema klasiğinde yüksek kaliteli sonuç istendiğinde dönüştürme işleminin tamamlanması için 90 dakikaya ihtiyaç duyuldu. Movies2Go II kliplere çeşitli efektler uygulayabilirsiniz. Bu sayede örneğin videoların ilk saniyelerini açılan bir perde efektiyle süsleyebilirsiniz. Son şeklini alan videolar sorunsuz bir şekilde taşınabilir cihaza gönderilebiliyor. Gerekli MPEG2/4 codeclerinin ücretsiz de olsa ayrıca internet üzerinden kurulmasının gerekmesi ise küçük de olsa bir eksiklik.

SONUÇ Başarılı bir Media Center'a sahip olan Movies2Go çok sayıda video düzenleme seçeneği içeriyor.

- + Zengin düzenleme seçenekleri
- + Reklam filtreleme özelliği
- Kullanım daha kolay olabilirdi

Hobi fotoğrafçıları için laboratuvar: Zoner PhotoStudio'nun sade arayüzünden onun basit bir resim göstericiden daha fazlası olduğunu anlamak güç. Batch processing ile istediğiniz işlev ve filtreleri bir listede toplayabilir ve uygulayabilir, daha çok yüksek binalar için kullanabileceğiniz dikey panorama aracıyla Eyfel Kulesi'ni bile tek bir fotoğrafa sığdırabilirsiniz. Testimizde sonucun üzerinde küçük bir değişiklik amaca ulaşmamız için yeterli oldu. PhotoStudio'nun en iddialı olduğu konu sunum. Yoğun bir çaba sarf etmeden de bir HTML galerisi oluşturabilir, onu çevrimiçi olarak yayınlatabilir ve hatta gerektiğinde kolayca güncelleyebilirsiniz. Slayt gösterilerini doğrudan yazılım üzerinden CD ve DVD'ye yazabilir ve etkileşimli sunumlar hazırlayabilirsiniz. PhotoStudio, ACDSee gibi yazılımlardan aşına olduğumuz PDF slayt gösterisi özelliğine de sahip. Bu gösteriyi Adobe Reader ile herhangi bir bilgisayarda tam ekran olarak görüntüleyebilir ve dilerseniz müzikle renklendirebilirsiniz. GPS alıcısı desteği sunan bir dijital fotoğraf makinesine sahipseniz örneğin Eyfel Kulesi fotoğrafınıza tıklayarak Google Maps üzerinden Paris'e ulaşabilirsiniz.

SONUÇ Zoner PhotoStudio 9 hobi fotoğrafçıları için tatmin edebilecek kapsamlı bir araç.

- + Hobi fotoğrafçıları için araçlar
- + Güçlü sunum özellikleri
- + GPS alıcısı desteği

Dosyalarınıza yeniden hayat verin:

Windows Geri Dönüşüm Kutusu'nu bir anlık dikkatsizlik sonucu boşalttınız ve geri almak istediğiniz dosyaları kaybetmişseniz ya da önemli sistem dosyalarından biri kullandığınız ince ayar yazılımı tarafından silindiyse O&O UnErase'den yardım alabilirsiniz. Söz konusu veri kurtarma aracı yerel disklerinizdeki, USB belleğinizdeki ve dijital fotoğraf makinenizdeki silinen dosyaları tek tıklamayla kurtarabiliyor. O&O UnErase ayrıca Windows Vista altında çalışan ilk veri kurtarma araçlarından biri. Araç kaybolan dosyaları bulmanız için size farklı arama seçenekleri sunuyor. Dosyanın önceden yer aldığı klasörü ziyaret edebileceğiniz gibi dosya adı, boyutu ve tarih gibi filtrelerle de arama yapabilirsiniz. O&O UnErase yaptığımız testlerde silinen dosyaların tümünü sorunsuz bir şekilde bulmayı başardı. Ancak uzun süre önce kaybettiğiniz dosyalarda yer aldıkları sektörlerin üzerine başka veriler yazılmışsa sorun yaşanabiliyor. Bu benzer araçlar için de doğal bir sınır. Dolayısıyla herhangi bir dosyayı yanlışlıkla sildiğinizde en kısa sürede harekete geçmelisiniz. Bu araçla söz konusu dosyaları yüzde yüze varan başarı yüzdesiyle kurtarabilirsiniz. ■

SONUÇ Vista uyumlu O&O UnErase en başarılı ve en kullanışlı dosya kurtarma araçlarından biri.

- + Farklı arama seçenekleri
- + Kolay kullanım
- + Windows Vista desteği

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioğlu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.
esahin@chip.com.tr, www.chip.com.tr/blog/sahin

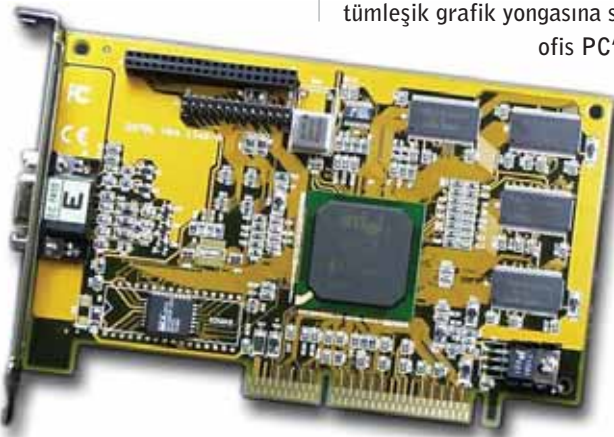
Imagine Cup 2007

Microsoft'un bu yılki teması eğitim olan Imagine Cup adlı yazılım tasarımı yarışmasını ülkemizden İstanbul Teknik Üniversitesi kazandı. 40 ülkenin katılacağı finaller, Ağustos'ta Seul'de.

7 Haziran: Intel GPU işine giriyor

Intel, nVidia ile ATI'nin hüküm sürdüğü grafik işlemcisi pazarına göz dikti. Grafik kartı üreticilerinin ortaya attığı bir görüşe göre Intel, özellikle 300 dolar seviyesindeki orta sınıf GPU'larda yoğunlaşmak istiyor. 2007 sonuna kadar bir yol haritası açıklaması beklenen Intel bu hamle için, AMD'nin ATI'yı satın almasından büyük ölçüde esinlenmiş olabilir. Kullanıcıların yıllardır alıştıkları ATI ve nVidia GPU'ları terk etmesi için Intel'in aynı fiyata daha çok özelliğe sahip GPU'larla ortaya çıkması gerekiyor. Henüz Intel'in çift ekran kartlı çözümleri destekleyeceği konusunda bilgi yoksa da, bence bu destek olacak. Zira böylece Intel başlarda üst seviyede AMD ve nVidia ile rekabet edemeyeceği için örneğin iki adet 300 dolarlık kartla üst seviye kartlara meydan okuma yolunu seçebilir. Intel'in grafik kartı arenasına dalmasının bir iyi bir de kötü sonucu olacaktır kanımca: Şu ana kadar Intel, entegre grafik çözümleriyle kendini gösteriyordu ki firma, son iki yıldır tümleşik grafik yongasına sahip anakartların ofis PC'si bileşeni olarak

INTEL EKRAN KARTI
Intel, yıllar önce i740 ile son verdiği GPU işine geri dönüyor.

görülmelerinden rahatsızdı ve tümleşik grafik çözümlerine yakında DX10 desteği gelmesi söz konusuydu. Yani bir anlamda Intel, AMD ile nVidia'nın giriş seviyesi kartlarına karşı yonga set-

lerindeki tümleşik ekran kartlarıyla cevap vermeye çalışıyordu. Oysa bu yeni gelişme, Intel'i de ekran kartı potasına sokuyor. Böylelikle firma artık kendi çıkarları doğrultusunda ekran kartı konusunda farklı bir segmentasyona gidecektir. Bu arada ek bir bilgi: Jon Peddie araştırma şirketine göre, mevcut tümleşik ekran kartı pazarının yarısı Intel'in elindeymiş.

Intel'in 3. bir aktör olarak pazara girmesinin en büyük avantajı kuşkusuz yıllardır nVidia ile ATI arasında bir anlamda "ikili tekel" şeklinde süren rekabetin gerçek anlamda hareketlenecek olması ve özellikle fiyat düşüşleri konusunda firmaların gözünü budaktan sakınamayacağı. Rekabet gerçekten de güzel şey. Nitekim 2. bir Telekom operatörümüz olsaydı internet hizmeti şu anda bambaşka bir seviyede olurdu ya neyse, bu başka bir konu. Bu konuyla ilgili olarak son olarak bir de Intel tabanlı ekran kartlarının 2008 ortasında piyasaya çıkabileceği yönünde tahminler olduğunu belirtiyim.

16 Haziran: Samsung'un Ultra II serisi

Samsung çok ilginç bir firma ve özellikle cep telefonlarında yaptığı atılım görmezden gelincek gibi değil. Ülkemizdeki pazar payı açısından gerilerden gelerek bir anda 2. büyük marka haline gelen Samsung, 2008'de Nokia'yı geçerek 1. sıraya yerleşirse şaşırmam. Peki firmanın başarısının altında yatan sır ne? Bence tasarım. Rakipleri telefonlarının donanım özellikleri üzerinde yoğunlaşırken Samsung, tasarıma ağırlık verdi. Pek çok kullanıcı sürekli cebinde, hatta elinde taşıdığı bir eşya için tasarım

NE SİHİRDİR NE KERAMET Samsung SGH-F300, 9,4 mm'lik kalınlığına rağmen bir yüzünde telefon özellikleri, diğer yüzünde medya oynatıcıyla sizi karşılıyor.

konusunu baş tacı edince de, ortaya sürekli yükselen bir satış grafiği çıktı. Ultra serisi ile ince telefon konseptinde önemli bir adım atan Samsung, Ultra II serisiyle bunu daha da ileri götürüyor. Dubai'deki lansmanına katıldığım Ultra II serisi, gerçekten de etkileyiciydi. Test merkezimize yollanan SGH-U600 modeli elimize ulaştığında, donanım inceleme sayfalarımız baskıya girmiş olduğu için, bu telefonun incelemesi önümüzdeki aya kaldı. Fakat 10,9 mm'lik kalınlığı ve zarif ama sağlam yapısıyla ürünün daha ilk bakışta sempati kazandığını söyleyebilirim.

20 Haziran: Microsoft ile Google karşı karşıya

Google'ın başarısı gerçekten de takdire değer. Yahoo, Altavista ya da Microsoft gibi rakiplerin arasından sıyrılıp arama motoru denince akla gelen ilk isim olmak kolay değil.

Öte yandan Google'ın hız kesmeden büyümesi ve internetin önemli bir parçası haline gelmesinin uzun vadede son kullanıcılar için ne gibi sonuçları olacağını kestirmek çok güç. Google henüz bu kadar güçlü değilken Bill Gates'in dikkatini çekmiş ve Gates, Microsoft'un en büyük rakibi olarak Google'ı göstermişti. Bu rekabet dolu dizgin devam etmekte. Son olarak Google'ın Microsoft aleyhine Amerika'da açtığı dava uyarınca Microsoft, Vista'da bazı değişiklikler yapmak durumunda kaldı. Dava konusu, Microsoft'un son işletim sistemi Vista'da tümleşik olarak gelen arama yeteneklerinin diğer yazılım firmalarının önünü tıkadığı ve kendi sistemlerini kullanmaya zorladığıydı. Sonuç olarak Microsoft, Vista'da kullanıcılara varsayılan

21 Haziran: Microsoft Imagine Cup 2007

Geçen sene de

jüri üyeliği yaptığım Microsoft Imagine Cup finalleri bu yıl da kıran kırana geçti ve birinciliği İ.T.Ü. Pare.net adlı projeye kazandı. Bu yıl jüri başkanı olarak yarışmaya katılmaktan gurur duydum. Zira bu tür yarışmalar ve etkinlikler sürekli değişen eğitim sistemimizin törpülediği yaratıcı gücümüzü harekete geçirmek için iyi birer fırsat. Imagine Cup'ın Türkiye ayağındaki finalisti İ.T.Ü. öğrencileri, Güney Kore'nin Seul şehrindeki finallerde ülkemizi temsil edecek ve 40 ülke arasında dereceye girmeye çalışacak. Jüri olarak yarışmanın ardından bir araya geldiğimiz İ.T.Ü öğrencileriyle, proje ve sunumu konusunda son kontrolleri yaptık ve bazı önerilerde bulunduk. Seul'den iyi bir sonuçla döneceğimizi umuyorum. Bu arada, Ağustos ayı başındaki finallerde jüri üyesi olmak için Seul'e davet edildiğimi de belirtiyim. Son bir not: Imagine Cup sadece yazılım tasarımı yarışması değil. 8 ayrı kategori daha var. Bunlardan biri olan kısa film yarışmasında da ülkemizin finallerde yarışmak üzere Seul'e davet edildiğini duyunca çok sevindim. Yarışma kategorileri ve diğer bilgiler için: www.imaginecup.com

PARE.NET İ.T.Ü, bebeklerin çıkardıkları sesleri anlamlandırarak daha sağlıklı gelişmelerini amaçlayan pare.net projesiyle birinciliği kazandı.

masaüstü arama programını seçmek için kullanıcıya seçme şansı tanıyan ilgili seçenekleri işletim sistemine ekleyecek. Bu değişikliğin servis paketi veya güncelleştirilmiş yeni bir Vista sürümü şeklinde çıkarılması bekleniyor. Yeri gelmişken belirtiyim; Microsoft, Vista için hazırladığı servis paketi, Service Pack 1'in test sürümünün yıl sonuna doğru kullanılabileceğini de bildirdi.

Bu arada Google, Paris'te yaptığı bir tanıtımla arama içeriğini 12 dilde ve çapraz olarak çevirebilen Translate servisini görücüye çıkardı. Bu 12 dil arasında ne yazık ki henüz Türkçe yok. Paris'teki tanıtımda Google CEO'su Eric Schmidt ilginç bir şekilde iPhone'la poz vererek Apple'a destek olduğunu gösterdi. Eh, Zune ile poz verseydi şaşardım zaten.

TEST CİHAZLARI

Donanımların performanslarını ölçmek için hazırlanan cihazlar sayesinde birçok ürünü test etmek mümkün.

CHIP TOP 10

En başarılı donanım ürünleri CHIP TOP 10 tablolarında her ay listeleniyor. TOP 10 tabloları satın alma kararınıza yardımcı olacak.

■ CHIP TOP 10 tablolarında her ay kendi kategorisinde en iyi on donanımı yayınlıyoruz. Her ay gerçekleştirilen testlerde birçok ürün inceleniyor ve test prosedürümüz doğrultusunda değerlendiriliyor. Değerlendirdiğimiz ürünleri bir veritabanında toplayarak sizlerle paylaşıyoruz. Burda önemli olan bu ürünleri güncel ve doğru olarak yayınlamak. Hazırladığımız bu tabloların en büyük farkı her ay güncellenmesi. CHIP TOP 10 tabloları test tablolarından biraz farklı. TOP 10 tablolarında önemli ve kısa bilgiler yer alıyor. Donanım inceleme bölümümüzde yer alan ürünleri ve piyasaya yeni çıkan ürünleri aynı kriterlerle ölçüp TOP 10 tablolarındaki yerlerine koyuyoruz. Testi veya incelemeyi kaçıran okurlarımız ürünleri TOP 10 tablolarından takip ede-

biliyorlar. Böylece aylar önce çıkan bir ürün ile yeni çıkan bir ürünü kıyaslayabilmeye şansımız oluyor. Ürünleri ayırırken kategorilerine ve performanslarına göre değerlendiriyoruz. Kategori seçimi çok önemli. Eğer bir ürün yanlış bir kategoride yer alıyor ise bu tüm tabloyu etkiliyor bunun için tabloları tekrar tekrar kontrol ediyoruz.

TOP 10 tablolarında fiyat performans oranlarına da yer verdiğimiz için bu bilgileri satın alma rehberi olarak da kullanabilirsiniz. Bu oran yalnızca o ayki tablodaki ürünler arasındaki bir oran olduğunu unutmayın. Yani performansı iyi olan bir ürünün fiyatı da uygun ise tüm diğer ürünlerin fiyat performans puanını değiştirebilir. Ürünlerin performans değerlerini bir bakışta görebilmeniz için renk

kodları kullanıyoruz. Yeşil renk test ve incelemede çok iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Sarı renk, test ve incelemede iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Turuncu renk, ortalama performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor.

Değerlendirme:

■ Zirve sınıfı: 100-90 puan

■ Üst sınıf: 89-75 puan

■ Orta sınıf: 74-45 puan

Her ay ürünlerin son kullanıcı satış fiyatlarını güncelliyoruz. Ürünleri, ay içerisindeki değişiklikler nedeniyle daha uygun fiyatlarla da temin etmeniz mümkün. Fiyat/Performans puanını 5'lik not sistemine göre hesaplıyoruz. Tek tek değerlendirmelerdeki en iyi değerler sütunlarda kalın yazı tipleriyle gösteriliyor.

DONANIM LİSTELERİ

143 1.000 \$ altı dizüstüler

143 1.000 \$ üstü dizüstüler

143 1300 euro altı SLR makineler

143 Taşınabilir yazıcılar

144 Cep telefonları

144 17 inç LCD monitörler

144 19 inç LCD monitörler

144 19 inç geniş ekran LCD monitörler

145 DVD yazıcılar

145 PATA sabit diskler

145 SATA sabit diskler

145 Çok işlevli baskı cihazları

1.000 \$ altı dizüstüler

YENİ

1.000 \$ altı dizüstüler

Test değerleri										Teknik veriler						
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat (\$ + KDV)	Performans	Tasınabilirlik	Donanım	Ergonomi	Servis / Dokümantasyon	İşlemci	Yonga seti	Bellek	Grafik işlemcisi	Sabit disk (GB)	Ekran boyutu	Ağırlık (g)
1	Monster C43W1511	66	■■■■■	999	75	57	98	74	70	Celeron M 430 1.73 GHz	Intel 945PM	1.024 MB	GeForce Go 7600	120	15,4 inç	2,873
2	Datron TWM16M56W85L	66	■■■■■	939	57	79	74	61	100	Core2 T5500, 1.66	Intel 945GM	512 MB	GMA 950	80	15,4 inç	2,740
3	Datron TWM16M56WA5D	65	■■■■■	975	62	77	80	63	80	Core2 T5500, 1.66	Intel 945GM	512 MB	GMA 950	100	15,4 inç	2,731
4	Datron WA16M56W65D	65	■■■■■	969	59	68	91	75	80	Core2 T5500, 1.66	Intel 945GM	512 MB	GMA 950	100	15,4 inç	2,832
5	CB0X Despina D600-S	63	■■■■■	999	58	69	87	76	70	Core2 T5500, 1.66	Intel 945GM	512 MB	GMA 950	80	15,4 inç	2,853
6	Datron TWM17F56WA5L	62	■■■■■	596	68	74	58	66	80	Celeron M 1.73 GHz	Intel 945GM	512 MB	GMA 950	100	15,4 inç	2,725
7	Casper Nirvana CPD1730	62	■■■■■	949	53	84	64	63	80	Core Duo T2250, 1.73	Intel 945GM	512 MB	GMA 950	80	15,4 inç	2,742
8	HP NX6325	56	■■■■■	864	59	66	51	59	80	Turion 64 X2 TL-52, 1.60	ATI Xpress 200	512 MB	ATI Xpress 1150	80	15 inç	2,734
9	BenQ Joybook A51	54	■■■■■	999	49	55	66	68	80	Core2 T5500, 1.66	SIS M662 MX2+966L2	512 MB	SIS Mirage	80	15,4 inç	2,720

Monster T2-Rex C43W1511
Oyunsuz kalamam diyenlere uygun fiyatlı çözüm.

1.000 \$ üstü dizüstüler

1.000 \$ üstü dizüstüler

Test değerleri										Teknik veriler						
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat (\$ + KDV)	Performans	Tasınabilirlik	Donanım	Ergonomi	Servis / Dokümantasyon	İşlemci	Yonga seti	Bellek	Grafik işlemcisi	Sabit disk (GB)	Ekran boyutu	Ağırlık (gr)
1	Sony Vaio VGN-V190P/H	76	■■■■■	1999	63	100	73	68	100	Core2 T7200, 2,00	Intel 945 GM	1.024 MB	GMA 950	120	13,3 inç	2307
2	HP DV2172 EA	73	■■■■■	1499	58	65	44	56	80	Core2 T5500, 1,66	Intel 945 PM	1.024 MB	GeForce Go 7200	120	14,1 inç	2494
3	MSI S262	72	■■■■■	1369	61	93	70	71	80	Core2 T5600, 1,83	Intel 945 GM	1.024 MB	GMA 950	100	12,1 inç	2010
4	Monster T2-REX C43M575U1	70	■■■■■	1999	100	45	83	100	70	Celeron M 430 1,73 GHz	Intel 945 PM	1.024 MB	GeForce Go 7950 GTX	120	17 inç	4196
5	VAIO VGN SZ4XTN/C	69	■■■■■	3115	85	51	100	89	80	Core2 T7200, 2,00	Intel 945 GM	2,048 MB	GeForce Go 7400	120	13,3 inç	1721
6	Casper Nirvana CPM2000-8E05B	68	■■■■■	1299	52	83	54	60	80	Core2 T7200, 2,00	Intel 945 GM	1.024 MB	GMA 950	160	15,4 inç	2721
7	Datron TWA20M86WA5X	67	■■■■■	1369	83	62	68	59	80	Core2 T7200, 2,00	Intel 945 GM	1.024 MB	GeForce Go 7400	100	15,4 inç	2743
8	Casper Nirvana CPM2000-8E85B	66	■■■■■	1499	70	73	77	61	80	Core2 T7200, 2,00	Intel 945 PM	1.024 MB	GeForce Go 7400	160	15,4 inç	2797
9	ASUS W7J	63	■■■■■	1999	79	48	85	73	80	Core2 T5600, 1,83	Intel 945 PM	1.024 MB	GeForce Go 7400	100	13,3 inç	1948
10	VAIO N250E/B	61	■■■■■	1314	61	65	70	74	80	Core2 T2250 1,73 GHz	Intel 945 GM	1.024 MB	GMA 950	100	15,4 inç	2880

HP

Sıralama kum eleği

HP Pavilion DV2172EA
Şık bir tasarıma sahip olan ürün uzaktan kumandasıyla tam bir eğlence merkezi.

1300 euro altı SLR makineler

YENİ

1300 euro altı SLR makineler

Test değerleri										Teknik veriler				
Sıra	Marka	Toplam puan	Fiyat/Perf.	Fiyat Euro + KDV	Görüntü kalitesi (%35)	Donanım özellik (%20)	Ergonomi (%20)	Deklanşör gecikmesi	Seri çekim (foto/s çekim sayısı)	Çalışma süresi (foto sayısı)	Etkeltil piksel	Kayıt medyası	Ağırlık	Flaş
1	Pentax K10D	88	■■■■■	800	90	86	83	0,35 s	3 / 8	420	10,2 MPixel	SD-Card	710	entegre
2	Canon EOS 30D	88	■■■■■	1263	86	93	93	0,40 s	5 / 12	870	8,2 MPixel	CF I/II	720	entegre
3	Nikon D80	87	■■■■■	800	93	73	83	0,30 s	3 / 6	500	10,2 MPixel	SD-Card	585	entegre
4	Samsung GX-10	87	■■■■■	750	90	80	83	0,35 s	3 / 8	420	10,2 MPixel	SD-Card	710	entegre
5	Canon EOS 400D	86	■■■■■	800	88	78	91	0,40 s	3 / 9	270	10,1 MPixel	CF I/II	510	entegre
6	Nikon D40x	86	■■■■■	620	94	65	85	0,30 s	3 / 6	260	10,2 MPixel	SD-Card	595	entegre
7	Nikon D40*	84	■■■■■	600	90	73	77	0,40 s	3 / 5	265	6,0 MPixel	SD-Card	475	entegre
8	Olympus E-400	80	■■■■■	599	86	72	65	0,30 s	3 / 5	230	10,0 MPixel	CF I/II, xD-Card	375	entegre
9	Canon EOS 350D*	80	■■■■■	630	82	69	85	0,42 s	3 / 5	270	8,0 MPixel	CF I/II	485	entegre
10	Nikon D70s	79	■■■■■	665	80	81	74	0,27 s	3 / 4	640	6,0 MPixel	CF I/II	600	entegre
11	Sony Alpha 100	77	■■■■■	675	80	77	75	0,30 s	3 / 6	700	10,1 MPixel	CF I/II	545	entegre

*Lens dahil

Samsung GX-10
Çok iyi görüntü kalitesine, hız ve sensör temizleme mekanizmasına sahip, 10,2 megapiksel makine.

Tasınabilir yazıcılar

YENİ

Taşınabilir yazıcılar

Test değerleri												Teknik veriler				
Sıra	Marka	Toplam puan	Fiyat/perf.	Fiyat YTL + KDV	Baskı kalitesi (%50)	Baskı maliyeti (%30)	Sayfa maliyeti (%)	Hız (%10)	PC'den 4 foto (dak.)	Karttan 4 foto (dak.)	Donanım öz. (20)	Baskı teknolojisi	Çözünürlük	USB	PictBridge	IrDA
1	HP Photosmart A618	93	■■■■■	250	91	100	0,18	80	6:57	6:59	97	Mürekkep	4.800 x 1.200	•	•	-
2	HP Photosmart A516	87	■■■■■	140	90	84	0,21	80	6:51	6:45	92	Mürekkep	4.800 x 1.200	•	•	-
3	Samsung SPP-2040	86	■■■■■	315	97	66	0,27	91	4:30	4:23	87	Termal transfer	300 x 300	•	•	-
4	Canon Pixma mini 260	85	■■■■■	250	91	65	0,27	96	3:49	3:41	100	Mürekkep	9.600 x 2.400	•	•	•
5	HP Photosmart 475	82	■■■■■	355	98	51	0,34	80	7:00	7:17	100	Mürekkep	4.800 x 1.200	•	•	-
6	Samsung SPP-2020	81	■■■■■	245	98	60	0,29	91	4:30	-	50	Termal transfer	300 x 300	•	•	-
7	Sony DPP-FP50	76	■■■■■	350	80	62	0,28	88	5:01	4:40	81	Termal transfer	300 x 300	•	•	-
8	Canon Selphy CP710	75	■■■■■	270	77	65	0,27	90	4:43	5:18	81	Termal transfer	300 x 300	•	•	-
9	Canon Selphy CP730	73	■■■■■	300	72	65	0,27	90	4:38	4:58	84	Termal transfer	300 x 300	•	•	•
10	Canon Selphy CP510	73	■■■■■	145	78	65	0,27	90	4:44	-	55	Termal transfer	300 x 300	•	•	-

Samsung SPP-2020
Çok iyi yazdırma kalitesine sahip, hızlı ve ucuz bir cihaz. Sayfa başına maliyetse biraz yüksek.

Cep telefonları

YENİ

Cep telefonları

		Test değerleri							Teknik veriler						
Sıra	Marka	Toplam puan	Fiyat/Perf.	Fiyat YTL + KDV	Pratik kullanım (%42)	Telefon fonk. (%23)	Multimedya (%18)	Aşırılık	Özel iletişim standart.	Ekran çöz. (piksel)	UMTS	Müzik oynatıcı	Fotoğraf çöz. (MP)	Şifreli dili	Veri fonksiyonları
1	Nokia N95	97	■■■■	1370	93	100	98	121	Quadband, GPRS	240 x 320	•	•	5	Java	E-Mail/Bluetooth/IR/USB
2	Nokia N93	96	■■■■	1295	97	96	94	183	Triband, GPRS	320 x 240	•	•	3.1	Java	E-Mail/Bluetooth/IR/USB
3	Nokia N73	95	■■■■	817	98	98	87	118	Quadband, GPRS	240 x 320	•	•	3.1	Java	E-Mail/Bluetooth/IR
4	Sony Ericsson W880i	95	■■■■	903	100	98	86	72	Triband, GPRS	240 x 320	•	•	1.9	Java	E-Mail/Bluetooth
5	Nokia N73 Music Edition	95	■■■■	817	97	93	96	117	Quadband, GPRS	240 x 320	•	•	3.1	Java	E-Mail/Bluetooth/IR
6	Sony Ericsson W900i	95	■■■■	800	96	98	91	148	Triband, GPRS, HSCSD	240 x 320	•	•	2	Java	E-Mail/Bluetooth/IR/USB
7	Nokia 6280	94	■■■■	584	97	95	87	116	Triband, GPRS, HSCSD	240 x 320	•	•	1.9	Java	E-Mail/Bluetooth/IR/USB
8	Sony Ericsson K800i	94	■■■■	700	95	97	85	114	Triband, GPRS, HSCSD	240 x 320	•	•	3.1	Java	E-Mail/Bluetooth/IR/USB
9	Motorola MOTORAZR V6	94	■■■■	800	95	98	86	110	Triband, GPRS	240 x 320	•	•	1.9	Java	E-Mail/Bluetooth
10	Nokia N93i	94	■■■■	1401	91	96	99	164	Triband, GPRS	240 x 320	•	•	3.1	Java	E-Mail/Bluetooth/IR

Sony Ericsson W880i

Eğlence ve multimedya özelliklerine de sahip iş telefonu, ince (1 cm), hafif (72 g), sesli arama, UMTS, Organizer ve 1 GB bellek mevcut.

17 inç LCD monitörler

17 inç LCD monitörler

		Test değerleri							Teknik veriler						
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat (\$ + KDV)	Görüntü kalitesi	Ergonomi	Teknik özellikler	Servis dök.	Alan büyükl. (inç)	Maks. çözünürlük	Piksel aralığı	Maks. kontrast	Maks. parlak. cd/m²	Video girişler	Tepki
1	Samsung Syncmaster 770P	95	■ ■ ■ ■	341	98	100	80	100	17	1.280 x 1.024	0.264	500:1	280	DVI, D-sub	6
2	Acer AL1751	89	■ ■ ■ ■	339	100	81	80	85	17	1.280 x 1.025	0.264	500:1	400	DVI, D-sub	8
3	BenQ FP71V+	88	■ ■ ■ ■	319	96	88	83	69	17	1.280 x 1.026	0.264	500:1	300	DVI, D-sub	8
4	Samsung Syncmaster 760BF	87	■ ■ ■ ■	318	80	94	87	100	17	1.280 x 1.027	0.264	700:1	300	DVI, D-sub	4
5	LG L1780Q	83	■ ■ ■ ■	330	80	94	80	69	17	1.280 x 1.028	0.264	500:1	250	DVI, D-sub	8
6	Samsung Syncmaster 740BF	83	■ ■ ■ ■	272	84	75	100	69	17	1.280 x 1.029	0.264	700:1	300	DVI, D-sub	2
7	Samsung Syncmaster 731BA	81	■ ■ ■ ■	261	84	69	83	100	17	1.280 x 1.030	0.264	600:1	300	DVI, D-sub	6
8	Acer AL1717	80	■ ■ ■ ■	229	82	81	77	77	17	1.280 x 1.031	0.264	500:1	300	D-sub	8
9	Samsung Syncmaster 740N	80	■ ■ ■ ■	225	83	75	70	100	17	1.280 x 1.032	0.264	600:1	300	D-sub	8
10	Philips 170X6FB	77	■ ■ ■ ■	296	66	88	80	85	17	1.280 x 1.033	0.264	600:1	250	DVI, D-sub	8

Samsung 770P

Esnek ayaklarının yardımıyla her konumda kolayca çalışabiliyor.

19 inç LCD monitörler

19 inç LCD monitörler

		Test değerleri							Teknik veriler						
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat (\$ + KDV)	Görüntü kalitesi	Ergonomi	Teknik özellikler	Servis dök.	Alan büyük. (inc)	Maks. çözünürlük	Piksel aralığı	Maks. kontrast	Maks. parlak. cd/m²	Video girişler	Tepki
1	Neovo X-19A	79	■ ■ ■ ■	678	87	80	64	80	19	1.280x1.024	0.294	700:1	300	DVI-D/D-Sub	4
2	Samsung 961BF	77	■ ■ ■ ■	348	82	53	100	80	19	1.280x1.024	0.294	700:1	300	DVI-D/D-Sub	4
3	Asus PG191	77	■ ■ ■ ■	499	71	73	80	90	19	1.280x1.024	0.294	800:1	300	DVI-D/D-Sub	2
4	Philips 190X7FB/00	73	■ ■ ■ ■	353	76	61	70	90	19	1.280x1.024	0.294	800:1	300	DVI-D/D-Sub	2
5	Belinea 1975 S1	73	■ ■ ■ ■	335	80	63	70	80	19	1.280x1.024	0.294	800:1	300	DVI-D/D-Sub	2
6	Neovo E-19A	69	■ ■ ■ ■	420	72	61	64	80	19	1.280x1.024	0.294	700:1	300	DVI-D/D-Sub	4
7	Samsung SyncMaster 932B	68	■ ■ ■ ■	250	80	53	70	70	19	1.280x1.024	0.294	700:1	300	DVI-D/D-Sub	5
8	Samsung 960BF	67	■ ■ ■ ■	348	65	53	90	70	19	1.280x1.024	0.294	700:1	300	DVI-D	4
9	Philips 190C7FS/00	67	■ ■ ■ ■	294	76	53	70	70	19	1.280x1.024	0.294	800:1	300	DVI-D/D-Sub	5
10	Samsung SyncMaster 931C	63	■ ■ ■ ■	356	65	53	70	70	19	1.280x1.024	0.294	700:1	250	DVI-D/D-Sub	2

Neovo X-19A

Görüntü kalitesi dışında video girişleriyle de beğenimizi kazandı.

19 inç geniş ekran LCD'ler

Test değerleri										Teknik veriler					
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat (₺ + KDV)	Görüntü kalitesi	Ergonomi	Teknik özellikler	Servis dök.	Alan büyük. (inc)	Maks. çözünürlük	Piksel aralığı	Maks. kontrast	Maks. parlak. cd/m²	Video girişler	Tepki
1	Benq FP94VW	77	■ ■ ■ ■	299	80	83	60	80	19	1.440 x 900	0.285	800:1	300	DVI-D/D-Sub	5
2	Hyundai X91W	71	■ ■ ■ ■	235	81	58	55	90	19	1.440 x 900	0.285	700:1	300	DVI-D/D-Sub	5
3	Benq FP93VW	69	■ ■ ■ ■	255	84	53	60	80	19	1.440 x 900	0.294	700:1	300	DVI-D/D-Sub	5
4	Asus VW192T	69	■ ■ ■ ■	249	85	58	60	70	19	1.440 x 900	0.285	800:1	330	DVI-D/D-Sub	5
5	Datron 983A	69	■ ■ ■ ■	229	84	58	60	70	19	1.440 x 900	0.285	500:1	300	DVI-D/D-Sub	8
6	Benq FP92W	68	■ ■ ■ ■	229	79	53	60	80	19	1.440 x 900	0.294	700:1	300	DVI-D/D-Sub	5
7	Philips 190WV7CS	58	■ ■ ■ ■	255	80	27	60	70	19	1.440 x 900	0.285	850:1	300	D-Sub	5
8	Neovo K-A19	57	■ ■ ■ ■	219	75	27	55	80	19	1.440 x 900	0.285	850:1	300	D-Sub	3
9	Acer AL1916W	54	■ ■ ■ ■	259	74	27	60	60	19	1.440 x 900	0.285	500:1	300	D-Sub	8

BenQ FP94VW

HDMI girişi ile HDTV'ye hazır.

DVD yazıcılar

		Test değerleri										Teknik veriler				
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Performans	Fiyat (\$ + KDV)	DVD Okuma p.	CD okuma p.	DVD yazma puanı	CD yazma puanı	Donanım özellikleri	Servis ve dok.	Arabirim	DVD-R / DVD+R	DVD-RW / DVD+RW	DVD-R DL / DVD+R DL	Garanti süresi	
YENİ 1	LG GSA-H55L	98	■■■■	50	99	98	98	100	96	91	S-ATA	16 / 16	6 / 8	0 / 4	2	
2	Philips SPD2411BD/00	95	■■■■	49	100	99	86	100	91	100	E-IDE	18/18	6 / 8	8 / 8	2	
3	LG GSA-H42N	91	■■■■	38	83	99	95	98	91	90	E-IDE	18/18	6 / 8	10 / 10	2	
4	Samsung SH-S183L	91	■■■■	35	79	100	86	100	100	100	S-ATA	18/18	6 / 8	8 / 8	2	
5	Samsung SH-S182M	90	■■■■	33	79	100	89	100	100	90	E-IDE	18/18	6 / 8	8 / 8	2	
6	Sony NEC Optiarc AD-7173S	89	■■■■	44	80	98	88	96	96	95	S-ATA	18/18	6 / 8	8 / 8	2	
7	Sony NEC Optiarc AD-7173A	89	■■■■	41	80	97	85	96	96	95	E-IDE	18/18	6 / 8	8 / 8	2	
8	Sony NEC Optiarc AD-7170A	88	■■■■	37	80	97	89	96	91	95	E-IDE	18/18	6 / 8	8 / 8	2	
9	Asus DRW-1814BLT	88	■■■■	49	79	93	81	96	96	100	SATA	18/18	6 / 8	8 / 8	2	
10	Teac DV-W516GB	82	■■■■	49	78	100	72	100	78	90	E-IDE	16/16	6 / 8	0 / 4	2	

PHILIPS SPD2411BD

Okuma ve yazma performansında oldukça başarılı.

PATA sabit diskler

PATA sabit diskler

Test değerleri										Teknik veriler		
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Performans	Fiyatı (\$ + KDV)	Performans (%60)	Aktarım hızı MB/s (Okuma / Yazma)	Erişim süresi (3-2 yazma / Okuma)	Güçüketi - sone (3-1 yazma / Okuma)	Kapasite (Verilen / Kullanılabilir)	Önbellek	UDMA arabirimi	Dönüş hızı (rpm)
1	Hitachi HDT725025VLAT80	94	■■■■■	80	95	47,6	10,2	1,9	250/233	8	133	7.200
2	Hitachi HDT722525DLAT80	94	■■■■■	80	96	48,5	10,2	2,0	250/233	8	133	7.200
3	Samsung SP2514N	92	■■■■■	78	100	58,0	11,0	2,2	250/228	8	133	7.200
4	Hitachi HDT725050VLAT80	92	■■■■■	215	99	53,2	10,3	2,2	500/466	8	133	7.200
5	Seagate ST3750640A	87	■■■■■	440	91	54,2	12,8	2,2	750/699	16	100	7.200
6	Samsung HD400LD	86	■■■■■	129	92	51,4	12,1	2,3	400/373	8	100	7.200
7	Seagate ST3500630A	86	■■■■■	287	92	53,2	12,6	2,3	500/466	16	100	7.200
8	WD Caviar WD3200JB	84	■■■■■	99	96	54,0	11,0	3,0	320/305	8	100	7.200
9	Samsung SP2014N	83	■■■■■	71	91	46,3	11,0	2,6	200/282	8	133	7.200
10	Samsung SP1614N	82	■■■■■	66	94	50,7	11,1	2,9	160/149	8	133	7.200

Seagate ST3750640A

PATA arabirimi kullanan ve büyük bir disk isteyenlere tavsiyemiz.

Seagate ST3750640A

PATA arabirimi kullanan ve büyük bir disk isteyenlere tavsiyemiz.

SATA sabit diskler

SATA sabit diskler

		Test değerleri							Teknik veriler			
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Performans	Fiyat (\$+KDV)	Performans (%60)	Aktarım hızı MB/s (Okuma / Yazma)	Erişim süresi MB/s (Yazma / Okuma)	Sıcaklık (Derece)	Kapasite (Verilen / Kullanılabilir)	Önbellek	UDMA arabirimi	Dönüş hızı (rpm)
1	Hitachi Deskstar T725050VLA360	93	■■■■	159	100	66,5/71	13.20	34	500/465	16	300	7,200
2	Hitachi Deskstar T725032VLA360	91	■■■■	87	96	61,7/67,8	13.00	30	320/298	8	300	7,200
3	Samsung HD321KJ	88	■■■■	94	94	65/82,2	14.00	34	320/298	16	300	7,200
4	WD Caviar 5000 AAKS	88	■■■■	132	93	69,9/75	13.50	36	500/465	16	300	7,200
5	Hitachi Deskstar T722525DLA380	85	■■■■	72	90	56/60,4	12.70	33	250/232	8	300	7,200
6	Seagate ST375064AS	84	■■■■	313	81	66,7/74,3	13.40	42	750/698	16	150	7,200
7	WD Caviar 1600 AAJS	82	■■■■	56	84	64,6/72,9	13.50	30	160/149	8	300	7,200
8	Samsung HD160HJ	83	■■■■	56	84	62,5/75,2	13.50	28	160/149	8	300	7,200
9	Samsung HD400LJ	77	■■■■	122	78	64,3/78	15.30	36	400/372	16	300	7,200
10	WD Caviar 1600 AABS	75	■■■■	56	74	66,6/74,9	13.50	30	160/149	8	300	7,200
11	WD Caviar 3200 AAJS	74	■■■■	84	72	69,2/61,2	13.70	30	320/298	8	300	7,200
12	Samsung SP2004C	73	■■■■	61	74	47,1/53,1	14.40	37	200/186	8	150	7,200

Hitachi Deskstar
T725050VLA360

Yüksek kapasitesine ek olarak aktarım hızlarında da yüksek puanlara imza atıyor.

Hitachi Deskstar T725050VLA360

Yüksek kapasitesine ek olarak aktarım hızlarında da yüksek puanlara imza atıyor.

Çok işlevli baskı cihazları

		Test değerleri										Teknik veriler	
Sıra	Model	Toplam puan	Fiyat / Perform.	Fiyat (€ + KDV)	Office baskı hızı	Grafik baskı hızı	Resim baskı hızı	Grafik kalitesi	Resim kalitesi	Çözünürlük (dpi)	Arabirim	Baskı hızı r. (s / dk)	
1	Canon Pixma MP830	90	■■■■	364 €	100	91	100	98	100	9.600 x 4.800	USB 2.0	24	
2	Epson Stylus Photo RX700	88	■■■■	339 €	99	100	100	71	95	5.760 x 1.440	USB 2.0	20	
3	HP Photosmart 3310 AiO	86	■■■■	447 \$	91	100	92	85	49	4.800 x 1.200	USB 2.0	31	
4	Canon Pixma MP810	85	■■■■	260 €	94	90	96	98	48	9.600 x 2.400	USB 2.0	31	
5	Epson Stylus Photo RX640	81	■■■■	270 €	97	95	90	50	50	5.760 x 1.440	USB 2.0	21	
6	Epson Stylus Photo RX520	80	■■■■	143 €	92	97	93	82	64	5.760 x 1.440	USB 2.0	18	
7	Epson Stylus Photo RX620	79	■■■■	213 €	95	100	100	100	76	5.760 x 1.440	USB 2.0	18	
8	Canon Pixma MP530	79	■■■■	270 €	93	93	95	63	58	4.800 x 1.200	USB 2.0	18	
9	HP OfficeJet 6210	71	■■■■	200 €	93	70	92	30	25	4.800 x 1.200	USB 2.0	20	
10	Canon Pixma MP170	71	■■■■	80 €	88	90	85	45	35	4.800 x 1.200	USB 2.0	22	

Canon Pixma MP830

Profesyonel çözüm arayan kullanıcılar için oldukça başarılı bir seçenek.

Nero problemleri için en iyi çözümler

Yanan diskler, hatalı müzik CD'leri ve videolar... Nero kusursuz değil. İpuçlarımızla sorunları giderebilir ve bozuk disklerdeki verileri kurtarabilirsiniz.

Bu yazıda

Nero sorunlarını çözün

Nero'ya yeni özellikler kazandırın

Nero ile yazıcı ve disk testi

Güncel sürümdeki yenilikler

Nero'nun sunduğu özelliklerin çeşitliliği, kullanıcılarda genellikle bu yazma paketinin her işin üstesinden başarıyla gelebileceği düşüncesini uyandırıyor. Ancak şifreli gibi görünen hata mesajları, yarıda kalan yazma işlemleri ve bozuk diskler günlük kullanımda sık sık karşılaşılan sorunların başını çekmeyi sürdürüyor. Oysa en güç durumlarda bile küçük müdahalelerle sorunun üstesinden gelebilirsiniz. Gerekli ipuçlarını yazımızda bulabilirsiniz.

Nero yazma sorunlarından bazılarını kendisi de çözebiliyor. Yazılım, mevcut donanım bileşenlerinizin görevlerinde ne ölçüde başarılı olduklarını ölçebiliyor ve disklerin kalitesi hakkında bilgi verebiliyor. Bu sayede veri kayıplarının önüne büyük ölçüde geçmek mümkün. Nero, Blu-ray diskleri iki kat daha hızlı yazabilen yazılımların başını çekiyor. (148) Yeni Nero güncellemesiyle daha fazla HD özelliği kullanılabilir hale geliyor (147). Daha fazla özelliğe ihtiyaç duyuyorsanız ücretsiz araçlara da yönelebilirsiniz.

YAZMA HATALARI

Sık karşılaşılan sorunları çözün

Bugüne dek herhangi bir problemle karşılaşmadan Nero'yu kullanmayı sürdürdünüz. Ancak bir anda bozuk disklerle, yarıda kalan yazma işlemleriyle ve hata mesajlarıyla karşı karşıya kalmaya başladınız. Öyleyse bu ve benzer Nero sorunlarından kurtulmak için şu yolu izlemelisiniz:

Sürücü sorunlarını çözmek

Araçlar: Not Defteri, Roxio Zap

Nero artık hiçbir yazma işlemini başarıyla tamamlayamıyor ve tüm diskleri yakıyor. Bu belirtiler tek bir soruna işaret ediyor: Sürücü çakışması. Bu, özellikle OEM sürümü birçok PC'de kurulu olarak gelen eski Roxio yazılımlarında karşılaşılan bir durum.

İPUCU C: \ Documents and Settings \ Application Data \ Ahead \ Nero Burning ROM klasöründeki "NeroHistory.log" dosyasını herhangi bir metin editöründe açın. Buradan "Existing Drivers"ın geçtiği satırı bulun. Söz konusu ifade genellikle yazma işlemine ait bilgilerin en sonunda yer alıyor. Aynı yerde "File 'DriversCDRALW2K.SYS' ifadesi de varsa, bu yazma sorunlarına neden olabilecek eski bir Roxio sürücüsünün sisteminizde kurulu olduğu anlamına geliyor. *Denetim Masası / Program Ekle veya Kaldır* menüsü üzerinden her ikisi de aynı sürücüyü kullanan Roxio ve Sonic

ürünlerini bulun ve onlara ait yazılımı kaldırın. Sürücü özel bir yazılıma rastlamanız dahi sistemde bulunuyor olabilir. Özellikle Easy CD/DVD Creator'un eski sürümlerinde aynı tabloyla karşılaşma ihtimaliniz yüksek. Sürücüdün kaldırılması için Roxio Zap'tan yararlanabilirsiniz. **(CHIP-Code) NERO SORUNLARI** Araç, yazılımı başlattığınızda, Roxio sürücülerini kaldırmak isteyip istemediğinizi soracak. *I Agree*'ye tıklayarak onay verin. Bilgisayarınızı yeniden başlattığınızda sürücüler kaldırılmış olacak, ve disk yazmadaki sorunlar ortadan kalkacak.

Nero yeniden yazılabilir diskleri silemiyor

Nero-Modülü: Nero CD-DVD Speed

DVD-RW'lere dosya kopyalayabilmek için öncelikle diskin içeriğini silmeniz gerekiyor. Bu iş için Nero'nun *Kayıt Aygıtı / RW diski sil* menüsünü kullanabilirsiniz. Ancak diski temizlemek için bu menüye başvurduğunuzda yazılım size herhangi bir tepki vermiyor ya da *Lütfen bir yazılabilir disk yerleştirin* mesajı ekrana geliyor.

İPUCU Nero silme işlemini başlatmadan önce sürücüdeki yeniden yazılabilir diske ait ATIP'yi (Absolute Time in Pre-Groove) okuyor. Çünkü ATIP'de diskin hangi hızda yazılabildiği gibi performans bilgileri yer alıyor. Nero ATIP'e erişemediğinde diske herhangi bir müdahalede bulunmaktan kaçınıyor. Nedenine gelince: CloneCD, Daemon Tools ve Alcohol gibi oyun kopyalamada kullanılan araçlar kopya korumasını atlatmak için diske bir ATIP Hider yerleştiriyor.

Sorunu çözmek için kopyalama aracını sistemden kaldırabilirsiniz. Ancak elinizde daha pratik olan ikinci bir seçenek daha var. Başlat menüsünde Nero 7 / Araçlar'dan Nero CD-DVD Speed'i çalıştırın. Bu araç ATIP'i şart koşturuyor. *Ek ayarlar / Diski sil* menüsüne tıklayın ve açılan pencereden *Sil'i* seçin. Artık Nero'ya dönerek yeniden yazılabilir diske dosya kopyalamaya başlayabilirsiniz. →

DISKİ SİLMEK Nero, hiçbir CD ya da DVD'yi silmiyorsa CD-DVD Speed'ten yardım alabilirsiniz.

Yeni Nero'nun marifetleri

Güncel sürüm olan 7.9.6.0 ile özellikle High Definition alanında çok sayıda önemli yenilik gündeme geliyor. Bunların en önemlileri şunlar:

High Definition: Nero, HD videoları BDAV biçiminde Blu-ray disklerle kopyalayabiliyor. BDAV, DVD-VR'a benzer bir biçim: Disk yazma yazılımı otomatik olarak basit bir menü oluşturuyor. Nero ayrıca Sony'nin yeni AVCHD kameralarından film alabilen piyasadaki ilk yazılım.

Daha fazla güvenlik: Gizlilik taşıyan dosyalarınızı SecurDisc sayesinde CD ya da DVD'lere kopyalayabilirsiniz. Nero sunduğu yeni özellik sayesinde şifrelemeyle veri casusluğunun önüne geçiyor. Ancak SecurDisc için LG'nin uyumlu bir disk yazıcısı GSA-H55N'a ihtiyacınız var.

Uygun fiyatlı HD oynatıcı: Eklenti için 30 dolar daha ödeyerek Nero Show time'ı bir HD-DVD oynatıcıya dönüştürebilirsiniz. Karşılaştıracak olursak Power-DVD Ultra adlı ücretsiz yazılımın fiyatı yaklaşık 100 dolar.

İki kat daha hızlı Blu-ray yazmak

Nero, Blu-ray yazma özelliğine de sahip. Ancak yazılım bu HD diskleri normalde 2x yerine 1x hızda yazabiliyor ve bu yaklaşık 40 dakikalık bir zaman kaybına neden oluyor. Aslında diğer yazılımlar da konu Blu-ray olduğunda düşük hız sorunu yaşıyor. Nedeni şu: Blu-ray başarısız yazma sırasında Defect Management adı verilen bir sistem kullanıyor. Dolayısıyla disk yazma programı öncelikle verileri diske taşıyor, ardından onların bütün-

OPTİMUM BLU-RAY Nero ile BD diskler hazırlayabilir ve onları 2X hızda yazabilirsiniz.

lüğünü test ediyor ve gerektiğinde bozuk sektörleri hemen disk üzerinde bu iş için ayrılan yedek alanlara (Spare Area) yeniden yazıyor. Bu süreç maksimum yazma hızını yarıya indiriyor. Nero üzerinden bu hata yönetimini devre dışı bırakabilir ve maksimum hızı erişebilirsiniz. Ancak bu durum yeniden yazılabilir BD-RE'lerde ve henüz biçimlendirilmemişlere işe yarıyor. Çünkü Blu-ray disk üzerinde yedek alanlar oluşturulduğunda Defect Management sistemi de onlara erişebilir hale geliyor. Bu nedenle daha önceden üzerine yazılmışlarsa bu diskleri Nero ile yeniden biçimlendirmeniz gerekiyor.

İşlem yaklaşık 45 dakika sürüyor, ancak bir kez yapılması da yeterli oluyor. Bunun için Nero'nun ana penceresinden *Kayıt Aygıtı / Kayıt Aygıtını seç* menüsünü kullanarak BD yazıcınızı işaretledikten sonra Blu-ray diskler için hata yönetimini devre dışı bırakın. Seçim bazı önemli yazma hatalarının tespit edilememesine neden olabilir, ancak konu yeniden yazılabilir diskler olduğunda bu göze alınabilecek bir risk.

Nero dosya erişimini engelliyor

Nero modülü: Nero Cleaning Tool

Nero ile bir DVD oluşturduanız, kopyalamayı tamamladınız, yazılımdan çıktınız ve diski sürücüden çıkardınız. Artık sabit diskteki dosyaları silmek istiyorsunuz. Ancak Windows bu dosyaların bir uygulama tarafından kullanıldığını belirterek onları silmenize izin vermiyor.

İPUÇU Kullanıcıların bazıları bu durumla mücadele etmek durumunda kalabiliyor. Sorunun hatalı bir Nero kurulumundan kaynaklanma olasılığı yüksek. Sonuçta "Nero.exe" birden fazla kez başlatılıyor. Yazma işlemi tamamlandığında, .EXE'lerden birini sonlandırdığınızda bile diğerleri çalışmayı sürdürüyor ve bu nedenle dosyaları silmeniz mümkün olmuyor.

Görev Yöneticisi üzerinden tüm etkin "Nero.exe" işlemlerini manuel olarak devre dışı bırakabilirsiniz. Ancak kalıcı bir çözüme ulaşmanın tek yolu, yazılımı yeniden kurmaktan geçiyor. Bu amaçla Nero tarafından kullanıma sunulan ve CHIP DVD'sinde yer alan General Clean Tool'dan yararlanabilirsiniz. .EXE dosyasına çift tıklayarak uygulamayı başlatın. Ana pencereden bilgisayarınızdaki Nero sürümüne ait seçeneği ve *Clean all'u* işaretleyin. Daha sonra Nero'yu Windows'tan tümüyle kaldırın ve yeniden kurun. Mevcut can sıkıcı durum ortadan kalkacaktır.

TEST ARACI NERO

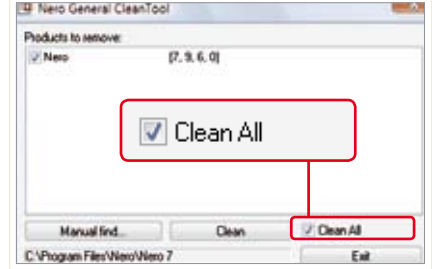
Önce değerleri ölçün, ardından disk yazın

Sorun disk yazma paketinin dışındaki nedenlere bağlıysa Nero'nun analiz araçlarının size yardımcı olma ihtimali yüksek. Hem disk yazıcının özelliklerini hem de yazılabilir diskin durumunu gözden geçiren Nero CD-DVD Speed bu konudaki en önemli araçlardan biri.

Eski diskleri test etmek

Nero modülü: Nero CD-DVD Speed

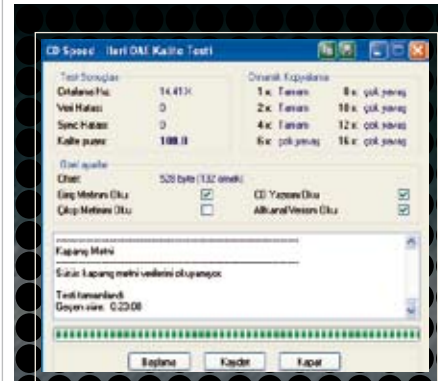
CD ve DVD'ler sandığınızdan daha ça-

TEMİZLİK Sadece işaretleyin. General Clean Tool ile Nero, sabit diskten tümüyle kaldırılacak.

buk eskiyebilir. Konu ucuz diskler olduğunda bu süre bir yılın bile altına düşebiliyor. Diskin ne zaman kullanılamaz hale geleceğini kesin olarak tahmin etmeniz mümkün değil, ancak veri kaybı yaşanması kaçınılmaz.

İPUÇU Nero CD-DVD Speed bir okuma testi yaparak, diskin yüzeyinde hata olup olmadığını gözden geçiriyor. Bu, gerektiğinde önemli bilgilerinizi çok geç olmadan farklı bir diske aktarmanıza yarıyor. Araca Windows Başlat menüsündeki Nero / Araçlar / Nero CD-DVD Speed'ten ulaşabilirsiniz. En iyi sonucu elde etmek için okuma öncesinde şu ayarları seçmelisiniz: Dosya menüsünden *Ayarlar'a* tıklayın ve sol sütundan *Disk Kalitesi'ni* seçtikten sonra *Hata limitlerini göstermek için artalanı kullan* seçeneğini işaretleyin. Artık ana penceredeki grafikte tarama sırasında CD ya da DVD'deki C2/Pif hatasının limit değere ulaşıp ulaşmadığını görebilirsiniz. CD ve DVD'lerde yazma hataları ya da yıpranma karşısında bile verilerin bü-

MÜKEMMEL RİPPING Nero Speed sürücünün ses CD'lerindeki okuma başarısını test ediyor.

tünlüğünü sağlayan iki adımlı bir hata düzeltme mekanizması bulunuyor. CD'de ikinci adımda yani veri kayıbdan önceki son adımda başlayan hatalara C2 adı veriliyor. Aynı hata türü DVD'lerde Pif adını alıyor. Bu nedenle bu hataların sayısının limite yaklaşması önemli bir gösterge. Testi gerçekleştirmek için şu yolu izlemelisiniz: Diski sürücüyeye yerleştirin ve CD-DVD Speed'deki Disk Kalitesi sekmesine geçin. Araç diski gözden geçirdikten sonra, "Başlama" düğmesi etkin hale gelecektir; tıklayarak testi başlatın. Nero CD-DVD Speed sonuçları birkaç dakika içerisinde ekrandaki grafik üzerinden size sunacak.

Üstteki pencerede okuma hızı ve Pie ve C1 değerleri yer alıyor. Bunlar hata düzeltmenin birinci adımı tarafından tespit edilen ve zararsız olarak nitelenen hataların sayısına işaret ediyor.

Altta ki pencerede ise ikinci adımı etkin hale getiren Pif ve C2 değerleri bulunuyor. Dolayısıyla tespit edilen hata sayısı fazlaysa, diskin ömrünün kısaldığı sonucuna varmanız mümkün. Sağ altta ki "Kalite puanı" alanından Nero CD-DVD Speed'in verdiği notu görebilirsiniz. Buradaki en yüksek değer 100. Değerin 10'a kadar düşmesi de önlem almanız gerektiğine işaret ediyor. Bu durumda önemli dosyalarınızı yeni bir diske kopyalamalısınız. Pif hataları ise düzeltilemediklerinden son derece ciddi sonuçlar yaratabiliyor. Test bu duruma işaret ediyorsa, veri kurtarma yazılımlarına başvurmak en iyi çözüm. (Bk. İpuçu: Zarar görmüş diskleri kurtarmak 150).

Ripping kalitesini belirlemek

Nero modülü: Nero CD-DVD Speed

Müzik CD'lerini rip'lerken sürekli hatalarla karşılaşıyorsunuz. Ancak CD'lerinizin eski ya da zarar görmüş olmadığına eminsiniz. Sorun disk yazıcınızın okuma özelliklerinin yeterince iyi ve bu işlem için uygun olmamasından kaynaklanabilir.

İPUÇU Nero CD-DVD Speed ile sorunun kaynağını bulabilirsiniz. Araç bu-

nun için testte kullanılmak üzere karmaşık yapıda bir müzik CD'si oluşturuyor.

Test CD'sini oluşturma:

Boş bir yazılabilir CD'si sürücüyeye yerleştirin ve "Ek ayarlar / Özel DAE kalite testi" menüsünden Test CD'si yarat'ı seçin. DAE kısıltması, Digital audio Extraction'ı ifade ediyor. Bir sonraki pencereden

Sahte yaz'ın onay işaretini kaldırın ve Başlama'ya tıklayarak kopyalamayı başlatın. İşlem tamamlandığında DAE Testi diski başarıyla yaratıldı mesajı ekrana geldiğinde Tamam'a tıklayın ve pencereyi kapatarak ana menüye geri dönün.

Sonuçları yorumlamak: Ek ayarlar / Özel DAE kalite testi menüsünden bu kez Testi başlat'ı seçin. Açılan pencereden Başlama'ya tıklayın. Test yaklaşık olarak 15-20 dakika içerisinde tamamlanacaktır. Sonrasında da araç aynı test penceresi üzerinden detaylı raporu kullanıma sunuyor.

"Test sonuçları" alanında herhangi bir "veri hatası"na işaret ediliyorsa bu yazıcının disk üzerindeki bazı ses örneklerini doğru okuyamadığı anlamına geliyor. Bu durumda ripping için okuma hızını düşürmeniz gerekiyor. "sync hatası" ise disk yazıcının doğru sektör yerine yanındaki okuduğuna işaret ediyor. Bu tarz bir hata duyulabilir nitelikte

"Test sonuçları" alanında herhangi bir "veri hatası"na işaret ediliyorsa bu yazıcının disk üzerindeki bazı ses örneklerini doğru okuyamadığı anlamına geliyor. Bu durumda ripping için okuma hızını düşürmeniz gerekiyor. "sync hatası" ise disk yazıcının doğru sektör yerine yanındaki okuduğuna işaret ediyor. Bu tarz bir hata duyulabilir nitelikte

TESTLER Nero CD-DVD ile yazılan diskteki yazma hatalarının sayısını belirleyebilir ve kaliteyi ölçebilirsiniz.

ve sürücünün genel ripping kalitesine işaret ediyor. Sağ üst köşedeki "Dinamik kopyalama" alanı ise sürücünün müzik CD'lerini doğrudan kopyalamada ne kadar başarılı olduğunu gösteriyor. Araç farklı hızlar için farklı değerler ölçüyor. Testte herhangi bir hatayla karşılaşmışsa okuma hızını düşürmeniz gerekiyor. Müzik CD'lerinden bu değişikliği Nero'nun ana penceresinden Ek ayarlar / Kayıtları kaydet'i seçin. Özellikler'e tıkladığınızda sol altta "Okuma hızı" menüsü belirecektir. Bu açılır menüden değeri düşürebilirsiniz. Örneğin "8x (1.200 KB/s)".

ÖZEL ARAÇLARLA DISK YAZMAK

Nero'nun yapamadıkları için ücretsiz araçlar

Disk yazma paketi çok sayıda özelliği kendi çatısı altında toplasa da bu →

BİRLEŞTİRME Aynı adlı ses ve videoları yüklediğinizde Nero Vision onları otomatik olarak birleştirecektir.

onun her iş için kullanılabildiği anlamına gelmiyor. Nero'nun eksiklerini hangi araçlarla kapatabileceğinizi ve ona veri kurtarma, onarma ve dönüştürme gibi özellikler kazandırabileceğinizi açıklıyoruz.

YouTube videolarını yazmak

Araçlar: FLV Extract , ffdshow

Nero modülü: Nero Vision

Popüler video portalı YouTube'ta yer alan filmler flash biçiminde. Bu videoları, Nero'ya aktararak video DVD yaratmak istiyorsanız bir ara adıma ihtiyacınız olacak.

İPUÇU Öncelikle .NET-Framework 2.0'ü bilgisayarınıza yüklemeniz gerekiyor. **(CHIP-Code © NERO SORUNLARI)**. Daha sonra www.moitah.net adresinden indirebileceğiniz ve .NET Framework gerektiren FLV Extract'ı sabit diskinize kopyalayın. Aracı başlatmak için "FLVextract.exe"ye çift tıklamanız yeterli. Windows Gezgin'i açtıktan sonra indirdiğiniz youTube dosyalarını FLV Extract penceresine sürükleyin. Araç, dosyanın içerisindeki ses ve video içeriğini alarak AVI ve MP3 biçimlerinde aynı klasöre kaydediyor. Sesler artık MP3 dosyasında saklandığından Nero Vision'la alınabiliyor. Ancak AVI dosyasının içerdiği video DivX'le karşılaştırılabilir bir kalite sunan VP6 biçiminde olduğundan normalde ek bir kod çözümü olmadan oynatılamıyor ve bu nedenle Nero Vision tarafından açılmıyor. Bu nedenle ffdshow gibi bir DirectShow

filtresine ihtiyacınız var.

CHIP DVD'sinde yer alan ve <http://sourceforge.net/projects/ffdshow-tryout> adresinden de indirebileceğiniz kurulum dosyasını üzerine çift tıklayarak siste-

me yükleyebilirsiniz. VP6 dosyasını oynatıp oynatamadığınızı anlamamanın en kolay yolu onu Media Player'da açmak.

Daha sonra **Başlat / Tüm Programlar / Nero 7 Premium** menüsünden **Foto ve Video**'ya tıklayın ve Nero Vision'ı başlatın. DVD yap | DVD Vidyo'ya tıklayın. Nero Vision'ın ana penceresinde solda yer alan düğme üzerinden AVI ve MP3 dosyalarını [Shift] tuşunu basılı tutarak tek adımda yükleyebilirsiniz. Nero Vision video ve sesi otomatik olarak birleştirerek DVD hazırlamanızı sağlıyor.

Zarar görmüş diskleri kurtarmak

Araçlar: IsoPuzzle 1.4

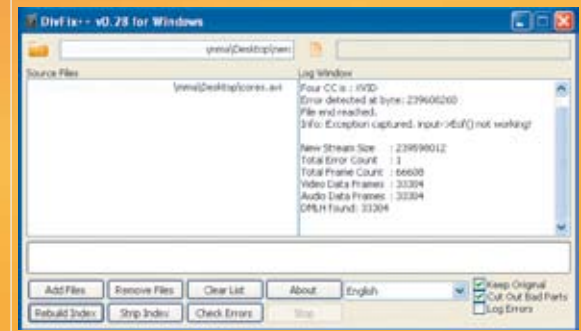
Nero modülü: Nero Image Drive

CD ve DVD'ler aslında arşivleme için çok elverişli değil. Özellikle ucuz yazılabilir disklerde kullanım ömrü bir yılı aşamayabiliyor. Ancak zarar görmüş disk Windows tarafından okunamasa bile dosyaların birçoğu genellikle kullanılabilir durumda. Bu dosyaları yeniden oluşturmak elinizde.

İPUÇU Nero'nun yetersiz kaldığı noktada IsoPuzzle'den yararlanabilirsiniz.

www.geocities.com/marsoupilamis adresinden bu küçük ücretsiz yazılımı indirin ve ayrıca Nero'nun ASPI sürücüsünü IsoPuzzle klasörüne kopyalayın. "wnaspi32.dll" dosyasını "C: \ Program Files \ Nero \ Nero 7 \ Core" klasöründe bulabilirsiniz. Zarar görmüş diski sürücüye yerleştirin ve simgesine çift tıklayarak IsoPuzzle'ı çalıştırın.

İlk okuma: IsoPuzzle bir özelliğiyle diğer dosya kurtarma araçlarından ayrılıyor ve

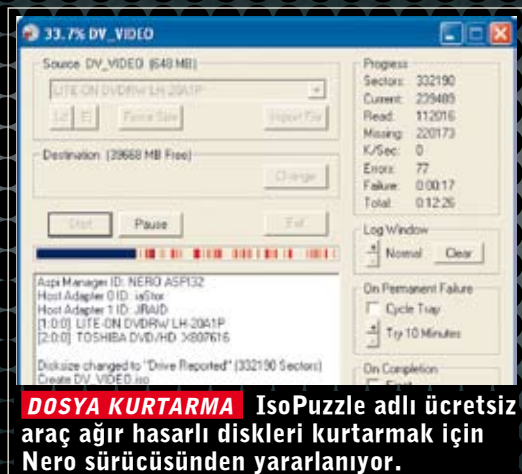

FİLMLERİ ONARMAK DivFix, AVI dosyasını yeniden yazıyor ve sorunlu bölümleri çıkarıyor.

kurtarılan dosyaları sabit diske ayrı ayrı kopyalamak yerine tıpkı profesyonel yazılımlardaki gibi diskin tümünün ISO imajını oluşturuyor. Araç aynı zamanda bozuk sektörlerin listelendiği bir hata dosyası da oluşturuyor. Bu nedenle öncelikle ana pencerede yer alan Destination'dan ISO dosyasının kaydedileceği konumu seçmeniz gerekiyor.

IsoPuzzle, **Start**'ı tıkladığınızda diski okumaya başlıyor. Sağ üstten sorunsuz sektörlerin sayısını öğrenebilirsiniz. Okuma işlemi diskin durumuna göre birkaç saat sürebilir. Sağ üstteki "Progress" alanında, aracın işlem yaptığı sektörleri saymamaya başlaması, diskin tümüyle kullanılamaz hale geldiğine işaret ediyor. Ancak bazı durumlarda bu duraklama yalnızca diskin durumundan değil aynı zamanda sürücünün okuma konusunda yeterince başarılı olmamasından da kaynaklanabilir. Bu nedenle aynı durumla karşılaştığınızda işlemi sonlandırmak için öncelikle **Pause**'a tıklayın.

İkinci okuma: Normal bir kurtarma yazılımından yardım alamadığınız noktada IsoPuzzle size ikinci bir şans daha tanıyor. İkinci bir bilgisayara sahipseniz IsoPuzzle tarafından oluşturulan FLG uzantılı hata dosyasını bu PC'ye kopyalayın. Aracı bu bilgisayara da kurun ve başlatın. Destination'dan FLG dosyasının konumunu seçin. Zarar görmüş diski sürücüye yerleştirin ve **Start**'a tıklayın. Araç diski okuyacak ve FLG'nin yer aldığı klasörde bir IMP dosyası oluşturacak. IMP dosyası PC'nin ikinci adımda okuyup kurtardığı dosyaları içeriyor. Akabinde IMP dosyasını birinci bilgisayara kopyalayın. IsoPuzzle'da Import File'dan dosyanın konumunu seçin. Artık **Start**'a

DOSYA KURTARMA IsoPuzzle adlı ücretsiz araç ağır hasarlı diskleri kurtarmak için Nero sürücüsünden yararlanıyor.

DIVFIX Bozuk DivX filmlerini bu araçlarla tamir edebilirsiniz.

tıklayarak aracın ISO ve IMP dosyalarını birleştirmesini sağlayabilirsiniz.

Dosyaları açmak: Kurtarılan dosyaları çıkarmak için ISO image'ı Nero Image Drive'a aktarın. Artık Windows Gezgini üzerinden kullanılabilir durumdaki dosyaları sabit diskteki farklı bir konuma taşıyabilirsiniz.

Sorunlu film dosyalarını onarmak

Araçlar: DivFix++ 0.28

Nero ile üzerinde değişiklik yapmak ve sonrasında DVD'ye yazmak üzere internetten indirdiğiniz AVI dosyalarında sık sık sorunlarla karşılaşıyorsunuz. Neden dosya indirme işleminin başarıyla tamamlanamaması ya da kaynak dosyada hata olması olabilir. Aslında dosyanın tümünü indirmenize rağmen Media Player'ın sorunlu videoyu oynatmaması can sıkıcı bir durum.

İPUCU Çoğu durumda AVI index'i yeniden yazarak sorunun üstesinden gelebilirsiniz. Ancak bazen eksik bir bölüm, oynatıcının filmin ortasında çökmesine neden olabiliyor. Her iki durumda da DivFix++'tan yardım alabilirsiniz. Araç AVI dosyalarındaki hataları buluyor, AVI index'i yeniden yazıyor ve sorunlu alanları sizi yeniden kodlama zahmetine sokmadan filmi çıkarıyor.

CHIP DVD'sinde yer alan aracı kurun ve EXE dosyasına çift tıklayarak başlatın. Sağ üstteki klasör simgesi üzerinden sorunları giderilen dosyanın saklanacağı konumu seçin. *Add Files* ile sorunlu dosyayı yükleyebilirsiniz. *Check Errors* 'a tıkladığınızda video gözden geçirecek. Sonucu sağdaki rapor penceresinden inceleyebilirsiniz. AVI dosyası büyük ölçüde zarar görmüşse DivFix++'ın çökmesi de mümkün. Ancak hemen pes etmeyin. Aracı yeniden başlatın ve film dosyasını yükledikten sonra *Rebuild Index*'e tıklayın. Araç şimdi AVI dosyasını otomatik olarak düzeltmeye başlayacak ve tüm zarar görmüş bölümleri videodan çıkaracak. Sonuçta filmi Media Player ile izleyebileceksiniz. ■

MM/ Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

Hedef kitle böyle yakalanmaz!

CHIP okurunu tanıımıyorsanız işiniz zor tabii...

CHIP okuru sadece "CHIP Okuru" değildir. O, aynı zamanda bir girişimci ruh, bir trendsetter, bir moda takipçisi, bir maceracı, bir teknoloji avcısı, bir sporsever, bir stil sahibi, bir iletişim kurdu ya da bir vizyonerdir... Yani CHIP okuru, Türkiye'dir; CHIP'te çıkan ilanlar Türkiye'ye ulaşır. CHIP kaliteli anlayışı ve özenli yayıncılığı ile okurları için tam bir referans kaynağıdır. O yüzden CHIP'te çıkan ilanlar tam hedefini vurur, yüksek etkilime gücüne sahiptir.

100

En iyi 100 web eklentisi

En yeni Web 2.0 araçlarından popüler eklentilere... En iyi 100 ücretsiz program ve servisi sizler için belirledik.

Bu yazıda

Daha hızlı internet için eklentiler

Güvenliğinizi artıracak araçlar

Etkin çalışmanızı sağlayacak çözümler

Eğlenceli internet servisleri

Tam da "bu iş için bir eklenti bulabilseydim, ne kadar iyi olurdu" dediğiniz zamanlar mutlaka olmuştur. Aradığınız eklenti çoğu kez internetin derinliklerinde gizlendiğinden, bulmak 5.000 parçalık bir yapbozda gerekli parçayı bulmak kadar zor olabiliyor. Bu nedenle CHIP olarak internetteki sörf yapmayı daha heyecanlı, cazip ve daha hızlı hale getirecek en kullanışlı 100 ücretsiz araç, eklenti ve servisi sizin

için seçtik. En iyi 20 hakkındaki detaylı bilgilerle birlikte Internet Explorer, Firefox, Thunderbird, Google Earth ve Skype gibi kategoriler altında diğerleri hakkında kısa açıklamaları bulabilirsiniz.

Eklentiler sayesinde web'de daha hızlı gezinti yapabilecek, bilgisayarınızı casus yazılımlardan koruyabilecek ve can sıkıcı reklâmlar olmadan da videolarınızı izleyebileceksiniz. Ayrıca dilerseniz YouTube videolarını internet tarayıcınız üzerinden doğrudan olarak indirebilecek, güncel hava durumu tahminlerine anında ulaşabilecek, trafik kameralarını canlı takip edebileceksiniz. Servisler başlığı altında yer alanlar ise bazı telefonlarla daha ucuza konuşmanızı, re-

simlerinizi çevrimiçi olarak düzenlemenizi ya da sunum hazırlamanızı sağlıyor. Yazıda adı geçen eklentilere CHIP DVD'sinden ulaşabilirsiniz.

Ek dosyayı asla unutmayın

Ad: withAttach

Uyumlu olduğu yazılım: Thunderbird

Dil: İngilizce

Bilgi için: <https://addons.mozilla.org/>

Çektiğiniz fotoğraflardan birini dostlarınızla paylaşmak istiyorsunuz ve uzun bir e-posta metni hazırladınız. Ancak dosyayı eklemeyi unuttunuz ve alıcının uyarısıyla karşılaştınız. withAttach adlı eklentiyle benzer can sıkıcı durumların önüne geçebilirsiniz. Eklenti Araçlar /

Eklentiler menüsünden Kur'a tıkladıktan sonra ona ait dosyayı seçerek kurabilirsiniz. Eklenti, Thunderbird'e *Create a new message (with attachments)* adlı yeni bir seçenek ekliyor. Dosya / Yeni menüsü üzerinden bu seçeneğe ulaşabilir ve e-postaların yalnızca onlara bir dosya eki iliştilerinde gönderilmesini sağlayabilirsiniz. Dosya eki seçilmediğinde ise size e-postayı gerçekten göndermek isteyip istemediğiniz soruluyor. Ayrıca metin oluşturulurken kırmızı bir uyarı mesajı size henüz herhangi bir dosyanın eklenmediğini anımsatıyor.

İPUCU E-posta ekini Sürükle - Bırak yöntemiyle adres satırına taşıyabilirsiniz. Bu yöntem Ek / Ekle / dosya menüsüyle vakit kaybetmenizi önüyor.

İnternetteki sabit diskiniz

Ad: Box.net toolbar
Uyumlu olduğu yazılım: Firefox
Dil: İngilizce
Bilgi için: <http://blog.box.net/?p=51>

Resim ve fotoğraflarınızı internete taşımak ve gerektiğinde herhangi bir bilgisayardan çağırmak istiyorsunuz. Box.net adlı servis 1 GB'lık depolama alanını size ücretsiz olarak sunuyor. Burada boyutları 10 MB'ın altındaki dosyaları saklayabilirsiniz. Box.net, internet tarayıcınızın simge çubuğuna, üzerine tıkladığında servise ait web sayfasını yükleyen ve oturum açan özel bir düğme ekliyor. Bu özellikten yararlanabilmek için öncelikle **www.box.net** adresinden servise üye olduktan sonra Firefox'ta Araçlar / Eklentiler / Box.net Toolbar'dan erişim bilgilerinizi girin. Artık buradaki dosyaları indirebileceksiniz.

KISAYOL Bu simgeye tıklayarak ücretsiz çevrimiçi disk alanınıza anında erişebilirsiniz.

İPUCU Box.net düğmesi simge çubuğu üzerinde yerini almadıysa Görünüm / Araç çubukları menüsündeki Özelleştir düğmesi ile simgeyi dilediğiniz yere taşıyabilirsiniz.

İPUCU **www.box.net/widget** adresinden dosyaları web sayfanızla ilişkilendireceğiniz widget'a ekleyebilirsiniz. Bu sayede kullanıcılar paylaşıma açtığınız dosyaları indirebilecek.

Kolayca metin ekleyin

Ad: Clippings
Uyumlu olduğu yazılım: Firefox
Dil: İngilizce
Bilgi için: <https://addons.mozilla.org>

Formlarda ya da forumlarda aynı sözcük ve cümleleri sık sık kullanıyor olabilirsiniz. Bu metin kalıplarını Clippings ile hızlı ve konforlu bir şekilde ekleyebilirsiniz. Firefox eklentisi, sık kullandığınız kalıpları içeren bir veri tabanı oluşturuyor. Kullanımı oldukça kolay. İnternet tarayıcınızın sağ alt köşesinde dosya kağıdı görünümünde bir simge beliriyor. Sürükle - Bırak yöntemiyle araca akılda tutmasını istediğiniz metni ekleyebilirsiniz. Bağlam menüsünde yer alan Clippings'ten tüm mevcut kalıplara ulaşabilirsiniz. Kalıbı eklemek için sağ tuşla istenen alana tıklamanız gerekiyor.

İPUCU Clippings ayarlarını başka PC'lerde de kullanabilirsiniz. *Clippings Manager / Options / Export*'tan tüm ayarları kaydedebilir ve e-posta ile gönderebilirsiniz.

Makroları daha hızlı çalıştırın

Ad: iMacros
Uyumlu olduğu yazılım: Internet Explorer
Dil: İngilizce
Bilgi için: www.iopus.com

iMacros ile formülleri tek fare tıklamasıyla doldurabilir ya da e-posta hesabınıza bağlanabilirsiniz. Bunun için her zaman aynı görevi yerine getirmek için kullanılan makrolardan yararlanabilirsiniz. Öncelikle görevi tanımlamak için makronun tekrarlayacağı adımları birer birer atmanız gerekiyor. Tanımlama son derece kolay bir işlem. Birkaç dakika içerisinde hazır hale getirebileceğiniz →

10 EKLENTİ

INTERNET EXPLORER

Daha keyifli söft: İnternet Explorer'a çok sayıda yeni özellik kazandıran en iyi araçlar

- The Gadgetbar Toolbar** Kimlik avı sitelerine ve casus yazılımlara karşı uyarıyor
- Free Password Manager Plus** Kullanıcı adı ve parolalarını akılda tutuyor
- VMN Toolbox** Not defteri ve ekran görüntüsü almanızı sağlıyor
- Free Download Manager + Türkçe Dil Paketi** Hızlı ve güvenli dosya indiriyor
- Video Download** YouTube ve benzeri portal'lardaki videoları indiriyor
- FoxyTunes 1.9** Sörf yaparken de medya oynatıcıyı yönetebilmenizi sağlıyor
- Ad Nuker Popup Blocker** Reklamları engelliyor ve yığın postadan koruyor
- Mouse Gestures** Özel fare hareketleriyle sörfü kolaylaştırıyor
- Browster 2.0** İnternet tarayıcıda bağlantıların önizlemelerini gösteriyor
- Panda ActiveScan** Virüs, solucan ve Truva atlarını yok ediyor

10 EKLENTİ

FIREFOX

Çok yönlü: Bu eklentiler Firefox adlı İnternet tarayıcısının kullanılabilirliğini artırıyor.

- fireFTP** Firefox'u FTP istemcisine dönüştürüyor
- FlashGot** Kolay ve hızlı dosya indirme sağlıyor
- All-In-One Gestures** Sağ fare tuşuyla hızlı navigasyon için
- Adblock Plus** Web sayfalarındaki reklamları filtreliyor
- Dictionary Search** Sözlükte kelimelerin anlamlarını arıyor
- IE Tab** Firefox'ta sekme olarak IE açıyor
- All-in-One Sidebar** Çok sayıda özelliği kenar çubuğundan yönetmek için
- Cookie Culler** Kalıcı kullanıcı verilerini yönetiyor, koruyor ve siliyor
- ForecastFox** Yerel hava tahminleri sunuyor
- VideoDownloader** Video portal'larından resim indirmenizi sağlıyor

DVD

10 EKLENTİ

THUNDERBIRD

Yeni e-posta: Bu araçlarla e-postala alma ve göndermeyi kolaylaştırabilirsiniz.

- 1 Check and Send**
Mesaj içeriğini ve adresleri kontrol etmenizi sağlıyor
- 2 Printing Tools**
Yazdırma öncesinde tasarımı düzenlemenizi sağlıyor
- 3 Quick Reply**
E-posta yanıtlamayı kolaylaştırıyor
- 4 Signature**
İmza eklemeyi kolaylaştırıyor
- 5 SearchWith**
Google, Wikipedia vs.'de arama yapıyor
- 6 MozImage**
Yerel diskteki resimleri izlemenizi sağlıyor
- 7 AttachmentTools**
E-postalardaki ekleri siliyor
- 8 Get All Mail Button**
Tek tıkla tüm e-postaları alıyor
- 9 DownthemAll**
Kullanımı kolay dosya indirme yöneticisi
- 10 Lightning**
Mozilla Calendar alternatifi

10 EKLENTİ

GOOGLE EARTH

Keşfedin ve şaşırin: Dünya turu atmanızı sağlayan yazılım için 10 ilginç eklenti

- 1 Dünya Hava Tahmini**
Dünya üzerindeki farklı şehirler için hava tahminleri
- 2 Formula 1 2007 for Google Earth**
Formula 1 2007 hakkında bilgi sunuyor
- 3 İstanbul_Ankara_Izmir Overlay Haritaları**
Üç büyük kente ait farklı haritalar
- 4 Webcams World Wide**
Dünyanın farklı noktalarındaki web kameraları
- 5 Day and Night**
Gece gündüz çizgisini belirginleştiriyor
- 6 Hurricanes Live Tracker**
Kasırgaları canlı izlemenizi sağlıyor
- 7 World Population Overlay**
Farklı coğrafyaların nüfus yoğunluğu bilgisi
- 8 Earth City Lights**
Yerkürenin geceyarısı görünümü
- 9 Clouds Central Europe**
Gökyüzü ile ilgili bilgilere ulaşmanızı sağlıyor
- 10 3D Models**
Ünlü binaların 3B modelleri

DVD

makro ile örneğin Flickr'a otomatik olarak bağlanıp yeni fotoğrafları indirebilirsiniz. Bu sayede artık oturum açma bilgilerini girerken parolanızın güvenliğini sağladığınızdan emin olabilirsiniz. Çünkü parolalar makronun kaynak kodu içerisinde şifrelenmiş bir şekilde yer alıyor. Diğer yapabileceklerinizi iMacros'la birlikte gelen örnek sunumlar üzerinden inceleyebilirsiniz. Geliştiricinin web sayfasından ek eğitim dosyalarına ulaşabilirsiniz.

İPUÇU Uzman kullanıcılar karmaşık görevleri özel olarak tanımlayabiliyor. *Edit / Help / Macros Commands Reference*'tan bu iş için kullanabileceğiniz tüm komutlara ulaşabilirsiniz.

Kimlik avı saldırılarından korunun

Ad: Authentic-ID Protection Toolbar
Uyumlu olduğu yazılım: Internet Explorer
Dil: İngilizce
Bilgi için: www.bluecase.com

Tehlikeli kimlik avı (phishing) saldırılarından korunmak için de farklı araçlardan yardım alabilirsiniz. Internet Explorer penceresine araç çubuğu olarak eklenen Authentic-ID Protection Toolbar, kullanıcıları şüpheli web siteleri karşısında uyarıyor. Araç çubuğunda, ziyaret ettiğiniz adresin bir kimlik avı sayfasına ait olma olasılığıyla ilgili tahmini görebilirsiniz. Yeşil renk sitenin güvenli olduğuna işaret ediyor ve kırmızı tonları arttıkça tehlikenin boyutları büyüyor. Bu durumda parola gibi gizlilik taşıyan verileri girmemeniz gerekiyor.

İPUÇU Güvenli olmayan sayfalar için kişisel bir kara liste (blacklist) oluşturabilirsiniz. Bunun için araç çubuğuna tıkladıktan sonra *Report Unsafe Web Site*'ı seçin

Çocuklarınızı zararlı içerikten koruyun

Ad: ParentalControl Bar
Uyumlu olduğu yazılım: Internet Explorer
Dil: İngilizce
Bilgi için: www.parentalcontrolbar.org

Çocuklarınızı sörf sırasında karşılarına çıkacak zararlı içerikten korumalısınız. Onlar için yalnızca sohbetler değil, pornografik içerik ya da yüksek derecede

şiddet barındıran siteler de bir tabu olarak kalmalı. ParentalControl Bar bu sorunu çözüyor ve iki farklı modda sörf yapmanıza olanak sağlıyor: Erişkinler tüm internet sayfalarına sorunsuz bir şekilde erişebilirken, *Children Mode* bazı sitelerin internet tarayıcıda görüntülenmesini engelliyor. Şiddet ve cinsellik barındıran içerik bir filtre tarafından bloke ediliyor. Araç çubuğuyla birlikte gelen ve *Change Parental Settings / Basic site filters*'tan etkinleştirebileceğiniz filtreleri, kurallarını çok katı bulmanız halinde yine aynı menüden devre dışı bırakabilirsiniz. Kendi filtrelerinizi de yaratabilirsiniz. Bunun için benzer nitelikteki sayfaları kara listeye alabilir, çocuklarınız için zararlı olmadığını düşündüklerinize izin verebilirsiniz. Araç çubuğu *Children Mode*'dayken uygunsuz içerik barındıran sitelerin yanı sıra sohbet odalarına ve forumlara erişimi de engelleyebilir. *Child Mode*'dan *Parent Mode*'a geçmek için şifrenizi girmeniz gerekiyor.

İPUÇU Kidtracker'dan çocuklarınızın yakın geçmişte ziyaret ettiği sitelerin listesine ulaşabilirsiniz.

Daha hızlı sörf yapın

Ad: Fasterfox
Uyumlu olduğu yazılım: Firefox
Dil: Türkçe
Bilgi için: <https://addons.mozilla.org>

Fasterfox adlı araç Firefox'un bağlantının boşa kaldığı anlarda devreye girecek o an ziyaret ettiğiniz sayfada bağlantısı bulunan tüm web sitelerini önceden yüklemeye çalışıyor. *Prefetching* olarak adlandırılan bu işlem sayfaların daha →

hızlı yüklenmesini sağlıyor. Sağ alttaki Fasterfor Sayfa Yükleme Göstergesi üzerinden yükleme süresini tespit edebilirsiniz. Üzerine sağ tuşla tıklayarak onu gizleme şansına da sahipsiniz. Pre-fetching özelliği daha fazla veri aktarımına neden olacağından kotalı ADSL kullanıcılarının dikkatle kullanması ya da tümüyle devre dışı bırakması gereken bir özellik. Buna rağmen sayfa oluşturma da optimize edildiğinden, araç daha hızlı sörf yapmanızı sağlıyor.

İPUCU Seçenekler / Fasterfor tercihleri'nden Özel'i seçtiğinizde istenmeyen pencereleri engelleme gibi çok sayıda ek özelliğe ulaşabilirsiniz.

Flickr fotoğrafları web sayfanızda

Ad: PictoBrowser
Uyumlu olduğu yazılım: Flickr
Dil: İngilizce
Bilgi için: www.db798.com/pictobrowser

Etkileyici Flickr fotoğraflarını kendi web sitenize ekleyebilirsiniz. PictoBrowser ile herhangi bir yazılım kurmak zorunda kalmadan da galeri oluşturabilirsiniz. Servisin sunulduğu web sayfasından örnek galerilere ulaşabilirsiniz. Kendi galeriniz için Info'ya tıklamanız yeterli. Flickr kullanıcı adını girip etiket ya da grubu seçtiğinizde bu çevrimiçi araç uygun HTML kodunu otomatik olarak hazır hale getirecek. Kodu kolaylıkla internet sitenize entegre edebilirsiniz. Flickr'da söz konusu galeriye yeni etiketler ya da içeriğinde değişiklik yaptığınızda PictoBrowser dinamik bir şekilde fotoğraf ekleyerek ya da çıkartarak gün-

cellemeyi gerçekleştiriyor.

İPUCU Galerinizin görünümünü web sayfanıza uygun hale getirmek istiyorsanız www.flickr.com/photos/pictobrowser/ adresinden gerekli bilgiye ulaşabilirsiniz.

Daha kolay resim bulun

Ad: flickrfox
Uyumlu olduğu yazılım: Firefox
Dil: İngilizce
Bilgi için: <http://addons.mozilla.org>

Küçük bir eklenti sayesinde sörf yaparken bir yandan da fotoğraf galerinizdeki yenilikleri takip etmeniz mümkün. Flickrfox'u Araçlar menüsünden başlatabilirsiniz. Ancak onu kullanabilmek için bir Flickr'a ücretsiz olarak kayıt olmanız gerekiyor. Firefox'un solunda yer alan kenar çubuğunda gösterilen resimler başlangıçta rastlantısal olarak seçiliyor. Aradıklarınıza ulaşmak için ise hemen üzerindeki arama satırını kullanmalısınız. Flickrfox resimleri her beş dakikada bir güncelliyor. Resimler, küçük boyutlarda görüntüleniyor ve üzerlerine tıkladığınızda internet tarayıcı penceresinde büyük resmi içeren Flickr sayfası açılıyor.

İPUCU Select a photostream contact'i seçerek dostlarınızın internette yayınladığı yeni fotoğraflardan anında haberdar olabilirsiniz.

Reklâmsız video indirin

Name: YouTube Junk Remover
Uyumlu olduğu yazılım: Firefox, YouTube
Sprache: İngilizce
Bilgi için: www.userscripts.org

YouTube'daki reklâmlar zaman zaman can sıkıcı olabiliyor. Junk Remover ile bu popüler video portalındaki reklâmları ve sağ sütundaki Directors Videos alanının görüntülenmesini engelleyebilirsiniz. Araç aslında normal bir eklenti değil ve betik niteliğinde. Bu nedenle Greasemonkey eklentisi olmadan Firefox'un bu eklentiden yararlanması mümkün değil. Greasemonkey'i www.greasemonkey.mozdev.org adresinden indirin ve kurun. Eklentiye kurmak için ise geliştiricinin internet sayfasındaki →

SLAYTLAR PictoBrowser Flickr fotoğraflarından bir galeri oluşturarak web sayfanıza ekliyor.

10 EKLENTİ

SKYPE

Telefonlaşmanın da ötesi: En iyi Skype eklentileri <http://extras.skype.com>

- 1 SketchPad** Ortaklaşa resim çizmek için
- 2 SkyDates** Diğer kullanıcılarla paylaşabileceğiniz takvim
- 3 JiWire Hotspot Finder Bot for Skype** En yakındaki kablosuz ağ servislerini buluyor
- 4 mcePhone** Gelen aramalar Media televizyonunuzda
- 5 DialMP3** SkypeOut ile diğer PC'lerdeki MP3 yayını
- 6 KishKish Lügendetector** Karşınızdakinin sesini analiz edebiliyor
- 7 Pando** Büyük boyutlu dosyaları gönderiyor
- 8 Winype / v2** Dinlediğiniz müziği tüm kullanıcılara gösteriyor
- 9 TalkAndWrite** Çok sayıda özellik sunan profesyonel beyaz tahta
- 10 Last.FM radio** Last.fm hesabınızla müzik dinleyin

10 EKLENTİ

GOOGLE DESKTOP

Ekranın bir köşesinde: <http://desktop.google.com>'dan kenar çubuğuna ek özellikler kazandırın.

- 1 Outlook Express Email Plugin** Google Desktop Search'e Outlook ekliyor
- 2 MusicPlusTV** Müzik televizyonu bilgisayarınızda
- 3 OnAir RadioTunes** İnternet radyolarını aktarıyor
- 4 Trillian IM** Anında mesajlaşma geçmişi
- 5 Skype Plugin** Kenar çubuğunda Skype özellikleri
- 6 Look Up** Sözcükleri tercüme ediyor ve Wikipedia'yı tarıyor
- 7 Google Video** Popüler videoları listeliyor
- 8 Geotagged Flickr for Google Earth** Çevrimiçi galerilerdeki fotoğrafları arıyor
- 9 System Stats** CPU yükü ve W-LAN sinyal kalitesi bilgisi
- 10 Sudoku** Son dönemlerin popüler oyunu

● DVD

10 EKLENTİ

MICROSOFT LIVE.COM

Kişisel: Arama yapmak için Microsoft'un portalını kullanıyorsanız onu kişiselleştirmek elinizde

- 1 **Box.Net**
Box.net hesabını yönetmenize yardımcı oluyor
- 2 **Google Talk Gadget**
Google Talk oturumuyla ilgili bilgiler
- 3 **LiveVideo YouTube 2**
Videolar reklâmsız olarak kendi sayfanızda
- 4 **Windows Live Messenger Contacts**
Messenger'ı yönetmenizi sağlıyor
- 5 **meebo me**
Sayfaya anında mesajlaşma yazılımı ekliyor
- 6 **ToDo**
Yapılacaklar listeleri oluşturuyor
- 7 **Flickr RSS Slideshow**
Sayfaya fotoğraf slayt gösterisi ekliyor
- 8 **Color Picker**
Fotoğraflardaki renk bilgilerini okuyor
- 9 **Wikipedia Search**
Ücretsiz ansiklopedide arama yapıyor
- 10 **Currency Calculator**
Döviz kuru hesaplamaları için

10 EKLENTİ

WEB 2.0

Yeni fırsatlar: Daha fazla üretkenlik ve eğlence sunan Web 2.0 servisleri

- 1 **xing.com**
İş dünyasında küresel ağ iletişimi
- 2 **jajah.com**
Ücretsiz ya da ucuza telefon görüşmesi
- 3 **swamii.com**
İlgi alanlarına göre haber servisi veriyor
- 4 **sprent.com**
Çevrimiçi sunumlar hazırlayın ve yapın
- 5 **blastfeed.com**
RSS feedler için filtreler belirleyin
- 6 **Hypeit.com**
Blog ve YouTube içeriğini bir araya getiriyor
- 7 **bitwine.com**
Her konuda uzmanları bir araya getiriyor
- 8 **Snipshot.com**
Çevrimiçi resim düzenleme
- 9 **Youkoseki.com/**
Etikete uygun resimleri slayt olarak gösteriyor
- 10 **solodox.com**
Belgeler üzerinde web'de ortak çalışma

Install this script'e tıklamanız yeterli. Bu adımın ardından Firefox devreye giriyor ve betik, internet tarayıcıya eklenmiş oluyor. Araçlar / Greasemonkey'den be-tiği devre dışı bırakabilirsiniz.

İPUCU www.userscripts.org adresin-den Greasemonkey ile kullanabileceğiniz çok sayıda küçük araca ulaşabilirsiniz.

E-postalarınızı şifreleyin

Ad: Enigmail
Uyumlu olduğu yazılım: Thunderbird
Dil: İngilizce
Bilgi için: <https://addons.mozilla.org>

E-postalar yalnızca gerçek alıcıları tarafından okunmalı. Enigmail size iletilerini-zizi OpenPGP ile şifreleme ya da dijital imza ekleme şansı veriyor. Ancak eklenti tek başına yalnızca bir grafik arayüz-den ibaret. Şifreleme için www.gnups.org adresinden indirebileceğiniz GnuPG adlı ücretsiz yazılıma ihtiyacınız var. Bu nedenle Thunderbird'de OpenPGP / Preferences'tan GnuPG uygulamasının konumunu girmeniz gerekiyor. Aksi takdirde şifreleme gerçekleştirilmiyor. Araçlar / Posta ve haber grupları ayarları / OpenPGP Security'den Enigmail'i etkinleştirin ve şifreleme uygulamasını seçin. Advanced'dan GnuPG konumunu ikinci kez girin.

İPUCU Enigmail kullanımı ile ilgili <http://enigmail.mozdev.org/configuration.html> adresinden ulaşabilirsiniz.

Trafığe yakalanmayın

Ad: İstanbul Trafik Kameraları
Uyumlu olduğu yazılım: Google Earth
Dil: Türkçe
Bilgi için: <http://bbs.keyhole.com>

İş çıkışı yine trafiğe yakalandınız. Oysa İstanbul Trafik Kameraları adlı eklenti sayesinde artık bu sıkıntıyı yaşamayabildiniz. Google Earth'ü İstanbul'un farklı noktalarındaki onlarca trafik kamerasına ait konum bilgileriyle donatan bu eklenti sayesinde, yoğunluk yaşanan güzergâhları yola çıkmadan önce öğrenebilir ve alternatif yollara yönelebilirsiniz. CHIP DVD'sinde yer alan eklenti-yi File / Open menüsü üzerinden Google Earth'e yükleyebilirsiniz.

TRAFİK KAMERALARI Yer-leri sayesinde trafiğinin neredede sıkıştığını öğrenebilirsiniz.

İPUCU Onlarca kameranın neden olduğu karmaşık görünümünden kurtulmak için, Google Earth penceresinin solunda yer alan Places alanından yalnızca sık kullandığınız kameralara onay işareti verin.

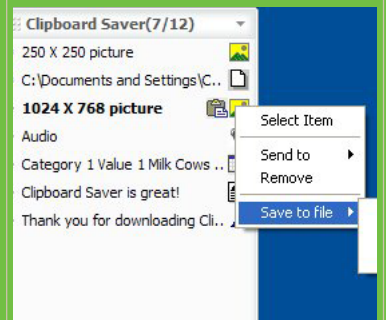
Windows panosunu genişletin

Ad: Clipboard Saver
Uyumlu olduğu yazılım: Google Desktop
Dil: İngilizce
Bilgi için: <http://calebklh.googlepages.com>

Windows'un standart panosunun en büyük dezavantajı küçük olması. Clipboard Saver ile söz konusu panoyu de-ğiştirebilir ve toplamda 12 nesneyi kopyalayarak içerisine atabilirsiniz. Araç masasüstüne takvim, not defteri ve hava durumu tahmini için küçük araçlar içeren bir kenar çubuğu olan Google Desktop Gadget'a (www.desktop.google.com) ihtiyaç duyuyor. Clipboard Saver da bu küçük araçlardan biri ve eklediğiniz metin ve belge gibi nesneleri bir listede sıralıyor. Buradaki nesneleri kolaylıkla gerekli yerlere yapıştırabilirsiniz.

İPUCU Google Talk kullanıyorsanız gelen mesajların tümü panoya kopyala-

PANO Windows'un standart panosunun kısıtlayıcılığından kurtulun.

nacaktır. *Options / Messages from gTalk Buddies*'den bu özelliği devre dışı bırakabilirsiniz.

Outlook alternatifi

Ad: Windows Live Mail Desktop
Uyumlu olduğu yazılım: Windows Live
Dil: İngilizce
Bilgi için: <http://morethanmail.spaces.live.com/>

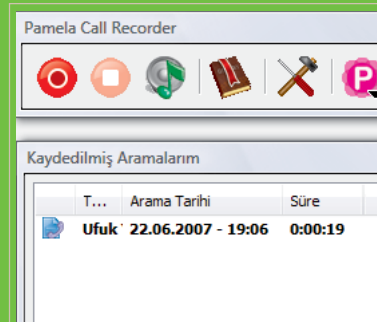
E-postalarınızı çevrimdışıyken de konforlu bir şekilde yönetebilirsiniz. Windows Live Mail Desktop kişisel Windows Live sayfanız, görünümü Outlook Express'i andıran bir e-posta istemcisi ekliyor. Microsoft'un kendi e-posta servisi Hotmail dışında diğer POP3 destekli hesaplardan da e-posta alınabiliyor. Windows Live Mail Desktop Google Mail ve AOL gibi web tabanlı servisleri de destekliyor. Daha fazla uyumlu araç için www.live.com'u ziyaret edebilirsiniz. Live Messenger üzerinden dostlarınızla görüşebilir, fotoğraflarınızı Windows Live Space'e yükleyebilir ya da herhangi bir ücret ödemedi kendi kişisel web sayfanızı yaratabilirsiniz.

İPUCU Windows Live Mail Desktop'tan yararlanmak için bir MSN, Hotmail ya da live.com hesabına ihtiyaç duyuluyor.

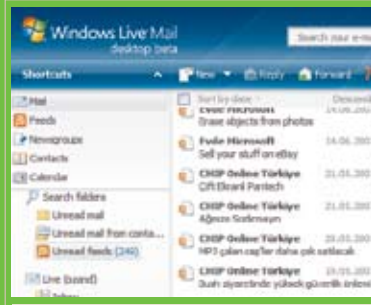
Telefon konuşmalarını kaydedin

Ad: Pamela Call Recorder
Uyumlu olduğu yazılım: Skype 3.0
Dil: Türkçe
Bilgi için: www.pamela-systems.com

Skype üzerinden gerçekleştirilen uzun telefon görüşmelerinde konuşulanların bir kısmının aklınızdan çıkması olası.

SES KAYDI Skype'ta yaptığınız görüşmeleri kaydederek sonradan da dinleyebilirsiniz.

POSTA KUTUSU İstemci Hotmail ve POP3 destekli diğer e-posta servisleriyle uyumlu.

Çözüm, görüşmeleri kaydetmek. Bu konuda Pamela Call Recorder'dan yardım alabilirsiniz. Kurulumu gerçekleştirmenin en kolay yolu Skype menü çubuğundan Araçlar / Daha fazla / Ekstralarını yönet'e tıklamak. Araç artık her seferinde o görüşmeyi kaydetmek isteyip istemediğinizi soracak. Onay vermeniz halinde karşı taraf da bu konuda bilgilendiriliyor. Standart olarak İngilizce olan bu mesajı aracın kendi penceresinden Options'a tıklayarak değiştirebilirsiniz. Karşı tarafı bu konuda bilgilendirmeden kayıt yapmamanız gerekiyor.

İPUCU Aracın telefon görüşmelerini WAVE dosyası olarak kaydetmesinden rahatsızsanız www.pamela-systems.com/download/mp3.php adresini ziyaret edin. Geliştirici burada görüşmeleri nasıl MP3 biçiminde kaydedebileceğini açıklıyor.

Yabancı bilgisayarlara erişim

Ad: Unyte
Uyumlu olduğu yazılım: Skype
Dil: İngilizce
Bilgi için: www.unyte.net

Yeni bir logo tasarladınız ve iş arkadaşlarınızın bu logo hakkındaki görüşlerini almak istiyorsunuz. Bunun için artık onları yanınıza çağırmanız gerekmiyor. Unyte adlı Skype eklentisi sayesinde, bilgisayarınızda herhangi bir uygulamayı çalıştırdıktan sonra iş arkadaşlarınızdan birini davet ettiğinizde, o kişi yaptıklarınızı canlı olarak izleyebiliyor. Aracın sağladığı en önemli avantajlardan biri izleme için yalnızca Skype'a ve internet tarayıcıya ihtiyacınızın ol- →

Soru 1
Ortak ilgi alanları teknoloji olan **50.000** kişiyi nerede bulabilirsiniz?

- a) konserde
- b) stadyumda
- c) mitingde
- d) CHIP Online forumlarında**
- e) diğer forumlarda

Sadece teknoloji çatısı altında bir araya gelen kullanıcıların her türlü konuyu rahatlıkla tartışabileceği Türkiye'deki en nezih forum CHIP Online'da olduğu için doğru cevap (D) şıkkı olmalıdır.

Soru 2
Adres satırındaki boşluğa **50.000** köşe yazarı olan bir web sitesi yazınız

www.chip.com.tr

Tamamen ücretsiz olarak sitede kayıt olup haber ve makalelere yorum yapan herkese özel bir web sayfası açan ve tüm yorumları tek bir sayfada görüntülemeye izin veren Türkiye'nin en iyi teknoloji sitesi chip olduğu için cevap da **CHIP** olmalıdır.

HEMEN KAYIT OLUN SİZ DE CHIP AİLESİ İÇİNDE YERİNİZİ ALIN

Windows'dan Linux'a, dijital fotoğraftan, cep telefonlarına, web tasarımından, programcılığa kadar onlarca etkili forum başlığı altında çocuklarınızın bile güvenle tartışabileceği kontrollü temiz forum

Tümü Türkiye'nin en iyi teknoloji sitesinde

www.chip.com.tr

ması. Görüntüsü sunulacak yazılım ve eklenti gönderen kişi için gerekli. Görüntü aktarımı başladığında iş arkadaşınız onu ilgili web sayfasına yönlendirecek bağlantıyı elde ediyor. Yazılım burada tarayıcı penceresi içinde gösteriliyor. URL'yi e-posta üzerinden Skype kullanmayan iş arkadaşlarınızla da sorunsuz bir şekilde paylaşabilirsiniz. Ancak bu durumda internet telefonu üzerinden ipucu ve önerileri paylaşma şansınız olmayacak.

İPUCU 1 Unyte'nin Skype olmadan çalışan bir sürümü de mevcut.

İPUCU 2 Karşı tarafın ekranında yalnızca siyah ekranlar görülmüştür *Quality*'den *High*'ı seçin. Ancak bu seçim yalnızca hızlı internet bağlantısına sahip kullanıcılara öneriliyor.

Ofiste de anında mesajlaşın

Ad: Meebo
Kategori: Anında mesajlaşma yazılımı
Dil: Türkçe
Bilgi için: www.meebo.com

Ofisteki bilgisayarınıza yazılım kurmanıza izin verilmiyor. Ancak yine de dostlarınızla sohbet etmek istiyorsunuz. Meebo.com adresinden ICQ, Yahoo, Jabber, Google Talk, MSN ve AIM gibi altı popüler anında mesajlaşma servisine bağlanabilirsiniz. Bu servislerin tümünden aynı anda yararlanabilirsiniz. Ancak bunun için öncelikle bir meebo hesabı edinmelisiniz. Türkçe dil desteği sunan meebo'da oturum açtığınızda aynı web sayfasının içinde ek bir pencere beliriyor. *Dışarı çıkar*'a tıklayarak MSN'i bu sayfadan çıkarabilir ve masaüstüne taşıyabilirsiniz. Fare ile onu herhangi bir yere yerleştirebilir ve boyutunu değiştirebilirsiniz.

İPUCU Web sitenizi ziyaretçilerinin sizinle sohbet edebilmesi için *Beni meebolayın widget*'ları bağlantısına tıklayın. Bu, internet sayfanıza eklemeniz gereken kaynak kodu elde etmenizi sağlayacak ve site ziyaretçilerinin sizin Messenger'ınıza ileti göndermelerine izin verecek. Bu özellikten yararlanmak için de ücretsiz bir meebo hesabı edinmeniz gerekiyor.

YAZILIMSIZ Meebo ile internet tarayıcı üzerinden MSN ve ICQ'ya doğrudan bağlanın.

Seyahat rehberiniz

Ad: Geowalk
Kategori: Google Maps, Flickr etc.
Sprache: İngilizce
Bilgi için: www.geowalk.de

Geowalk melez içerik barındıran tipik bir mash-up örneği. Servis Google, Wikipedia ve Flickr'daki verilerden yola çıkarak bir seyahat rehberi niteliği kazanıyor. Geowalk, dünyadaki tüm şehirler hakkında bilgi ve haritalar içeriyor. Flickr fotoğrafların, Wikipedia genel bilgilerin sağlandığı kaynak. Herhangi bir şehre tıkladığınızda onunla ilgili yerel fotoğraflara, haberlere ve konaklama bilgileri gibi birçok detaya ulaşabilirsiniz. Ülkemizdeki şehirler de listede.

İPUCU Daha fazla mash-up'a ulaşmak istiyorsanız www.programmableweb.com adresinden aralarında örneğin hava durumu tahminlerini dünya haritası üzerinden takip etmenizi ya da YouTube videolarına altyazı eklemenizi sağlayacak çok sayıda servise ulaşabilir ve arama yapabilirsiniz.

Explorer ve Firefox özellikleri birarada

Ad: Maxthon
Kategori: Browsern
Dil: Türkçe
Bilgi için: <http://maxthon.com/tr/>

Internet Explorer'dan vazgeçmek istemiyorsunuz, ancak özel fare hareketleri gibi yararlı eklentilerin eksikliğini hissediyorsunuz. Maxthon, bu internet tarayıcıda bulunmayan ve Opera ya da Firefox gibi alternatiflerin de yalnızca eklentilerle kazandığı çok sayıda özellik ve eklenti barındırıyor. Maxthon standart olarak bir reklâm engelleyici ve farklı grafik arayüzleriyle birlikte geliyor. Super Drag & Drop ise bağlantıları anında

yeni sekmelerde açmanıza yardımcı oluyor. Harici araçların listelendiği çubuk üzerinden tarayıcıdan çıkmadan diğer uygulamaları başlatabilirsiniz.

İPUCU <http://res.maxthon.com> adresinden çok sayıda arayüz ve eklenti indirilebilir.

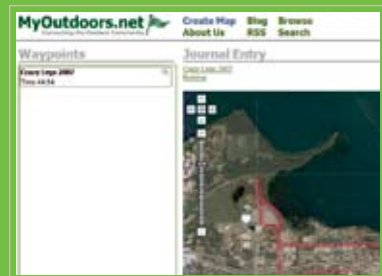
Outdoor etkinlikleriniz

Ad: MyOutDoors
Uyumlu olduğu yazılım: Google Earth
Dil: İngilizce
Bilgi için: www.myoutdoors.net

MyOutDoors.net outdoor etkinliklerinden hoşlanan internet kullanıcılarının ilgisini çekebilecek bir servis sunuyor. "Journal" adı verilen kendi günlük sayfalarınız üzerinden tecrübelerinizi diğer kullanıcılarla paylaşabilirsiniz. En yeni ve en popüler etkinliklerin listelendiği Journal'lar diğerlerinin tecrübelerinden yararlanmanız için iyi bir yol olabilir. Kendi deneyimlerinize ilgili bilgileri haritaya dökmek için *Create Map* seçeneğini kullanabilirsiniz. *Add Points* ziyaret ettiğiniz yerleri harita üzerinde işaretlemenizi sağlıyor. Sonra harita üzerinden konum seçin. Nerede hangi sporu yaptığınızı not almak için *Category* menüsünde yer alan tırmanma, yürüyüş, kamp gibi etkinliklerden birini işaretleyebilirsiniz. Bu konumların her biri için bir fotoğraf seçebilir ve detay girebilirsiniz. Servis Google'a ait KML'in yanı sıra ve GPX yani GPS Exchange Format dosyaları için de destek sunuyor.

İPUCU Benzer bir servis www.wal-kjogrun.com adresinde jogging yapmaktan hoşlananları bekliyor. ■

DH/ Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

SPOR TUTKUNLARINA MyOutdoors ile rotanızı planlayın ve diğer kullanıcılarla paylaşın.

Windows Vista kurulumu

Vista piyasada ancak eski alışkanlıklarını terk etmek zor. Vista'ya geçiş için herşey bu yazıda.

Artık yeni alınan her bilgisayarın yanında Vista geliyor olsa da eski sistemini rafa kaldırmak isteyenler de az değil. Bu kullanıcılar için hali hazırda sistemin güncellenip güncellenmeyeceği sorusu gündeme geliyor. Dikkatli kullanıcılar ise Vista'ya geçmeye karar vermeden önce, bir süre denemek isteyebilirler; önünde sonunda donanım ya da yazılımların Vista altında nasıl bir sonuç vereceği tam olarak ortaya konamıyor.

Tüm bu ihtiyaçları karşılamak üzere yalnızca yeni bir sisteme tekli kurulumu değil, aynı zamanda Vista'nın Windows XP ya da Linux'a paralel olarak nasıl kurulabileceğini anlatan bu yazıyı hazırla-

dık. Beğenmemeniz durumunda ise Vista'dan nasıl kurtulabileceğinizi de eklemeyi unutmadık.

1 Doğru Vista Sürümü'nün seçilmesi: 5xVista

Windows XP piyasaya ilk sürüldüğünde iki sürümü vardı: Son kullanıcılar için Home Edition ve şirketler için Professional sürümleri. Daha sonra ise teknik olarak bu iki sürüm arasında yer alan ve bir Çoklu Ortam Arayüzü sunan Media Center Edition geldi. Vista ise daha en baştan beş farklı model ile karşımıza çıkıyor. Kişisel kullanım için Home Basic ve Home Premium düşünülmüş; bunlardan ikincisi ilkinin göre çok az fiyat

farkı ile Media Center Edition'a denk gelen bir sürüm. Ağ yapıları, Windows Server Alan Adlarına ya da bilgisayarlarına uzaktan erişmek, kullanıcı haklarını yönetmek isteyenler ise Vista Business ya da Enterprise sürümlerini tercih etmeli. Ultimate modeli ise bünyesinde diğer tüm sürümlerin özelliklerini barındırdığından fiyatı da Home Basic'e kıyasla iki kat fazla. İşlevler hakkında daha çok bilgi ve ayrıntı için <http://www.microsoft.com/turkiye/windows/products/windowsvista/editions/default.aspx> adresini ziyaret edebilirsiniz.

CHIP'in tavsiyesi: Genel amaçlı kullanım için Home Premium en uygun seçenek olarak öne çıkıyor: Fiyat/Performans dengesi en yüksek verimini bu sürümde gösteriyor.

2 Vista kurulumu öncesi donanımın kontrol edilmesi

Yeni bir bilgisayar alırken üstünde Home Basic için "Vista Capable" ve Premium için "Vista Premium Ready" ibarelerinin yer alıp almadığına dikkat etmelisiniz. En önemli sorunlar Çoklu ortam oynatıcılarında ortaya çıkacaktır; örneğin Premium sürümünde TV kartı ve işletim sisteminin tutarlı çalışması şart.

Capable&Ready: Home Basic sürümü, ne şeffaf pencereleri Aero-Design özelliğini ne de gerçek zamanlı Görev Yöneticisi'ni desteklemediğinden işlemciye fazla yük bindirmiyor. Bu durumda da gerekli donanım özellikleri 800 MHz'lık bir işlemci ve 512 MB'lık bellek olan bir sistem yeterli olacaktır. Ne var ki bu konfigürasyon şu an için zaten güncel olmaktan uzak. Bu yüzden de seçiminizi "Vista Premium Ready" özelliği taşıyan bilgisayarla sınırlandırmalısınız. Yeni işletim sisteminin tüm özelliklerini kullanabilmek için, en az 1 GB bellek, 1 GHz'lık işlemci ve DirectX9 destekli 128 MB bellekli ekran kartı olması şart.

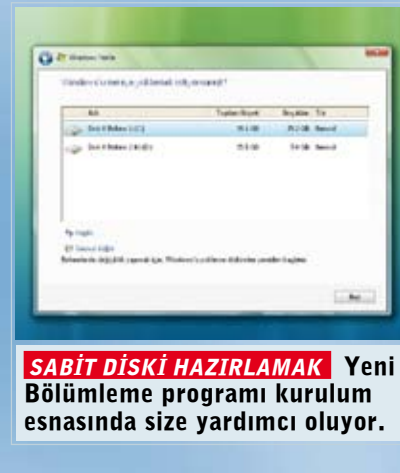
Test: Elinizdeki XP yüklü bilgisayarı Vista'ya yükseltmek için de aynı gereksinimler geçerli. Eski donanımlar için

Vista sürücülerinin çalışıp çalışmayacağı ise ne yazık ki belirsiz. Bu tür bir mağduriyet yaşamamak için Vista kurmadan önce Vista kurulum testi kullanmalısınız. Microsoft'un çıkardığı Windows Vista Yükseltme Danışmanı'nı <http://www.microsoft.com/downloads/details.aspx?displaylang=tr&FamilyID=42b5ac83-c24f-4863-a389-3ffc194924f8> ve AMD/ATI'nın Vista Readiness Advisor programını <http://ati.de/technology/windowsvista/AreYouVistaReady.html> adreslerinden bulabilirsiniz. Bu testlerin sonuçlarını bir yönlendirici olarak kullanabilirsiniz ama %100 güvenli sonuçlar olmadıklarını söylemekte yarar görüyoruz.

3 Vista'nın boş bir sabit diske kurulması

İşletim sistemi yüklü olmayan bir bilgisayar aldığınızda ya da eski sisteminizin bölümünü sabit diskten kaldırdığınızda Vista'nın sorunsuz bir şekilde kurulması beklenebilir.

Bilgisayarı Vista Kurulum DVD'si ile (önyüklemeye sırasını doğru olarak ayarladıktan sonra) başlatın, önce *Devam* sonra *Şimdi Yükle* tuşlarına basın. CD anahtarını girdikten sonra Lisans Sözleşmesini kabul edin, kurulum türlerinden "Kullanıcı Tanımlı" olanı seçin. Bir sonraki sayfada sabit diskinizin ve bölümlerinin yer aldığı bir tablo çıkacaktır. Vista SATA ya da SCSI sürücülere içermediğinden, sabit diskinizi tanılamaması durumunda *Sürücü Yükle* tu-

şuna tıklayarak, eksik sürücülerini bir CD, sabit disk ya da USB diskten elde etme şansınız olacaktır.

Boş sabit disk: Listede "Veritayıyıcı 0 üzerinde biçimlendirilmemiş alan" ibaresi yer alıyorsa disk henüz hiçbir bölüm içermiyor demektir. Tüm kapasiteyi Vista'ya ayırmayı tercih ediyorsanız *Devam* tuşuna basın. Ama diski isteğinize göre bölümlenmez de mümkün: Sistem için (en azından ve belki daha fazla) 50 GB'lık, belgeler için de başka bir bölüm. Vista'ya bir bölüm hazırlamak içinse *Sürücü seçenekleri (gelişmiş)* tuşuna, istediğiniz sabit diske ve son olarak da *Yeni* tuşuna basın. *Boyut* ibaresinde öntanımlı olarak bütün kapasite yer alacaktır. Bu değer ile doğrudan devam edebilir ya da "100.000 MB" gibi bir değer verebilirsiniz.

Kalan alanı da tekrar *Yeni* tuşuna basarak yeni bir bölüm haline getirin. Sistem için hazırladığınız bölümü işaret-

dikten sonra *Devam* tuşuna basabilirsiniz.

Bölümlenmiş diskler: Disk üzerinde yeterli alana sahip boş bir bölüm varsa onu seçerek *Devam* edin. Mevcut bölümler tek tıklamayla genişletilebilir (tabii diskte yeterli alan varsa) ya da küçültülebilir.

Bu hazırlıklardan sonra kurulum başlayacaktır. Kurulum arayüzü DVD'deki verileri sabit diske aktaracak ve sistemin ayarlarını yapacaktır. Bu esnada bilgisayarınız en azından üç kez yeniden başlatılacaktır.

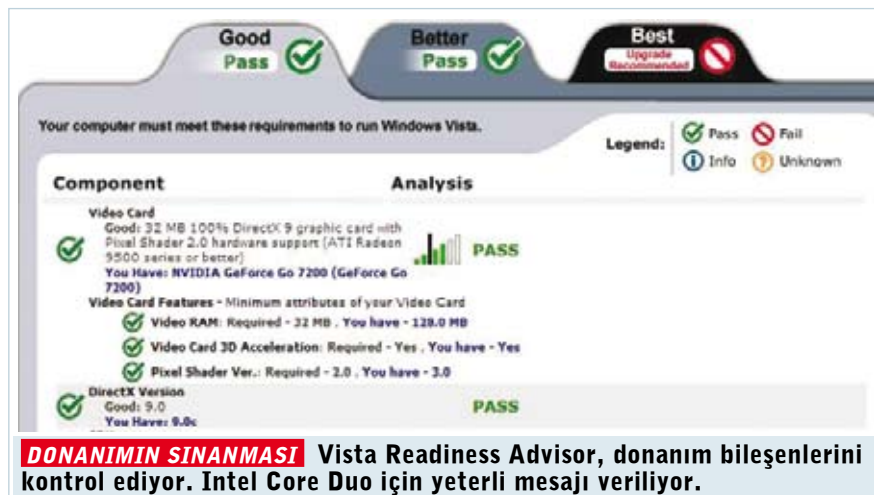
Son adımda standart kullanıcı için kullanıcı adı ve şifresini girdikten sonra geriye, bilgisayar adı ve saat bölgesini seçmek kalıyor. Bundan sonra Vista, işlemcinizin gücünü ölçerek, Aero-Design gibi masaüstü efektlerini kullanıp kullanamayacağınızı size bildirecek. Ancak bu adımdan sonra yeni sisteme giriş yapabileceksiniz.

4 Yükseltme olarak Vista

Yükseltme sayesinde kurulu tüm programlar sistemde korunuyor ancak bir yükseltmenin mümkün olup olmadığına <http://www.microsoft.com/turkiye/windows/products/windowsvista/editions/default.msp> adresinden kontrol edilmesi gerekiyor. XP Home'dan herhangi bir Vista sürümüne geçmek mümkün olsa da, XP Professional için yalnızca Business ya da Ultimate yükseltme seçenekleri mevcut.

Yazılımların denetlenmesi: Bazı yazılımlar Vista altında sorun çıkarabilir, bunun için de Vista Yükseltme Danışmanı'nı kullanmanız şiddetle önerilir; böylelikle hem donanım hem de yazılım ayarlarını kontrol etmiş olacaksınız. Uyumsuz programların varlığında bunları Vista kurulumundan önce kaldırılmasını, diğer programlar için de uygun olan güncellemelerin yüklenmesi gerektiğini bildiren mesajlarla karşılaşmanız olası.

Bizim testlerimizde yükseltmeler sorunsuz olarak çalıştı. Fakat eski sisteme geri dönüş gibi olasılık göz önüne alınmamış olduğundan eski sistemin bir →

yedeğinin alınması çok yerinde olacaktır.

Yükseltmenin yapılması: Windows XP oturumundan Vista Kurulum CD'sini çalıştırın. *Şimdi Yükle* tuşuna bastıktan sonra CD seri numarasını girin ve Lisans Sözleşmesini onaylayın. Bir sonraki adımda güncellemeleri indirme şansınız olacak. Bu fırsatı kullanmanızı öneririz; çünkü bu tür güncellemeler yükseltme-deki riskleri büyük oranda azaltabilir.

Son olarak da yükleme türünü *Yükselt* olarak seçeceksiniz. Bundan sonra her şey üçüncü adımda anlatılanlar ile aynı. Bununla birlikte bu işlem, boş bir diske yapılan kurulumdan Vista'nın kurulum programları bünyesine birleştirmek zaman alacağından dolayı çok daha uzun sürecektir.

Vista ve donanım

Her yeni sistem öncekine göre daha çok kaynak gerektiriyor; bu hem 98 hem de XP'de de böyleydi. Ama hiçbirisi Vista kadar donanım talepleri ile bu kadar içli dışlı olmamıştı. Vista'nın bünyesindeki bir program performans kriterlerini inceliyor: Ekran kartı yetersiz kalıyorsa Aero-Design devre dışı kalıyor. Görünüm kullanıcının kendisinin karar vermesi gerektiği, herhalde Microsoft'ta hiç kimsenin aklına gelmiyor.

Bu karar verme anlayışı, özellikle "Windows Vista Capable" ürünlerinin pazarlandığı "Microsoft Pazarı"nda daha da can sıkıcı bir duruma dönüşüyor. Ne var ki AMD/ATI'nın hazırladığı Windows Vista Readiness Advisor da, Dual Core ailesi işlemcilerin neredeyse tamamını yükseltilmesi gerekenler listesine eklemiş. Uzun lafın kısıası, Aero-Design'dan yararlanmak ve şeffaf pencerelere kavuşmak için yeni bir bilgisayar almak şart. Windows dünyası için bu elzem. Ama başını biraz yukarı kaldırıp etrafına bakanlar kolayca görebektedirler ki, Linux sistemleri XGL (X System GL) ve AIGLX (Accelerated Indirect GLX) ile bu etkileri daha eski donanımlar ile de sağlayabiliyor. Microsoft programcılarının kaynakları ekonomik olarak kullanılmasını bilmedikleri mi yoksa donanım üreticilerine destek olmaya çalıştıkları mı tartışmaya açık bir soru.

5 Windows XP ve Vista'nın bir arada kurulması

XP'den sonra Vista'yı denemek ve önceki sisteminden vazgeçmek istemeyenler Vista'yı ek sistem olarak kurma imkânına sahipler. Ne var ki bu kurulum XP tarafından kullanılan aktif bölüm üzerinde gerçekleştirilemiyor: Kurulum arayüzü "Windows" ve "Documents and Settings" dizinlerini değiştireceğinden XP bir daha açılmaz hale gelecektir.

Kurulum 3. maddede anlatıldığı gibi yapılmalı. Hedef olarak boş bir sabit disk ya da bölüm gösterilmeli. Bilgisayar açıldığında XP kurulumunuz "Önceki Windows Sürümü" olarak görünecektir.

Vista'dan sonra XP: Vista'nın boş bir disk ya da bölüme kurulmasından sonra XP'nin kurulumu söz konusu olduğunda ise işler bu kadar basit değil. XP, Vista'yı tanımayacağından önyükleme kaynağının üstüne yazacaktır.

Bu durumda ise başlangıç sektörünü kurtarmanız gerekecek. Bilgisayarı Vista DVD'sinden başlatın ve ilk pencerede

Devam'a tıkladıktan sonra *Sorun giderme seçenekleri*'ne tıklayın. "Sistem geri yükleme" penceresinde *Microsoft Windows Vista'yı seçin*, *Devam edin* ve *Başlangıç Onarma'yı* seçin. Vista gereken incelemeleri yaptıktan sonra kendini yeniden açılır hale getirecektir.

6 Linux, XP ve Vista aynı bilgisayarda

Linux sistemlerinin sunduğu Açılış Yöneticileri (LILO ya da genellikle GRUB) sayesinde, hem XP hem de Vista'ya ulaşabiliyorsunuz. Vista kurulum arayüzü ise Linux sistemlerini fazlalık olarak kabul ettiğinden, MBR (Master Boot Record)'daki Linux bilgilerini silecektir. Böylece XP ve Vista ulaşılır kalmaya devam etmesine rağmen Linux görünmez hale geliyor.

Açılış Yöneticisinin kurtarılması için: Vista kurulumundan önce Açılış Yöneticisi'nin ayarlarını değiştirmeniz gerekiyor. Aşağıda Ubuntu için geçerli olan komutları bulacaksınız (diğer Linux sistemleri de büyük benzerlikler gösterecektir).

1. Ubuntu'yu başlatın ve GRUB'u birincil bölümün MBR kısmına kurun. Diskin bu bölümünün başında "/" işareti olacaktır. Tanımlamanın tamamını görmek için "sudo mount" komutunu girebilirsiniz. Bilgisayarımızda çıkan sonuç /dev/hdaX olacak. Terminal penceresinde

Detay meraklıları için: Vista açılışı

```
sudo grub-install /dev/hdaX
```

komutunu girin.

2. Daha sonra

```
dd if=/dev/hdaX of=bootsect.lin  
bs=512 count=1
```

komutunu girerek MBR'yi, bootsect.lin dosyasına yazabilirsiniz. XP altında da ulaşabileceğiniz bir ortama (mesela USB bellek) bu dosyayı kopyalamalısınız.

3. Windows XP'yi çalıştırın. bootsect.lin dosyasını C:'ye kopyalayın. "Komut İstemi"nden (cmd.exe) şu komutu girin:

```
attrib -s -h -r c:\boot.ini
```

```
notepad boot.ini
```

Metin düzenleyicide en sona aşağıdaki satırı eklemelisiniz:

```
c:\bootsect.lin="Linux"
```

"boot loader" satırında "timeout=0" yazıyorsa değeri örneğin 30'a yükseltirseniz Windows Bootmanger'ın işletim sistemleri seçim menüsü süresini 30 saniyeye çıkarabilirsiniz.

Şimdi bilgisayarını yeniden başlatabilirsiniz. Açılış menüsünde artık hem Windows hem Linux yer alacaktır. Bundan sonra Vista'yı da yükleyebilirsiniz (bk. Madde 5): Vista, BOOT.INI dosyasındaki ayarları aktaracağından Vista, XP ve Linux bir arada görünecektir.

7 Vista'nın kaldırılması

Vista ihtiyaçlarınızı karşılamıyor ya da bilgisayarınızı fazlasıyla zorluyorsa sis-

tem Windows Vista, Windows 2000 ve XP gibi Windows NT çekirdeğini devraldığından temel olarak öncüllerinden çok da farklı bir yapı sunmuyor. Fark edilir şekilde değişen ise önyüklemesi. NTLDR (NT Loader) olmadığı gibi artık sistem bölümünde BOOT.INI de yok. Yerlerini ise başka bileşenler almış.

Açılış: Bilgisayarın açılmasından sonra devreye ilk giren BIOS ya da modern Intel-Mac'lerde EFI-BIOS (Extensible Firmware Interface) oluyor. Buradaki önyükleme sırasına göre işlemci kaynakları ilk sektörden MBR (Master Boot Record) belleğe yükler. Bölümler hakkında ayrıntılı bilgiye böylece ulaşılır ve aktif bölümün PBR (Partition Boot Record)'si yüklenir. Ancak bu noktadan sonra işletim sistemi devreye girer: Bootsektörden BOOTMGR.EXE ve dolayısıyla Windows-Boot-System yüklenir. Böylece işletim sistemlerine dair bir seçim menüsü açılır ve BCD(Boot Configuration Data) veri tabanından ilgili bilgiler görüntülenir.

Bu menüde Vista seçildiği takdirde Winload.EXE devreye girer ve çekirdek ile birlikte sistem açılışı için gerekli sürücüler yükler.

Ayrıntılı Vista açılışı: Bootmgr.EXE 16 bitlik bir yardımcı programdır. Yaygın işlemciler (EFI özelliği taşımayanlar) için gereklidir çünkü bilgisayar başladığında Real Mode'da yani 16 bitte çalışırlar. Bootmgr.EXE BCD veri tabanını okur ve henüz yayın olmayan EFI'nin görevini üstlenir. Daha sonra işlemciyi Vista gibi güncel sistemler için Protected Mode'a sokar.

Elveda BOOT.INI, merhaba BCD: Vista'dan itibaren işletim sistemleri bilgisi BOOT.INI gibi basit bir metin dosyasında yer almayacak. Yerine ise yapı olarak Kayıt Defteri'ne benzeyen BCD (Boot Configuration Data) veri tablosu geçecek. NTLDR taşıyan önceki Windows sürümleri de Vista tarafından buraya kaydediliyor. Linux gibi yabancı sistemler ise disk bölümlerinin Boot sektörlerindeki bilgiler yardımıyla açılabilir.

BIOS'lu PC'lerde bu tablo açılış bölümünün üstünde \Boot\BCD olarak yer alıyor. EFI sistemlerinde ise EFI veri sisteminde kendine özel \EFI\Microsoft\Boot\ alanında duruyor. Peki bu fark ne anlama geliyor? EFI sistemlerinde EFI, bu noktaya kadar tüm işlemleri kendisi yürütüyor ve BCD'yi yüklüyor. Bununla birlikte, bu fiziksel ortam aslında çok da önemli değil çünkü bir test dosyası gibi değiştirilemiyor ve bu ancak Bcdedit.EXE gibi zahmetli yollardan sağlanabilir.

Winload.EXE: Bu program NTLDR'nin Windows NT 4/2000/XP'de yaptığını, yani işletim sisteminin yüklenmesi görevini üstleniyor. Bunun için Vista çekirdeğine ait Ntoskrnl.EXE'yi \Windows\System32'den çağırıyor, Donanım Ayırma Katmanı'nı (Hardware Abstraction Layer, HAL) hazırlayıp Kayıt Defteri girdisi olan SYSTEM'i belleğe gönderiyor.

Bu kayıt girdisine göre açılış için gerekli olan bütün programlar ve sürücüler de yüklendikten sonra kontrolü devrediyor.

teminizden kaldırmak isteyebilirsiniz.

Tek başına Vista: Sabit diskinizde yalnızca Vista yüklü ise XP ya da Linux yükleyip bölümlendirme aracı ile Vista böl-

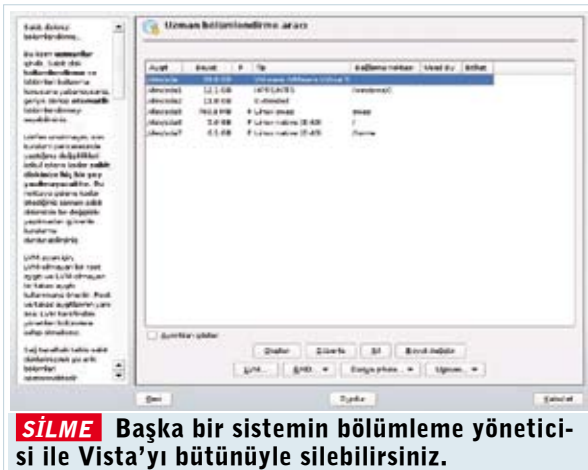
lümünü silmeniz yeterli olacaktır. Her iki tür sistem de açılış sektörünü değiştireceğinden Vista'dan bütünüyle kurulmuş olacaksınız.

İkili sistemler: Vista'yı XP ile bir arada kurduysanız, bilgisayarını XP kurulum CD'si ile başlatın. Arabirim gerekli bütün sürücüler yükledikten sonra karşılama ekranında [R] tuşuna basarak

sorun giderme arayüzünü çağırabilirsiniz. Burda söz konusu XP kurulumunu bulun ve bölümün numarasını girin. Yönetici parolası sorulduğunda, eğer daha önce bir parola atamadıysanız, [Enter] tuşu ile devam edebilirsiniz. "fixmbr" komutunu verin ve "Yeni bir MBR oluşturmak istediğinizden emin misiniz" sorusunu [E] tuşu ile onaylayın. "fixboot" komutunu verdikten sonra bilgisayarınızı yeniden başlatın.

Artık XP'nin açılış sektörü değiştirilmiş durumda ve böylelikle Açılış Yöneticisi yeniden etkinleşmiş olacak. Disk Yöneticisinden Vista bölümünü tamamını ya da yalnızca ihtiyaç duymadığınız dizinleri silebilirsiniz. ■

Bilgin Koşucu, bilgin@chip.com.tr

FREEWARE & OPEN SOURCE

CHIP, her ay yüzlerce ücretsiz yazılımı inceliyor ve en iyilerini sizlerle paylaşıyor. Bu ücretsiz araçlar pek çok ihtiyacınıza çözüm sağlıyor.

CHIP DVD'de

Bu bölümde tanıtılan tüm yazılımları dergiyle birlikte verilen DVD'de bulabilirsiniz. **CHIP-Code** **FREEWARE**

FREEWARE & OPEN SOURCE

- 1 **BadApple 1.0**
MP3 çalarınızı iTunes'la uyumlu hale getirin
- 2 **CDCoverCreator 2.5.2**
Kendi albüm kapaklarınızı tasarlayın
- 3 **My Exposé**
Vista'da Mac OS X konforu yaşayın
- 4 **Hardcopy 16.2.04**
Tek tıklamayla ekrandaki görüntüyü yazdırın
- 5 **WebImageGrab 4.0**
Google'dan resimleri doğrudan indirin
- 6 **Thoojsje Vista Sidebar 1.7.8**
XP'de Vista kenar çubuğu kullanın
- 7 **Easy Go Back**
Fare hareketleri şimdi de Internet Explorer'da
- 8 **Challenger 2.3.9**
Verilerinizi şifreleyerek hacker'lardan korunun
- 9 **Free PDF Compressor 1.12**
Büyük boyutlu PDF belgelerini küçültün
- 10 **Miranda 0.6.8**
Dostlarınızla sohbet edin
- 11 **Yodm'3D 1.32**
Masaüstünüzü genişletin
- 12 **Ashampoo Clipfinder 1.10**
Farklı portallardaki videoları bulun

CHIP DVD'de

1 BADAPPLE 1.0
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

MP3'ünüze iTunes desteği

■ Müzik dosyalarını iTunes'un tüm özelliklerinden yararlanarak yönetmek isteyen kullanıcılar bugüne dek bir iPod'a ihtiyaç duyuyordu. Sebep, yazılımın yalnızca bu MP3 çaları desteklemesiydi. Oysa artık BadApple adlı araçla tüm cihazları iTunes'la ilişkilendirebilirsiniz. Bunun için şu yolu izlemelisiniz: BadApple, iTunes'a *Music Store* menüsü üzerinden entegre oluyor. *Sync to MP3 Player*'a tıklayarak DRM koruması olmayan MP3'lerin senkronizasyonunu gerçekleştirebilirsiniz. iTunes üzerinden satın aldığınız şarkılar korumalı ve resmi olarak yalnızca iPod ile dinlenebiliyor. Elbette bu şarkıları iTunes ile müzik CD'sine dönüştürebilir ve geri yükleyebilirsiniz.

İPUCU MP3 çalarınızın BadApple ile birlikte çalışabilmesi için Windows'un onu sürücü olarak değerlendirmesi gerekiyor. Bunun için ne yapmanız gerektiğini cihazın kullanım kılavuzunda bulabilirsiniz.

Bilgi için: <http://badfruit.com>

2 CDCOVERCREATOR 2.5.2
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

Albüm kapağı tasarlayın

■ İnternet üzerinden şarkı satışları giderek yaygınlaşıyor. Kullanıcıların önemli bir bölümü müziğin yanı sıra albüm kapaklarını da edinmek istiyor ve bunun tek yolunun gerçek müzik marketler olduğunu düşünüyor. Siz de hem çevrimiçi müzik alışverişinin fiyat avantajından yararlanmak hem de albümlerin kapaklarına sahip olmak isteyenlerdenseniz CDCoverCreator'dan yararlanabilirsiniz. Kendi tasarımlarınızı yapabileceğiniz gibi orjinal kapak ve albüm bilgilerine de doğrudan ulaşabilirsiniz.

İPUCU 1 CDCoverCreator ile şarkı sözlerini de arayabilirsiniz. Bu sayede sözleri içeren küçük bir kitapçık oluşturarak onu CD kutusuna yerleştirmeniz de mümkün.

İPUCU 2 Aradığınız kapağını bulamadığınızda şansınızı Google'da deneyin. Yalnızca yüksek çözünürlüklü kapakları taramak için *Grafikler'e* tıkladıktan sonra *Göster* alanından *Büyük'ü* seçmelisiniz.

Bilgi için: www.thyante.com

Güncelleme ve projeler

Yeni sürümler ve projeler hakkındaki en güncel bilgileri her ay burada bulabilirsiniz.

Gspot 2.7

Video analiz aracının güncellenen ve birçok bug'dan arındırılan yeni sürümü Vista altında da çalışıyor. Gspot ek olarak MOV ve WMV biçimlerini de destekliyor.

www.headbands.com/gspot

Ccleaner 1.40.52

Bilgisayarınızı hızlandırmayı amaçlayan bu araç sistemi analiz ettikten sonra işe yaramayan dosyaları ortadan kaldırıyor. Ccleaner ayrıca yazılımları silebiliyor, web geçmişini temizleyebiliyor ve dilerseniz kalıcı kullanıcı bilgilerinden kurtulmanızı sağlıyor.

www.ccleaner.com

FlashGot 0.5.99

Dosya indirme yöneticileriyle internet tarayıcının entegrasyonunu sağlayan eklentinin Türkçe dil desteğine sahip yeni sürümü artık DAP ile de uyumlu.

<http://flashgot.net>

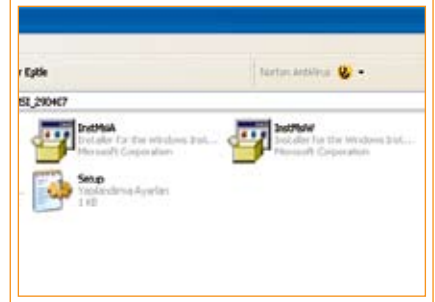
3 MY EXPOSÉ
İŞLETİM SİSTEMİ Win Vista
DİL İngilizce

Vista'da Mac konforu

■ My Exposé sayesinde masaüstünüze Mac'tekine benzer bir özellik kazandırabilirsiniz. Fare işaretçisini ekranın köşelerinden birine sürüklediğinizde tüm açık pencereler tıpkı OS X'te uzun süredir olduğu gibi ekranda yanyana görüntüleniyor. Sonrasında seçtiğiniz pencere ekranı tümüyle kaplıyor.

İPUCU Setting menüsünden özelliğin ekranın hangi köşesi üzerinden çağırılacağını belirleyebilirsiniz.

Bilgi için: <http://blogs.labo-dotnet.com>

4 HARDCOPY 16.2.04
İŞLETİM SİSTEMİ Win 98, 2000, XP, Vista
DİL Türkçe

Ekrandakileri yazdırın

■ [Print Screen] tuşuna yeniden hayat verin! Pencereye eklenen yeşil düğme üzerinden ekrandaki görüntüyü yazdırabileceğiniz gibi entegre resim düzenleyicisini de çağırabilirsiniz. Bu özellik renk düzeltmenin yanı sıra resimleri çevrimiçi olarak yayınlamanızı sağlıyor. Tek adımda birden fazla resmi düzenlemek de mümkün.

İPUCU Capture / From EXE or DLL menüsünden başlatmadan o yazılımdaki düğmelerin ekran görüntüsünü alabilirsiniz.

Bilgi için: www.gen.hardcopy.de

5 WEBIMAGEGRAB 4.0
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

Tek adımda resim arama

■ Google'ın resim arama özelliği son derece kullanışlı. WebImageGrab ile onu daha konforlu hale getirmek elinizde. Araç, anahtar sözcüğü girdiğinizde otomatik olarak Google arama motoruna yöneliyor ve bulduğu dosyaları doğrudan indiriyor.

İPUCU İndirilen resimlerin kaynağını bilmek istiyorsanız ilgili klasörde yer alan "img_sources.txt" dosyasını açın. Tüm URL'ler bu dosya içerisine kaydediliyor.

Bilgi için:

www.sas21.de/apps/webimagegrab

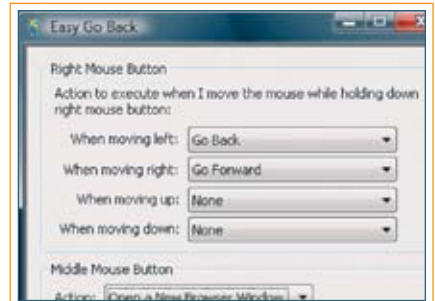
6 THOOSJE VISTA SIDEBAR
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

XP'de Vista sidebar

■ Microsoft'un yeni işletim sisteminde sunduğu özelliklerin bazılarını XP altında da kullanabilirsiniz. Saat, takvim, slayt gösterisi ve hava tahmini gibi pratik özellikleri masaüstüne taşıyan kenar çubuğu da bunlardan biri. Dilerseniz yine bu çubuk üzerinden BitTorrent dosyası arayabilir ve Media Player'ı yönetebilirsiniz.

İPUCU Geliştiricinin internet sayfasından CPU ve web trafik ekranı gibi ek pratik araçları ücretsiz olarak indirebilirsiniz.

Bilgi için: www.thoosje.com

7 EASY GO BACK
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

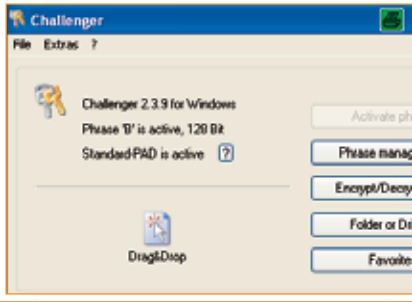
İnternette konforlu sörf

■ Geri tuşuna elveda! İnternet tarayıcınızı yönetmek için özel fare hareketlerini kullanma zamanı. Easy Go Back, Firefox ve Opera kullanıcılarının bir süredir sahip olduğu konforu İnternet Explorer kullanıcılarına da sunmayı hedefliyor. Son ziyaret ettiğiniz sayfaya gitmek için sağ tuşa tıkladıktan sonra fareyi sola sürükleyin.

İPUCU Sahip olduğunuz fare üç tuşlu ise orta tuş ek bir pencere açmak için kullanabilirsiniz.

Bilgi için: www.browsertools.net

AYIN EN İYİ ARACI

8 CHALLENGER 2.3.9
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

Hacker'lerden korunun

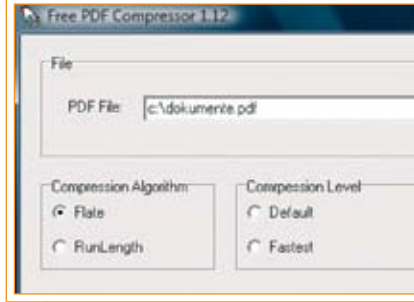
■ Hackerlara ve Truva atlarına karşı verilerinizin güvende olmasını sağlamanın en iyi yolu şifreleme. Bilgisayarlarına Vista'nın nispeten daha pahalı sürümü Ultimate'ı kuran kullanıcılar bu konuda daha şanslı. Çünkü bu sürüm kendi şifreleme rutiniyle birlikte geliyor. Diğer kullanıcılar ise Challenger adlı ücretsiz yazılımdan yararlanabilir. Yazılım iki anahtarlı şifreleme yöntemi kullanıyor ve bu sayede dosyaları PGP'den daha iyi koruyabiliyor. Kullanıcı olarak sizin belirlediğiniz parolaya ek olarak rastlantısal bir sayı oluşturuluyor. Sonuçta hem şifreleme hem de şifre çözme işlemleri için iki ayrı bilgiye ihtiyaç duyuluyor. Saldırgan bilgisayarınıza bir keylogger kurmayı ve şifrenizi onun üzerinden okumayı başarsa bile yazılım tarafından rastlantısal olarak oluşturulan sayıyı ele geçiremiyor. Her iki anahtarı kaybetmemek için Challenger klasörünü yedekleyerek güvenli bir konumda saklamanız yerinde olacaktır.

İPUCU 1 İki anahtarlı şifreleme yöntemi kullanılıyor olsa da güvenli bir parola seçmelisiniz. Parolayı sonradan unutmanızı engellemek için şu yöntemi kullanabilirsiniz. "Bu parolayı yalnızca 1 kişi biliyor" gibi bir cümle seçin ve bu cümledeki sözcüklerin ilk harflerini kullanın. Bu örnekte parola Bpy1kb.

İPUCU 2 Yazılımı herhangi bir USB belleğe de kurabilirsiniz. Bunun için kurulumu başlattıktan sonra USB Installation'ı işaretlemelisiniz. Bu seçim nerede olursanız olun şifreleme yapabilmenizi sağlayacak. USB bellekteki dosyaları da şifreleyerek koruyabilirsiniz.

İPUCU 3 Dosyaları hızlı bir şekilde şifrelemek için onları seçtikten sonra Sürükle / Bırak yöntemiyle Challenger penceresine taşımanız yeterli.

Bilgi için: encryption-software.de/challenger/en/

9 FREE PDF COMPRESSOR
İŞLETİM SİSTEMİ Win2000, XP, Vista
DİL İngilizce

PDF'leri küçültün

■ PDF biçiminin sunduğu en önemli avantajlardan biri tüm bilgisayarlarda aynı şekilde görüntülenebilmesi. Kullanılan resim sayısının artması dosya boyutunun da büyümesine neden oluyor. Bu durumda PDF'leri dilediğiniz oranlarda sıkıştırabilen Free PDF Compressor iyi bir çözüm.

İPUCU Aracın işini kolaylaştırmak için JPEG resim biçiminden yararlanabilirsiniz. Ekranda görüntülemek için 72 dpi'lık bir çözünürlük yeterli.

Bilgi için: www.nicepdf.com

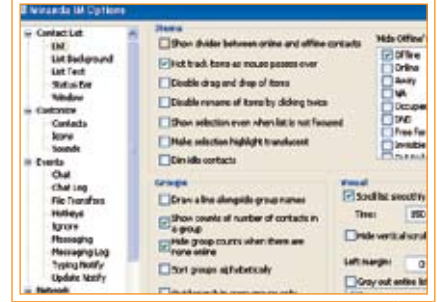
11 YODM'3D 1.32
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL Türkçe

Tek tıkla ekranı genişletin

■ Masaüstünüz tümüyle doldu ve konforlu bir şekilde çalışmayı sürdürebilmek için daha fazla alana ihtiyaç duyuyorsunuz. Yodm'3D adlı araçla Windows masaüstünü üç yeni ekranla genişletebilirsiniz. Bu ekranları daha fazla simge ve klasöre yer vermek için kullanabilirsiniz.

İPUCU 3B masaüstünde gezinmek için sağ [Shift] ile sağ [Ctrl] tuşlarına aynı anda tıklayın. Şimdi sanal ekranı döndürmek için ok tuşlarından yararlanabilirsiniz.

Bilgi için: <http://chsalmon.club.fr>

10 MIRANDA 0.6.8
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, Vista
DİL İngilizce

Herkesle sohbet edin

■ Standart mesajlaşma yazılımları yalnızca kendi ağlarındaki kullanıcılarla görüşmenize izin veriyor. Farklı servislerden yararlanarak kişilerle görüşmek için birden fazla mesajlaşma yazılımı kurmak yerine Miranda'dan yararlanabilirsiniz. Miranda tüm popüler servisleri destekliyor.

İPUCU Sayısız ücretsiz eklenti sayesinde Miranda'yı dilediğiniz gibi kişiselleştirebilirsiniz. Üreticinin web sayfasından bu eklentiler hakkında bilgi alabilirsiniz.

Bilgi için: www.miranda-im.org

12 ASHAMPOO CLIPFINDER
İŞLETİM SİSTEMİ Win 2000, XP, Vista
DİL İngilizce

Web'deki videoları bulun

■ YouTube ve benzer portallarda tam aradığınız videoyu bulmak zaman alıcı olabilir. Clipfinder'la bu işlemi hızlandırabilirsiniz. Araç YouTube, MyVideo ve ClipFish'te girdiğiniz anahtar sözcüklere göre arama yapıyor ve sonuçları listeliyor. Sonuca ulaştığınızda videoyu yer imlerine ekleyebilirsiniz.

İPUCU İzini sürdüğünüz videonun hangi portalda olduğunu biliyorsanız ilgili kutuyu işaretleyerek aramayı sınırlandırabilirsiniz.

Bilgi için: www.ashampoo.com

AYIN İPUÇLARI
TEMMUZ 2007

Windows

168

- 1- **Windows XP:** Aygıt sürücülerinin çevrimiçi olarak aranmasını durdurun
- 2- **Windows 2000, XP, Vista:** Keylogger'ın yol açabileceği tehlikelerin önüne geçin
- 3- **Windows XP:** Windows Gezgininde klasör boyutlarını da görüntüleyin
- 4- **Windows Vista Home Premium ve üzeri:** Standart araçlarla disk bölümü oluşturun ve bölümleri değiştirin
- 5- **Windows Vista Home Premium ve üzeri:** Görev çubuğundaki önizleme resimlerini devre dışı bırakın
- 6- **Windows XP:** Kopan W-LAN bağlantısını onarın
- 7- **Windows Vista:** USB bellekle sistem belleğini genişletmek
- 8- **KISA İPUÇLARI:** Görev Çubuğu, Sistem, Vista Masaüstü, Pano, Geri Dönüşüm Kutusu, Vista Masaüstü

Uygulamalar

172

- 9- **KISA İPUÇLARI:** Word, Excel, Outlook, Firefox, Word, Excel
- 10- **Word XP, 2003:** Belgeleri izinsiz erişimlerden koruyun
- 11- **Word 97, 2000, XP, 2003, 2007:** Ekranın tümünü kullanarak çalışın
- 12- **Excel 2000, XP, 2003, 2007:** Tabloda değişiklik yapılabilecek alanı sınırlayın

İletişim ve internet

173

- 13- **Internet Explorer 7:** Arama motoru listesini gereksiz kayıtlardan arındırın
- 14- **Firefox 2:** Otomatik resim boyutu düzeltmesini yapılandırın
- 15- **Internet Explorer 7:** Adres çubuğunu yeniden eski yerine taşıyın

Donanım

174

- 16- **UZMAN İPUÇU:** Apple iPod mini'deki bataryayı değiştirin
- 17- **Dizüstü bilgisayar:** Windows Vista'nın Aero Glass efektlerini eski dizüstülerde de kullanın

!Dikkat: Program kodlarının verildiği bölümdeki çizgiler bir program satırını diğerinden ayırıyor. Komut satırını bu çizgiye gelene kadar [Enter] tuşuna basmadan tam olarak yazın. Kodu yazarken boşluklara dikkat edin. Boşluklar kod içerisinde kırmızı nokta (>*) ile belirtiliyor.

Araçlar DVD'de: ipuçlarında adı geçen programları CHIP DVD'de bulabilirsiniz.

TIPS & TRICKS

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçası. CHIP, size sorunları kolayca çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor.

1 Windows XP

Aygıt sürücülerinin çevrimiçi olarak aranmasını durdurun

Service Pack 2'li Windows XP, aygıt kurulumu sırasında kendisine gerekli sürücüler sunulmadığında Windows Update üzerinden çevrimiçi olarak bu sürücüler aramaya başlıyor. Ancak bu aramanın neredeyse hiç işe yaramadığı ve can sıkıcı olmaktan öteye gitmediği tecrübeyle sabit.

İPUÇU Donanım ürünleri genellikle sürücü CD'siyle birlikte geldiğinden ya da sürücüler üreticinin web sayfasından indirilebildiğinden Windows'un çevrimiçi arama özelliğinden yararlanmanız gerekmiyor. Bu özelliği Kayıt Defteri üzerinden devre dışı bırakabilirsiniz.

Başlat / Çalıştır menüsünden "regedit" komutunu çalıştırarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni başlatın ve HKEY_CURRENT_USER\Software\Policies\Microsoft\Windows\DriverSearching anahtarına geçin. Sağdaki alana tıklayın ve Düzen / Yeni / DWORD Değeri ile DontPromptForWindowsUpdate adını taşıyan bir değer oluşturun. Daha sonra bu değere çift tıklayın ve Değer Verisi'ni 1 olarak değiştirdikten sonra Tamam'a tıklayın.

İkinci bir değerle aramayı tümüyle devre dışı bırakabilirsiniz. Bunun için aynı anahtar içerisinde ek olarak DontSearchWindowsUpdate adında bir DWORD değeri oluşturun ve onun

Değer Verisi'ni de 1 olarak değiştirin. Bu değer tanımlanmamışsa ya da 0 olarak değiştirilmişse, diğer DWORD değeri Windows'un otomatik olarak arama yapmasını ya da size bu işlemi yapmak isteyip istemediğinizi sormasını sağlıyor.

Çevrimiçi aramayı diğer Windows kullanıcıları için de durdurmak isterseniz HKEY_LOCAL_MACHINE\Software\Policies\Microsoft\Windows\DriverSearching'ten aynı yöntemle söz konusu anahtarları oluşturmanız gerekiyor.

2 Windows 2000, XP, Vista

Keylogger'ın yol açabileceği tehlikelerin önüne geçin

Keylogger'lar son derece tehlikeli. Bu küçük yazılımlar bilgisayarınıza gizlice

yerleşiyor ve girdiğiniz parolaları ve PIN kodlarını kaydediyor. Hiçbir özel-likten vazgeçmek zorunda kalmadan benzer tehlikeleri bertaraf etmeniz mümkün.

İPUCU Güvenliği elden bırakmayın ve başkalarının eline geçmesini istemediğiniz bilgileri girmek için farenizi kullanabilirsiniz. CHIP DVD'sinde yer alan ve www.myplanetsoft.com/free/mouse-only-keyboard.php adresinden de indirebileceğiniz Mouse Only Keyboard adlı ücretsiz yazılım kurulum gerektirmiyor. DVD'den söz konusu dosyaya ulaşmak için Arama satırına yazılımın adını girin ve [Enter]'a tıklayın. Mok.exe dosyasına çift tıklayarak yazılımı başlatabilirsiniz. Parola ya da kullanıcı adı alanına gireceğiniz karakterlere birer birer tıklamanız gerekiyor. Copy'ye tıklayarak parolayı panoya aktarabilirsiniz. Daha sonra internet tarayıcı pencere-

sinden bilgileri gireceğiniz web adresini ziyaret edin ve [Ctrl]+[V] tuş bileşimiyle parolayı girin. Bu yöntem uzun metinlerin yazılması için pek elverişli değil, ancak parola girerken kendini daha güvende hissetmek isteyen kullanıcılar için göze alınabilir nitelikte.

Parolalarınızda özel karakterlere de yer veriyorsanız, onları geçici ya da kalıcı olarak seçim listesine ekleyebilirsiniz. Bunun için Custom chars alanına tıklayın, klavye ile özel karakteri girin ve + simgesine tıklayın. Eklediğiniz karakter diğerleriyle birlikte yukarıdaki listede kullanımına sunulacak. Değişikliğin kalıcı olması için yazılımın yapılandırma dosyasında değişiklik yapmanız gerekecek. Mouse Only Keyboard penceresini kapatın. Daha sonra yazılıma ait dosyaların bulunduğu klasördeki mok.ini dosyasını herhangi bir metin düzenleyicisiyle görüntüleyin. En sona gidin ve buraya eklemek istediğiniz için ideal bir yazılım. Çünkü bu bilgisayarlarda herhangi bir keylogger olup olmadığını anlamamız mümkün olmayabilir. Bu nedenle yazılımı USB belleğinize ya da her an erişebileceğiniz bir çevrimiçi depolama alanına kopyalayın. Artık onu bu konumdan doğrudan çalıştırabilir ve örneğin banka hesabınıza yabancı bir bilgisayardan da daha güvenli bir şekilde erişebilirsiniz.

ettiği değeri ayrı bir sütunda görüntülüyor.

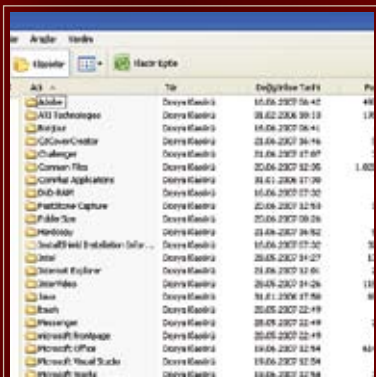
CHIP DVD'sinden ya da <http://foldersize.sourceforge.net/using.html> adresinden MSI uzantılı kurulum dosyasını edinebilirsiniz. Kurulumu tamamladığınızda boyut bilgisi sütunu da Windows Gezgini'ndeki seçenekler arasında yerini alıyor. Ancak sütunun görüntülenmesini sağlamak için Windows Gezgini ile herhangi bir klasör açtıktan sonra Ayrıntılar görünümüne geçin ve sütun başlıklarının yer aldığı çubuğa sağ fare tuşuyla tıklayın. Açılan listeden Folder Size'ı seçin. Artık Boyut sütunu yerine bu sütuna yer verebilirsiniz. Bunun için sağ fare tuşuyla yeniden aynı çubuğa tıklayın ve Boyut'un yanındaki onay işaretini kaldırın. Daha sonra Folder Size sütununu Sürükle / Bırak yöntemiyle yeni yerine taşıyın ve sütun genişliğini dilediğiniz şekilde düzeltin. Araç, klasör boyutunu hesaplamayı henüz bitirmemişse son değerler yerine hemen yanında artı işareti olan ve artan geçici değerler ekrana gelecektir.

Özelliği tüm klasörler için etkinleştirmek istiyorsanız Araçlar / Klasör Seçenekleri menüsünü açın ve Görünüm sekmesine geçin. Klasör Görünümleri alanından Bütün Klasörlere Uygula'ya tıklayın. Bu seçim görünümle ilgili diğer seçimlerin de standart halini almasını sağlıyor.

Folder Size tüm klasörlerin boyut bilgisini her an güncel tutabilmek için arka planda çalışmaya devam ediyor. Bu işlemi durdurmak için Denetim Masası'ndaki Folder Size simgesine çift tıklayarak yapılandırma seçeneklerine ulaşabilirsiniz. Service sekmesinden Stop'a tıklayın. Daha sonra Resume'a tıklayarak klasör boyutlarının güncellenmesine kaldığınız yerden devam edebilirsiniz.

4 Windows Vista Home Premium ve üzeri
Standart araçlarla disk bölümü oluşturun ve bölümleri değiştirin

Vista'yı bilgisayarınıza kurdunuz, sıra sistemin yapılandırılmasında. Güvenlik konusundaki tüm iyileştirmelere →

3 BİR BAKIŞTA Bir Windows Gezgini eklentisiyle boyut bilgisine ulaşabilirsiniz.

4 MERKEZ Disk Yönetimi'nden bölümlerin boyutlarını değiştirebilirsiniz.

3 Windows XP
Windows Gezgini'nde klasör boyutlarını da görüntüleyin

Windows Gezgini'nde Ayrıntılar görünümünde standart olarak klasörlerin her birinin boyutunu görmek mümkün. Ancak görüntülenen klasörlerin toplam boyutu hakkında bilgi sunulmuyor. Sabit diskte çok yer kaplayan klasörleri daha kolay bulabilmek için bu değerleri doğrudan hesaplayacak bir yazılıma ihtiyacınız var.

İPUCU FolderSize adlı açık kaynak kodlu eklenti Windows Gezgini'nin klasörlerin boyutlarını da göstermesini sağlıyor. Windows Gezgini'ne entegre olan bu araç klasörün sabit diskte ne kadar yer kapladığını hesaplıyor ve elde

rağmen Sistem dosyalarıyla diğer dosyaları birbirinden ayırmanız akıllıca olacaktır. Ancak bunun için yeni disk bölümleri (partition'lar) oluşturmanız ve boyutlarını uygun şekilde değiştirmeniz gerekebilir.

İPUCU Yeni işletim sistemi sistemi, yapılandırmanız için gereken araçlarla birlikte geliyor. Bu araçlara şu şekilde ulaşabilirsiniz: Yönetici haklarına sahip bir kullanıcı adıyla oturum açın ve **Başlat / Denetim Masası**'na tıklayın. Açılan pencereden önce **Sistem ve Bakım**'a, ardından **Yönetimsel Araçlar**'a tıklayın. **Klasik Görünüm**'deyseniz doğrudan **Yönetimsel Araçlar** simgesine çift tıklayarak aynı pencereye ulaşabilirsiniz. Dikkat! Disk bölümleri üzerinde herhangi bir değişiklik yapmadan önce önemli verilerinizi yedeklediğinizden emin olun. Sağdaki listeden **Bilgisayar Yönetimi**'ne çift tıklayın ve **Kullanıcı Hesabı Denetimi** penceresinde **Devam**'ı seçin. Ekrana gelen **Bilgisayar Yönetimi** penceresinin solundaki alanda **Depolama**'dan **Disk Yönetimi**'ni seçin. Bu ipucunda sabit diskinizin tek bir bölümden oluştuğu ve onu ikiye bölmek istediğiniz varsayıldı. Bu nedenle sağ fare tuşuyla **Bilgisayar Yönetimi** penceresinin ortasındaki alanda yer alan **"C:"** disk bölümüne tıklayın ve **Birimi Küçült**'ü seçin.

Açılan iletişim penceresinden küçültmeden önceki toplam boyutunu ve kullanılabilen küçültme alanı boyutunu görebilirsiniz. **Küçültülecek alan miktarını MB olarak girin** alanından boyutu seçin ve **Küçült**'e tıklayın.

İşlem tamamlandığında yine **Bilgisayar Yönetimi** penceresinin ortasındaki alanda siyah renkle işaretlenen yeni bir bölüm belirecek. Bu bölüm küçültme sonrasında ortaya çıkan ve henüz hiçbir disk bölümüne tahsis edilmemiş disk alanına işaret ediyor. Söz konusu bölüme sağ tıklayın ve **Yeni Basit Birim**'i seçin. **Yeni Basit Birim Sihirbazı** ekrana geldiğinde **İleri**'ye tıklayın ve **Basit birim boyutu (MB)** alanından yeni disk bölümünün boyutunu belirleyin. Yeniden **İleri**'ye tıklayın. **Şu sürücü harfini**

ata'dan harf seçimini yaptıktan sonra **İleri**'ye tıklayın ve **Bu birimi aşağıdaki ayarlarla biçimlendir**'i işaretleyerek bir sonraki adıma geçin. Yeni pencerede **Son'a** tıklayarak disk bölümünün oluşturulmasını sağlayın.

İşletim sisteminiz yeni bölümü yaptığınız seçimlere göre biçimlendirecek. Bu işlem sabit diskin boyutuna bağlı olarak uzun sürebilir. **Bilgisayar Yönetimi** penceresinin ortasındaki alandan biçimlendirmenin ne kadarının tamamlandığını görebilirsiniz. İşlem tamamlandığında **Dosya / Çıkış** ile bu sistem aracından çıkabilirsiniz.

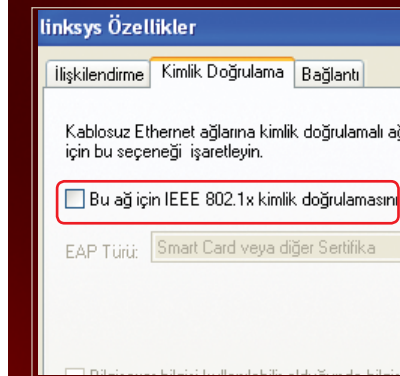
5 Windows Vista Home Premium ve üzeri

Görev çubuğundaki özizleme resimlerini devre dışı bırakın

Vista'nın yeni özelliklerinden biri de fare işaretçisini görev çubuğu üzerinde-

5 DEVRE DIŞI Bu seçenikle görev çubuğundaki özizleme pencerelerini kapatın.

6 ÇÖZÜM Wep şifrelemesinde sorun yaşamamak için seçeneği devre dışı bırakın.

ki herhangi bir simgenin üzerine getirdiğinizde beliren küçük özizleme pencereleri. Bu pencereler belirli bir sürenin sonunda değil, fare işaretçisini uzaklaştırdığınızda kapanıyor. Söz konusu özizleme özelliğine ihtiyaç duymuyorsanız onu kolayca devre dışı bırakabilirsiniz.

İPUCU Özizleme pencerelerini devre dışı bırakmak için görev çubuğuna sağ tuşla tıklayın ve bağlam menüsünden **Özellikler**'i seçin. **Görev Çubuğu ve Başlat Menüsü Özellikleri** penceresinde **Görev Çubuğu** sekmesine geçin. **Pencere önizlemelerini göster (küçük resimler)** seçeneğinin onay işaretini kaldırın ve **Tamam**'a tıklayarak değişiklikleri onaylayın. Seçiminizin geçerlilik kazanması için sistemi yeniden başlatmanız gerekiyor. Özizleme pencerelerine yeniden ihtiyaç duyduğunuzda onları **Görev Çubuğu ve Başlat** menüsü özellikleri penceresi üzerinden etkinleştirmek elinizde.

6 Windows XP

Koparılan kablolu ağ bağlantısını onarın

Sörf yaparken bilgisayarınızın kablolu ağ yönlendiricisiyle bağlantısının bir anda kopması can sıkıcı bir durum. Yeniden bağlantı kurma girişiminin ne kadar başarılı olacağı belli değil. Bazı durumlarda hemen sonuç almak mümkünken, bazen de denemelerin sayısını artırmak gerekiyor.

İPUCU Kablolu ağ bağlantısında herhangi bir sıkıntı yaşıyorsanız kaynağı başlangıçta bağlantının kendisindeymiş gibi görünebilir. Ancak farklı nedenler de sıralamak mümkün. Ancak kimlik doğrulama gibi farklı nedenlerle de sıkıntı yaşıyor olabilirsiniz. Bu nedenle öncelikle kimlik doğrulama ile ilgili ayarları gözden geçirmenizi öneriyoruz. Denetim Masası'ndan **Ağ Bağlantıları**'na çift tıklayın ve sorun yaşanan kablolu ağ bağlantısına ait simgeye sağ fare tuşuyla tıklayın. Açılan bağlam menüsünden **Özellikler**'i seçin. **Kablolu Ağ Bağlantısı Özellikleri** penceresinde **Kablolu Ağlar** sekmesine tıklayın ve **Yeğle-**

nen ağlar alanından seçiminizi yaptıktan sonra **Özellikler** düğmesine tıklayın.

Windows bir sonraki pencerede İlişkilendirme sekmesinde kullanılan kimlik doğrulama yöntemini listeleyecek. Ağınızı yaygın olarak kullanılan bir yöntem olan WEP (Wired Equivalent Privacy) ile şifrelemek istiyorsanız Kimlik doğrulama sekmesinde herhangi bir seçeneği etkinleştirmemelisiniz. Bu sekme geçin ve *Bu ağ için IEEE 802.1x kimlik doğrulamasını etkinleştir* seçeneğinin onay işaretini kaldırın. *Tamam'a* tıklayarak değişikliğe geçerlilik kazandırın ve tüm açık iletişim pencerelerini kapatın.

Söz konusu seçenek daha önce şifrelemeye rağmen etkin idiyse W-LAN bağlantınız sistemi yeniden başlattığınızda şimdi kararlı olarak çalışmaya başlayacak. Önceden etkin değilse farklı bir şifreleme yöntemi kullanmalısınız. Bağlantı yine kopmaya devam ediyorsa W-LAN yönlendiriciniz ya da bilgisayarınızın kablosuz ağ kartı aradaki mesafeyi karşılayabilecek kadar güçlü değil demektir. Bu durumda söz konusu cihazları yaklaştırmak genellikle çözüm için yeterli. Diğer seçenek ise ekstra masrafi göze alarak kablosuz ağına kapasite alanını genişletecek ek erişim noktaları satın almak.

7 Windows Vista USB bellekle sistem belleğini genişletmek

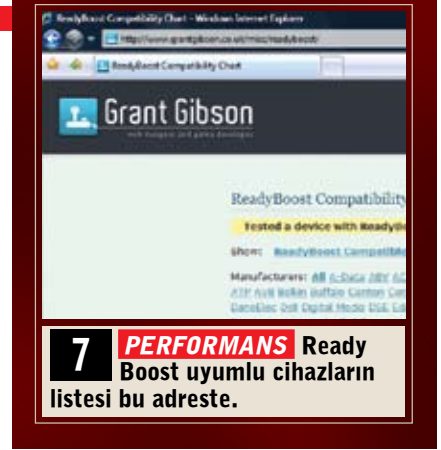
Vista'nın bellek gereksinimi yüksek. Birden fazla yazılımla aynı anda akıcı bir şekilde çalışmak için alt sınır 1.024 MB. Ancak sistem belleğinizin miktarı

bunun yalnızca yarısı. Buna rağmen daha fazla performans almak istiyorsunuz.

İPUÇU Hızlı bir USB belleğe sahipseniz yeni ReadyBoost özelliğinden yararlanabilirsiniz. Vista doğru yapılandırıldığında flash bellekleri sistem belleğini genişletmek ve disk belleği dosyasını üzerine yazmak için kullanabiliyor. Bu sayede yazılımlar sistem belleğinden daha fazla yararlanabiliyor. Flash bellekler RAM modülleri kadar hızlı olmasa da işletim sisteminin performansı artıyor. ReadyBoost özelliği dizüstü bilgisayarlar için de performans artışı anlamına geliyor. Bu önemli, çünkü dizüstü bilgisayarlarda bellek terfisi daha pahalı.

Hissedilir bir performans artışı elde etmenin ön koşulu sahip olduğunuz USB belleğin yeterince hızlı olması. Hız gereksiniminin hangi ürünler tarafından karşılandığını **www.grantgibson.co.uk/misc/readyboost** adresindeki kapsamlı listeden öğrenebilirsiniz. Listedeki uyumlu USB bellek sayısı 700'ün üzerinde.

Otomatik Kullan iletişim penceresinden *Sistemi hızlandır*'a tıklayın. Windows kısa bir testin ardından bu taşınabilir diske ait **Özellikler** penceresini ekrana getirecek. *ReadyBoost* sekmesinden *Bu aygıtı kullan* seçeneğini etkinleştirin. Çubuğu sürükleyerek ReadyBoost özelliğinin kullanabileceği alanı belirleyin. Bu alan PC'nizin RAM miktarından az ya da bu miktarın iki buçuk katından fazla olmamalı. Örneğin sistem belleğiniz 512 MB ise en az 512 MB'ı, en çok 1.280 MB'ı seçmelisiniz.

Uygula ve Tamam'a tıklayarak seçiminizi onaylayın. Vista artık bu alanı sistem açılışında otomatik olarak yeniden oluşturacak ve oturum sonunda serbest bırakacak.

Vista USB belleğinizin uyumlu olmadığını ve onu sistemi hızlandırmak için kullanamayacağını ifade ediyorsa şansınızı bir kez de Kayıt Defteri'nde deneyin. İşletim sisteminin bu uyarıya rağmen taşınabilir diskiniz üzerinden performansı artırıp artırmayacağını öğrenebilirsiniz. USB belleği taktıktan sonra *ReadyBoost* sekmesinden yeniden bağlandığında ürünün yeniden sınamamasını sağlayın ve önce *Uygula*'ya sonra *Tamam'a* tıklayın. USB belleği çıkartın ve *Başlat* menüsündeki arama satırına "regedit" komutunu girdikten sonra [Enter]'a tıklayın. Kullanıcı Hesabı Denetimi penceresinde *Devam'ı* seçin. HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\Windows NT\CurrentVersion\EMDMgmt anahtarına geçin ve USB belleğe ait alt anahtarı bulun. Değişiklik yapabilmek için *Devce-Status* adlı DWORD değerine çift tıklayın ve değer verisini 2 yaptıktan sonra *Tamam'ı* seçin. *ReadSpeedKB* ve *WriteSpeedKB* değerlerini onaltılık tabanda 1000 olarak değiştirin. Kayıt →

8 KISA İPUÇLARI

Görev Çubuğu

Sağ fare tuşuyla görev çubuğuna tıklayın ve üzerindeki simgeleri hareket ettirebilmek için *Görev çubuğunu kilitle* seçimini kaldırın.

Sistem:

Açılış optimizasyonunu kaldırmak için HKEY_LOCAL_MACHINE\SOFTWARE\Microsoft\DfrgBoot\Optimize Function'da Enable'i N yapın.

Vista Masaüstü:

Ekran Alıntısı Aracı'nı başlatmak için *Başlat* menüsünün altındaki arama alanına "Ekr" yazdıktan sonra listedeki ilgili bağlantıyı seçin.

Pano:

Pano Defteri Görüntüleyicisi'ne ulaşmak için *Başlat* menüsündeki arama alanına "clipbrd.exe"yi girin ve [Enter]'a tıklayın.

Geri Dönüşüm:

Geri Dönüşüm Kutusu'nu devre dışı bırakmak için *Özellikler*'deki *Genel* sekmesinden *Dosyaları sildiğinde hemen kaldır'ı* işaretleyin.

Vista Masaüstü:

[Windows]+[C] tuş bileşimiyle görev çubuğundaki tüm yazılım pencerelerine ait önizleme pencereleri arasında gezinebilirsiniz.

9 KISA İPUÇLARI

Word

Değiştir penceresinde *Yeni değer* alanına “^c” karakterlerini girdiğinizde Word değiştirilecek alana panodaki içeriği yerleştiriyor.

Excel

Değiştir penceresi üzerinden “~” (tilda) karakterini aramak için *Ara* alanına karakteri iki kez yani “~~” şeklinde girmelisiniz.

Outlook

Zarar görmüş PST (Personal Store) dosyalarını normalde Office klasöründe yer alan SCANPST adlı araçla kurtarabilirsiniz.

Firefox

[Ctrl]+[E] tuş birleşimiyle işaretçi doğrudan arama penceresine taşıyabilir ve anahtar sözcüğü anında aratmaya başlayabilirsiniz.

Word

Metni boş sayfanın herhangi bir yerine girebilmek için *Görünüm*'den *Sayfa Düzeni*'ni seçin ve hedef alana çift tıklayın.

Excel

HAFTASAY (Tarih;2) ile haftanın, sayısal olarak bir yıl içinde bulunduğu yeri öğrenin. 2 seçimi hafta başlangıcını Pazartesi olarak değiştiriyor.

Defteri Düzenleyicisi'nden çıkın ve USB belleği yeniden takın. Artık ReadyBoost özelliğini az önce açıkladığımız şekilde yapılandırabilirsiniz.

10 Word XP, 2003

Belgeleri izinsiz erişimlerden korumak için şifreleyin

Word belgelerinizi diğer kullanıcılar tarafından açılmayacak şekilde parolayla korumanıza izin veriyor. Ancak bu özellikte bazı açıklar söz konusu. Bazı metin düzenleme araçları parolayla korunan belgeleri sorunsuz bir şekilde görüntüleyebiliyor.

İPUÇU Diğer metin düzenleme araçlarının parolayla korunan belgelerinizi görüntüleyememesini sağlayabilirsiniz. Bunun için dosyayı Word'de açtıktan sonra *Araçlar* menüsünden *Seçenekler*'e tıklayın. *Güvenlik* sekmesinde *Açma parolası* alanına kullanıcıların bu belgeyi görüntülemek için girmeleri gereken parolayı girin. Harf, rakam ve özel karakterler içeren en az sekiz karakter uzunluğunda güçlü bir parola belirleyin.

Daha sonra *Gelişmiş*'e tıklayın ve *Şifreleme türü* penceresinden *RC4, Microsoft Enhanced Cryptographic Provider 1.0*'ı seçin. Anahtar uzunluğu seç alanından güvenlik seviyesini belirleyebilirsiniz. Anahtar ne kadar uzunsa dosya da o kadar iyi korunacaktır. Word belge özelliklerini de kaydetmenize izin veriyor. Bunun için *Belge özelliklerini şifrele*'yi işaretleyin ve *Tamam*'a tıklayın. Parolayı yeniden girerek belgeyi koruma konusundaki tercihinizi onaylayın. *Tamam*'a tıkladığınızda belge şifrelenmiş bir şekilde saklanmaya başla-

nıyor. Dosyayı Word'de yeniden görüntülemek istediğinizde tıpkı diğer belgelerdeki gibi parola girmeniz yeterli oluyor. Ancak şifreleme diğer metin düzenleyicilerin dosya içeriğini görüntülemesini engelliyor.

Şifreleme Word'ün XP sürümüyle birlikte desteklenmeye başlıyor. 2000 ve 97'de belgelerinizi şifreleyemeyeceğiniz gibi, şifreli belgeleri de açamıyorsunuz. Excel'de de *Araçlar / Seçenekler*'den tab-

lolarınızı aynı yolla şifreleyerek koruyabilirsiniz.

11 Word 97, 2000, XP, 2003, 2007

Ekranın tümünü kullanarak daha rahat çalışın

Internet Explorer gibi yazılımlarda tam ekran moduna geçmek için [F11] tuşunu kullanabiliyorsunuz. Word'de de ekranın tümünü kullanabilmek için bu moda geçmek istiyorsunuz.

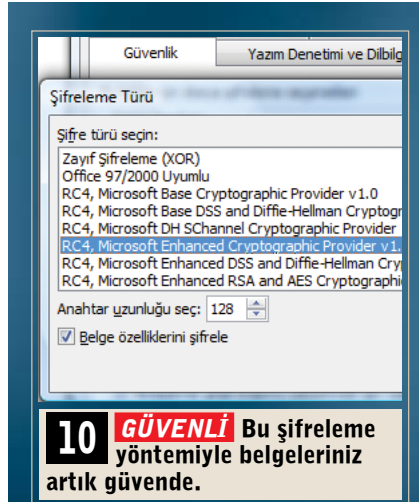
İPUÇU Tam ekran moduna aynı kısıpyolla ulaşabilmek için klavye kısayollarını yeniden düzenlemelisiniz. [F11] Word'de *Sonraki alan* seçeneğiyle ilişkilendirilmiş. Nadiren kullanılan bu seçeneğe gönül rahatlığıyla farklı bir tuş birleşimi atayabilirsiniz. *Araçlar / Özelleştir* menüsünde yer alan *Komutlar* sekmesinden *Klavye*'ye tıklayın. *Kategoriler*'den *Görünüm*'ü seçtikten sonra komutlardan *Tüme değiştir*'i işaretledikten sonra *Yeni kısayol tuşuna bas* alanına ve Tam ekrandan çıkmak istediğinizde [F11]'e tıklayın. Daha sonra *Ata* ve *Kapat*'a tıklayarak iletişim penceresini kapatın.

Kısayolu kullanmaya hemen başlayabilirsiniz. [F11]'e yeniden tıklayarak normal görünüme geri dönebilirsiniz. Birden fazla uygulama penceresi açırken kısayolu kullandığınızda görünüm hepsi için aynı anda değişecek.

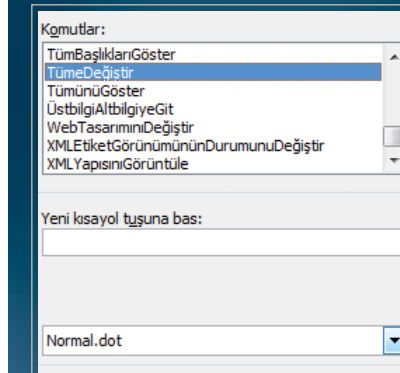
12 Excel 2000, XP, 2003, 2007

Tabloda değişiklik yapılabilecek alanı sınırlayın

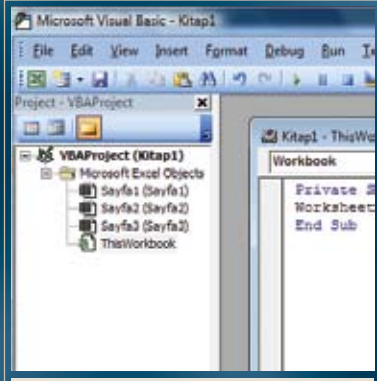
Üzerinde çalıştığımız Excel çalışma sayfalarından birinde yalnızca belirli bir alana veri girilebilmesini istiyorsunuz. Sayfanın geri kalan bölümlerinin dik-

10 GÜVENLİ Bu şifreleme yöntemiyle belgeleriniz artık güvende.

11 GÖRÜNÜM Word'ün tam ekran modu için kullanılacak kısayolu belirleyin.

12 SINIRLAR Bu makro Excel tablolarında değiştirilebilecek alanları sınırlandırıyor.

katsizlik sonucu değiştirilmesi riskini ortadan kaldırmayı amaçlıyorsunuz.

İPUCU Hücrelerin her biri için ayar yapmak ve belge korumasını etkinleştirmek yerine kısa bir makroyla imlecin hareket alanını dilediğiniz şekilde sınırlandırabilirsiniz.

Üzerinde yapılacak değişiklikleri sınırlandırmak istediğiniz Excel belgesini açtıktan sonra **Araçlar / Makro / Visual Basic Düzenleyicisi**'nde Microsoft Excel Objects'ten ThisWorkbook'a çift tıklayın. Kitap1 penceresine aşağıdaki kodu girin:

```
Private Sub Workbook_Open()  
Worksheets("Sayfa1").  
ScrollArea.ScrollArea = "C5:F20"  
End Sub
```

Bu kodu kendi ihtiyaçlarınıza göre kişiselleştirmeli ve tablo adı ve imlecin hareket edebileceği alan bilgisini değiştirmelisiniz. **File / Close and return to Microsoft Excel** komutuyla, hazırladığınız makroyu kaydedin ve Excel'e geri dönün.

Excel belgesini yeniden açtığınızda imlecin hareket edebileceği alan da sınırlandırılacak. Belirlediğiniz alanın dışındaki hücrelere yeniden erişebilmek için erişim kısıtlamasını kaldırmalısınız. Bunun için **Görünüm / Araç çubukları / Denetim Araç Kutusu**'ndan **Özellikler**'e tıklayın. **ScrollArea** kaydının yanındaki alandan izin verilen alanı görebilirsiniz. Buradaki değeri silin ve pencereyi kapatın.

tın. Belgeyi yeniden açtığınızda erişim kısıtlaması ortadan kalkıyor.

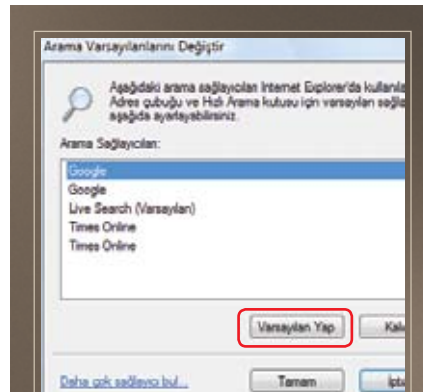
13 Internet Explorer 7 Arama motoru listesini gereksiz kayıtlardan arındırın

İnternet tarayıcıya entegre edilen arama özelliğine alternatif arama motorları eklenebiliyor. Ancak söz konusu liste bir süre sonra aşırı derecede kalabalıklaştığından kullanımı da güçleşiyor. Bu nedenle bazı arama motorlarını listeden çıkarmak istiyorsunuz.

İPUCU Listedeki arama motoru çıkarmak ona yenilerini eklemek kadar kolay. Ancak bu işlem bir bağlam menüsü üzerinden gerçekleştirilmiyor. Bunun yerine **Ara** alanının yanındaki ok işaretine tıklayın ve **Arama varsayılanlarını değiştir**'i seçin. Daha sonra listeden istenmeyen arama motorunu işaretleyin ve **Kaldır**'a tıklayın. İşlemi diğer gereksiz arama motorları için de tekrarlayın. Son olarak **Tamam**'a tıklayarak iletişim penceresini kapatın. Varsayılan arama motorunu kaldırmak için öncelikle bir başka servisi varsayılan olarak ayarlamalısınız. Bunun için yeni arama motorunu seçin ve **Varsayılan Yap**'a tıklayın. Artık önceden varsayılan olarak atamış diğer arama motorunu da listeden çıkarabileceksiniz.

14 Firefox 2 Otomatik resim boyutu düzeltilmesini yapılandırın

Eski internet tarayıcınızı web sayfala-

13 YER AÇIN Bu iletişim penceresinden kullanılmayan arama motorlarını silin.

rındaki büyük resimleri pencere boyutlarına bağlı olarak kendiliğinden yeniden düzenleyecek şekilde yapılandırmıştınız. Ancak şimdi internet tarayıcının yeni sürümünü kullanıyorsunuz ve bu sürümde görünüm ayarlarını eski haline getirecek seçeneği bulamıyorsunuz.

İPUCU Firefox 2'ye güncelleme yaparken daha önce yaptığınız ayarlar korunuyor. Sıfırdan kurulumda ise seçenek standart olarak etkinleştirilmiş durumda. Ancak Firefox 2 menülerinde bu seçimi doğrudan değiştirmenizi sağlayacak bir seçenek bulunmuyor. Bunun yerine gelişmiş yapılandırma seçeneklerine başvurarak ilgili değeri doğrudan değiştirmeniz gerekiyor. Adres satırına **about:config** komutunu girin ve [Enter]'a tıklayın. Ekrana gelen listeden

»browser.enable_automatic_image_resizing«.

kaydını arayın. Sağ fare tuşuyla üzerine tıklayın ve bağlam menüsünden **Değerini değiştir**'i seçerek true'yu false yapın. Bu ayar internet tarayıcınızın resimleri daima orijinal boyutlarında göstermesini sağlayacak.

15 Internet Explorer 7 Adres çubuğunu yeniden eski yerine taşıyın

Internet Explorer 7 standart olarak kendi adres çubuğunu menü çubuğunun üzerine yerleştiriyor. Ancak tam ters sıradaki eskiye geri dönmek istiyorsunuz.

İPUCU İnternet tarayıcısındaki araç çubuklarının yeri sabitlendiğinden sıralamayı yalnızca **Kayıt Defteri** üzerinden değiştirebilirsiniz. Bunun için öncelikle **Internet Explorer**'dan çıkın. **Başlat / Çalıştır / regedit** komutuyla **Kayıt Defteri Düzenleyicisi**'ni çalıştırın. **HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Internet Explorer\Toolbar\Webbrowser** anahtarını seçin Pencerenin sağındaki alana tıklayın. **Düzen / Yeni / DWORD değeri** komutuyla **"ITBar7Position"** kaydını oluşturun. Çift tıklayarak →

16 UZMAN İPUCU:

Apple iPod mini'deki bataryayı değiştirin

iPod mini'nizin batarya ömrü kısaldı mı? Öyleyse uygun fiyatlı ve yüksek performanslı bir batarya edinme zamanı.

■ Birçok kullanıcı sahibi oldukları iPod mini'lerin bataryasının kısa sürede bozulduğundan ya da birkaç MP3 dinledikten sonra bittiğinden şikayetçi. Hem 1. hem de 2. nesil cihazlar için aynı durum söz konusu. Servise giderek yeni bir orijinal batarya edinmek istediğinizde yaklaşık 55 Euro'luk bir faturayla karşı karşıya kalıyorsunuz. Oysa muadil bir batarya satın alıp kendi başınıza monte ederek yüzde 70'in üzerinde tasarruf sağlayabilirsiniz. Yedek bataryaları farklı alışveriş sitelerinden yaklaşık 25 YTL ödeyerek satın alabilirsiniz. Söz konusu bataryaların bir diğer avantajı da Apple'ın orijinal ürünlerinden yaklaşık yüzde 20 oranında daha fazla kapasite sunması. iPod mini bataryalarının kapasiteleri 500 ile 750 mAh arasında değişiyor. mAh değeri arttıkça tek şarjda dinleyebildiğiniz MP3 sayısı da çoğalıyor. Öte yandan satın aldığınız ürünün kullanılmış ya da demonte edilmiş bir orijinal iPod bataryası olmadığından emin olun. Çok daha cazip fiyatlarla satılıyor olsalar bile bu ürünler sizin için gerçek bir avantaj yaratmayabilir.

iPod mini'nin bataryasını yenilemenin çok basit bir işlem olduğunu söylemek güç. Ancak endişelenmeniz gerekmiyor. Adım adım ipucumuz sayesinde bataryanızı başarıyla yenisiyle değiştirebileceksiniz. Yine de cihazınızın zarar görmemesi için tüm adımları dikkatle uygulamanız gerekiyor.

Neler gerekiyor?

Çevrimiçi alışveriş sitelerinden yaklaşık 25 YTL ödeyerek iPod mini uyumlu bir yedek batarya satın alabilirsiniz. Gittigidiyor.com bunlardan biri. Ulaşmak için "ipod mini batarya" sözcükleriyle aradığınız ürünleri listeleyebilirsiniz. Düz ve yıldız tornavidanız yoksa yalnızca batarya almak yerine kitlere yönelebilirsiniz. Lityum iyon bataryayı değiştirmek için bu tornavidalara ihtiyacınız olacak.

1 Alttaki plastik kapağı çıkarın

Alttaki plastik kapağı **A** ince bir tornavida yardımıyla dikkatlice yerinden çıkarın. Kapak yerinden oynama konusunda inatçı davranıyorsa saç kurutma makinesiyle biraz ısıtın. Bu kullanılan yapışkanın daha kolay çözülmesini sağlayacak.

2 Anakartı sabitleyen alt kapağı çıkarın

iPod'un alt kısmındaki düz tornavidanızın ucunu kasa ile alttaki sabitleyici kapağın **B** arasına yavaşça itin ve tırnağı aşağı doğru bastırın.

Dikkat! Tornavidanın ucunu kaydırmamalısınız. Aksi takdirde kart zarar görebilir.

3 Üstteki plastik kapağı kaldırın

Üstteki kapağı **C** tıpkı alt kapağa uyguladığınız yöntemle çıkartın. (Bk. Adım 1) Plastik kısmı sökmede zorluk çekiyorsanız kapağı ısıtarak şansınızı yeniden deneyin **Dikkat!** Saç kurutma makinesini doğrudan ekrana tutmamalısınız.

4 Anakartı sabitleyen üst kapağı çıkarın.

Yıldız tornavida kullanarak her iki vidayı **D** söküp ve kartı sabitleyen üst kapağı çıkarın. Ancak kartı hareket ettirmekte acele etmeyin. Aksi halde Click Wheel (Tıklama Teker) kablosu zarar görebilir. (Bk. Adım 5)

5 Click Wheel'in (Tıklama tekeri) kablosunu sökün

Click Wheel'le kartın bağlantısını sağlayan yassı kablo sol alt kısımda. Yıldız tornavida yardımıyla kabloyu **F** yavaşça yerinden çıkarın. **Dikkat!** Yassı kablo kolayca kırılabilirdiğinden, katlamamaya dikkat edin.

6 Anakartı çıkarın

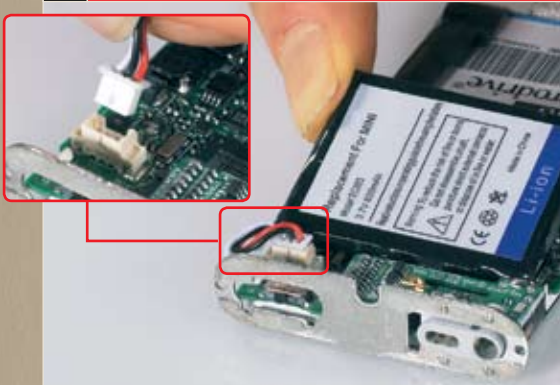
Kartı yukarı doğru çekerek kasa-
dan çıkarabilirsiniz. Herhangi bir noktada takılması halinde onu eski yerine doğru bir-
az ittikten sonra yeniden yukarıya sürüklemeyi de-
neyin.

7 Eski bataryayı sökün

Eski lityum iyon bataryayı sorun-
suz bir şekilde iPod anakar-
tından ayırabi-
lirsiniz. Kartla batarya yalnızca güç kablosuyla birbirlerine bağlı. Kablonun fişini **G** dikey olarak yukarı doğru çe-
kin.

8 Yeni bataryayı monte edin

Bağlantı kablosu-
nu yuvasına yer-
leştirdikten sonra yedek bataryanızı iPod anakartının üzerindeki yerine oturtun. Önce-
ki adımları ters sırayla (6'dan 1'e) uygulayarak parçaları yeniden birleştirin. İşlem tamam!

kaydı görüntüleyin ve *Değer verisi*'ni 1 olarak değiştirin. *Tamam*'a tıklayın. Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nden çıkın ve internet tarayıcınızı yeniden başlatın. Internet Explorer 7 yeniden eski görü-
nümüne kavuşacak.

Değişiklikleri geri almak için Kayıt Defteri'nden *Değer Verisi*'ni 0 olarak değiştirin ya da DWORD değerini silin.

17 Dizüstü bilgisayar

Windows Vista'nın Aero Glass efektlerini eski dizüstülerde de kullanın

*Yaklaşık iki yıl önce satın aldığınız di-
züstü bilgisayarınıza Windows Vista
Home Premium kurdunuz. Mobility
Radeon 9700 gibi performanslı bir ek-
ran kartına sahip olmanıza rağmen
Vista, Aero Glass'ın sunduğu saydam-
lık efektlerini çalıştırmayı reddediyor.*

İPUÇU Windows Vista kurulum sıra-
sında bilgisayarınızın Aero Glass efekt-
leri için yeterli video belleğe sahip olup
olmadığına kontrol ediyor. Microsoft'a
göre 1.400 x 1.050 çözünürlük için 64
MB bellek yeterli değil. Ancak ekran
kartınızın WDM sürücüsünü (DirectX
9 desteği) kurduysanız Aero Glass'ı
Kayıt Defteri'ndeki iki farklı değeri
değiştirerek etkinleştirebilirsiniz. *Başlat*
menüsünde arama satırına "regedit"
komutunu girin ve [Enter]'a tıklayın.
HKEY_CURRENT_USER\Software\
Microsoft\Windows\DWM anahtarına
geçin ve Composition'ın değerini 1,
CompositionPolicy'yi 2 olarak değiştiri-
n. *Başlat / Tüm Programlar /
Donatılar*'da *Komut İstemi*'ne sağ tuşla
tıklayın ve *Yönetici olarak çalıştır*'ı seçin.
Ekranı gelen komut satırından

```
net stop uxsms
```

```
Net start uxsms
```

Komutlarını sırayla çalıştırın. Artık nis-
peten eski dizüstü bilgisayarınızda da
saydam pencerelerden ve 3B efektlerden
yararlanabileceksiniz. Bu özellik, etkin
pencerelerin önizlemelerini görev çubu-
ğuna tıklamak zorunda kalmadan hızlı
bir şekilde görüntülemenizi sağlıyor. ■

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

Ayın web siteleri

Beğendiğiniz web sitelerini CHIP okurlarıyla paylaşmak istiyorsanız, adreslerini websiteleri@chip.com.tr e-posta adresine gönderin.

www.tavsiyeediyorum.com

TavsiyeEdiyorum.com doktor, mimar, mali müşavir, muhasebeci, psikolog, diyetisyen, veteriner gibi serbest çalışan meslek mensupları hakkında ziyaretçilerin tavsiye ve olumlu görüşlerini paylaştıkları ücretsiz bir portal. Eğer iyi bir profesyonel tanıyorsanız, bu siteyi ziyaret edip onun hakkında bir tavsiye yazısı yazarak, aynı konuda hizmet almayı planlayan diğer site ziyaretçilerine yardımcı olabilir, hem de hizmetlerinden memnun kaldığınız bu kişiye teşekkür edebilirsiniz. Sitenin amacı, işini iyi yapan profesyonelleri olumlu tavsiye yazıları ile onore ve motive ederek site ziyaretçilerinin alanlarında iyi ve tavsiye edilen isimlere kolay ulaşmasını sağlamak olarak açıklanıyor.

www.istiyor.us

istiyor.us! Eğlencelik bir proje, hayattaki amaçlarınızı, isteklerinizi ve tecrübelerinizi listelediğiniz interaktif bir site. Kullanım olarak 43things ve consumating ile benzeşiyor. Sitenin kendine has özellikleri de var. Mesela sitenin adı otomatik bir subdomain sistemi ile birleştirilmiş. Sitede dolaşırken dünyayı-ele-gecirmek.istiyor.us gibi adresler üzerinden de gezinmeniz mümkün.

www.sporsozluk.com

SporSözlük, internet gençliğinin en çok ilgilendiği konulardan biri olan sporu konu alan bir web sitesi olarak yayın yapıyor. Ekşi Sözlük benzeri siteler arasında ki ilk tematik örneklerden biri olan SporSözlük, spor konusundaki birikimini ve heyecanını sözlük biçiminde paylaşmak isteyen ve diğer sözlüklerde buna yetince fırsat bulamayan insanları sevindirecek gibi görünüyor.

www.diyetinfo.com

Beslenme ve Diyet biliminin önemini anlatmak ve çeşitli sağlık sorunlarında beslenme tedavisi hakkında genel bilgi vermek amacıyla hizmet veren diyetinfo.com, ziyaretçilerinin öğrenmek istedikleri, konular hakkında rahatlıkla soru sorup, bilgi paylaşımı sağlayacak bir ortam. Kısacası beslenme ve diyet alanındaki güncel gelişme ve haberleri internet kullanıcılarına sunmayı amaçlıyor.

www.faideli.com

Faideli.com, adından da anlaşılabilir olduğu üzere, faydalı bilgilere yer veren bir site. Site blog tarzı yayın yaparak, internet ve teknoloji tabanlı güncel gelişme ve ilginç icatları ziyaretçileriyle buluşturuyor. Sitenin genel amacı internetin sadece muhabbet alanı olmadığını göstererek, doğru kullanıldığı takdirde hayatımıza büyük kolaylıklar getirebilecek bir alan olduğunu göstermek.

www.webtahtam.com

"Bilgisayar Bilmeyen Kalmayacak!" sloganıyla yola koyulan WebTahtam.com, bilgisayar öğrenmek isteyenlere, yardımcı olmak amacıyla yayın yapıyor. Site, bilgisayarla yeni tanışacak olanların rahatlıkla anlayabileceği tarzda makalelere yer verdiği gibi, video ve sesli eğitim opsiyonları da sunuyor. Eğitimlerden sonra kendinizi sınavayabileceğiniz sınav sayfalarını da belirtmeden geçmeyelim.

www.terapistim.com

Uzm. Dr. Mehmet Akif ER-SOY ve Doç. Dr. Haluk SA-VAŞ öncülüğünde yürütülen therapistim.com web sayfası, hekimlerin kendilerine yöneltilen soru ve cevapları sitelerinden paylaştıkları online bir platform olarak tanımlanabilir. Başarılı sitenin temel amacı, psikiyatrik hastalıklar, tedaviler, cinsel sorunlar ve ilişki sorunları gibi konularda problem yaşayan kişileri aydınlatabilmek.

www.yayinonline.com

Yayın Online web sayfasını ziyaret ederek, Türkiye’den yayın yapan 70’e yakın radyo istasyonunu dinleyebilirsiniz. Siteye bağlandıktan sonra, radyo istasyonlarının listesi ekrana geliyor ve yayınları dinleyebilmeniz için sisteminize “Media Player” ve “Winamp” yazılımlarının kurulu olması gerekiyor. Başarılı site, en çok tercih edilen 10 radyo istasyonunu da Top 10 listesiyle duyuruyor.

www.pikniktube.com

YouTube’la birlikte büyük bir ilgi patlaması yaşanan online video paylaşım siteleri arasında geçtiğimiz aylarda eklenen PiknikTube, Beyaz Show ve Kanal D’nin hizmete sunduğu, günden güne büyüme kat eden bir platform. Cuma günleri yayınlanan Beyaz Show’da, PiknikTube’da yayınlanan en ilginç 5 video seçilerek yayınlanıyor ve birinci gelen video sahibi programa davet edilerek ödüllendiriliyor.

www.satrancokulu.com

“Satranççıların Kalesi” sloganıyla yayın hayatına başlayan Satranç Okulu, yeni başlayan veya kendini geliştirmek isteyen satranç meraklılarına hizmet veren başarılı bir site. Her seviyede satranç oyuncusu için uygunlamalı dersler ve makalelere yer veren site, ayrıca flash video olarak hazırlanmış derslere de yer veriyor. Site, röportajlar, satranç hikâyeleri ve haberler gibi bölümler de var.

www.nepisirsem.com

Kulaklarımızın aşına olduğu “Bugün ne pişirsem?” sorusuna cevap arayanlar için hazırlanmış nepisirsem.com web sitesinde, çorbalardan et yemeklerine, salatalardan soslara, keklerden böreklerle uzanan geniş kategori yelpazesi altında yüzlerce tarife ulaşabilmeyiz mümkün. Dilerseniz elinizdeki malzemelere göre de arama yapabileceğiniz site, ziyaretçilerine ufak tefek püf noktaları da sunuyor.

www.ensonhaber.com

Popüler haber siteleri arasında yer alan ensonhaber.com, Türkiye ve dünya gündemini meşgul eden gelişmeleri hızlı bir şekilde internet kullanıcılarına ulaştırmayı görev edinmiş bir site. Politika, Ekonomi, Spor, Magazin, Sağlık, Teknoloji ve Sinema gibi bölümler altında, güncel haberlere ulaşabilir, gazete manşetlerine göz atabilir ve yazarların kalemlerinden gündemi takip edebilirsiniz.

www.otodizayn.com

Otomobil dizaynı konusunda yayın yapan siteyi kurucuları şöyle tanımlıyor; Türkiye, %100 yerli otomobili seri üretmedi. Bunun eksikliği olsa gerek ülkemizde eline kalemi alan (genelde erkekler) ken di hayallerindeki arabaları kâğıda döküyor. Otodizayn.com, da bu tasarımları bir araya getirerek Türkiye’de bu işlerden anlayanların olduğunu tüm dünyaya duyurmak için kuruldu. ■

DVD'de göze çarpanlar

Sizler için her ay özenle seçtiğimiz kullanışlı ve ilginç yazılımlarla dolup taştan eCHIP'lerin içeriklerini ve DVD'de yer alan bazı yazılımlara dair açıklamaları bu sayfalarda bulabilirsiniz.

Ashampoo Burning Studio 6

CD/DVD/Blu-Ray'e kayıt

TAM SÜRÜM

CD/DVD yazmak için kullanabileceğiniz Burning Studio, birden fazla diske yedekleme imkanı da sunan kayıt yazılımlarından biri.

■ 10,6 MB
■ Windows 98 / 2000 / XP / Vista

McAfee SpamKiller

Yığın postalara son

TAM SÜRÜM

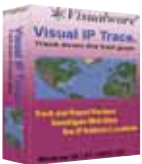
Yığın e-postalardan koruyarak, sadece işinize yarayacak olanları almanız için hazırlanmış, geniş seçeneklere sahip bir engelleyici.

■ 6,4 MB
■ Windows 98 / NT / Me / 2000 / XP

Visual IP Trace

IP'lerin yerlerini bulun

TAM SÜRÜM

Belli IP adreslerinin dünya üzerinde coğrafik olarak nereye ait olduğunu tespit etmek için bu programı kullanabilirsiniz.

■ 3,8 MB
■ Win 98 / NT / 2000 / 2003 / XP / Vista

CEP TELEFONU İPUÇLARI

ÜCRETSİZ

oyunatıcısı.

■ 246 KB
■ Symbian OS

Oggplay v1.6.2
Cepteki müzik
Symbian işletim sistemine
sahip cep telefonları için
Ogg Vorbis ses dosyaları

yazılımı.

■ 54,5 MB
■ Windows XP / Vista

Samsung PC Studio
PC senkronizasyonu
Samsung cep telefonlarını
PC'niz ile bir arada kullanabilmek için gerekli olan

yazılımı.

■ 40 MB
■ Java MIDP J2ME

Jimm 0.5.1
Cepte anında mesaj
Cep telefonları için ICQ ve
Messenger benzeri bir anında
sohbet ve mesajlaşma

senkronizasyonunu sağlayan bir yazılım.

■ 2,5 MB
■ Windows XP / Vista

MyPhoneExplorer
Version 1.5.9
PC senkronizasyonu
SonyEricsson cep telefonunuz ve bilgisayarınıza

SiSoft Sandra Lite XI

Sistem testi

ÜCRETSİZ

Sisteminiz üzerinde farklı testler gerçekleştirmenizi sağlayan oldukça etkili ve ayrıntılı bilgiler verebilen bir yazılım.

■ 13,7 MB
■ Windows 2000 / 2003 / XP

Nero 7.9.6.0 Türkçe

DVD hazırlamak

DENEME SÜRÜMÜ

Eski Nero'ya göre oldukça başarılı olan yeni Nero, içinde CD/DVD ile ilişkili birçok güçlü multimedya yazılımı ile birlikte geliyor.

■ 179,4 MB
■ Windows 9x / Me / 2000 / XP

AntiVir PersonalEdition Classic

Sistem güvenliği

ÜCRETSİZ

PC'nizi virüslerden korumak için bir bütçe ayırmadıysanız AntiVir, size yardımcı olabilir. Güncellemeleri ve anında kontrol ile oldukça iyi.

■ 16,3 MB
■ Windows 2000 / XP

Fresh Catalog

Etkileyici kataloglar

DENEME SÜRÜMÜ

• Etkileşimli Flash kataloglar yapmanıza yarayan bu programın benzerlerinden en büyük farkı, kendi tasarım araçlarına sahip olması.

■ 2,2 MB

■ Windows 9x / Me / 2000 / XP

CDCoverCreator 2.5.2

CD kapağı hazırlamak

ÜCRETSİZ

• İnternet üzerinden müzik dosyalarının satışını veya paylaşımını gerçekleştirirken güzel bir albüm kapağınız olsun istemez misiniz?

■ 6,3 MB

■ Windows 2000 / XP / Vista

BASIC KIT

Program kütüphanesi

ACDSee Photo Manager 9

Adobe Reader 8.1

Yeni

AntiVir 7.00.03.02

Babylon 6

BitTorrent 5.0.7

DirectX 9.19 Haziran 2007

Yeni

eMule 0.48a

Yeni

Firefox 2.0.0.3 TÜRKÇE

Yeni

GetRight 6.2a

Gimp 2.2.14

Yeni

Gtalk

Yeni

IrfanView 4.0 (YENİ)

Yeni

Java Runtime 6 - Update 1

K-Lite CodecPack Full 3.2.0

Yeni

mIRC 6.21

Nero 7.9.6.0 TÜRKÇE

Yeni

.NET Framework - 32 bit 3.0

.NET Framework - 64 bit 3.0

NVU HTML Editör 1

OpenOffice 2.2.1 TR

Yeni

QuickTime 7.1 6

Yeni

Paint.NET 3.08

Yeni

Registry Mechanic 6

Thunderbird 2.0.0.4 TÜRKÇE

Yeni

Ultra Edit-32 v.13.10

Yeni

uTorrent Standalone 1.61

VLC Player 0.8.6a

WinAmp 5.35

Yeni

Windows Live Messenger 8.1.0178 TR

WinRAR 3.70 beta 6 TÜRKÇE

WinZIP 11.1

Yeni

ZoneAlarm 7.0.337

Yeni

Photoshop CS3

Yeni Photoshop

DENEME SÜRÜMÜ

• En tanınmış grafik editörlerinden biri olan Photoshop'un merakla beklenen yeni sürümü, kullanıcılara gelişmiş olanaklar sunuyor.

■ 474,7 MB

■ Windows XP SP2 / Vista

Yodm'3D 1.32

Üç boyutlu masaüstü

ÜCRETSİZ

• Eğer Windows masaüstünüz çok doluysa ve daha fazla yere ihtiyaç duyuyorsanız Yodm ile isteğinize kavuşabilirsiniz.

■ 1,2 MB

■ Windows 2000 / XP / Vista

Multimedia DVD

İster PC'de ister DVD oynatıcınızda izleyin

CHIP Multimedia DVD'si, yepyeni ara yüzü ile artık daha kullanışlı ve kaliteli. Multimedia içeriğini PC'de görüntülemek için Windows Media Player içinden Yürüt menüsü altında yer alan DVD, VCD veya CD ses satırından etkin olan sürücüyü seçmeniz yeterli.

ZoneAlarm 7.0.337

Güvenli korunma

ÜCRETSİZ

• PC'yi virüslere karşı koruyan yazılım ayrıca hacker'lardan gelecek saldırılara karşı gerçek zamanlı güvenlik duvarı görevini üstleniyor.

■ 38,8 MB

■ Windows 2000 / XP

Colin McRae DIRT

Çamurlu yollarda ralli

DENEME SÜRÜMÜ

• Colin McRae'nin yeni oyunu özellikle araba yarışı sevenler için oldukça heyecan verici. Oyun grafik kartları konusunda oldukça seçici.

■ 853 MB

■ Windows XP

Vista Yükseltme Danışmanı 1.0

Vista'ya terfi etmeli mi?

ÜCRETSİZ

• Yazılım, XP yüklü PC'nizi gözden geçirecek Vista'nın farklı sürümleri için yeterli bir hız sunup sunmadığını anlamanızı sağlıyor. ■

■ 7,3 MB

■ Windows XP

Ashampoo Burning Studio 6

TAM SÜRÜM Kullanımı kolay arabirimi sayesinde, piyasada rastlayacağınız diğer karmaşık yapılara sahip kayıt yazılımlarına en iyi alternatif.

KODUNUZU ALIN Onay e-postasını aldıktan sonra Ashampoo'nun web sitesinden kodunuzu edinebilirsiniz.

YAZMA İŞLEMİ Yazma işlemine başlamadan önce her şeyin hazır olduğundan emin olmalısınız.

MÜZİK DOSYALARI Sahip olduğunuz bir müzik CD'sindeki şarkıları bilgisayarınıza rahatlıkla aktarabilirsiniz.

■ Eğer daha önce Ashampoo Burning Studio'nun herhangi bir sürümünü kullandıysanız, programın sunduğu kolaylıklara aşinasınız demektir. Piyasadaki farklı programları tercih ettiyseniz, Burning Studio'nun son derece pratik menüsü ve hızı sizi de etkileyecektir.

1 Tam sürüm kodunu almak:

Programı tam sürüm olarak kullanmak için, öncelikle kurulum esnasında karşınıza gelen penceredeki "Get Full Version Key" satırının işaretli olduğundan emin olmalısınız. Kurulum işlemi tamamlandıktan sonra, karşınıza gelen yeni pencereden "Obtain a FREE full version key" seçeneğini işaretleyip OK'e basın. Akabinde bir internet sayfası açılacak. Bu sayfada gördüğünüz metin alanlarından üst bölüme e-posta adresinizi girmelisiniz. Hemen altındaki Zipcode bölümünü ise boş bırakabilirsiniz. Eğer daha önce Ashampoo sistemine kayıt olmamışsanız, bu sayfada belirteceğiniz adresinize bir e-posta gönderilecek. Daha önceden Ashampoo'ya üye olduysanız var olan şifrenizi bir sonraki ekranda girerek, sitenin sol bölümünde *My free registration* keyse tıklayarak, anahtarınızı buradan da görebilirsiniz.

2 CD/DVD yazmak: Program açıldığında karşınızda yedi satırdan oluşan ve gayet düzgün bir şekilde organize edilmiş menüyü göreceksiniz. Menü'nün en üstünde-

ki "Burn Files and Folders" satırı, standart CD/DVD yazma işlemlerini gerçekleştirebileceğiniz seçenekleri içeriyor. Alt menüdeki "Create a New CD/DVD/Blu-ray Disc" satırı, yeni bir yazma işlemi başlatmanıza yarıyor. Eğer daha önceden yazma işlemi gerçekleştirmiş olduğunuz bir disk üzerinde çalışacaksanız, dosya ekleme veya çıkarma işlemleri gerçekleştireceksiniz, bir alt satırdaki seçenek ile devam etmelisiniz. Yeni bir disk yazmak için, ilgili menüyü seçtikten sonra karşınıza hangi dosyaları yazmak istediğiniz seçebileceğiniz bir pencere gelecek. Buradan "Add" butonu yardımıyla dosyaları ekleyin. "Next"e bastıktan sonra yazma seçeneklerini gözden geçirebileceğiniz ekranı göreceksiniz. İşlemler bitirdikten sonra "Write CD" butonu ile devam edin.

3 Müzik dosyalarını kaydetmek:

Programın ana penceresindeki menüden "Burn or Rip Music" seçeneği altında göreceğiniz "Rip an Audio CD" satırı, CD-ROM'unuzdaki bir müzik CD'sinin parçalarını PC'nizin sabit diskine kaydetmenizi sağlar. Bu satıra tıkladıktan sonra program CD-ROM'unuzdaki müzik CD'sini okuyacak ve internet bağlantınıza varsa internet üzerinden parçaların isimlerini alacaktır. Burada kaydetmek istemediğiniz parçaların yanındaki kutuları temizleyebilirsiniz. Devam etmek için "Next"e bastıktan sonra sabit diskinizde seçtiğiniz alana, parçalar kaydolmaya başlayacak. Sabit diskinizdeki dosyaları olası teknik sorunlar veya hatalar nedeniyle kaybetmekten çekiniyorsanız Ashampoo Burning Studio 6 size çok güzel bir yedekleme özelliği sunuyor.

McAfee SpamKiller

TAM SÜRÜM Yığın postalardan bıktıysanız, bilgisayarınızın dostu SpamKiller'in tam sürümü, CHIP okurları için ücretsiz!

■ İnternet üzerinde her gün gereksiz, yanlış yönlendirilmiş ve art niyetli pek çok e-posta gönderiliyor. Hemen her kullanıcı gibi siz de tüm e-postaların %80'ini oluşturan bu yığın postalardan nasibinizi alıyorsanız, McAfee'nin bu yazılımı ile artık rahat edebilirsiniz.

1 Kurulum: McAfee yazılımını tam sürüm olarak kullanabilmeniz için sizden, sistemine kayıt olmanızı istiyor. Adınız, e-posta adresiniz ve seçeceğiniz şifrenizi ilgili alanlara girdikten sonra kayıt işlemi tamamlanmış olacak. Kaydın onayı için McAfee size ayrıca bir e-posta gönderip bilgi verecek. Kurulum ve kayıt işlemleri tamamlandıktan sonra program otomatik olarak güncellemeleri kontrol etmek için internete bağlanacak. Bu güncellemeler programın daha güvenli çalışmasını sağlamak için yapıldığından dolayı engellemenizde fayda var.

2 Kendi filtrenizi oluşturun: Pek çok yığın posta karşıtı yazılım, kendi özel filtrelerini ve daha önceden belirlenmiş bazı sabit yöntemleri takip ederler. Bu yöntemler uzun zamandır yığın postaları yakından takip eden uzmanlar tarafından hazırlanmış olduğu için, çoğu zaman posta kutunuza ulaşan yığın posta adedini azaltmayı başarırlar. Fakat yığın posta ile gerçekten mücadele edebilmek için kendi filtrelerinizi oluşturmalsınız. Bu sayede SpamKiller yazılımının yeteneklerini maksimum oranda kullanmış olursunuz. Kendi özel filtrelerinizi hazırlamak için yapmanız gereken öncelikle programın ana penceresindeki *Settings* sekmesine tıklayın. Burada karşınıza

programın kullanımı ile ilgili pek çok özel ayar seçeneği göreceksiniz. Üst bölümdeki "Personal Filters" seçeneğini tıklayın. Burada var olan kişisel filtrelerinizi görebilir veya sağ taraftaki "Add" butonu yardımıyla yenisini ekleyebilirsiniz. *Add*'e tıkladıktan sonra öncelikle yeni yaratacağınız filtrenin hangi işlemi gerçekleştireceğini, alt bölümdeki "Action" seçenekleri arasından işaretlemelisiniz. Eğer bu ayarı değiştirmezseniz, varsayılan ayarlar gelen e-postayı silmek üzerinedir. Bunu da ayarladıktan sonra *Add* ile filtre koşulunu yazın.

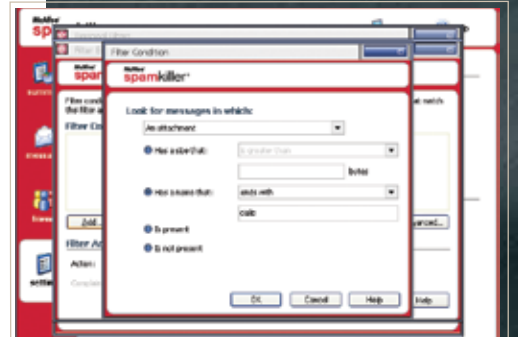
3 Mesajları kontrol etmek:

SpamKiller'in özel filtrelerinin yanı sıra, kendi filtrelerinizi hazırladıktan sonra bile programın hemen tam olarak istediğiniz gibi çalışmasını beklememelisiniz. Özellikle ilk zamanlarda, siz kendi filtrelerinizi hazırlarken fazlasıyla sıkı veya yığın postaların bir kısmını gözden kaçırarak kadar insaflı kurallar belirleyebilirsiniz.

Sizin ihtiyaçlarınıza daha uygun filtreler yazana kadar istenmeden engellenen mesajları kontrol etmek, ve gereksiz olanları silmek için bir şansınız daha var. Programın Messages bölümüne geldiğinizde, programın engellemiş olduğu mesajları "Blocked E-Mail" sekmesi altında göreceksiniz. Buradan yanlışlıkla engellenmiş mesajları bularak "Rescue this message" seçeneğini seçmeniz yeterli. "Accepted E-Mail" sekmesi altından ise engellemek istediğiniz bir mesaj görmek olursanız "Block this message" satırına tıklayabilirsiniz. ■

KURULUM Kurulum esnasında programı tam sürüm olarak kullanmak için kayıt olmanız gerekiyor.

FİLTRELER Hazırlayacağınız filtreler, yığın postaları sizin belirleyeceğiniz koşullara göre tanır.

MESAJ KURTARMA Yanlışlıkla engellenen mesajları Messages bölümü altından bularak kurtarabilirsiniz.

CHIP OYUN

Sıkılmak kelimesinin gerçek anlamını Haziran ayında yaşayarak öğrendik. Kimse doğru düzgün oyun oynamadı veya oynadığından zevk almadı ve Haziran, CHIP ofisinde bilgisayar oyunları açısından çok sönük geçti.

Şahin'in her zamanki gibi editörleri Counter Strike oynamaya davet çabaları, hatta Gökhan'la Fırat'ın bitmek bilmez PES turnuvaları na bile zaman kalmadı bu ay.

Oyun adına değerlendirilebilecek tek önemli gelişme, Şahin'in Ozan ve Gökhan'ı da PSP almaya ikna etmesi sayılabilir. Sonunda Level'in alt kattaki odasını saymazsak, CHIP yazı işlerinde PSP kullananların sayısı üçe çıktı.

Cem Şancı'yı da aralarına katmaya çalışan ekibin, Cem'in cebinden avuç içi bilgisayarı çıkartıp bilgisayarına yüklemek üzere beklettiği ama zamansızlıktan yükleyemediği oyunları göstermesi, üçlünün ısrarını kırmaya yeterli oldu.

Ayrıca yine Cem'in, STALKER'in geniş hikayesinden etki-

lendiği ve hikayedeki önemli detayları kaçırmaktan korktuğu için oyunun yarısını geçtikten sonra STALKER oynamayı bırakıp, oyuna ayıracak geniş zamanları beklediğini dile getirdiği de duyuldu.

Elbette, bir oyunu, "bitecek" veya "içeriğinin önemli kısımlarını kaçırmak" endişesiyle oynamamak, herkesi şaşırttı.

Post modern bir efsane

Fallout 3 ile ilgili en yeni bilgiler...

Yapımcı firma Bethesda tarafından, uzun zamandır merakla beklenen Fallout 3 ile ilgili yeni bilgiler gelmemesi pek çok oyun severi endişelendirmeye başlamıştı ki, nihayet bazı taze bilgilere ulaştık.

Biliyorsunuz aslında Interplay'e ait olan isim hakkı, Interplay firmasının kapanmasıyla 1 milyon doların üzerinde bir ücret karşılığında Bethesda Softworks tarafından satın alınmıştı. Oyunun hayranları da bu gelişmeden sonra alıştıkları ve sevdikleri Fallout'tan daha farklı bir oyunun ortaya çıkmasıyla ilgili endişeler taşıyorlardı. Nitekim Bethesda ilk olarak oyunun birinci tekil kişi perspektifinden oynanacağını açıkladığında büyük tepki aldı. Tepkiler oyunda Oblivion motorunu kullanmayı planlayan

Bethesda'yı geri adım atmak zorunda bıraktı. Son açıklamalara göre Fallout 3, eski Fallout'lara benzer şekilde üçüncü şahıs perspektifinden oynanacak.

Oyun, sizi doğuran annenizin doğumdan hemen sonra hayatını kaybettiğini gösteren bir video ile başlayacak. Bu noktadan sonra babanız size karakterinizi oluşturmanız için DNA analiz cihazını uzatacak ve oyun başlayacak. Savaş bölümleri ise en çok kafa karıştıran bölümler, çünkü açıklamalara göre Fallout 3'te savaşlar gerçek zamanlı olacak. Fakat Bethesda savaşların gerçek zamanlı olması ile ilgili tepkilere rağmen planlarının arkasında

durabilecek mi, yoksa bir kez daha radikal bir değişikliğe mi zorlanacak bunu zaman gösterecek.

Tür ► RPG Da t m ► Bethesda
Yap mc ► Bethesda Ç k Tarifi ► Belli de il

Erken sezon açılışı

PES 2008 sayesinde bu ay ligler Ağustos'ta başlayacak...

Şimdiye kadar milyonlarca adet satan ve futbol oyunları alanında açık ara tek başına lider olan PES'in, önümüzdeki ay yeni oyununu piyasaya çıkacak. Bu konuda çok titiz ve hummalı bir çalışma sürdüren Konami, PES 2008'i aynı anda PS2, PS3, PSP, Xbox 360, Nintendo DS ve tabii ki PC'de satışa sunacak.

PES 2008 ile ilgili korkutucu gerçek: Artık oyunun size karşı daha özel yöntemler geliştirmesine imkan verecek olan bir "öğrenen yapay zeka" sisteminin entegre edilecek olması. Bu sayede bilgisayarınız sizin nasıl oynadığınızı "çözecek"

ve buna göre özel karşı hücum varyasyonları geliştirecek. Bu sayede maçlardaki taktik ve stratejinin yeri daha bir önem kazanacak.

Bunun yanı sıra duran top kombinasyonlarına önem veren Konami, artık serbest vuruş ve köşe atışlarında tüm kontrol ve inisiyatifi oyunculara veren yeni bir sistem hazırlamış. Aynı şey savunmada baraj kuran futbolcular için de geçerli.

Görünen o ki Ağustos ayında evinden çıkmak istemeyenler için sıcaklığın yanı sıra bir de PES sıkıntısı olacak.

Tür ► Futbol Da t m ► Konami Yap mc ► Konami
Ç k tarihi ► A ustos 2007

Üçüncü 3. dünya savaşı Temmuz'da level'da

Yaz rehabeti LEVEL Dergisine uğramış gibi. Son yılların en sevindirici haberi olan Fallout'un üçüncü oyununun çıkışı, editörlerimizi harekete geçirdi ve bu oyun hakkında tüm bilgileri toplamak için Bethesda'ya ulaştılar. Gerçekten oyun FPS mi oldu? Pip-Boy yerinde duruyor mu? İlk iki oyunun efsanesine yaraşacak bir oyun mu? Fallout 3 hakkında tüm merak ettiklerinizi, ilk oyun içi ekran görüntüleriyle LEVEL Temmuz sayısında bulacaksınız.

Ayrıca, uzun aradan sonra ilk kez ünlü LEVEL posterlerinden birisini veriyoruz. Bu ay muhteşem bir God of War 2 ve Fallout 3 posterini hediyemiz. Tabii ki özenle seçilmiş, demo, HD videolar, modlar ve oyuncular için çok yararlı programlarla dolu 8 GB'lık

DVD'mizle birlikte.

Kardeş dergimiz CHIP'in bize burada ayırdığı yer hızla daralıyor, ama bu sayımız hakkında söylemek istediğimiz çok şey var hala. Hemen bir özet geçelim:

- TAM ÇÖZÜM, İNCELEME VE DEMOSUYLA: TOMB RAIDER ANNIVERSARY
- OYUNLARDAN BAŞARILI OLMANIN SIRLARI
- ESKİ DOSTLAR GERİ DÖNÜYOR: SPEEDBALL 2 VE UFO EXTRA-TERRESTRIALS
- PRO EVOLUTION 2008, FOOTBALL MANAGER LIVE, SPLINTER CELL CONVICTION İLK BAKIŞLARI

- HALO 2 VISTA, COLIN MCRAE DIRT, OVERLORD, VIRTUA FIGHTER 5, FORZA MOTORSPORT 2 İNCELEMELERİ

- OYUNLARDAN FİLM YAPMA SANATI MACHIMINA VE BÜYÜK EMULASYON DOSYASI

Playstation 3, Playstation 2, Psp, Xbox 360, Wii ve DS incelemeleriyle, Online, Forte ve Kafa Ayarı bölümleriyle, Olgay'ıyla Burak'ıyla, LEVEL Temmuz sayısı yine dopdolu. Şimdi den ayırtın diyeceğiz ama zaten Temmuz ayına girdik. Çoktan bitmiştir. Hiç yorulmayın bayiye kadar siz.n

(<http://www.level.com.tr/level/>)

Oyundaki manzarayı seyrederken bir an için dalıp bu gibi kazalara yol açmak mümkün.

Colin McRae DiRT

Çamurda oynamayı sevenler buraya.

Yıllardır ralli oyunu deyince hemen tüm oyuncuların bir numaralı oyunu olan Colin McRae, serinin yeni oyununda bazı sürprizler ile karşımıza çıkıyor. En büyük sürpriz, alıştığımızdan biraz daha farklı bir oynanışa sahip olması. Bizim yıllardan beri bir ralli simülasyonu olarak oynadığımız Colin McRae, bu kez eskiye göre daha arcade çizgisine yaklaşmış. Ama bu oyunun hayranlarını üzmesin. Colin McRae DiRT hem mükemmel görünüyor, hem de çok eğlenceli...

Mükemmel kazalar

Öncelikle grafiklerden bahsetmek zorundayız. Colin McRae DiRT'te araçlardan, pistlere kadar gözünüzün alabildiği ne varsa mükemmel bir şekilde hazırlanmış. Teknik anlamda grafikleri açısından PC'nin gördüğü en iyi yarış oyunlardan biri olduğunu bile söyleyebiliriz. Özellikle de hasar modellemeleri ile bizi kendisine hayran bırakmayı başardı. Hatta oyunun başlarında sadece hasarların etkilerini görmek için birkaç kez bile yoldan çıkıp, aracımızı dağlara taşlara vurduk. Tampo-

nun kopması veya kaportanın çizilmesini seyretmek bile son derece keyifli.

Pistler de son derece güzel görünüyor. Dünyanın farklı noktalarındaki tüm pistler oldukça gerçekçi bir şekilde oyuna aktarılmış. Aydınlatma efektleri ise bulunduğunuz mekanın asıl karakteristik atmosferini oluşturan özellik. Günün farklı saatlerinde yarışmak veya sık ağaçlık bir alanda direksiyon sallamak kesinlikle çok farklı birer tecrübe.

Tabii ki bu kadar güzel bir şeyin, oldukça büyük bir bedeli olduğunu da tahmin edebilirsiniz. Colin McRae DiRT, bu anlattığımız tecrübeleri sizinle paylaşabilmek için çok güçlü bir bilgisayar istiyor. Sayfanın sonunda minimum sistem gereksinimlerini görünce de ne demek istediğimizi anlayacaksınız. Ekranda tek bir araba varken sorun olmayabilir ama eğer son model bir PC'niz yoksa, birkaç araba bir araya geldi mi sorunlar yaşamaya başlayacaksınız. Kesik kesik görüntüler ve zaman zaman can sıkıcı boyutlara varan yükleme zamanları. Eğer makineniz çok iyi değilse, o zaman açıkçası sabrınızın kuvvetli olması gerekiyor.

Zayıf çok oyuncu desteği

Oyundaki farklı yarış modları, farklı beklentileri olan oyuncuları tatmin edebilecek alternatifler sunuyor. Ama tabii ki Colin McRae oynarken ralli modunun yerini başka bir şeyin tutması mümkün değil.

Ralli aynı zamanda oyunda çok oyuncu desteğinin sunulduğu iki yarış disiplininin biri. Fakat oyunun en büyük sorunlarından biri gerçek anlamda çoklu oyuncu desteğine sahip olmaması. Diğer yandan Colin McRae zaten şu ana kadar hiçbir dönem gerçekten çoklu oyuncu desteğine sahip olamadı. DiRT de bu anlamda bir istisna değil. ■

Ümit Öncel, umitoncel@chip.com.tr

Colin McRae Dirt

Grafik	90
Ses	80
Oynanabilirlik	80
Çoklu oyuncu	60
E lence	100

CHIP PUANI

86

Son karar

Sistem gereksinimlerinin çok yüksek olması dışında her şey mükemmel.

Tür ► Yar Da t m ► Codemasters Yap mc ► Codemasters Sistem gereksinimi ► 3 GHz i lemci, 1 GB bellek, GeForce 6800 veya Radeon X1300 ekran kart

Spellforce 2: Dragon Storm

Ejderha yuva yapmış söğüt dalına

Orta çağ tabanlı fantastik kurgu sevenlerin kalbinde ejderhaların yeri ayrıdır. Spellforce 2, Nightsong sayesinde ülkemizde pek çok masa üstüne konuk olmuşken, pek az bilgisayara kendini yükletebilmiş, Avrupa'da ise oldukça başarılı olabilmış bir oyun. SP'nin en büyük özelliği GZS-RYO karması yapısını sadece karakter gelişimiyle bırakmayıp kahramanınızı üçüncü şahıs açısından yönetmenize izin vermesi. Belki multiplayer'da ipleri elden bırakmamak için çok sık uygulanan bir kontrol değil ama tek kişilik oyunda inanılmaz eğlenceliydi. Düşünsenize; ordunuzu oluşturduktan sonra ordunun yanına inerek savaşa beraber gidiyordunuz. Birçoğu yamalarla toparlanan teknik hatalarına rağmen türlerin birleşiminde başarılı olan az sayıda oyundan biriydi. Strateji severi ters köşeye yatırmayı seven senaryosu ve oyuncuyu zorlamayı seven görevleri eklendiğinde iyi bir stratejicinin sabit diskinde yer almayı kesinlikle hak ediyordu.

Grafik zevki

Konuya ejderha sempatisiyle girmek boşuna değil. Çünkü karşımızda SP 2'nin ejderhalarını yönetmemize izin veren ve Nightsong'u dünya gözüyle bir kez daha

görmemizi sağlayan ek bir paket var.

DS ana oyunda olduğu gibi tamamen 3B bir çevreden oluşuyor. Fare aracılığıyla üçüncü şahısa geçerek GZS sırasında güzelmiş denilen grafiklerin gerçek anlamda tadını çıkarmaya başlıyorsunuz. Böylece kontrolü onun kadar rahat olmasa da önümüze Guild Wars tadında görünümler geliyor. RYO derken bir Oblivion, bir Gothic beklemek asrın hatası olur. RYO kısmı aksiyon RYO tadında bir karakter yönetimi, level atladıkça Diablo'yu andıran bir yetenek ağacına puan verme ve bilimüm eşya (silah, zırh, tılsım vs) ile donatma bulunuyor. DS'le birlikte seçilebilen ırkların arasına ejderha kanına sahip Shaikan da katılıyor. Shaikan'ın yetenek ağacı çoğunlukla summon ve düşmanın gücünü ona karşı kullanan büyülerden oluşuyor. DS'in diğer bir yeniliği günümüz online RYO'lara göre zayıf kalan Crafting sistemi. Yine de bu tür ayrıntılarla uğraşmayı sevenler için hoş bir yenilik.

Tiridine tiridine tiridine bandım

Ek paket ana oyundaki doğru adımlarına devam ediyor. Görevlerin çizgisel ilerle-

memesi ve haritanın aynı bölgelerine mahkûm etmemesi artı puan. Ana görevler dışında geri dönüp yan görevleri tamamladığınızda sizi yeni bölgelere ve adalara götürecek yollar bulabilirsiniz. Yeni bölgeler arasında özellikle Cüce Krallığı beğenimizi kazandı. İlk iki oyunu oynayanlar Sevenkeeps ve Winterlight arası savaşlarından daha çok keyif alacaklar.

Gelelim bu artılara rağmen paketin kendi başına bir hit olmasını engelleyen özelliklere. Bir kere yapay zekâ problemlerinin elden geçirilmesini ve rakibin daha taktiksel oynamasını isteyeceksiniz. Oyunun İngilizce sürümünün seslendirilmesi hala yetersiz. Müzikleriyse ana oyundaki müziklerden çakma melodilerden oluşuyor. Shaikan multiplayer'da çok eğlenceli olsa da birimlerin maliyeti nedeniyle eli hızlı bir rakip tarafından kolayca ezilebiliyor. Başlangıçtaki saldırıları atlatabilirse bu sefer de gereksiz derecede güçleniyor. Denge için birkaç yama şart. Multi adına en güzel seçenek oyundaki görevlerini Co-op olarak oynatabiliyor olması. ■

Göker Nurbeyler

gnurbeyler@level.com.tr

Spellforce 2

Grafik	50
Ses	30
Oynanabilirlik	40
Çoklu oyuncu	-
E lence	50

CHIP PUANI

74

Son karar

Güzel bir seriye hoş bir devam oyunu. gerçi daha iyi de olabilirmiş.

Tür ► xxx RYO ► Jowood Yapımcı ► Phenomic Sistem
gerekşinim ► 2.0 Ghz i işlemci, 512 MB bellek, 5 GB
HDD, GF 6600/Radeon 9800

Boynuzlu, dekolte giyinen bir örümcek

Overlord

Kötülüklerin komik efendisi.

Oyun dünyasında pek az yapım kahraman olarak kötüler seçer. Overlord'da tekrar hayata döndürülen bir baş kötüyü oynuyoruz. Farklı renklerden oluşan minik minionlarımızla görevden göreve koşarken aksiyon ve strateji özelliklerini bir arada kullanıyoruz. Yıllar önce bir grup kahraman tarafından yok edilip, ana üssü olan kulesi yağmalanıp, yerle bir edilen kahramanımız tekrar hataya döndükten sonra çevresindeki toprakları ele geçirip

güçlenmeye ve krallığını yeniden kurmaya çalışıyor. Oyundaki amacımız kötülük yapmak. Bunun için en büyük yardımcımız ise buyruklarımızı yerine getirmek için çevremizde dönüp dolaşan, Gremlin benzeri minionlarımızı yönetmek..

Rengarek küçükler

İlk başta beş kahverengi minionla oyunu keşfediyoruz. Kahverengi minionlar bizim savaşçılarımız. Etrafı yağmaladıkça buldukları eşyalarla savaş güçleri artıyor. Bu artışı yüzdeyle belirtilen bir sayı üzerinden görebiliyoruz. Yakınımızdaki halfling köyüne saldırarak başladığımız oyunda sonraları ateşe dayanıklı ve ateş topu fırlatabilen kırmızı, suikast düzenleyebilen ve görünmez olabilen yeşil ve suda yüzebilen aynı zamanda birimlerimizi iyileştiren mavi minionlar ekleniyor. İlk başlarda basit olan savaşlarımız birim sayısı arttıkça stratejiyi de düşünmemiz gereken daha karışık bir

hale dönüşüyor. Savaş koşturması içerisinde tıpkı bir başkomutan gibi birimlerimizi hızlıca yönetirken bir yandan da biz savaşa girebiliyoruz.

Oyunun en keyifli kısmı olan yönetmek aynı zamanda kontrollerin zorluğu ve oyunun yapısı dolayısıyla işkence haline de dönüşebiliyor. Bir kötü olmanın özü olan kaos birimlerimize de yansımış. Minionlarınıza bir emir verdikten sonra kafalarına göre hareket ettiklerinden onları tutmak zor olabiliyor. Bu hem iyi hem de kötü. Örneğin bir yeri yağmalama emri verdiğinizde birimleriniz oraya dalıp ne var ne yoksa yakıp yıkıyor ve buldukları altın, iksir gibi şeyleri size getiriyor, silah kullanmak için saklıyorlar. Her şeyi otomatik yaptıklarından oturup keyfini çıkartabiliyorsunuz. Fakat bazen o kadar kafalarına göre davranıyorlar ki, geri dönüp onları toparlamak zorunda kalıyorsunuz. Sağ tuşa bastığınız zaman minionlarınız hemen arkanızda sıraya giriyor.

**Kim demiş kötülük kötüdür diye!
Gayet de eğleniyoruz.**

Fakat bu emri de her zaman kullanamıyorsunuz. Yani oyun bazen sizin kontrolünüzden çıkabiliyor. Bu da ister istemez keyfinizi kaçırıyor.

Benim güzel kulem

Oyun içerisinde bulduğunuz bazı eşyaları portal'lar yardımıyla kuleinize taşıtıyor. Bu eşyalar kuleinize yerleştikçe hem kuleinizin gücü artıyor hem de eşyayı kullanarak yeni güçler ediniyorsunuz. Ayrıca kuleinizde yeni bölümler açılıyor. Siz görevleri yerine getirdikçe kullanabileceğiniz minion sayısı da artıyor ve göreve göre bir karma yapmanız gerekebiliyor. Minionları kendi renklerindeki portal'lardan alıyorsunuz. Minion çağırmak içinse onların rengindeki hayat formlarını toplamamız gerekiyor. Hayat formları ise öldürdüğünüz canlılardan çıkıyor. Oyundaki köylüleri öldürürseniz siz güçleniyorsunuz. Fakat vergi olarak topladığınız altın sayısı azalıyor. Buradaki denge size kalmış. Bize sorarsanız köylüleri öldürmek çok sorun olmuyor çünkü görevleri yaparken bol bol altın topluyorsunuz. Ancak uzun süreçte bütçenizi toparlayacak kadar köylüyü sağ bırakmayı da ihmal etmeyin. Köylüleriniz biraz düşük zekalı olduklarından zaman zaman siniriniz bozan konuşmalar yapabiliyorlar. Onlara istediğinizi yapmakta özgürsünüz.

Oyun içerisinde çeşitli manivelalar buluyorsunuz. Bunları açmak için gerekli sayıda minionları görevlendirmeniz gerekli. Aynı şey eşyaları taşımak için de şart. Yalnız eşya taşırken dikkat edin. Eğer minionlarınızın hepsini yanınıza çağırırsanız taşıdıkları eşyayı yere bırakıyorlar. Savaşlarda siz güçlendikçe bir etkiniz oluyor. Oyunun asıl amacı minionları yönetmek olduğundan hiç-

**Parlak efektler,
başarılı grafikler,
Overlord bir başk**

bir zaman çok güçlenemiyorsunuz. Ayrıca minionlarınızı ne kadar korursanız koruyun ister istemez ölüyorlar.

Kötü mü komik mi?

Oyun bir çok minik espiyle dolu. Özellikle minionlarınız çok sevimliler. Zeki olmadıklarından, üstlerine başlarına giydikleri eşyalardan davranışlarına kadar bir çok ayrıntıyla sizi eğlendiriyorlar. Kuleinizde bulunan soytarınız ise öldüğünüz zamanlar tekme tokat girerek stres atmanız için birebir. Öldüğünüzde kuleinizden oyuna başlayabilir veya bölüme baştan girebilirsiniz. Kaydetme noktaları çok iyi ayarlandığından uzun süre emek harcıyıp tekrar çok geriden başlamak gibi bir sorunuz olmuyor. Oyundaki tüm ayrıntılar, seslendirmeler ve ses efektleri harika tasarlanmış. Bölümler ve senaryo da bir o kadar eğlenceli. Oyunun başında kontrollere alıştıktan sonra tek yapmanız bulmacaya benzer bölümleri uygun stratejiler kurarak geçmekten ibaret oluyor. Yolumuzu bulmak bazen zor fakat oynadıkça alışıyorsunuz. Overlord, biraz Dungeon Keeper'ı andırırsa da Dungeon Keeper'dan daha eğlenceli ve başkahrma-

nımızın da daha komik bir kötü olduğu kesin. Keşke aynı oyun motoru kullanılarak bir rol yapma oyunu da tasarlansa. Başına oturduktan sonra uzun süre kalamayacağınıza eminiz. ■

Burak Akmenek, akmenek@chip.com.tr

Overlord

Grafik	80
Ses	85
Oynanabilirlik	70
Çoklu oyuncu	-
E lence	80

CHIP PUANI

80

Son karar

Alışması zor kontrollerine rağmen oynaması son derece keyifli bir oyun.

Tür ► Aksiyon Da t m ► Triumph StudiosYap mc ►
Codemasters Sistem gereksinimi ► 1.7 GHz i lemci, 1 GB
RAM, 128 MB ekran kart

Monster Madness: Battle for Suburbia

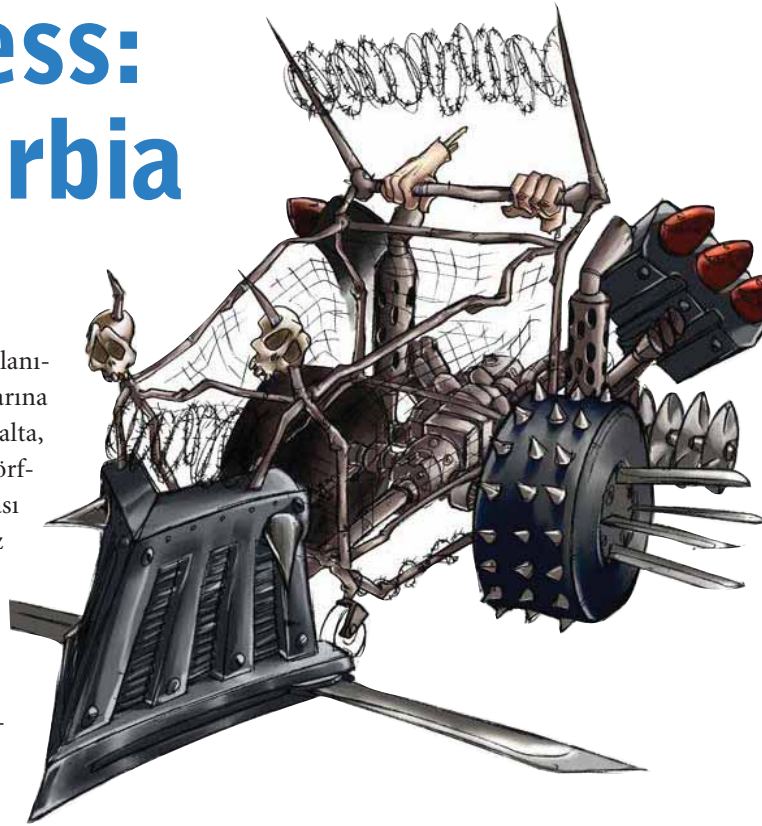
Aman tanrım yine zombiler!

Oyun dünyasında fantastik aksiyon yada RPG oyunları söz konusu olduğunda en tipik düşmanlar sizce kimdir? Tabii ki zombiler. Fakat bu defa zombiler oyunun bir parçası değil neredeyse tamamı olmuş. Çizgi-film gibi başlayan Monster Madness dört liselinin bir zombi istilasına karşı koyması üzerine kurulmuş. Şans eseri gençler birinin evinde toplanmışken kapı zorlanmaya başlar ve evi zombiler basar. Siz de elinize ne geçerse kullanıp ölüleri tekrar öldürmeye çalışıyorsunuz. Daha sonra hikaye ilerliyor ve tüm şehrin istila altında olduğunu görüyorsunuz.

Karakterlerden her biri yapılarına

uygun özel silahlar kullanıyorlar: Video oyunlarına bağımlı gibi görünen balta, gotik giyinen katana, sörfçü olan tuvalet pompası ve son olarak amigo kız iki elinde birer bıçak kullanıyor. Bu silahlar karakterlerimizin özel saldırılarını yaparken kullanabilecekleri tek silahlar. Fakat cephaneliğimiz bunlarla sınırlı değil.

Aynı zamanda bir motorsikletçi de büyük tırıyla bize eşlik ediyor. Motorcu, bu tırın içindeki farklı silahlar üretrek

bize verebiliyor. Fakat bunun için oyun içerisine dağılmış çeşitli parçaları toplamamız gerekiyor. Her tarafta bulabile-

Ölü zombileri öldürürken bir yandan da ihya olacaksınız.

çegimiz vida gibi parçaları belli adetlerden toplayabilirsek elde ettiğimiz silahı geliştirmemiz de mümkün.

Silahlar ve hedefleri

Silahlarımız seri ateş eden çivi fırlatıcıdan pompalı tüfeğe, bazukadan CD fırlatıcıya kadar değişiyor. Her silahın etkisi ve kullanım şekli farklı. İlk başlarda karşımıza bölüm sonu canavarı olarak çıkan yaratıklar daha sonra sıradan düşmanlarımız olmaya başladıkça ister istemez daha büyük silahlara ihtiyacınız oluyor. Oyun içinde beş büyük ve her büyük bölümün üç ila beş alt bölümü var. Etrafta koşturup zombi avlarken ve bir yandan da silahlar için parça toplarken zarar görüyorsunuz. Kendiniz toparlamak için paralı içecek makinelerini kullanmanız gerekiyor Makinenin içinden çıkan içeceklerle yaşam enerjinizi doldurabiliyorsunuz. Ayrıca yalnızca elinizdeki silahlarla değil, etrafta bulabileceğiniz birçok eşyayı düşmanlarınıza fırlatarak ta savaşılabirsiniz. Etraftaki vida gibi parçaları toplarken bol bol hoplayıp zıplamanız gerekiyor. Fakat bazı parçalara erişmek neredeyse imkansız. Ayrıca oyunun bazı yerlerinde çevreyi de kullanmanız gerekiyor. Örneğin trambolinlere basarak sıçrayıp daha yükseklere ulaşabiliyor ya da rakiplerinizi ateş içerisine çekebiliyorsunuz.

Unreal 3 motoru

Oyundaki fizik motoru Unreal 3. Oyun alanındaki her şey kırılıp parçalanıyor

Zombi'lerin çevreye verdiği zarar ancak Unreal3 motoruyla gösterilebiliyor.

ve parçalar dağılırken diğer eşyalara da zarar verebiliyor. Çizgi film benzeri yaratıkları ve hızlı oynanışıyla ilk başta keyifli görünen Monster Madness, kontrol mekanizmasındaki hatalar, kendini tekrarlayan yapısı ve çok klasik görünen espri anlayışının yanında, sık sık çökmesi ve hatta bir süre sonra oyunu yeniden kurmanızı dahi gerektiren teknik hatalarıyla sınıfta kalıyor. Yine de yığıldı öldürmeden önce bir yerde de hakkını vermek gerek. Oyun şimdiye kadar hiçbir oyunda görmediğimiz kadar farklı tipte zombi içeriyor. Bunlardan, yan komşunun bir sürü kedisiyle yaşayan anneannesi gibi bazı tipleri gerçekten komik. Fakat imp, bigfoot gibi zombilerin ise tamamen RPG oyunlarından ya da efsanelerden çalınmış olduğu belli. ■

Monster Madness

Grafik	70
Ses	55
Oynanabilirlik	40
Çoklu oyuncu	50
E lence	40

CHIP PUANI

50

Son karar

Unreal 3 motoruna rağmen oynanış bakımından sınıfta kalan bir oyun.

Tür ► Aksiyon Da t m ► Southpeak Interactive Yap mc
► Artificial Studios Sistem gereksinimi ► 1.7 GHz i lemci, 512 MB RAM, 128 MB Ekran kart

Burak Akmenek, akmenek@chip.com.tr

CSI: İNTERNET

Dosya 5

E-posta ile soygun

Yemleme (phishing) mafyası gemi aزیا alıyor. CSI takımı bir internet kafeyi hedef alan saldırıyı ortaya çıkarıp saldırganı etkisiz hale getiriyor.

Eğer işler böyle giderse internet kafelerimin hepsini kapatacağım,” diye yakınıyor Bay D. “Zaten eski müşterilerimin hepsini kaybettim.” Bir yandan da bize yaklaşık iki haftadır sadece bu internet kafe zincirinin kayıtlı müşterilerine yollanan e-postaların çıktılarını gösteriyor. Dükkânların sahibi de en az müşteriler kadar huzursuz. Yemleme postaları neredeyse kusursuz bir şekilde oluşturulmuş, hatta kullanıcılara gerçek adlarıyla hitap ediyor. İlk bakışta bu iletileri gerçeklerinden ayırmak imkânsız. Postalarda “Tüm kullanıcı hesapları şu anda bakım çalışmaları için denetleniyor. Lütfen ilişkide adresi verilen web sayfasını en kısa zamanda ziyaret edin. Eğer 24 saat içinde ziyaret etmezseniz, hesabınızı kapamak zorunda kalacağız ve paranızı geri alamayacaksınız. Lütfen unutmayın: Hiçbir çalışmamız sizden kişisel bilgilerinizi e-posta ile istemez.”

İşler bu garip yem postasıyla da bitmiyor: Kimi müşte-

riler, kredi kartı bilgilerinin de bu internet kafe üzerinden internette yayıldığını iddia ediyorlar. Bunu ispatlamak mümkün değil. Dahası, internet kafe zincirinin itibarı yerle bir olmuş durumda. Sözü geçen web sitesi sadece kısa bir süreliğine etkin olduğundan, Bay D. bu siteye dair çok şey bilmiyor. Tek bildiği şu: Sıradan yemleme sitelerinin aksine, ne kullanıcı adı ne de parolası isteniyor. Ekibimizin ilk hedefi, suçlunun amacını saptamak.

İlk önce internet kafeyi büyüteç altına alıyoruz. Tıpkı benzer organizasyonlar gibi çalışıyor. Para karşılığında, kullanıcı internette gezinebiliyor. Bunun için de kafedeki sörf istasyonlarını ya da W-LAN üzerinden kendi dizüstü bilgisayarını kullanabiliyor. Her kullanıcının tümüyle kişisel bir hesabı var; kullanıcı bu sayede, kredisini kafenin diğer şubelerinde de kullanabiliyor.

Kurbanlar saldırganla dönüşüyor

Ekibimiz işe, elimizdeki tek ipucundan, yani yemleme amaçlı e-postadan koyuluyor. Bununla birlikte, çok ümitli değiliz. Tıpkı gereksiz postalar gibi, bu tür postalar da artık bot ağlarından yayılıyor. Bu da saldırıyı başlatanın kim olduğunu tespit etmeyi neredeyse imkânsız hale getiriyor. Bu durumda, postayı gönderenler korsanın kurbanları haline geliyor. Bay D’den bize e-postaları bilgisayar üstünde göstermesini istiyoruz. Çünkü kâğıt çıktılarda sahte e-posta başlıkları görülüyor. Eğer şansımız varsa, e-postaların gönderildiği sunucuyu öğrenebiliriz. Ama talih yüzümüze gülmüyor. Şüphelendiğimiz gibi, iletiler sıradan bir sunucudan yollanmamış. Bununla beraber, verilen e-posta sunucusu adresinin Polonya’daki bir DSL sağlayıcısına ait olduğunu ortaya çıkarıyoruz. Belki de saldırganın kurbanı, bu sağlayıcının müşterilerinden biri. Sağlayıcı firmaya başvurduğumuzda tek öğrenebildiğimiz IP’nin bir müşteriye ait olduğu; hepsi bu. Firmanın bahanesi “veri güven-

SUÇ MAHALLİ: İNTERNET KAFE

KURBANLAR
İnternet kafe müşterilerinin çoğunun fazla bilgisi ve kendi bilgisayarları yok. Korsanlar onlara çantada keklik gözüyle bakıyor.

CHIP dizisi

Amerikan suç dizisi CSI'da adli tıp yetkilileri suçları bilimsel yöntemle çözüyor. CHIP, profesyonellerin yayılan bilişim suçlarına karşı nasıl mücadele ettiğini ortaya koymak için CSI'ı örnek aldı.

liği". Yine de müşterinin saldırıdan haberdar edileceğine dair bir söz koparıyoruz.

İkinci kanıtımız, yani e-postadaki bağlantı da bizi sonuca ulaştırmıyor. Adres çoktan erişilemez halde. Siteler normalde sadece kısa süreliğine etkin olduğundan, bu sürpriz değil. Bu site engellense bile bir sonraki saldırı yeni bir siteden gelecek. Hatta çoğu saldırıda sunucu ülke bile değiştiriyor. Bu da birini suçlamayı çok zor bir hale getiriyor.

Korsan için kurulan tuzak

Şimdi saldırganı yakalamak için bir başka yöntemle başvuruyor ve bir tuzak hazırlıyoruz. İnternet kafeye, yeni bir kullanıcı gibi kayıt yaptırıyoruz. Bir hesap sörf istasyonu için, bir hesap da dizüstünden kablosuz bağlantı için açıyoruz. Daha birkaç dakika geçmeden, ilk yemleme postası geliyor. Rastlantı olamayacak kadar çabuk. Bunu biraz daha inceliyoruz ve sebep ortaya çıkıyor: Kafenin sohbet odası. Çevrimiçi olan kullanıcılar otomatikman burada oturum açıyor. Üstelik kullanıcı adı olarak e-posta adresi kullanılıyor ve yapısı da "isim.soyad@alanadı" şeklinde. Korsanın adresleri almak için hiç çaba göstermesine gerek kalmıyor, üstelik kişilere özel olarak isimleriyle ulaşabiliyor.

Sonra işler birden hızlanıyor. Elimizde artık iki ipucu daha var. Diğer yandan, e-postada belirtilen bağlantı o kadar yeni ki, tıklanınca sizi zaten mevcut olan bir siteye götürüyor. Bununla birlikte, korsanın da bu sohbet odasının

müdavimlerinden olduğunu biliyoruz ve artık sunucunun kayıt dosyasından IP adresini bulabiliriz. Korsanın web sitesi hâlâ çevrimiçi ve amacını gözler önüne seriyor. Hedef, internet kafelerin merkezi veritabanı. Burada e-posta adresleri ve kredi kartı bilgileri gibi müşteri verileri saklanıyor. Üstelik müşteriler doğrudan korsana yardım ediyor, zira internet kafenin ağı bir güvenlik duvarıyla korunuyor ve ağ geçidini birinin içeriden açması şart. Bunu da, bağlantıya tıklayan kurban yapıyor. Çünkü güvenlik duvarının ardından birisi ne zaman bu hileli web sitesini açacak olsa, özel bir Javascript etkinleşiyor, CSS (Cross site scripting) ve SQL injection yöntemlerini kullanarak internet kafenin veritabanı sunucusundan gizli müşteri bilgilerini yürütüyor. Teknik jargonda bu saldırıya "drive-by hacking" adı veriliyor.

Ağ geçidini kapatın

Bir uzmana başvuruyoruz: Symantec'ten Zülfikar Ramazan. "Bu tarz saldırılara karşı tetikte olması gereken sadece firmalar değil," diyor ve ekliyor: "Özellikle W-LAN ve DSL yönlendiricileri bu saldırılara hedef oluyor." Tuzak yine aynı: Korsan, önceden hazırlanmış bir siteye bağlantı gönderiyor. Kurban açar açmaz, güvenlik duvarının ardındaki tarayıcıda çalışan Java Script, yönlendirici ayarlarını değiştirip ağın arka kapısını açıyor. Korsanı kanunlar önüne çıkarmak istiyoruz, ama tedbirli davranmış. Sohbet sunucusunun kayıt dosyasında IP numarasını, yani ikinci bir delili ele geçiriyoruz, ne var ki bu da anonim bir servise ait çıkıyor. Elimizdekiler bu noktada tükeniyor ama içimizde hâlâ bir umut var.

Bay D. bugünden sonra sunucusunu ve müşterilerini daha iyi koruyacak. Korsanın kullandığı ağ geçidi kapatıldı ve kullanıcı isimleri artık dışarıdan görünmüyor. Bu yine de nihai koruma sayılmaz. Korsanlar her geçen gün yeni numaralar keşfediyor. Gerisi, "CSI:Internet"in gelecek bölümünde. ■

VP/ Barış Emre Alkım, balkim@chip.com.tr

BİLGİ İÇİN

www.symantec.com: Güvenlik firması bu tür korsanlığın artan tehlikeleriyle mücadele ediyor.

UZMAN

Zülfikar Ramazan, Symantec'te güvenlik uzmanı olarak çalışıyor ve hileli bir siteyi ziyaret etmenin bile yeterli olduğu saldırılara dikkat çekiyor.

KURBAN

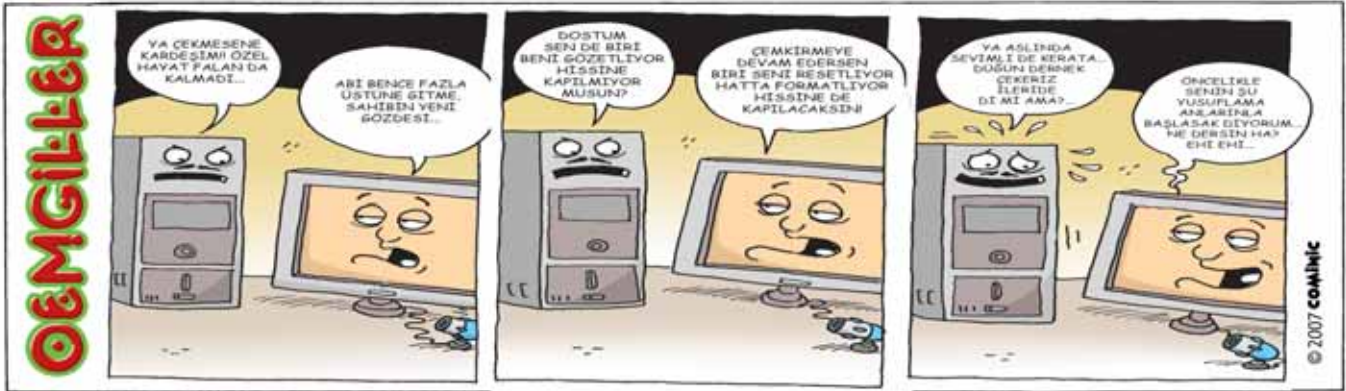
Index	Vorname	Nachname	Stadt	Kreditkartennummer	Gültigkeitsdatum
25432	Andreas		Köln		06/09
25433	Markus		München		05/10
25434	Christoph		Berlin		04/07
25435	Andrea		Köln		09/10
25436	Christian		Hamburg		12/06
25437	Winfried		Köln		06/08
25438	Pia		München		09/08

ALTIN MADENİ Korsan, gözünü veritabanlarındaki müşteri kayıtlarına dikmiş.

Yayın Koordinatörü Mahmut Karşıoğlu, mkars@chip.com.tr
Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr
Yazı İşleri Şefi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Haber Müdürü Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr
Yazı İşleri Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr
 Garo Antikacıoğlu, agaro@chip.com.tr
CHIP Test Merkezi Şahin Ekşioğlu (Koordinatör), esahin@chip.com.tr
 Gökhan Bodur, gokhan@chip.com.tr
 Burak Akmenek, burak@chip.com.tr
 Ali Koyun, ali@chip.com.tr
CHIP DVD/CD Ümit Öncel, umit@chip.com.tr
Redaksiyon Berk Ergin, berk@chip.com.tr
Online Projeler Selçuk İslamoğlu, sislamoglu@chip.com.tr
Katkıda Bulunanlar Barış Alkım, Alp Özdemir, Mete Pinar, Sultan Sarıdağ, Nazan Öztaykutlu, Recep Baltaş, Uğur Seven, Onur Seven, Bilgin Koşucu, Markus Hermannsdorfer (MH), Andreas Hentschel(AH), Niels Held (NH), Manfred Flohr(MF), Julian Bühler (JB), V. Pletzer VP), F. von Keudell (FK), Nicole Ott (NO), Thomas Littschwager(TL), Martin Jäger(MJ)
Görsel Yönetmen Ebru Tiryaki, ebrutr@chip.com.tr
Grafik Asistanı Zeynep Bilmez, zeynep@chip.com.tr
Genel Müdür Gökhan Sungurtekin
Genel Müdür Yardımcısı Beste Özerdem
Finans Müdürü Aylin Tuncel
Pazarlama Müdürü Özlem Cenker
Halkla İlişkiler Müdürü Ayten Çar
İş Geliştirme Müdürü Umut Kavurmacı
Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla
Abone Servisi Ebru Cinek, Ayşe Yılmaz, Fatime Hanlı Şahin
Dağıtım Müdürü Cem Cenker
Dağıtım Asistanı Mehmet Çil
Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ufuk Yamankılıçoğlu (CHIP), uyaman@chip.com.tr
VOGEL BURDA MEDYA YAYINCILIK ve TİCARET A.Ş. adına sahibi Gökhan Sungurtekin
VOGEL MEDYA YAYINCILIK REKLAM GRUBU
Satış Müdürü Güler Okumuş, oguler@vogelburda.com.tr
CHIP Reklam Müdürü Yeliz Koyun, kyeliz@vogelburda.com.tr
Reklam Grubu Zuhal Söylemez, zuhal@vogelburda.com.tr
 Özden Aliyagci, ozdena@vogelburda.com.tr
 Gonca Arat, goncaarat@vogelburda.com.tr
 Şule Çeliköz Koc, sulec@vogelburda.com.tr
Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogelburda.com.tr
Renk Ayrımı, Film ve Baskı OHAN MATBAACILIK
 Hadımköy Yolu, Çakmaklı Mah., San Bir Bulvarı, 4.Bölge, 9.Cadde No:143 Çakmaklı-Büyüçekmece-İstanbul Tel: 0212 886 70 70 (pbx)
Dağıtım DPP A.Ş.
Yönetim Yeri Adresi VOGEL BURDA MEDYA YAYINCILIK ve TİCARET A.Ş.:
 Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:5 B Blok 34349 Gayrettepe/İstanbul
 Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
 Abone Faks: (212) 217 94 23
 Abone web: http://abone.vogelburda.com.tr
Yayın Türü Yaygın, süreli, aylık

REKLAM İNDEKSİ

AMD	19	LEXMARK	95
ASUS	81	MASKOM	31
AVITEC	138.139	MERT	97
BİLGE ADAM	123	MICROSOFT	71
BİLKOM	111	MINTON	ö.k.İÇİ
CD ROM DATA	125	MSI	69
CEBIT	105	NOD 32	83
GOLD MASTER	101.103	PENTA	67
GOLDAŞ	21	PHILIPS	13,27, A.KAPAK
HAN ELEKTRONİK	35	SKY	57
HESİ BURADA	A.KAPAK İÇİ	TURANLI	33
HP	65	TURKCELL	15
INSELBERG	85	TÜRK TELEKOM	73
KINGSTON	91	UFOTEK	17
KOYUNCU	7.11	WEBLEBİ	79

GELECEK SAYI

TUNING

Windows Tuning

PC'niz için daha fazla performans, daha hızlı internet, Windows için daha fazla işlev... Üstelik hepsi ücretsiz. CHIP, en yenilikçi ve faydalı ince ayar araçlarını tanıtıyor.

Pratik

Kurtarma DVD'si

Virüs saldırısı, yanlışlıkla silinmiş veriler veya bozuk bir sistem artık sorun değil. CHIP kurtarma DVD'si ile önemli dosyalarınızı kurtarabilir ve PC'nizi veri kayıplarına karşı koruyabilirsiniz.

İnternet

XP ve Vista'ya tam koruma

CHIP, PC'nizi en etkili ve konforlu biçimde virüslere, hacker'lara ve sistem kilitlenmelerine karşı nasıl koruyacağınızı ve daha güvenli hale getireceğinizi açıklıyor.

DÜZELTME METNİ

CHIP Dergisi Haziran sayısında "Eski PC'niz ile yapabileceğiniz 20 iş" başlıklı yazıda "... Eta gibi yazılımların eski sürümleri uyumluluk modunda bile çalıştırılırsalar Windows XP tabanlı sistemler üzerinde çalışmıyor" ifadesi yer almaktadır. Bu ifade yanlıştır. Ürün portföyümüz kullanıcılarımızın ihtiyaçları ve daha da önemlisi alışkanlıkları gözeticilerle geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Bir uçahta açık veritabanı teknolojisine sahip iki versiyonumuz, diğer uçahta hala satılan ve kullanılan DOS tabanlı versiyonlarımız yer almaktadır. DOS tabanlı versiyonlarımızdan ETA Versiyon 7 for Graphics bugün türünün en yaygın ve popüler örneklerinden biridir. Satıştaki tüm versiyonlarımız yazınızda bahsedilen Windows XP tabanlı sistemler ve Windows Vista da dahil olmak üzere tüm yaygın işletim sistemlerinde sorunsuz çalışmaktadır. ETA Bilgisayar olarak bir yandan ürünlerimizin gelişen teknolojiye ayak uydurması, diğer yandan da eski versiyonlarımızın desteklenmeye devam etmesi konusunda gösterdiğimiz çabalara rağmen CHIP ayarında bir derginin okurlarını böylesine yanlış bilgilendirmesi bizi üzümüştür.

ETA Bilgisayar

CHIP, gelecek sayının içeriğinde güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapabilir.